

È Ú Ç Ê È Æ

È Ú Ç Ê È

Contributing authors: Daniel Frey, Patricie Nowaková, Jan Pávek,
Alice Eichlerová, Renata Buchtová, Markéta Tušková, Zuzana Tarabusová,
Hans Rosen, Roman Divín, Stephen Mullen, Rudolf Červenka, Karel Kostka

© Karel Kostka, PaedDr. / 2005
ISBN: 80-902259-2-6

Autorský kolektív: Daniel Frey, Patricie Nowaková, Jan Pávek,
Alice Eichlerová, Renata Buchtová, Markéta Tušková, Zuzana Tarabusová,
Hans Rosen, Roman Divín, Stephen Mullen, Rudolf Červenka, Karel Kostka

© Karel Kostka, PaedDr. / 2005
ISBN: 80-902259-2-6

Contents:

1. Cubeca in brief.....	10
2. Author's introduction	14
3. Musings and paintings.....	16
4. Discussion (primarily) of painting.....	134
5. Author's thoughts on modern art	738
6. Illustrations for books	776
9. Professional criticism of Hans Rosena.....	800
7. Cubeca – autobiography	808
8. Life and work.....	822
10. Photographs from exhibition openings and studio.....	824
11. Index of paintings.....	828

How the painting reproductions are organised.

The painting section of the book is divided into series, determined by fields of interest, themes and tones of individual works. Apart from a few exceptions, the reproductions, within the series, are in chronological order according to the date of their creation.

Most of the reproductions are accompanied by Cubeca's comments, however longer individual texts do not have a direct connection with the reproductions on the opposing pages. Some paintings are accompanied by sketched studies or close-ups with details.

The index of paintings summarises all the art work at the end of the book.

Art series: People and portraits 1990-2004.....	pp.18–135
First period of work 1986-1990	pp.136–271
Philosophy and illusionary space 1999-2004.....	pp.272–537
Nature 1989-2003.....	pp.538–587
Nudes 2003-2004	pp.588–653
Desires, dreams and defeats 2000-2003.....	pp.654–737
Barcelona cycle 2004	pp.780–791
Athens cycle 2004.....	pp.792–799

Obsah:

1. Stručně o Cubecovi.....	10
2. Autorský úvod.....	14
3. Úvahy a obrazy.....	16
4. Povídání (nejen, ale především) o malování.....	134
5. Autorské úvahy o moderním umění	738
6. Ilustrace ke knihám	776
9. Odborná recenze Hanse Rosena.....	800
7. Vlastní životopis, fotografie	808
8. Cubeca – život a dílo	822
10. Fotografie z vernisáže a z ateliéru	824
11. Rejstřík obrazové dokumentace	828

Jak se orientovat v reprodukcích obrazů?

Obrazová část knihy je rozdělena do cyklů vymezených zaměřením, tématem a vyzněním jednotlivých děl. Až na výjimky jsou v rámci cyklů reprodukce řazeny chronologicky podle data jejich vzniku.

Většina reprodukcí je slovně doprovázena Cubecovým komentářem, nicméně rozsáhlé samostatné texty nemají přímou souvislost s reprodukcemi na protějších stranách. U některých obrazů jsou uvedeny kresebné studie nebo výřezy s detaily.

Rejstřík obrazové dokumentace shrnuje veškerá výtvarná díla v závěru této knihy.

Výtvarné cykly: Lidé a portréty 1990-2004	str.18–135
První období tvorby 1986-1990	str.136–271
Filozofie a iluzivní prostor 1999-2004.....	str.272–537
Příroda 1989-2003	str.538–587
Akty 2003-2004.....	str.588–653
Touhy, sny a pády 2000-2003	str.654–737
cyklus Barcelona 2004	str.780–791
cyklus Atheny 2004	str.792–799

The following series of paintings is more varied in theme than the paintings from the first period of Cubeca's work.

They are illusionary spaces with a surprising voice, whose philosophical framework urges a person towards deeper thoughts about the meaning and essence of humanity, life and the world.

Následující série obrazů je námětově pestřejší než obrazy z prvního období Cubecovi tvorby.

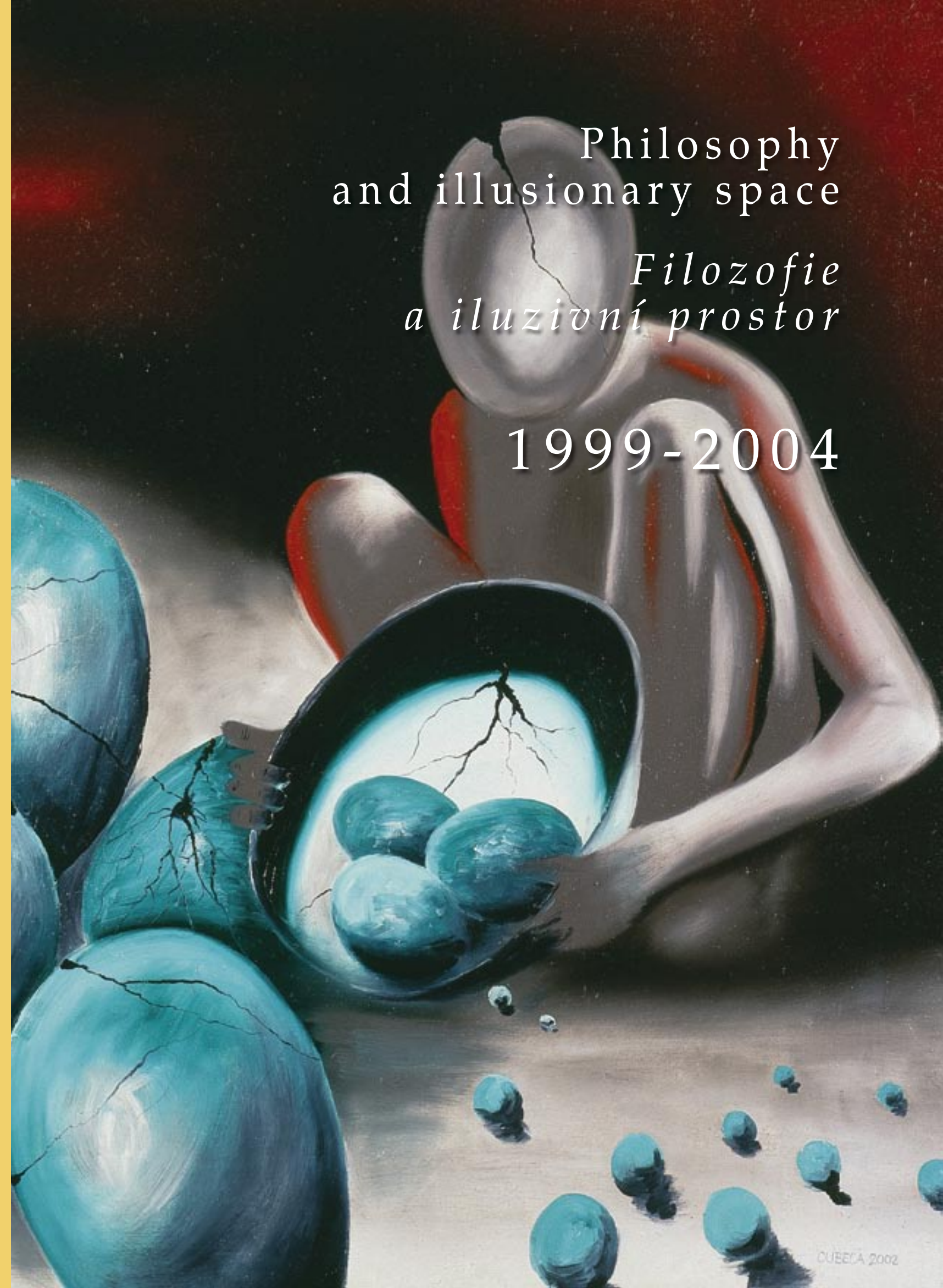
Jde o iluzivní prostory s překvapivými výpověďmi, jejichž filozofický rámec nabádá člověka k hlubokým myšlenkám o smyslu a podstatě člověka, života a světa.

Daniel Frey

Philosophy
and illusionary space

*Filozofie
a iluzivní prostor*

1999-2004

It seems that you are of a disposition that will not allow much disturbance of your personal peace. But in business only a little is needed, and you are swept away by anything and anybody. How do you perceive this reality and how do you want to protect yourself from it?

I think that success or failure in work and business always depends on the person who undertakes some entrepreneurial activity, even if we consider the scale of his surrounding environment. It is very foolish to be entirely dependant on the advice of experts. After all, all around us there are many experts that will advise you. And now I give advice to you (laughter): Do not listen to them, and when you do, listen only with half an ear. The reason is not only that in the event of success they will boast that without them the success would not have come, but also that in the event of failure they will try to convince you, telling all those around you, that you are unsuccessful because you did not listen to them, or because you did not understand. Why? Well because experts always know everything best (laughter)!

Even though I am exaggerating, I really believe that even in things that seem complicated on the outside, it is best to use your own common sense. This, as compared to the good advice of experts, does not speculate but works solely for you and your company. A person can withstand even the impossible, as long as he is dealt with honestly. And be sure that your own common sense always deals honestly with you.

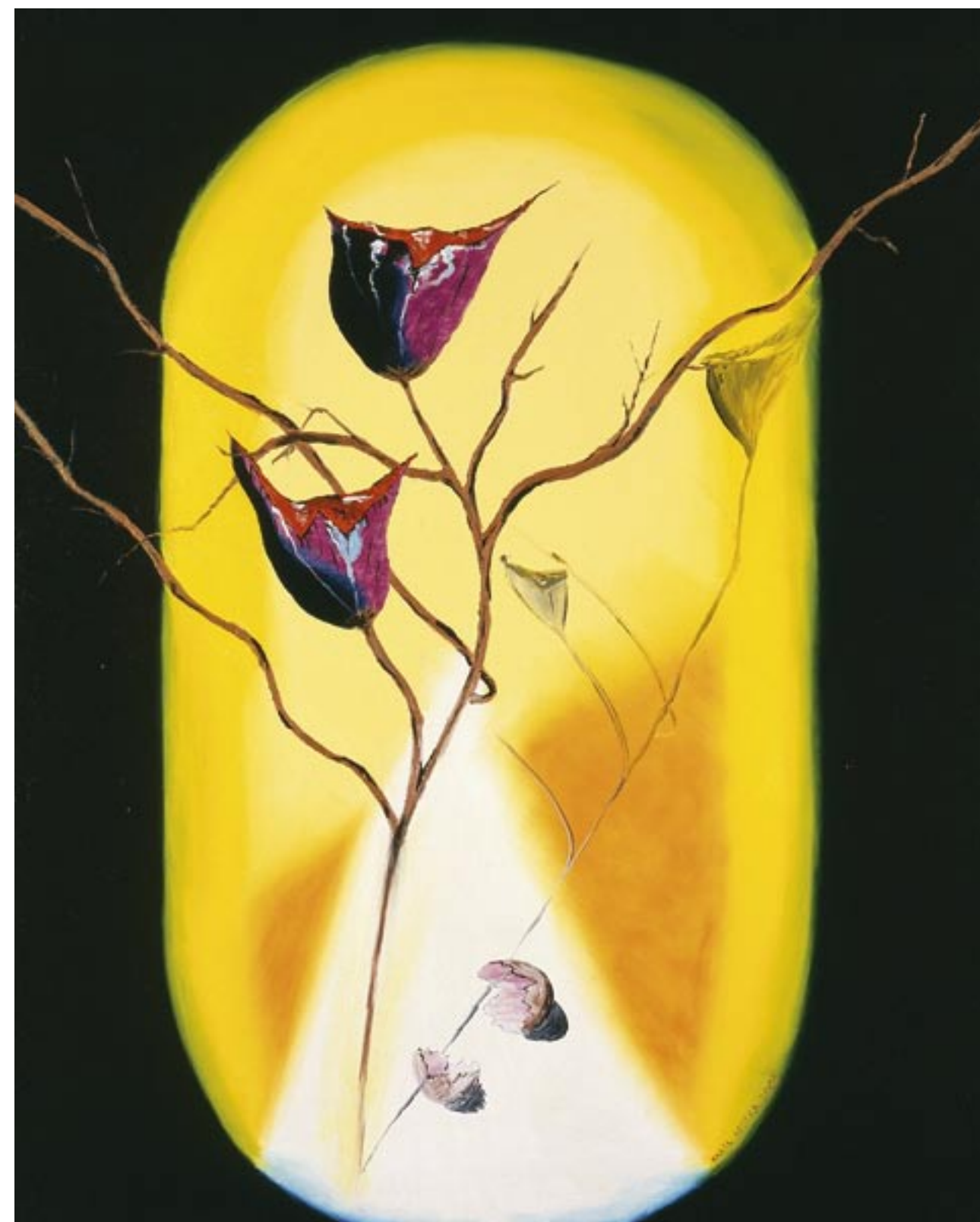
So to summarise – I want to protect myself against failure in my company using my own common sense. But because a person should be a sensible being, I do not want to surrender recklessly and uncontrollably but I want to co-operate with it. Among these words there is a some contradiction.

Zdá se, že jste povaha, která si nedá příliš rozhoupat osobní pohodu. Ale v podnikání stačí málo, a můžete být čímkoliv či kýmkoliv smeten. Jak vnímáte tuto skutečnost a čím se před ní chcete bránit?

Myslím si, že úspěch či neúspěch v práci a podnikání přes všechnu váhu okolního prostředí záleží vždy na člověku, který nějakou podnikatelskou činnost vykonává. Velkou hloupostí je pouhá závislost na radách odborníků. Vždyť všude kolem je tolik odborníků, kteří Vám poradí. A teď radím já Vám (smích): Neposlouchejte je, a když, tak jen na půl ucha. Důvod je nejen v tom, že při Vašem úspěchu se budou pyšnit tím, že bez nich by úspěch nepřišel, ale také v tom, že v případě Vašeho neúspěchu Vám budou tvrdit, a budou to tvrdit zejména Vašemu okolí, že neúspěšná jste proto, že jste je neposlouchala nebo jim nerozuměla. Proč? No protože odborníci vždycky všechno vědí nejlépe (smích)!

I když mluvím trochu v nadsázce, opravdu si myslím, že i ve věcech, které se navenek zdají hodně složité, je nejlíp použít vlastní selský rozum. On totiž na rozdíl od dobrých rad odborníků nespekuluje, ale pracuje opravdu jenom pro Vás a pro Vaši firmu. Člověk vydrží hodně a dokáže vydržet i nemožné, jedná-li se s ním otevřeně. A buďte si jistá, že Váš vlastní selský rozum bude s Vámi jednat vždy otevřeně.

Takže shrnuto – proti neúspěchu ve svém podnikání se chci bránit svým vlastním selským rozumem. Ale protože člověk by měl být bytost rozumná, nechci svému selskému rozumu bezhlavě a bezvládně podléhat, ale chci s ním spolupracovat. Mezi těmi pojmy je trochu rozdíl.

Bloom / Květ – 2001

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 95 x 75cm

The foolish human desire to carry the mind over the cliffs of ages. Mummification, freezing, hibernation. Everything leading towards the preservation of the body as the single known tool to activate thoughts and mind processes. I ask myself if we should not look for another way. Search for the means of maintaining the mental energy alone, not the physical and biological base, which provides the energy with sources of its manifestations.

Pošetilá touha lidí přenést svou vědomí přes úskalí věků. Mumifikování, zmražení, hybernace. Vše směřující k zachování těla jako jediného známého prostředku schopného aktivovat rozumové a duševní procesy. Říkám si, jestli nehledat jinou cestu. Hledat prostě prostředky k zachování samotné duševní energie, ne fyzického a biologického základu, který té energii poskytuje zdroje k jejím projevům.

Weathered by time / *Zvětralé časem* – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 70 cm

In what?

There is no point in reducing your being into a slave to something absolutely inferior. We have the brain to be able to understand and explain things in such a way that they are of benefit to us and our surroundings. And even though the so-called common sense is a product of our brain, it is always good in terms of deciding to place competition as an alternative to common sense. The mind, I think, with great simplification, ceases to be clever, mainly in practical life, because it often makes things more difficult than they are in reality.

On the other hand it is different in a painting. A painting must simplify because the image, into which I place all the psychological, thought, aesthetic, emotional and other elements that are mixing inside me while I paint, is unrealistic. A painting, from all those elements, catches only a small part. And the great thing is that a person looking at a painting, if he is at least slightly attuned to the so-called key as the painter, from the part of the artist's inner motives, lets his own imagination go, and in his brain a large part of what took place in the painter's soul while he was working will take place.

This approach to art I consider to be art in the precise meaning of the word, and as I said at the beginning, this art, in which there is depth, differs to art that is only an attempt to surprise and shock, when, for example, a pile of leaves are swept into the gallery. I will wonder at it or laugh, but the idea that it could initialise or prompt some kind of revolutionary spirit is false.

With such an approach only a few paintings can satisfy you.

Why no. I did not want to say that every painting has to prompt some spiritual motion inside me. Usually I am satisfied when here and there I look at a painting and know that this is the oasis of calm in the midst of chaos, and if the painting succeeds in sowing something in my head that subsequently ripens, I know and feel that I received more than I hoped for.

You know, a painting, a good painting, as I understand it, has to be a kind of a minor rebellion against time, chaos, confusion, curbed truths, but at the same time a clear, honest, simple and understandable rebellion, even though it may be initially difficult to grasp.

V čem?

Nemá přece smysl redukovat svoji bytost na otroka něčemu absolutně podřízeného. Máme mozek k tomu, abychom dokázali chápat a vykládat si věci tak, aby byly nám a našemu okolí ku prospěchu. A i když je tzv. selský rozum produktem našeho mozku, je vždycky dobře v rámci rozhodování postavit selskému rozumu konkurenci, alternativu. Ono myšlení, myslím si, při velkém zjednodušení, přestává být moudré, zejména v praktickém životě, protože často dělá věci složitějšími, než jsou ve skutečnosti.

Naproti tomu v obraze je tomu jinak. Obraz musí zjednodušit, protože představa, že do obrazu vnesu všechny psychické, myšlenkové, estetické, citové a jiné procesy, které se ve mně při malování melou, je nereálná. Obraz z toho všeho zachytí jen určitý výsek. A paráda je, že člověk dívající se na obraz, pokud je alespoň trochu naladěný ve stejné takřikající tónině jako malíř, z toho výseku autorových niterných pohnutek spustí vlastní představivost a v mozku se mu odehraje velká část toho, co se odehrávalo v malířově nitru při práci.

Tento přístup k umění považuji za umění v pravém smyslu slova, a jak jsem říkal už na začátku rozhovoru, tím se umění, v kterém je hloubka, liší od umění, které je pouhou snahou překvapit a šokovat, jako např. namést doprostřed galerie hromadu listů. Tomu se podívím nebo zasměji, ale že by se ve mně odstartovalo a spustilo nějaké převratné duševno, to ne.

S takovým přístupem Vás ale asi uspokojí jen málokterý obraz.

Ale ne. Nechtěl jsem říct, že úplně každý obraz musí ve mně spouštět nějaké duševní pochody. Obvykle mi úplně stačí, když se tu a tam na nějaký obraz kouknu a vím, že tohle je ta oáza klidu uprostřed chaosu, a pokud se podaří, že obraz navíc zaseje do hlavy něco, co potom třeba o samotě dozrává, vím a cítím, že jsem dostal víc, než v co jsem doufal.

Víte, on obraz, dobrý obraz, jak to chápu já, musí být takovou malou vzpourou proti času, chaosu, zmatkům, potlačovaným pravdám, přitom vzpourou jasnou, upřímnou, prostou a srozumitelnou, i když těžko jednoznačně uchopitelnou. A to vše při vědomí nevyhnutelné tragédie života, kde nic nemůže skončit absolutním vítězstvím.

Many times, be it in dreams or only during peaceful musing, we come across images of something that we are unable to accurately describe, which we do not understand aspects of, which send us into confusion. How happy we would be to decode these images. But it is impossible. Simply the hint of shadows, as is discussed in the book of the same name.

Mnohokrát, ať už ve snech či jenom při pohodovém rozmyšlení, máme představy něčeho, co neumíme přesně popsat, v čem se neorientujeme, co nás uvádí do zmatku. Jak rádi bychom ty představy rozkódovali. Ale nejde to. Prostě tušení stínů, jak o tom pojednává i stejnojmenná kniha.

Hint of shadows / *Tušení stínů* – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 25 x 30 cm

Do you think that art gives in to fashion?

Partly yes. Some part of the artist is always engaged with, and is engaging in, decorative art. Decoration in art is, for one thing, conforming to the time, for another to the taste of those for whom decorative pieces are created. On the other hand there is a part of the artist community that only slightly gives in to the time in which they live and create. Their pieces are timeless and sometimes during their creation, the artists' contemporaries have the feeling that the pieces are the result of some kind of delirium and that the painter is committing some kind of insanity more than painting. But a painter who is mentally strong and resistant will not allow the gate of fulfilment to be closed on his visions, even if they are occasionally misunderstood by others.

If the painter does not forget that a little doubt towards his own approach is sometimes necessary, then a great deal of effort and tenacity will be rewarded with a lot of satisfaction and fulfilment.

And is it not enough only to be different in order to guarantee success?

Possibly yes. In fashion and painting. Definitely a person who swims against the current is more visible because the majority, if not everybody, prefer to swim with the current. There is, then, only the problem that it is simpler to survive with the current, and that drowning is more of a danger when travelling against the current, while on the other hand you are visible and subjectively you have the feeling that you are not a part of the crowd.

Swimming against the current requires bravery.

Yes. And not only that. It requires the strength and ability to overcome your fear. You also have to consider the fact that when you start drowning, most of those that the stream is carrying towards you will say nothing other than that it serves you right, the idiot could have swum with us. Let him be punished for trying to be so clever.

And fear is sometimes very difficult to overcome, sometimes you have to search really deep in your soul to find the courage that overcomes fear.

Myslíte, že výtvarné umění podléhá módě?

Zčásti ano. Část výtvarníků se například vždycky věnovala a věnuje dekoračnímu umění. Dekorativnost v umění je jednak poplatná době, jednak vkusu těch, pro které jsou dekorativní díla tvořena. Na druhé straně existuje část výtvarníků, kteří jen velmi málo podléhají době ve které žijí a tvoří. Jejich díla jsou nadčasová a někdy při jejich vzniku mohou mít současníci malíře pocit, že díla jsou výsledkem jakéhosi blouznění a malíř víc než maluje tak páchá bláznovství. Ale opravdu mentálně silný a odolný malíř si nedá bránu k naplňování svých, i když třeba okolím nepochopených vizí, zavřít. Pokud nezapomene malíř v takovém případě na to, že i pochybovat nad vlastním přístupem je někdy potřeba, může mu velké úsilí a houževnatost přinést velké uspokojení a naplnění.

A nestačí být pouze jiný a úspěch je zaručen?

Snad ano. V módě i v malířství. Určitě je víc vidět člověk, který plave proti proudu, protože většina, ne-li skoro všichni, plavou raději po proudu. Háček to má jen v tom, že po proudu je snazší přežít, proti proudu víc hrozí utopení, naproti tomu však jste na očích a subjektivně máte pocit, že nejste pouhou součástí masy.

Plavba proti proudu potřebuje odvahu.

Ano. A nejen odvahu. Potřebuje i sílu a schopnost překonat strach. Taky musíte počítat s tím, že když se začnete topit, většina těch, které proud nese proti vám, neřekne nic jiného, než dobře mu tak, mohl si vůl klidně plavat s námi. Teď ať si to vyžere, když byl tak chytřej.

A strach se někdy překonává těžko, někdy musíte hledat hodně hluboko ve svém nitru, aby jste našla odvahu, která strach přehluší.

I prefer round shapes, curves and unevenness. Despite the fact that we are surrounded by so many straight lines, angles, and symmetry. We probably do this to orientate better. Only does it not make us poorer and disorientated within?

Mám raději oblé tvary, křivky a nerovnosti. Navzdory tomu se obklopujeme spoustou přímek, úhlů, symetrií. Děláme to asi proto, abychom se lépe orientovali. Jenom jestli nás to uvnitř neochuzuje a nedezorientuje?

Chess board / Šachovnice – 2002

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 60 cm

What does that mean specifically in painting?

It means embarking on something that will possibly not be understood by “those in the stream”, perhaps rejected, perhaps difficult to accept. Fear will whisper in your ear – not this way, while courage will whisper – just hold on, one day somebody will understand you. And something that everyone else paints green, you paint blue. Or the shadow that should clearly be to the left you paint to the right. Every painter that sees your work will look and say: “But it is wrong!”

You then have the feeling that each of these comments degrades your work. That is sometimes difficult to take as if nothing.

And it is also not easy to judge whether that detail, which is painted in a different way to usual, is really deliberately and knowingly created, or whether it is a matter of the painter not knowing better. In their egoism only a few can actually admit to themselves that they have actually painted something or done something wrong. Every thing and thought can actually be explained wittily, but there is a boundary between the nonsense explained wittily ceasing to be nonsense, and the nonsense only multiplying. Even though it is certain that everything that appears to be witty, or considers itself to be witty, is not necessarily so. Kant wrote a long time ago that thoughts without content are empty. And he was entirely right, I think.

In just the same way, paintings without thought are also empty. A frame and in the middle, nothing. Such a painting does not open anybody’s heart, such a painting is deceiving itself. And you know what the only positive thing in this is?

Tell me, I would not want to stop something that is on the tip of your tongue.

That we can delude ourselves with anything. Even though with humility and respect we try to take in and find even the smallest hint of ANYTHING that might interest us and we really do not find it, we can create a little miracle and place it there ourselves. Find it in our own fantasy. From a day that is worth nothing, we can create a beautiful day. Through fiction it will arrive.

But to explain it more comprehensively, the advantage of an empty painting is that for a perceptive viewer the search for something when there is nothing becomes in itself a creative activity.

Co to znamená konkrétně v malířství?

Znamená to pustit se do něčeho, co bude „těmi v proudu“ možná nepochopeno, možná odmítnuto, možná těžko stravitelné. Strach vám bude našeptávat – takhle ne, odvaha bude našeptávat – jen vydrž, jednou tě někdo pochopí. A něco, co každý namaluje zeleně, vy namalujete modře. Nebo stín má být jednoznačně vlevo a vy ho uděláte vpravo. Každý malíř, který vaši práci uvidí, se koukne a řekne: „Vždyť je to blbě!“

Máte pak pocit, že každá tahle poznámka Vaši práci znehodnotí. A to se někdy těžko bere jen tak.

A taky je nelehké posoudit, zda ta drobnost, která je namalována jinak než běžně, je skutečně cílená a vědomě vytvořená, nebo jde jenom o to, že malíř to prostě lépe neumí. Ve své samolibosti si však jen málokdo dokáže přiznat, že něco namaloval nebo udělal opravdu špatně. Ona jde v podstatě každá věc a myšlenka duchaplně vysvětlit, ale je velice vratká hranice mezi tím, zda blbost vysvětlená duchaplně přestává být blbostí, či zda se blbost ještě více násobí. I když určitě není duchaplné zdaleka všechno, co se duchaplně tváří, či co se za duchaplné považuje. Kant už hodně dávno napsal, že myšlenky bez obsahu jsou prázdné. A měl úplnou pravdu, myslím.

Stejně tak obrazy bez myšlenky jsou prázdné. Rám a uprostřed něho nic. Takový obraz nikomu neotevře srdce, takový obraz je sám sobě sebeklamem. A víte, co je v tomto případě jediné pozitivum?

Dám se poddat, stejně bych netrefila to, co máte na jazyku.

Že si můžeme všelico namlouvat. I když s pokorou a úctou se snažíme vnímat a najít i nejmenší náznak NĚČEHO, co nás zaujme, a opravdu to nenacházíme, můžeme udělat malý zázrak a sami si to tam dosadit. Najít to ve své vlastní fantazii. Ze dne, který je o ničem, vytvoříme nádherný den, který přijde. Iluzorně přijde.

Ať to ale řeknu srozumitelněji, pozitivum prázdného obrazu je v tom, že pro vnímavého diváka se hledání tam, kde nic není, stává tvořivým aktem.

Even though we think that for us the important things take place in an environment that we are able to comprehend with our senses, it is not true. The most important things take place in the environment of our senses.

Ačkoliv si myslíme, že to podstatné pro nás probíhá v prostředí, které jsme schopni obsáhnout svými smysly, není to pravda. To nejpodstatnější probíhá v prostředí našimi smysly nepostižitelném.

DNA / DNA – 2002

Oil on canvas / Olej na plátně – 25 x 30 cm

Then even paintings „about nothing“, as you call them, have their meaning.

I think that a lot of things around us, to which we would not give any meaning at first glance, have a meaning. In that there is the wisdom of nature and further the wisdom of the soul. A pile of “empty” things is produced in such a way that people try to do something that they cannot do, for which they do not have talent, knowledge or strength. Those things are apparently empty, but if a person actually takes them into consideration, he will find in them at least the will that was placed there by someone. And the greatest wretch is the person who thinks that he makes no mistakes. Just as there is no perfect piece, there is no piece completely imperfect. And many a time, a person without talent and without knowledge creates something that outshines the results of the work of the knowledgeable and talented.

But now I ask you: can a talented person be distinguished from an untalented person, and if so, what are the criteria?

It is something to think about. It would be better to ask professors, for example, who at entrance exams are able to separate candidates for studies at art schools. They would have to tell you that it is possible, or why else would they do the job, right. On the other hand, talent is a very difficult thing to capture. In some it may lie, well hidden, and spring up after thirty years of work.

Expert opinion holds that Pissaro painted, on average, about nineteen bad paintings and only the twentieth was excellent. Logically that means that those who tried to assess Pissaro’s talent with those nineteen bad paintings would point thumbs down, and those that saw the twentieth – excellent, would rejoice over the art and talent.

And I suppose I do not have to mention the most famous painters of the nineteenth and the beginning of the twentieth century, who did not sell a single painting during their lifetime because they were completely misunderstood in their time. The present bows to their work, the past spat on them. Today we would say that they had amazing talent, though their contemporaries laughed at them.

I said that talent is a difficult category to grasp, and I personally would not have the courage to take part in talent exams as the one who had to judge the talent. I do not believe that I would know how, just as I do not believe that those who presented and present themselves as judges at talent exams can be one hundred percent certain.

Pak tedy i obrazy „o ničem“, jak je nazýváte, mají svůj smysl.

Já myslím, že smysl má spousta věcí kolem nás, kterým bychom na první pohled žádný smysl nepřisuzovali. V tom je moudrost přírody a potažmo i moudrost ducha. Hromada „prázdných“ věcí vzniká tak, že se lidé snaží dělat něco, na co nestačí, k čemu nemají talent, znalosti či síly. Ty věci jsou sice zdánlivě prázdné, ale když je člověk přece jen vezme v úvahu, nalezne v nich alespoň tu vůli, kterou do nich někdo vložil. A největší chudák je člověk, který si myslí, že nedělá žádné chyby. Jako není žádné dílo úplně dokonalé, tak není žádné dílo ani úplně nedokonalé. A kolikrát, i když jsou to spíše výjimky, ale výjimky, které jsou o to více vidět, člověk bez talentu a bez znalostí vytvoří něco, co překoná výsledky práce znalých a talentovaných.

Teď se Vás ale ptám: dá se rozlišit talentovaný člověk od netalentovaného, a pokud ano, jaká jsou kritéria?

Je to věc k zamyšlení. Lepší by bylo zeptat se například profesorů, kteří u přijímacích talentových zkoušek rozdělují zájemce o studium na uměleckých školách. Ti Vám budou muset odpovědět, že to lze, proč by jinak tuto práci konali, že ano. Na druhé straně, talent, to je těžko uchopitelná věc. V někom může dřímat, být dobře skrytý a vytryskne po třiceti letech práce.

O takovém Pissarovi se v odborných publikacích píše, že namaloval vždy zhruba devatenáct špatných obrazů a jenom každý dvacátý byl vynikající. Logicky to znamená, že ti, kteří by chtěli posuzovat Pissarův talent podle těch devatenácti špatných obrazů, by ukázali palcem dolů, a ti, kteří by viděli dvacátý – vynikající, by jásali nad uměním a talentem.

A nemusím asi jmenovat dnes nejuznávanější malíře devatenáctého a počátku dvacátého století, kteří v životě neprodali jediný obraz, protože ve své době byli zcela nepochopeni. Současnost se jejich obrazům klaní, minulost na ně plivala. Dnes bychom řekli, že měli úžasný talent, jejich vrstevníci se jim však smáli.

Jak jsem říkal, talent je těžko uchopitelná kategorie, a já osobně bych neměl odvahu účastnit se talentových zkoušek jako ten, kdo talent posuzuje. Nevěřím, že bych to uměl, jako nevěřím, že to umí stoprocentně ti, kteří kdy na talentových zkouškách v roli arbitřů vystupovali a vystupují.

I like the autumn fields yielding produce. They signal the fact that the land did not lie fallow, that somebody took care of it, that they planted it and sowed it, that they tended to it. A fertile field is a sign of a good farmer. And a good farmer is the product of a cultivated and educated society. And a cultivated and educated society is a society full of intelligent and smart people.

Mám rád podzimní pole vydávající úrodu. Jsou znakem toho, že půda neležela ladem, že o ni někdo pečoval, že ji osázel a osel, že se jí věnoval. Úrodné pole je vysvědčením dobrého hospodáře. A dobrý hospodář je produktem kultivované a vzdělané společnosti. A kultivovaná a vzdělaná společnost je společností inteligentních a rozumných lidí.

Field with potatoes / *Pole s bramborami* – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 30 x 25 cm

But I still think that some have more talent and some less.

I do not disagree with you, I think the same thing. But if you listened carefully to me, I was talking about the ability to distinguish talent, not about whether there is or isn't talent. I simply do not believe people, be they psychologists or famous artists, that they are able to look at someone, analyse them, and then give an irrefutable verdict: talented or untalented. There is a high probability of error.

But how should, for example, art schools determine, from a large number of candidates, those that are in the end to be accepted? Talent is the important thing, is it not?

Of course it is. But I ask myself over and over again. How to assess the talent fairly? And I have to say – I do not know. Talent, in my opinion, is an unmeasurable concept.

Look at me. I have a suit, a white shirt, a tie, Bata shoes, black socks, a gold-plated watch. This week I have been dealing with banks, finishing off credit contracts, signing leasing contracts, I have been dealing with the Ministry of Education with regards to some changes of plans in the field of economics, while along with the management of a company of construction surveyors I reviewed the progress of the construction of the new sports hall and boarding houses and the autumn parking, with architects I have pored over heating projects in the new building, I have had meetings with parents who want their children to study in our school, yesterday I was at a teachers' meeting, today I have a meeting with the mayor about the plans for a future contract regarding the purchase of city land for the school etc. etc.

How do I strike you at first sight?

Přece jen si ale myslím, že u někoho je talentu více, u jiného méně.

To Vám nevyvracím, myslím si to samé. Ale pokud jste mě pozorně poslouchala, mluvil jsem o schopnosti rozpoznat talent, ne o tom, zda talent je či není. Prostě nevěřím lidem, ať už jsou to psychologové či význační umělci, že se na někoho kouknou, někoho zanalyzují a pak vyřknou jednoznačný ortel: talentovaný či netalentovaný. Je zde nesmírně velká pravděpodobnost omylu.

Jak ale mají třeba umělecké školy rozlišovat z velkého počtu uchazečů ty, kteří nakonec mohou být přijati? Talent je tím podstatným, ne?

Samozřejmě ano. Ale já se ptám pořád dokola. Jak ten talent spravedlivě posoudit? A odpovídám si – nevím. Talent je podle mě neměřitelná kategorie.

Podívejte se na mě. Mám oblek, bílou košili, kravatu, boty baťovky, černé ponožky, pozlacené hodinky. Tenhle týden jednám s bankami, dolažuji úvěrové smlouvy, podepisuji nájemní smlouvy, projednával jsem na ministerstvu školství změny některých plánů ekonomických oborů, s vedením stavební firmy na kontrolách posuzuji průběh výstavby nové sportovní haly a internátu, podzemního parkoviště, s architekty sedím nad projekty topení v nové budově, mám schůzky s rodiči, kteří chtějí dát své děti na studium do naší školy, včera jsem byl na pedagogické radě, dnes mám sezení s panem starostou ohledně smlouvy o budoucí smlouvě na odkup městských pozemků pro školu atd. atd.

Jak se Vám na první pohled jeví?

From birth until death we live in an environment that limits us. Limits by space, possibilities, time. And still we naively believe, in the corners of our souls, that we will one day break from these boundaries, fences and borders. Who knows. Perhaps we will, perhaps we won't.

Od narození až do smrti žijeme v prostředí, které nás omezuje. Omezuje prostorem, možnostmi, časem. A přece bláhově někde v koutku duše věříme tomu, že hranice, ploty a mantinely jednou rozbijeme. Kdo ví. Třeba ano, třeba ne.

Defined space / *Vymezený prostor* – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 50 x 60 cm

A young, overstretched, successful entrepreneur. Enough?

And now imagine me tomorrow. In the morning from five I will be in the studio, I will be wearing dirty linen trousers, old socks, a big grey army shirt grimy from oil paints, colour under my nails, smudges of colour on my hands and face. How would I strike you then?

As a painter.

So. And try to imagine how difficult it must be when you look at a grimy painter and see a businessman, and how your imagination protests at finding a dirty painter within a sleek businessman.

You are right. It is not easy. In which role do you feel yourself to be?

I feel totally myself in both roles, even though they are different. When painting, the world, the whole universe, belongs to you more. In business there are more limitations, danger and risks. Painting is a journey without risk. The risk of some negative criticism or a lack of interest from the public is risible. If you take painting as a game for yourself with yourself, it becomes a wonderful journey through paradise. On the other hand, business is more of an adrenalin sport rather than the peaceful meditation over a canvas.

Don't tell me that negative criticism leaves a painter completely calm.

I do not know if it leaves every painter calm, but it definitely pleases me. Rather than lacklustre and insipid criticism, I prefer really mean criticism and either rejection or complete praise. The more criticism tends towards one of these extremes the better. When somebody totally deplores your work and denounces it, many people will want to take a look at this atrocity. In fact particularly negative criticism attracts more people than positive criticism does. If you create predictably pleasing things, they receive an ordinary or indifferent reaction. If you take your work more to extremes, you evoke more extreme and sometimes radical reaction. Extreme reactions, be they positive or negative, are always a sign of the artist successfully having left the world of the average and that his work is original and somehow innovative.

And regarding critics themselves. Critics in some corner of their soul are grateful to artists. Without art work, there would be no art critics. Critics are bound to the artists.

Art can live without criticism, but not criticism without artists and art.

Mladý, vytižený, úspěšný podnikatel. Stačí?

A teď si mě představte zítra. Ráno od pěti budu v ateliéru, na sobě špinavé plátěné kalhoty, staré ponožky, vytahaná režná vojenská košile umouněná od olejových barev, barva za nehty, šmouhy od barev na rukou, na tváři. Jak bych asi na Vás působil?

Jako malíř.

Tak. A zkuste si představit, jak je obtížné hledat při pohledu na umouněného malíře podnikatele, a jak se Vaším představám vzpírá nalézt v uhlazeném podnikateli zapráskanýho malíře.

To máte pravdu. Není to snadné. V které roli se cítíte více sám sebou?

V obou rolích se cítím naprosto plně sám sebou, i když odlišně. Při malování Vám víc patří celý svět, celý vesmír. V podnikání je podstatně víc omezení, nebezpečí, rizik. Malování je jízda bez rizika. Riziko nějakých negativních kritik či nezájmu veřejnosti je k smíchu. Berete-li malování jako hru samého se sebou, je to báječná jízda rájem. Naopak podnikání je více adrenalinový sport než pohodové rozjímání nad plátnem.

Neříkejte, že případná negativní kritika nechá malíře úplně klidným.

Nevím, jestli každého malíře nechá klidným, ale mě určitě udělá radost. Než nemastná neslaná kritika, to raději kritika hodně zlá a odmítavá nebo hodně pochvalná. Čím více se kritika směřuje do některé z těchto krajností, tím lépe. Když vám někdo vaši práci totálně odsoudí a zneváží, hodně lidí se bude chtít na ta vaše zvěrstva podívat. Dokonce hodně odmítavá kritika přitáhne možná více lidí než hodně nadšená kritika. Děláte-li tuctové líbivé věci, vyvolávají tuctovou nezáživnou reakci. Jdete-li ve svých dílech blíž ke krajnostem, vyvoláváte krajnější a někdy i krajní reakce. Krajní reakce, ať už pozitivní nebo negativní, je vždycky znakem toho, že jste úspěšně opustili střední proud a vaše práce je v něčem originální, nestandardní a objevná.

A k samotným kritikům. Kritici jsou v koutku duše umělcům vděční. Nebýt uměleckých děl, nebylo by kritiků umění. Kritici jsou umělcům zavázáni.

Umění se obejde bez kritiky, ale ne kritika bez umělců a uměleckých děl.

I read somewhere that the accumulation of any material, which the collector declares to be art and duly names as such, is art. If it evokes some emotion in people, even just a single one, then it is good art, but if it does not evoke any emotion then it is apparently weaker and less vital art.

It occurs to me that everyone accumulates a whole load of things in their life, but that only a small percentage of people have the courage to mark their products as art. Take one ordinary day. After breakfast we leave a lot of packages and remains, at work we then write on paper, transfer to the computer, cut, file, paint, sharpen, churn, stick, plough, sow, clean, polish, draw, cut, fasten, wrap, etc., etc.

It is simply a matter of courage, my friends. Do not be afraid of proclaiming all this as art. We would be the most cultured nation in the world if only we were not afraid, if only we were not shy.

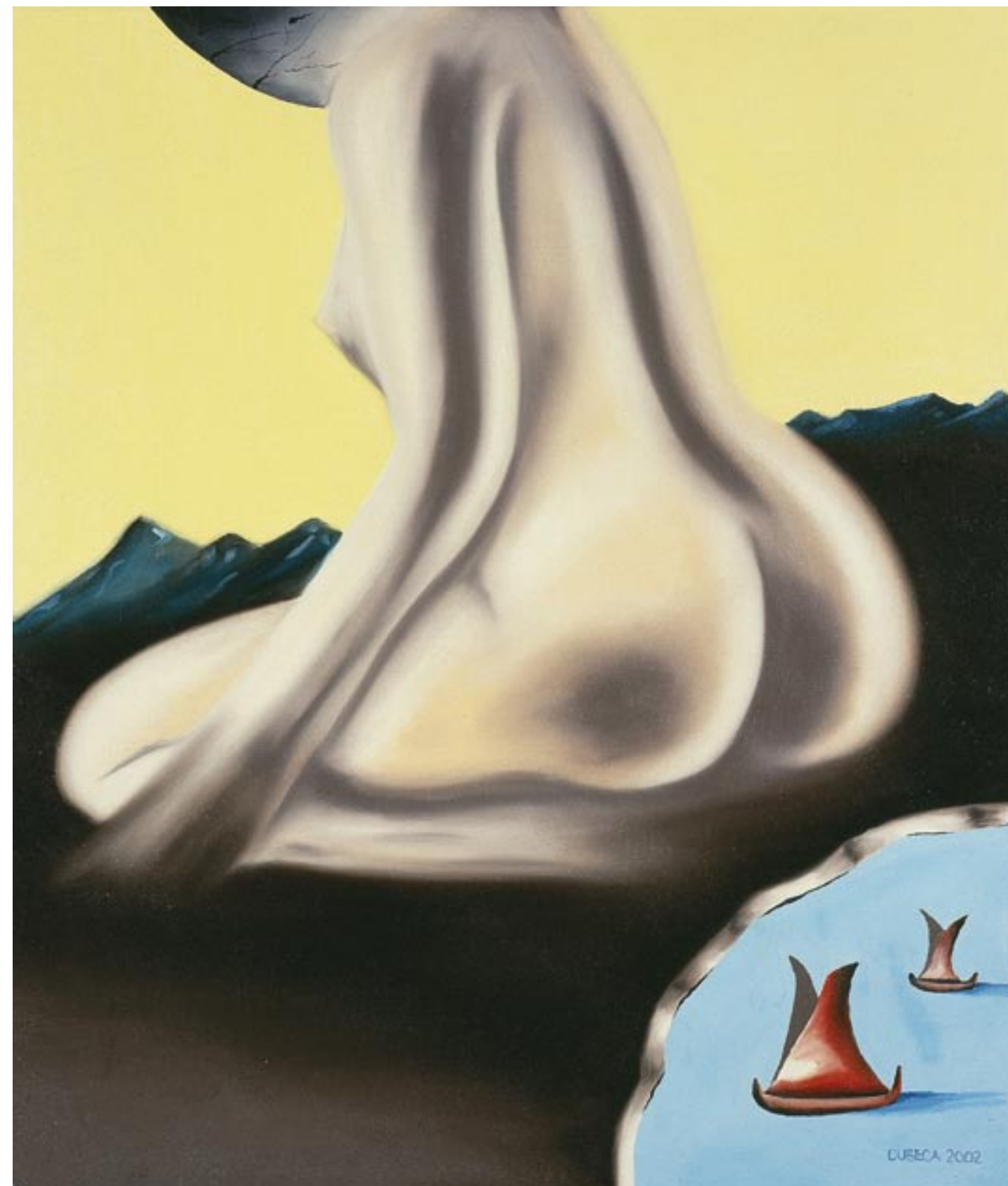
My son understood this when he was only three. Always when he did his business in the toilet, he came to me and before he flushed it, he called out excitedly: "Come daddy look, what a beautiful ... I pooped". I always had to go and have a look, admiringly praise him and show amazement. Then I understood what art is and what bizarre forms it takes.

Někde jsem četl, že nakupení jakýchkoliv materiálů, které jejich nakupitel prohlásí za umění a nějak je pojmenuje, je umění. Když to v jakémkoliv člověku, třeba jen jediném, vzbudí nějakou emoci, je to dobré umění, nevzbudí-li to žádné emoce, je to umění tak říkajíc slabší a méně životaschopné.

Napadá mě, že každý člověk toho za život nakupí obrovské spousty, ale jen malé procento lidí má odvalu označit své produkty za umění. Vezměte si jen jeden obyčejný den. Po snídani zanecháme spousty obalů a zbytků, v práci potom píšeme na papír, navádíme do počítače, řežeme, pilujeme, natíráme, brousíme, stloukáme, lepíme, oráme, sejeme, čistíme, leštíme, kreslíme, stříháme, spínáme, zabalujeme, atd., atd.

Jen odvalu, přátelé. Nebojte se tohle všechno prohlásit za umění. Budeme nejkulturnější národ na světě, jen se nebát, jen se nestydět.

Můj syn tohle pochopil už ve třech letech. Vždycky, když vykonal na záchodě potřebu, přišel za mnou a dřív, než spláchl, nadšeně volal: „Pojď se tati podívat, jaký jsem vykakal krásný ...“. Já se vždycky musel jít podívat, obdivně ho pochválit a projevit úžas. Tehdy jsem pochopil, co je to umění a jaké má roztodivné formy.

Seafarers / Mořeplavci – 2002

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 60 cm

Do boundaries exist for you, beyond which you would not go in painting?

Of course. Some time ago, we talked together about ethics. That is one of the boundaries. And about the others I would have to think for a long while. The boundaries are not set in stone. Often they appear during work, when you say to yourself – this is still ok, but this is not. If you painted the same painting the next day, in a different mood, the boundary would perhaps be a little different.

Do you consider yourself to be a high-principled person?

Yes. Apart from a few exceptions I have pretty firmly set principles that I follow. True, sometimes a person relents a little, but in general I follow the stable rules. But perhaps a little higher than principle I rank politeness and empathy as being more important. The ability to be sensitive to others and to prevent conflict. A person stands up for his principles better in a friendly environment rather than in the midst of a conflict. It is simpler and more natural.

Do you remember some specific situation when empathy, as we say, shook you?

You know, the basis of empathy is the ability to perceive other people, and all the things around them. Are you capable of imagining how many hundreds and thousands of dreams pass you by when you walk down a street? Dreams, of which only a small minority will ever have the chance to reach fulfilment. Everyone that passes you drags in his mind his own sack of dreams, which is usually his greatest treasure.

You want an example. For me alone, the most concrete example is my work, now I do not mean painting, I mean my work as headmaster of a high school and at the same time the owner of the school. I did not establish my school and did not develop it for some hidden and insatiable career motives and definitely not for money or riches. But for the fulfilment of my dream to put together a school that would be kinder, would smell better, happier, nicer, friendlier, freer and more playful, than a school usually is. And by fulfilling my dream I can fulfil the dreams of those who want to study at such a school as I described. I know that a lot of things are difficult, and certain things are just never the way I want them to be, but with my colleagues we do everything we can to get closer and closer to the ideal.

Existují pro Vás hranice, za které byste při malování nešel?

Samozřejmě. Před časem jsme se spolu bavili o etice. To je jedna z hranic. A o těch dalších bych musel dlouze přemýšlet. Ty hranice nejsou pevně vymezené. Často se objeví přímo při práci, kdy si řeknete – tohle ještě ano, ale tohle už ne. Kdybyste stejný obraz malovala třeba druhý den, v jiném rozpoložení, může být ta hranice zase malinko jinak.

Považujete se za zásadového člověka?

Ano. Až na pár výjimek mám docela pevně utříděné zásady, kterými se řídím. Pravda, někdy člověk sleví, ale v zásadě se řídím ustálenými pravidly. Ale možná ještě o trošku víc než zásadovost považuji za důležité slušnost a empatii. Schopnost vcítit se do druhých a předcházet konfliktům. Lépe člověk dostojí svým zásadám v přátelském prostředí než uprostřed konfliktu. Jde to lehčeji a přirozeněji.

Vzpomínáte si na nějakou konkrétní situaci, kdy s Vámi empatie tak říkajíc zacloumala?

Víte, podstatou empatie je schopnost vnímat druhé lidi, potažmo snad i vše kolem nich. Dokážete si představit, kolik stovek a tisíců snů kolem vás proudí, jdete-li po ulici? Snů, z nichž jen malá část má šanci dojít uplatnění. Každý člověk, který vás míjí, vleče ve své mysli svůj raneček snů, který je obvykle jeho největším bohatstvím.

Chcete příklad. U mne samotného je tím nejkonkrétnějším příkladem moje práce, nemyslím teď malování, moje práce ředitele střední školy a současně majitele této školy. Svoji školu jsem nezaložil a nerozvíjel pro nějaký skrytý a neukožený kariérismus a už vůbec ne pro peníze či bohatství. Ale pro naplnění svého snu dát dohromady školu, která bude laskavější, voňavější, veselejší, příjemnější, kamarádštější, svobodnější a hravější, než je tomu běžně. A naplněním svého snu můžu naplnit sny těch, co mají chuť studovat na takové škole, kterou jsem nastínil. Víím, že spousta věcí jde těžko, něco pořád není tak, jak bych chtěl, ale se svými kolegy děláme všechno pro to, abychom ideálu byli blíž a blíž.

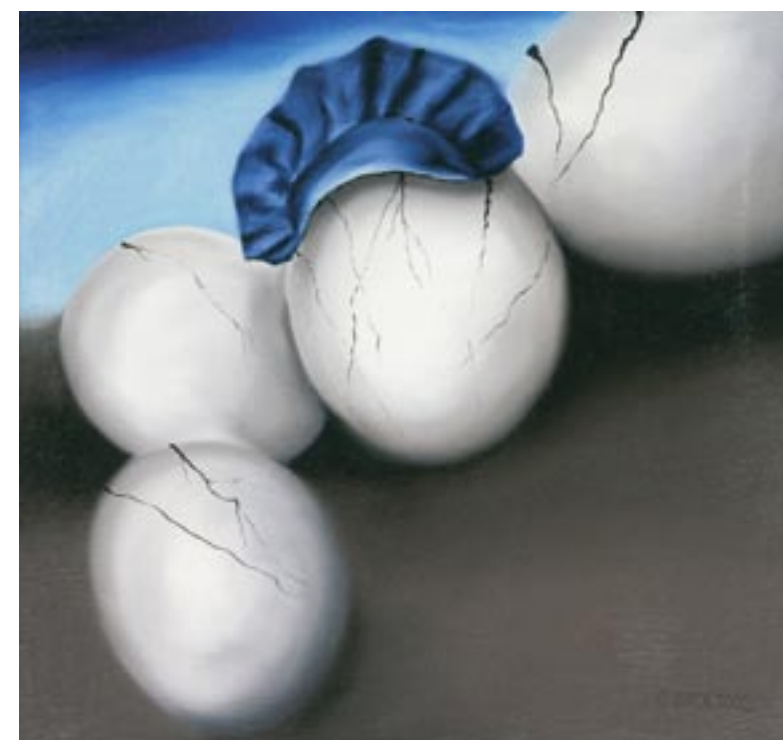
Every piece of clothing belongs, for a while, to the person that uses it. It is kind of a part of his body and his soul. It illustrates and completes its wearer. And once the wearer is no more, it rots and breaks apart, eventually thanks to the eternal recycling of everything around us and of ourselves, it finds its place and mission once again and carries them out for a while before again succumbing to the system of eternal recycling.

Každý kus oděvu patří nějakou chvíli k člověku, který jej užívá. Je tak trochu součástí jeho těla i jeho duše. Dokresluje a dotváří svého nositele. A až ten nositel už není, zetlí a rozpadne se, aby za nějaký čas, díky věčné recyklaci všeho kolem nás i nás samých, našel znovu své místo a poslání a chvíli je plnil, než znovu podlehne nekonečné recyklaci.

Before completion / Před dokončením – 2002

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 60 cm

A hat from long ago / Čepice z dávna – 2002

Oil on canvas / Olej na plátně – 55 x 60 cm

And are you successful at getting closer to this ideal vision?

Possibly yes. Look at this (I was given a glimpse of the Dnes newspaper). Do you see these statistics? Of all the high schools in the Zlin region our school belongs among those with the highest number of applicants for studies. And the remaining 90% of the schools are state-run and free, whereas our school is private and parents pay for the studies of their children. And if I am not mistaken, we are the most expensive private school in the region. Self-praise stinks (laughter), but I am not showing you as a way of self-promotion, I simply wanted to say that a major factor in the interest shown towards our school is the result of empathy. We try to create a school for students, not a school for teachers or authorities in which the student is only a part of the stock. The student is the most important object and aim of our effort. And to be able to become one, we have to understand him. With all negatives and positives that come with the age, development, environment, character, talent and abilities of each individual student. The effort to try and understand the students, to be sensitive towards and to act upon these feelings, that is empathy as I understand it and as I perceive it. Of course, the main condition required for empathy to exist is the ability to like your students. Every one of them without concern for whether one is nicer, another naughtier, another more ill-mannered, and another perhaps slower. When a teacher stops loving his students, the most important bond is lost, which creates the communication bridge. Not only does the ability of empathy get lost, but also the ability to impart knowledge and abilities. In a school where this happens, it is hard for both the students and the teachers. I do my best to avoid this at all costs.

And what about empathy in painting? What role does it play, if any.

I would say that it definitely has a role, but to set a measure of its importance, I am thinking, wait, the measure is set mostly by the painter himself. By his willingness to perceive someone and something other than himself. There are a lot of self-centred painters, whereby empathy is mainly surrounded by the character of the painter himself. I do not think that it is a misfortune and I do not think that it is victory. It is more of a style, and that style does not suit me, I dislike it. Some time ago you asked me if, or you said, I paint for people and I told you that I do not, that I paint for myself. Now it comes back to my mind and I honestly have to say that even though I delude myself that I paint for myself, inside I do not doubt that I also paint for others. Because I gain motivation and strength from them, and these others, whether I want it or not, are always here. But I usually do not talk about that, I feel it but often I do not want to admit it to myself.

A daří se Vám přiblížení k vysněnému ideálu?

Snad ano. Podívejte sem (dostala jsem k nahlédnutí deník Dnes). Vidíte ty statistiky? Ze všech středních škol ve Zlínském kraji patří naše škola mezi školy s nejvyšším počtem uchazečů o studium. A to je ostatních 90% škol státních a zdarma, kdežto naše škola je soukromá a za studium rodiče studentů platí. A pokud se nepletu, jsme v kraji vůbec nejdražší soukromou školou. Sebechvála smrdí (smích), ale já Vám to neukazuji kvůli nějaké sebezpropagaci, chci říct, že velká část zájmu o naši školu je důsledek empatie. Snažíme se dělat školu pro studenty, nikoliv školu pro učitele či úřady, ve které by student byl jen součástí inventáře. Student je tím nejdůležitějším objektem a cílem našeho snažení. A aby se jim mohl stát, musíme ho pochopit. Se všemi negativy a pozitivy dané věkem, dospíváním, prostředím, charakterem, talentem a schopnostmi každého jednotlivého studenta. Ta snaha pochopit, vcítit se, a podle toho konat, to je empatie, jak já ji rozumím a jak ji chápu. Samozřejmě, hlavní podmínkou, aby empatie vůbec byla možná, je schopnost mít studenty rád. Každého jednoho bez ohledu na to, zda některý je línější, jiný zlobivější, další nevychovanější, a další třeba pomalejší. Když učitel přestane mít svého studenta rád, ztrácí to nejdůležitější pouto, které vytváří komunikační most. Nemízí jenom schopnost empatie, ale i schopnost předávat vědomosti a dovednosti. Ve školách, kde se tohle stane, je pak těžko studentům i učitelům. Tomuhle se snažím ze všech sil zabránit.

A co empatie v malování? Jakou hraje roli, pokud vůbec nějakou roli má.

Řekl bych, že roli určitě má, ale určit míru té role, přemýšlím, počkejte, míra je dána nejvíc asi malířem samým. Jeho ochotou vnímat někoho a něco jiného než jenom sebe sama. Je spousta sebestředných malířů, kde je empatie ohraničena maximálně osobou samotného malíře. Nemyslím, že je to zrovna neštěstí a nemyslím, že je to výhra. Je to spíš styl, a to styl, který mně nesedí, který nemám rád. Před časem jste se mě ptala, nebo jste říkala, že maluji pro lidi a já Vás opravil, že ne, že maluji pro sebe. Teď se mi to vrátilo na mysl a musím upřímně říct, že i když si namlouvám, že maluji pro sebe, v nitru nepochybuji o tom, že maluji taky pro ty ostatní. Už proto, že z nich čerpám motivaci a sílu, a že ti ostatní tu, ať chci nebo nechci, jsou. Ale o tom normálně nemluví, to cítím a často si to nechci přiznat.

It is hard to live without ideals. But even more difficult is to give up your ideals for the ideals of somebody else. Hundreds of wars, millions of wasted lives, millions of lonely families, houses, yards, lands... Often for triviality, often for profligacy of the powerful, often as a result of ordinary human foolishness.

Millions of dead hopes that could have been avoided, millions of lost memories, millions of dead hearts. If there is a heaven, let the impoverished find peace and calm up there.

Bez ideálů je těžké žít. Ale ještě těžší je vzdát se svých ideálů pro ideály někoho jiného. Stovky válek, milióny zmařených životů, milióny opuštěných rodin, domů, dvorků, krajin... Často pro malichernosti, často pro rozmařilost mocných, často pro obyčejnou lidskou hloupost.

Miliony padlých nadějí že se dá utéct, miliony posledních vzpomínek, miliony uhaslých srdcí. Jestli je nebe, ať tam nahoře najdou ti zbídačení klid a mír.

Upwards / Vzhůru – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 70 cm

What do you like and dislike about other people?

I like smiles, optimism, good moods, intelligence, friendship, education, love, diligence, tenacity and purposefulness, though I could continue for a long long time. And what do I dislike? I dislike people that mistake greed for success. Greed is a horrible human characteristic, which does not bring success, but rather sends it away.

Successful people fascinate me in that they have the will, the strength and the ability to do something more thoroughly and effectively than others. And that is why I greatly respect every successful person who has achieved success honestly. From that it follows that I dislike people that degrade the success of others, or who make light of noble achievements by, for example, dismissing them simply as a result of greed. Their own failings they account for as a lack of greed, they hide their failures behind some higher moral principle. I do not like such people. Yeah, and I do not like people who consider anyone that has a different opinion to them as being their enemy.

Are you interested in psychology?

Yes to a certain extent. But I am not as interested in psychological theory, as in life itself. Life is the best textbook of psychology, even though, again, it sounds like a cliché.

The biggest psychological problem everyone faces is coming to terms with how he actually wants to be and who he wants to be, in order to be a good person. And for that he has to study. He has to study goodwill in overcoming personal weaknesses, he has to learn to know, to love, to be humble, to cultivate his own temperament etc. And all of that achieved gradually, with small steps.

Friedrich Nietzsche expressed it simply: "Nobody learns to fly by trying to fly straight away. First he has to learn to stand and walk and run and climb..."

Psychology observes all this, analyses it, defines it and gives instructions how a person is to find his own place in the world. However not always successfully.

Co máte a co nemáte rád na jiných lidech?

Na lidech mám rád úsměv, optimismus, dobrou náladu, inteligenci, přátelství, vzdělanost, lásku, pracovitost, houževnatost, cílevědomost a mohl bych pokračovat ještě dlouho a dlouho.

A co nemám rád? Nemám rád lidi, kteří zaměňují úspěch s hrabivostí. Hrabivost je příšerná lidská vlastnost, která úspěch nepřináší, která jej zahání.

Úspěšní lidé mě fascinují už tím, že měli vůli, sílu a schopnosti udělat něco víc a lépe než ti ostatní. A proto si každého úspěšného člověka, který k úspěchu dospěl poctivě, nesmírně vážím. Z toho vyplývá, že mi vadí lidé, kteří úspěchy jiných shazují či ušlechtilé cíle sráží třeba tím, že je označují za pouhý důsledek hrabivosti. Svoji neschopnost tak omlouvají snahou nebýt hrabivými, schovávají své neúspěchy za jakýsi vyšší morální princip. Takové lidi nemám rád. Jo a taky nemám rád lidi, kteří považují kohokoliv, kdo má jiný názor než oni, za své nepřátele.

Zajímá vás psychologie?

Do jisté míry ano. Ale nezajímají mě až tolik psychologické poučky, jako život sám. Život je nejlepší učebnicí psychologie, i když to zní zase jako fráze.

Největším psychologickým problémem každého člověka je srovnat se s tím, jaký vlastně chce být a kým chce být, aby byl dobrým člověkem. A k tomu se musí učit. Učit se mít dobrou vůli, překonávat osobní slabiny, učit se znát, učit se milovat, učit se pokoře, kultivovat svůj temperament atd. A to všechno po krůčcích a postupně.

Friedrich Nietzsche to vyjádřil jednoduše: „Létání se nenaučí nikdo tím, že se pokusí rovnou vzlétnout. Nejprve se musí naučit stát a chodit a běhat a šplhat..."

Psychologie všechno tohle sleduje, analyzuje, popisuje a dává návody, jak má člověk nalézt své místo ve světě. Bohužel ne vždy úspěšně.

The soul, that which thinks and feels in us, that distinct energy bound by corporeal cuffs. Does death free it from these firm cuffs or does it kill it?

We cannot see the soul with our eyes, the senses and spiritual abilities are always joined to the body. Many do not believe in the existence of the soul. You cannot touch it, and the contemplation of invisible things is a little foolish. Is contact between body and soul harmful or beneficial? I do not know. But it is natural. If there was none, these thoughts, letters and words would not be created at all.

The body provides us with sight, hearing, taste, smell and touch, the soul with mind, memory, fantasy, love and will. The physical senses disappear with death, but the spiritual expressions and soul power are more lasting and connect with the radiance of the highest, most perfect mind, standing amongst us.

Duše, to co v nás myslí a cítí, ta úžasná energie spoutaná okovy tělesnosti. Smrt ji osvobodí z pevných okovů nebo ji zahubí?

Očima duši nevidíme, smysly a duševní schopnosti vždy spojujeme s tělem. Mnozí v existenci duše nevěří. Nedá se na ni sáhnout, a rozjímat o věcech neviditelných je tak trochu bláznivé. Je styk duše a těla škodlivý nebo prospěšný? Nevím. Ale je přirozený. Kdyby ho nebylo, tyto myšlenky, písmena a slova, by vůbec nevznikly.

Tělo nám poskytuje zrak, sluch, chuť, čich a hmat, duše rozum, paměť, fantazii, lásku a vůli. Tělesné smysly se smrtí mizí, ale duševní projevy a duševní síla jsou trvalejší a spojují se v jakousi záři nejvyšší, nejdokonalejší myslí, stojící jakoby mimo nás, a přece prosycující každou částičku, z které jsme vytvořeni my sami i všechno kolem nás.

Nirvana / Nirvāna – 2002

Oil on canvas / Olej na plátně – 90 x 85 cm

What do you respect most with regards to psychology?

I respect humility. Ordinary human humility. In an interview with the actor Dušek one sentence particularly interested me, in which he said that he had read a speech of some native American chief. And in that speech he emphasised that it is necessary to show respect towards our ancestors. And that respect can be demonstrated by not repeating their mistakes, showing that we value what the ancestors did.

And from that Dušek very cleverly deduces that in our civilisation there is a little despair in that we try to come to terms with mistakes by finding, condemning and punishing the culprit of these mistakes. And in this way it is solved. And logically we have to ask whether it is not in some respects too little. I think that it is too little.

Isn't there a lack of respect for our ancestors these days?

I do not know. But I think that we can show respect to our ancestors many times more if we act respectfully towards what they achieved, and possibly continue their actions, rather than sitting on the ancestor's grave, lamenting and crying.

With tearful respect ancestors would, if they could, like to kick us in our butt. But they would definitely be happy if they saw how we are continuing in what they did in their life, what they created, how they lived. I do not mean, by that, that we have to work in the same field, but rather that find a connection with the way of behaving, acting, an intensity, an ability to economise, to take care of yourself and your loved ones. If we manage to do this, in this there is respect for our ancestors.

Just as it is difficult to like, or love, a person who cheats on us, it is much simpler to cheat on someone who likes us or loves us. Dead ancestors cannot defend themselves, which is why the living have this non-equation in their hands. And they do not always settle a situation structured in this way.

Čeho si v souvislosti s psychologií nejvíce vážíte?

Váším si pokory. Prosté, lidské pokory. V rozhovoru s hercem Duškem mě moc zaujala věta, kdy Dušek povídal, že četl řeč nějakého indiánského náčelníka. A v té řeči bylo zdůrazněno, že je nutno prokazovat úctu předkům. A ta úcta se dá prokázat tím, že neopakujeme jejich chyby, že si vážíme toho, co ti předkové vykonali.

A z toho Dušek velmi chytře vyvozuje, že v naší civilizaci je trošku zoufalství v tom, že se s chybami snažíme vypořádat tím, že najdeme, odsoudíme a potrestáme viníky chyb. A tím je to vyřízené. A logicky se musíme ptát, jestli to není trochu málo. Myslím si, že je to málo.

Neschází dnes více úcty k předkům?

Nevím. Ale myslím, že úctou svým předkům prokážu mnohonásobně více tehdy, když se budu chovat uctivě k tomu, co vykonali, případně navážu na jejich činy, než to, že budu sedět na předkově hrobě, lamentovat a brečet.

S ubrečenou úctou by nás předkové, kdyby mohli, rádi nakopali do zadku. Ale jistě by byli rádi, kdyby viděli, jak pokračujeme v tom, co oni za svého života vykonávali, co dělali, jak žili. Nemyslím tím, že musíme pracovat zrovna ve stejné profesi, ale spíš vazbu na způsob chování, jednání, usilovnost, schopnost hospodařit, postarat se o sebe a své blízké. Když tohle zvládneme, v tom je úcta k předkům. Jako je obtížné mít rád, nebo milovat člověka, který nás podvádí, je mnohem lehčí podvádět někoho, kdo nás miluje nebo miloval. Mrtví předkové se bránit nemohou, proto mají tuto nerovnici v rukou ti živí. A ne vždycky takto strukturovanou situaci ustojí.

Easter accompanies spring and spring always improves my mood. Whether the housewives colour or do not colour eggs, whether they fulfil or do not fulfil traditions, spring is here and we can breath better, we can think better and we can live better.

Velikonoce provází jaro a jaro mi vždycky zvedá náladu. Ať už hospodyňky malují nebo nemalují vajíčka, ať už naplňují nebo nenaplňují tradice, jaro je tu a lépe se dýchá, lépe se myslí a lépe se žije.

Easter / Velikonoce – 2002
Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 70 cm

Do you consider life without love as less valuable than life with love?

And what is love? Seriously. Did you ever try thinking about why somebody loves one person and not another? A very difficult answer. We normally think that somebody will love us for our assets, but very often somebody loves someone especially for their imperfections.

Beauty, intelligence, success, riches and education could be the despised positives, while on the other hand ugliness, stupidity, failure, poverty and a lack of education could be the adored characteristics.

How many times is a second enough for a loved one to become a hated one and for a hated one to become a loved one. Even though these two positions are opposites and stand against each other on opposing ends of the hierarchy of human relationships, they have paradoxical proximity to each other. They almost touch. The more love, the more potential hatred and vice versa.

But life without love can have great value, I think. Just the same as with love. Love has a thousand disguises and it is difficult to find a person who is void of any kind of love. Love does not only mean love for a person, but can also be directed towards anything around us that we are capable of perceiving with our brain. Also, love cannot be gained by speculation, it will find a person by itself. Many a time, it actually appears from a direction that we would not expect it from at all. It is just a craft to be able to sense it, identify it and grasp it. He who wishes to identify love precisely, to analyse it and to describe it, will not live to see it, it will run through his fingers, fly past his head and disappear. Love is such that, as soon as you start to pick at it, it will run away! Simply swim on its surface, but do not make a chemical analysis of what you are swimming in. And did you know that this is not only true for love?

What is not only true for love?

That feelings and intuition are better than precise analysis.

Považujete život bez lásky za méně hodnotný než život s láskou?

A co je láska? Vážně. Zkusila jste se někdy zamyslet nad tím, proč někdo někoho miluje a jiného ne? Strašně složitá odpověď. Normálně si myslíme, že nás někdo bude milovat pro naše přednosti, ale velice často někdo někoho miluje zrovna pro jeho nedostatky.

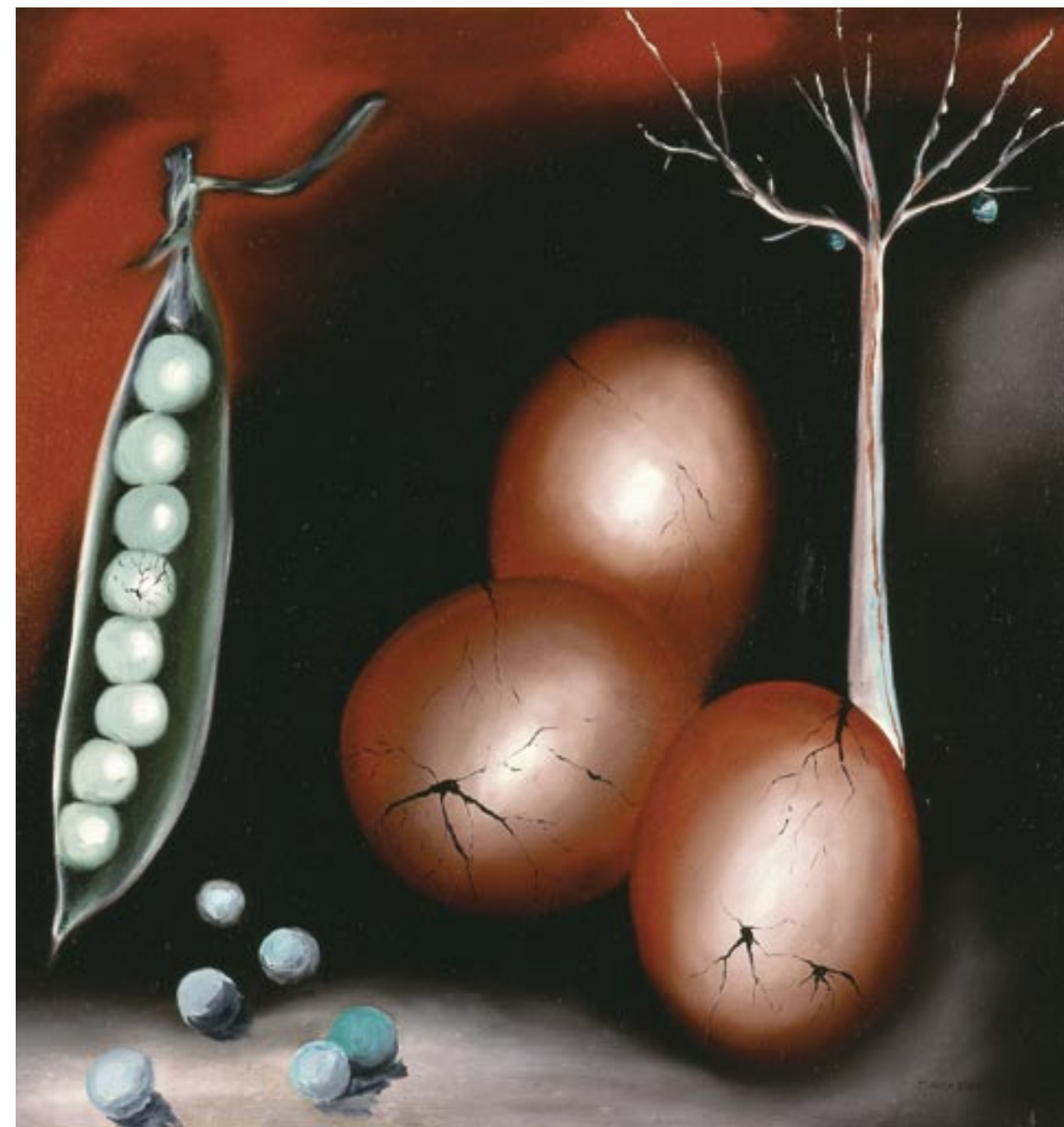
Krásný, chytrý, úspěšný, bohatý a vzdělaný může být právě pro své plusy nenáviděn, naopak nevzhledný, pomalejší, neúspěšný, chudý a nevzdělaný naopak milován.

Kolikrát stačí vteřina a z milovaného se stává nenáviděný a z nenáviděného milovaný. Ač jsou tyhle dvě polohy opozita a stojí proti sobě na opačných koncích hierarchie lidských vztahů, mají k sobě paradoxně velice blízko. Skoro se dotýkají. Čím více lásky, tím více potencionální nenávisti a naopak.

Ale život bez lásky se dá žít velice hodnotně, myslím. Úplně stejně jako s láskou. Láska má tisíce podob a těžko hledat člověka, který je jakékoliv lásky prost. Láska přece není jen láskou k člověku, ale může směřovat k čemukoliv kolem nás, co jsme schopni svým rozumem vnímat. Navíc láska se nedá vyspekulovat, ona si člověka najde sama. Kolikrát se vynoří i ze směru, odkud bychom ji vůbec nečekali. Jen bývá kumšt ji vycítit, rozpoznat, uchopit. Kdo chce lásku přesně identifikovat, analyzovat, popsat, ten se jí nedočká, tomu proklouzne mezi prsty, profičí kolem hlavy a zmizí. Lásce stačí, že je, jakmile se v ní začnete párat, uteče! Prostě, plavat na její hladině, ale nedělat chemický rozbor toho, na čem vlastně plavete. A víte, že to neplatí jenom o lásce?

Co neplatí jenom o lásce?

Že je lepší cit a odhad, než přesná analýza.

The miracle of nature's eternal cycle of self-renewal is the most fantastic magic trick that I know. I only wish that the trick might last eternally if, of course, such a thing were to exist.

Zázrak nekonečného řetězce sebeobnovování se přírody je tím nejjantastičtějším kouzlem, které znám. Jenom se přeji, aby to kouzlo existovalo nekonečně dlouho, pokud, samozřejmě, nějaká nekonečnost vůbec existuje.

Seeds / *Semena* – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 90 x 85 cm

And what else is it true for?

It is true for everything that needs a hundred percent precision.

For example?

For example, this morning I was at a bank meeting about a loan for the construction of a boarding house for the students of our school, I have the return of the investment well considered in my head, with a strong feeling, and with regards to the knowledge of everything around I am sure that I will be able to effectively repay the loan. For me, this thing is very clear without having complicated calculations on paper. However, this is enough for me but not for the bank.

The bank, rightly, does not care about my feeling but wants precise calculations. The bank clerks outwardly expressed amazement and respect towards my feelings, but nonetheless until I document my feelings with a pile of precise calculations, I will not get a single penny. If we talk about love, I can feel love and perceive it, but as soon as someone starts asking me how much I love him, and how intensively I love him, and how exactly I feel this or that with regards to the love, and how and when my love culminates, and how and when it slackens a little, and from what that love is made up of, then the result will be a total falling out of love. On the other hand, the precise calculations for a bank leads to a loan. The same approach in one and the other has two opposing results.

Do you give the feeling of love a special meaning?

Not only love, although love is to a greater extent a feeling. But not in life. Estimation, awareness, perception mean a lot for many things in life.

Baťa, for example, tells a story in his book "The shoemaker for the whole world", which illustrates what I want to say. I will just find it... Once, when we were going straight out of the forest, my father stopped and asked me: "What do you think, how many cubic metres of wood might there be from that tree over there?" Thanks to the mathematical equations that I remembered from school, I managed to answer in a few minutes. "You calculated it correctly," my father said, "but I can give you a rough answer in thirty seconds." He explained to me then, that it is enough to take the second power of the diameter of the foot of the tree, subtract 20% and multiply it by half the height of the tree. The result is not so accurate, but for practical needs it is usually enough. The purpose of this lesson was to teach me to distinguish between questions that require an absolutely accurate answer and those where an intelligent guess is enough... That is Baťa.

And I can support that. Usually in life an intelligent guess is enough.. Quibbling and insisting on details kills creativity, fantasy and flight.

A v čem to platí ještě?

Platí to u všeho, co nepotřebuje stoprocentní přesnost.

Například?

Například dnes dopoledne jsem byl v bance jednat o úvěru na stavbu internátu pro studenty naší školy, návratnost investice mám v hlavě dobře promyšlenou a citem, s přihlédnutím ke znalostem všeho kolem, jsem si jist, že budu schopen úvěr řádně splácet. Pro mne je tato věc zcela jasná, aniž vedu složité kalkulace na papíře. Jenže tohle stačí pro mě, tohle nestačí bance.

Banka zcela pochopitelně kašle na můj cit, chce přesné výpočty. Bankovní úředníci samozřejmě mému citu vyjádřili navenek obdiv a úctu, nicméně dokud cit nepodložím hromadou přesných kalkulací, nedostanu ani floka. Pokud mluvíme o lásce, lásku mohu cítit a vnímat, ale jakmile se mne začne někdo ptát, jak moc ho miluji, a jak intenzivně ho miluji, a jak přesně pociťuji to či ono v rámci toho milování, a jak a kdy má láska kulminuje, a jak a kdy trochu polevuje, a z čeho přesně se ta láska skládá, tak výsledkem bude totální odmítnutí. Naopak, přesné výpočty v bance přinesou úvěr. Stejný postup v jednom i druhém má dva opačné výsledky.

Přikládáte citu v lásce mimořádný význam?

Nejen v lásce, i když láska je z větší části cit. Ale v životě vůbec. Odhad, povědomí, vytušení znamená pro spoustu věcí v životě nesmírně mnoho.

Třeba Baťa popisuje ve své knize „Švec pro celý svět“ příhodu, která na příkladu ukazuje to, co chci říct. Jen to nalistuji... Jednou, když jsme šli zrovna lesem, se otec zastavil a zeptal se mě: „Co si myslíš, kolik kubíků dřeva by bylo z tamhletoho stromu?“ Díky matematickým vzorcům, které jsem si ze školy pamatoval, se mi podařilo za několik minut odpovědět. „Spočítal jsi to správně,“ řekl otec, „ale já ti mohu dát přibližnou odpověď za třicet vteřin.“ Vysvětlil mi potom, že stačí vzít druhou mocninu průměru paty stromu, odečíst 20% a plochu násobit polovinou výšky stromu. Výsledek sice není zcela přesný, ale pro praktické účely většinou stačí. Smyslem téhle lekce bylo naučit mě rozlišovat mezi otázkami, které vyžadují naprosto přesnou odpověď, a takovými, kde stačí rozumný odhad...“ Tolik Baťa.

A já to mohu podtrhnout. Většinou v životě opravdu stačí rozumný odhad. Hnidopišství a bazírování na detailech ubíjí kreativitu, fantazii a rozlet.

I like old things very much. Be they small trivialities or buildings. Every old thing carries a stamp of those that created the thing and who used it. Even though they are dead now, the thing still holds in itself their touch, their smell, the marks of their life.

Staré věci mám nesmírně rád. Ať už jde o drobnosti nebo třeba o stavby. Každá stará věc nese pečeť těch, kteří tu věc vytvořili a kteří ji užívali. I když jsou třeba už mrtví, ta věc v sobě stále zadržuje jejich dotyky, jejich vůli, stopu jejich života...

Behind an old bridge / *Za starým mostem* – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 85 x 90 cm

By that you mean to say that with love it is enough to have an intelligent estimate, an exact definition is useless.

Exactly. With love no exact definition exists. He who is not satisfied with an intelligent estimate and requires a definition will not find love. At least I think so (laughter).

Is it from your own experience?

Yes. You know I think, probably from my student years, that a lot of people dream love up, desire it, imagine it to be such and such, and the more specifically they dream it, the more the ability to identify real love disappears from them. Until eventually the people desiring love end up not believing in it. And from the disappointment they cannot reach love, they get their revenge by simply marrying anyone. Out of spite and defiance. Luckily this is not my case.

And then what?

We are not struck with blindness. Perhaps love will one day appear or perhaps not. I have in mind, for example, a situation in which those formally joined individuals find something other than the intimate connection of two bodies. Or that they do not. The heart cannot be fooled. I read somewhere that when the heart does not listen, a well brought-up man lives with his mistress and dies with his wife.

But that sounds too optimistic.

Why?

Tím chcete říct, že u lásky stačí rozumný odhad, zbytečná je přesná definice.

Přesně tak. U lásky přesná definice neexistuje. Komu nestačí rozumný odhad a vyžaduje definici, ten se lásky nedočká. Aspoň si to myslím (smích).

Jedná se o vaši osobní zkušenost?

Ano. Víte, já si myslím, a to snad už od studentských let, že hodně lidí si vysnívá lásku, touží po ní, představuje si ji tak či onak, a čím konkrétněji si ji vysnívá, tím více se jim ztrácí schopnost skutečnou lásku rozpoznat. Až to často končí tak, že po lásce toužící lidé v ní vlastně přestávají věřit. A z toho zklamání, že na lásku nedosáhnou, se jí pomstí tím, že se prostě za někoho vdají či ožení. Natruc a navzdory. Naštěstí tohle není můj případ.

A co potom?

Vždyť nejsme ranění slepotou. Ona se ta láska třeba najednou objeví nebo neobjeví. Mám tím na mysli třeba to, že ti dva formálně spojení jedinci objeví mimo intimní doteky dvou těl i něco víc. Nebo neobjeví. Srdce se nedá přelstít. Někde jsem četl, že v případě, kdy srdce neposlouchá, správně vychovaný muž žije u své milenky a umírá u své manželky.

Ale to nezní příliš optimisticky.

Proč?

Gold-diggers are people that plunge into places where others found something, where others somehow came to riches, to love and luck. Foolishly they copy their lucky predecessors in the hopeless effort of living up to the others and being as happy as they are.

Just as it is impossible to copy a human soul, so that which can be copied is always a mere copy.

Zlatokopové jsou lidé, kteří se vrhají tam, kde někdo něco nějak vyzískal a kde přišel k bohatství, k lásce a ke štěstí. Pošetile napodobují své šťastné předchůdce v zoufalé snaze vyrovnat se jim a mít se stejně dobře jako oni.

Stejně, jak není možné okopírovat lidskou duši, tak je i to, co se okopírovat dá, vždy jenom pouhou kopií. A hledat v kopii nebo být pouhou kopií – v tom se štěstí nenajde.

Gold-digger / Zlatokop – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 90 x 85 cm

Because then somebody is cheated, the wife for example.

You are right there, I agree with that. But life writes strange novels. Fornication is roguery. Especially in others. Because the one who gives himself up can always find a reason for it.

And that is good?

That is not good. Just as it is not good when most people consider marriage to be more of an obligation rather than love. Love in a marriage differs from being in love, but it has a lot of shades and is richer than being in love. When being in love blows away, it is important that emptiness does not remain, but for respect to appear, understanding, responsibility, mutual interest, love for the children, an ability to sacrifice yourself for your loved ones. And also the occasional flashes of still being in love.

Which of your wife's bad habits make you most angry?

Different ones all the time. But I do not know how to be really angry.

What nickname did you have when you were young?

Charlie or Skeleton.

What do you do if you cannot sleep?

I always sleep well.

How did you approach and get close to girls when you were young?

This know-how is too valuable for me to give up so easily. Understand me. Blood and tears and years of toil (laughter). I will pass on this know-how only in times of great need. But it leads from, why not say that, a simple proposition that was wonderfully expressed by La Rochefoucauld: "A woman is like a lily, a gentle man does not dare touch her, but an ass comes and eats her up". The question is, whether to behave like a gentle man or an ass.

Protože pak je někdo podváděn, třeba manželka.

A to máte pravdu, s tím souhlasím. Ale život píše podivné romány. Smilstvo je ničemnost. Zejména u těch druhých. Protože ten, kdo se mu oddává, si ho vždycky sám pro sebe dokáže zdůvodnit.

A to je dobře?

To není dobře. Stejně jako není dobře, když většina lidí pokládá manželství více za závazek než za lásku. Láska v manželství se liší od zamilovanosti, ale má spoustu odstínů a je bohatší než zamilovanost. Když zamilovanost odvane, je důležité, aby nezůstalo prázdno, ale aby se objevila úcta, chápání, zodpovědnost, společné záliby, láska k dětem, schopnost obětovat se pro své nejbližší. A taky občasné záblesky zamilovanosti.

Které zlovyky Vaší ženy Vás nejvíce zlobí?

Pokaždé nějaké jiné. Ale já se neumím moc zlobit.

Jakou jste měl v mládí přezdívku?

Charlie nebo Kostra.

Co děláte, když nemůžete spát?

Spím vždycky dobře.

Jak jste v mládí oslovoval a získával dívky?

Tohle know-how je příliš cenné, než abych se ho jen tak lehce vzdal. Pochopte mě. Krev a slzy a léta dřiny (smích). Tohle know-how předám jenom v nouzi. Ale vychází, proč to neříct, z jednoduché poučky, kterou nádherně vyjádřil La Rochefoucauld: „Žena je jako lilie, jemný muž se jí neodvážá dotknout, ale přijde osel a sežere ji.“ Otázka stojí, zda se chovat jako jemný muž nebo jako osel.

That which we consider to be our beginning was not created from nothing. A beginning is the end of something else. To find the absolute beginning is as difficult as finding the absolute end. And yet we head step by step towards understanding. How long does it take to reach the boundary of the universe at walking pace?

To, co považujeme za svůj počátek, nevzniklo z ničeho. Počátek je něčím koncem. Dohledat se absolutního počátku je stejně tak obtížné jako dohledat se absolutního konce. A přece k pochopení krůček po krůčku směřujeme. Za jak dlouho se dá krokem dorazit na hranice vesmíru?

Prehistory / *Pravěk* – 2003
Oil on canvas / *Olej na plátně* – 85 x 90 cm

Can love be crafted into a painting?

I think that it can. If an artist paints a beloved woman, beloved child, beloved object or beloved image, it can usually be sensed. Just as you distinguish between a polite kiss and a loving kiss, in the same way you recognise a painting created without emotional connection to the subject, be it person, animal or object, from a painting that was created on the basis of some emotional connection. I am not entirely sure, but I think that simply the fact that a painter likes to paint means that painting something beloved, transfers this feeling, which then shines out of the painting.

From that it follows that a painting created without love expresses a different relationship, a different feeling.

Often yes. Paintings of drug addicts, the mentally retarded, or of unhappy people, often express horror, fear, terror and fright. From these paintings, all the negativity that exists in the painters soul, sometimes literally, screams out at us.

Does it mean, then, according to you, that the mental state of the painter is reflected in the end result of the piece?

To a certain extent. An artist, painting one landscape after another, day after day, is so professionally competent that his mental state does not have any effect on the result of his work. However, with an artist dealing with abstract painting it is possible to see a certain connection between the state of mind at creation and the final form of the painting.

When you paint, do you try to avoid the influence of your mood on your painting?

Not at all. If I paint, I do not knowingly try to correct anything. I let things take their own course and it is quite probable that a copy of my soul, at the moment of creation, is in the painting and it is even possible that it is very visible. It is a markedly different approach from those painters who always try to stylise in a certain mood. Nevertheless it is also my approach to everyday life, in which I try to play as little as possible and live as much as possible and behave as my mood takes me.

Dá se láska takříkajíc vmalovat do obrazu?

Myslím, že ano. Maluje-li malíř milovanou ženu, milované dítě, milovanou věc nebo milovanou představu, obvykle je to znát. Jako poznáte polibek zdvořilý od polibku zamilovaného, tak obvykle rozeznáte obraz malovaný bez citové vazby k zobrazovanému člověku, zvířeti či věci, od obrazu, který vznikl na základě nějaké citové vazby. Nejsem si tím jist, ale myslím, že už vůbec sám fakt, že malíř maluje rád, že malování je jakási jeho odrůda lásky, přenáší do obrazu tento cit, který je následně z obrazu vyzařován.

Z toho vyplývá, že obraz malovaný jinak, než s láskou, vyjadřuje jiný vztah, jiný pocit.

Často ano. Malby drogově závislých, duševně zaostalých, malby nešťastných lidí, ty často vyjadřují hrůzu, strach, běs, děs. Z jejich obrazů na vás někdy doslova křičí všechno to zlé, co se v malířově nitru odehrává.

Znamená to tedy podle Vás, že duševní stav malíře se odráží v konečné podobě díla?

Do jisté míry. Malíř malující denně jednu krajinu za druhou je tak profesionálně zdatný, že momentální duševní rozpoložení nemá na výsledek jeho práce žádný vliv. Spíš u malířů, věnujících se abstraktní malbě, lze vysledovat užší vazbu mezi chvilkovým stavem nitra a konečnou podobou obrazu.

Když malujete, snažíte se vyhnout tomu, aby vaše momentální duševní rozpoložení ovlivňovalo vaši malbu?

Vůbec ne. Pokud maluji, nesnažím se cokoliv uvědoměle korigovat. Nechávám věcem absolutně volný průběh a je docela pravděpodobné, že otisk mého duševna ve chvíli, kdy jsem obraz maloval, v tom obraze je, a možná je i dost zřetelný. Je to možná odlišný přístup od malířů, kteří se vždy snaží stylizovat do určité polohy. Nicméně je to i můj přístup k běžnému životu, ve kterém se snažím co nejmíň hrát a co nejvíc žít a chovat se podle toho, jak se opravdu cítím.

Scientists, step by step, are discovering the rules of heredity. From the first grains of discovery, they have already created fragments and one day, one day, they will completely decipher heredity. Will that be good or bad for people?

Vědci krůček po krůčku odhalují zákony dědičnosti. Z prvních zrněk poznání už vytvoří torza a jednou, jednou dědičnost rozluští. Bude to pro lidi dobře nebo špatně?

Heredity / *Dědičnost* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 80 x 100 cm

Is it possible to „pretend“ in painting?

Definitely yes. Pretence in art is very often present. I already said that a mean painter, I have in mind a mean person, can paint very kind paintings and vice versa. Of course there could be the objection that during the process of creation the mean person became full of love for a moment and vice versa. But it is an illusion. Also crude art can be hidden behind a whole line of pretences. Spill a tub of red paint onto a canvas and spread it with the hands, and it only acts as if it were art. Then at an exhibition, the opening is filled up, an event that attracts many people, and for a while you mistakenly believe that you are present, even that you are a part of the art world. You are only being tricked by a falsehood, led to believe through pretence. It is unfortunately often the fact that the less a person achieves, the more famous he wants to be.

But to become famous – is it not a natural human desire?

Perhaps it is. But to be famous through pretence, deceit, manipulation? That must not be fully satisfying. To do something just out of fun, why not. But to build a house on ill-made foundations – it will soon fall down anyway. A person of average intelligence knows that it is better to walk on solid ground rather than a bog. In the best case, the bog will soak you, in the worse it will drown you. And it does not matter at all whether you enter it with the attitude that walking on a bog is easy for you or whether it is an unknown thing.

To be honest, I think that most people strive more for self-knowledge rather than fame. I see it in myself. I used to play professional football once, I also skied professionally. With time I admitted to myself that I did it so that the people around me would say, that Kostka is really good, he is great, he is the best. That drove me forward. The exhausting desire to be seen, to become famous in a certain meaning of the word. Of course I naively saw myself at the world championships, at the Olympics, with a gold medal around my neck. These desires were blown away by time, but not only these desires. Time also took away the stubborn desire to be famous.

A person in a certain phase of life understands that the desire to become famous contains a childish imagination that the world will be at your feet. And that seems to be so overwhelming... And in that certain life phase, about which I am not talking, you understand the childishness and you discover that it is more important to do something that teaches you about yourself. Without respect to whether self-knowledge will bring you fame, money, pride, riches, love and so on. Self-knowledge is doing something that has a more permanent meaning, with which you might make someone else happy, simply doing something that fills your life with something worthwhile, and not with emptiness and a false shell, because though the shell might be golden, there is nothing inside.

Dá se při malování „přetvařovat“?

Určitě ano. Ona přetvářka ve výtvarném umění je přítomná velmi často. Už jsem říkal, že zlý malíř, mám na mysli zlého člověka, může namalovat velice laskavý obraz a naopak. Samozřejmě může být námitka, že zrovna při tom malování se zlý člověk stal na chvíli láskyplným a naopak. Ale to je iluze. Taky neumění se dá schovat pod celou řadu přetvářek. Vylít plechovku červené barvy na plátno a uhňácat to rukama, to se jen tváří jako umění. Pak se to před výstavou a na otevření výstavy doplní nějakým happeningem co přitáhne lidi, a chvíli žijete v omylu, že jste přítomni, ba že jste přímo součástí umění. Jen nalítete na faleš, uvěříte přetvářce. Navíc bohužel většinou platí fakt, že čím méně toho kdo dokáže, tím chce být slavnější.

Ale proslavit se – není to přirozená lidská touha?

Možná je. Ale proslavovat se přetvářkou, podvodem, manipulací? To nemůže plnohodnotně těšit. Udělat něco jen tak z hecu, proč ne. Ale budovat dům na ošizených základech – stejně vám brzo spadne. Průměrně chytrý člověk ví, že lépe se jde po pevné zemi než po močálu. Močál vás v lepším případě vykoupe, v horším utopí. A je úplně jedno, jestli do něj vstupujete s tím, že chůze po bahně je pro vás hračka nebo neznámá věc.

Abych byl upřímný, myslím, že většina lidí usiluje víc o seberealizaci než o proslavení se. Vidím to na sobě. Hrál jsem kdysi závodně fotbal, závodně jsem taky lyžoval. S odstupem si přiznávám, že jsem to dělal proto, aby lidi kolem řekli, že ten Kostka je fakt dobrý, je skvělý, je nejlepší. To mě hnalo dopředu. Upachtěná touha být vidět, v jistém smyslu slova se proslavit. Samozřejmě jsem se pošetile viděl na mistrovství světa, na olympiádě, se zlatou medailí na krku. Tyhle touhy odvál čas, ale nejen tyhle touhy. Odvál i tu zarputilost směrem k proslavení se.

Člověk v určité životní fázi pochopí, že touha proslavit se obsahuje dětinskou představu, že vám svět bude ležet u nohou. A to se zdá být tak opojné... No a v té určité životní fázi, o které teď mluvím, pochopíte tu dětinskost a zjistíte, že mnohem důležitější je dělat něco, v čem se budete seberealizovat. Bez ohledu na to, zda vám seberealizace přinese slávu, peníze, čest, bohatství, lásku a tak dál. Seberealizace je děláni něčeho, co má trvalejší smysl, čím třeba uděláte radost někomu druhému, prostě, že děláte něco, co váš život naplňuje něčím smysluplným, nikoliv jen prázdnou a falešnou skořápkou, která je sice zlatá, ale uvnitř není nic.

Even though each one of us loves a piece of land on this earth, we always have the tendency to step somewhere further and higher. We always have the feeling that something awaits us somewhere else and we search for it. And again and again, often subconsciously, we step forth toward something that is just an illusion.

Ačkoliv každý milujeme nějaký kousek místa na této zemi, pořád máme nutkání vykročit někam dál a výš. Pořád máme pocit, že nás někde něco čeká a za tím se pídíme. A znovu a znovu, častokrát podvědomě, vykračujeme za tím, co je pouhou iluzí.

Resolutely onwards / *Rázně vpřed* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 50 cm

Do you think that everyone develops in a similar way during his life?

Definitely not everybody. Some can perhaps be the same all their life while others continuously do psychological somersaults, but how does development display common characteristics? Youth is usually inexperienced and radical, with age comes experience and the radicalism fades. A person with mounting experience begins to realise that things and appearances around are not so straightforward, nor are they as black and white as they appear in youth. Even in painting, if we observe the development of an individual artist, it is possible to perceive with most artists a movement from radical opinions and expression through content to calmer forms. It is not so with everyone of course, there are also contrasting tendencies, but those are usually the exception.

To what extent, according to you, is a person capable of influencing this onward movement of life?

I cannot determine precisely what extent to which it is possible to consciously apply some kind of self-regulation, and to what extent development is made in general. But I think that it is not possible to overestimate the potential of a person. Some time ago I was at a funeral and a person spoke about the great and unfulfilled plans that the deceased had harboured, and which he no longer had time to fulfil.

You know, in such moments you realise that time in its flow engulfs everything and does not consider whether they were big plans, small plans, or no plans at all. In the final diversity of nature and everything around us, everything will disappear including the differences of what was considered to be big or small.

Of course, death, in that sad moment, erases each person's thoughts and intentions with one blow, but even during the course of our lifetime many things are lost because the memory allows them to disappear.

And there is no difference between these losses, a loss is always a loss.

Myslíte, že všichni lidé se v průběhu života vyvíjejí podobným způsobem?

Všichni určitě ne. Někteří jsou možná celý život stejní, jiní dělají nepřetržitě psychologické kotrmelce, ale v čem vývoj vykazuje obecné rysy? Mládí je většinou málo zkušené a radikální, s věkem přibývá zkušeností a ubývá radikalismu. Člověk si s dalšími a dalšími zkušenostmi začne uvědomovat, že věci a jevy kolem nejsou tak jednoznačné a černobílé, jak se v mládí zdá. Dokonce i v malířství, všímáme-li si vývoje jednotlivých malířů, lze vysledovat u většiny autorů posun od radikálních názorů a výrazových či obsahových prostředků k umírněnějším formám. Neplatí to samozřejmě u všech, jsou i opačné tendence, ale ty jsou spíše výjimečné.

Nakolik, podle Vás, je schopen člověk tento životní posun vpřed uvědoměle ovlivňovat?

Nedokážu rozlišit, nakolik lze uvědoměle uplatňovat jakousi samoregulaci, a nakolik je vývoj dán obecně. Ale myslím, že možnosti člověka nelze přeceňovat. Před časem jsem byl na pohřbu a smuteční řečník tam hovořil o velkých nenaplněných plánech, které zesnulý měl, a které už neměl čas realizovat.

Víte, v takových chvílích si uvědomíte, že čas ve svém proudu odnese všechno, a vůbec nerozlišuje, zda šlo o velké plány, malé plány, žádné plány. V nekonečné pestrosti přírody a všeho kolem nás to všechno zmizí včetně těch rozdílů, co bylo považováno za velké či malé.

Samozřejmě smrt maže pro určitého člověka v té smutné chvíli všechny myšlenky a záměry jedním šmahem, ale i v průběhu života spousta věcí odchází tím, že je paměť nechá zmizet.

A v tom zmizení není rozdíl. Zmizení je vždycky zmizení.

Under the skin of every one of us so many complicated material and spiritual processes take place that the effort to understand them strikes more and more unknown elements. And yet in the corner of our souls we live in the naive hope that one day we will understand and comprehend everything. If that moment is to come, then it is infinitely distant.

Pod kůží každého z nás se odehrává tolik složitých materiálních a duševních procesů, že snaha pochopit a popsat je naráží stále na další a další neznámé. A přece v koutku duše žijeme v bláhové naději, že jednou všemu porozumíme, všechno pochopíme. Jestli ta chvíle nastane, pak je nekonečně vzdálená.

Shell / Slupka – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 100 x 80 cm

How do you use memory when you paint?

To a limited extent. I search the memory for impressions, experiences, surprising perceptions, surprises. And I try to transfer them onto the canvas.

I even have the feeling that if I go somewhere, travel somewhere, I do not observe things in their entirety, but I store away into the memory brief shots of the exceptional. Reality then very often shrinks into short intensive flashes. And I try to express these flashes artistically.

Do you not think, then, that there is something missing in your memory? If you do not store everything there, but only cuts, perhaps a whole view is missing, a whole memory.

There is often something missing in my memory. I search for it in there, knowing that it has to be there somewhere, but it is not to be found. Then I scold my memory, telling myself that I noticed it objectively, that it had to be recorded somewhere, but I do not know where. I despair then. To make sure that it happens less often to me, I only stuff limited amounts of information into my head and I try to know my way around them and be able to access them at any time. And I can only succeed in this if from a party I just take in one or two intensive pieces of information. If I wanted to record the whole party, in a week I would be left with only a grey footprint. But the one or two flashes I can work on. I complete the flash with my own imagination. And when I feel like it, I personify it into colours and brush strokes. And when I succeed, create from a piece a whole painting, which contains that little seed of truth and a greater or smaller piece of my own fiction. As an analogy it works in life – we are surrounded by a lot of half-truths and pieces of information, from which we create a picture of the world, often more or less incorrect and confused. Like in the joke, where a driver bursts into the police station and reports that he has run down two chicks with a car and that he dragged them onto the pavement and left them there. The policeman palmed him off, telling him that they do not deal with such trivialities, and that he should not bother them with it. “And what should I do with their motorcycle?” asked the driver. (laughter)

You see. The real picture of the world in the head is only a little of reality, a little of fiction and the rest we have to invent.

Jak používáte při malování paměť?

Omezeně. Hledám v paměti výrazné imprese, zážitky, nečekané vjemy, překvapení. A ty se snažím přenést na plátno.

Dokonce mám pocit, že pokud někam jdu, někam cestuji, nesleduji věci v jejich celistvosti, ale ukládám si do paměti kratičké střihy mimořádností. Realita se pak u mě velice často smršťuje do krátkých intenzivních záblesků. A ty pak zkouším výtvarně vyjádřit.

Nezdá se Vám, že pak ve vaší paměti něco chybí? Pokud tam neukládáte všechno, ale jen útržky, možná chybí ucelený pohled, ucelená vzpomínka.

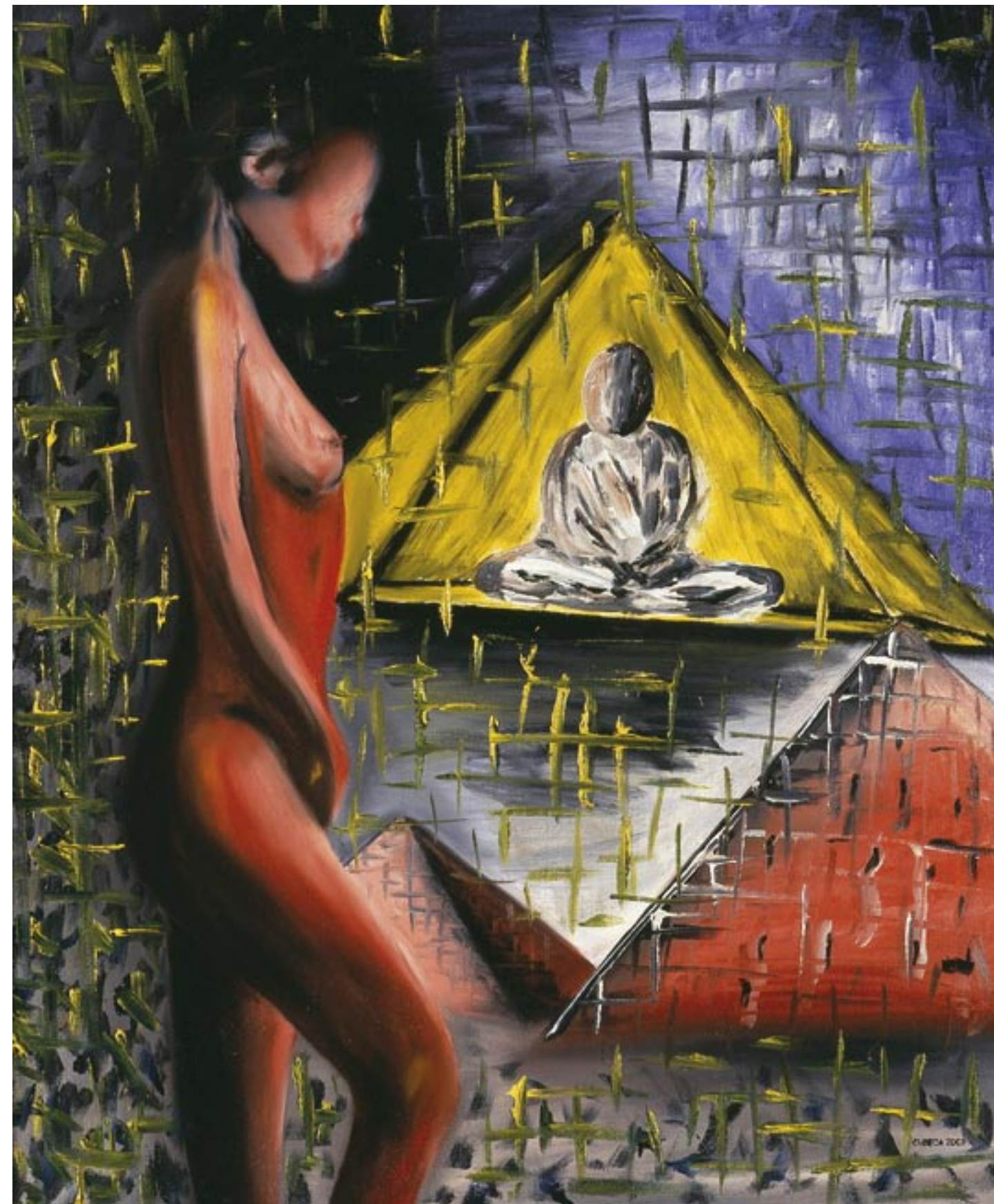
Často mi v paměti něco schází. Hledám to v ní, vím, že to tam někde musí být, a ono to není k nalezení. Pak své paměti nadávám, říkám si, že objektivně jsem to zaznamenal, někam se to nahrálo, ale nevím kam. To je pak k uzoufání. Aby se mi to stávalo méně často, cpu do hlavy jen omezené množství informací a snažím se, abych se v těch omezených informacích vyznal a kdykoliv je mohl vytáhnout ven. A tohle se mi může dařit jen tehdy, když si třeba z večírku zaznamenám jednu dvě intenzivní informace. Pokud bych si chtěl nahrát celý večírek, za týden z něj mám jen nevýraznou šedou stopu. Ale ten jeden či dva záblesky, s tím mohu dělat dál. Záblesk si dotvořím svými vlastními představami. A když mám chuť, tak to všechno vtělím do barev a tahů štětce. A když se mi zadaří, mám z útržku za chvíli celý obraz, který obsahuje to malé zrníčko pravdy a větší či menší díl mé vlastní fikce. Analogicky to funguje i v životě – jsme obklopeni spoustou polopravd a útržků informací, z kterých si vytváříme obraz světa, častokrát více či méně mylný a zmatený. Jako v tom vtípu, kdy vpadne řidič na policejní stanici a hlásí, že přejel autem dvě slepice, že je odtáhl na chodník a nechal je tam ležet. Policajti ho odbudou s tím, že takové prkotiny neřeší, ať je s tím neotravuje. „A co mám udělat s tou jejich motorkou?“ zeptá se řidič. (smích)

Vidíte. Skutečný obraz světa v hlavě je vždy jenom trocha skutečnosti, trocha fikce a zbytek si musíme domyslet.

The future does not impose itself. It simply comes and does not ask. The desire to use it as the virgin territory of an unvisited woman. Apparently the purest motives coming to mind by themselves. A memento of long extinguished candles and long extinguished flames shows – the search for a variation of the eternal flame. And the hidden whisperer seasoned with a considerable amount of nostalgia, however painful, with the pathos of its own destiny, urges change upon everything that will be. To weigh down the future with a promising seed that will blossom into undying beauty. Whisperer, who you cannot but hear, right? And, if God allows us, we will reach even further, we will become the initiator and in the foresight of what we will achieve, we reach the end, that we can do so much, so much, so much... And what are we waiting to see? That the escalated hope will succumb to the rights of the strongest and the blossoming imagination of the future will change into a deeply hurt present, forcing a search of its conscience to discover its motives. And alone we shall place ourselves among the whisperers, because we will be placed there not only by the rights of the strongest but also by the wisdom gained from experience.

Budoucnost se nevnucuje. Prostě přijde a neptá se. Touha zneužít ji jako panenskou krajinu nepolíbené ženy. Zdánlivě nejryzejší pohnutky linoucí se na mysl samy od sebe. Memento dávno vyhořelých svící a dávno uhaslých plamínek napovídá – hledej variantu věčného plamene. A skrytý našeptávač okořeněný notnou dávkou nostalgie, jakkoli bolestné, s patosem vlastního osudu vybízí změnit vše, co bude. Obtěžkat budoucnost slibným semenem, jež rozkvetne do nehnoucí krásy. Našeptávač, jehož nelze přeslechnout, že? A bohdá dospějeme ještě dál, staneme se spouštěčem a v předtuše toho, co dokážeme, dospíváme k závěru, že můžeme tolik a tolik a tolik ... A čeho se dočkáme? Vystupňovaná touha podlehne právu silnějšího a kvetoucí představa budoucího se změní v hluboce raněnou skutečnost, nutící zpytovat své pohnutky. A sami od sebe se zařadíme mezi našeptávače, protože tam nás zařadí nejen právo silnějšího, ale i moudrost nabytá zkušeností.

Oracle / Věštírna – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 50 cm

So what you remember, you make more pleasant and distance yourself from the present.

I like the idea of distancing myself from the present! Images of the present are usually more colourful than the present itself!

Occasionally somebody asks me what I experienced, what I felt, when I met someone famous, someone important, because I sometimes meet such people. And I usually answer that I did not feel and did not experience anything exceptional, anything strange. And sometimes the interrogator cannot understand this, because he thinks that there just has to be something “different”.

The fact that someone is famous or known does not necessarily mean that he has an exceptional or interesting character.

But a person becomes famous as a result of their exceptional characteristics and abilities, don't you think?

I agree. An average, uninteresting commoner is unlikely to become famous. On the other hand we should not be fooled by the external appearance of the common or average. There are a lot of people, uninteresting on the outside, that have an exceptionally rich inner life. They are people who, after a moment of contact, you discover to be hiding a rich inner life within an uninteresting shell.

If you asked me whether we can live without food or drink, logically I would have to answer that we cannot. If you asked me whether we can live without art, I would have to say that we can. However with food and drink alone, your soul remains poor. A person is a person because he is capable of a number of complicated spiritual processes, which he is capable of harvesting in his mind to create a rich and colourful inner life. And you cannot harvest that from potatoes and schnitzel. For its development you need a completely different food, of which art is an important constituent.

How does a person, according to you, become successful and famous?

I think that there is no clear recipe. The journey to success of each individual is a unique one. If I was to generalise, I would say that people who rely on their knowledge, on their skill and on their strengths are more successful, as opposed to people who constantly expose their flaws and weaknesses. Everyone has a weakness, but a truly strong person will not allow it to break him. To be afraid, to get into a defensive position with yourself, is the first step towards failure.

Pak si ovšem to, co si pamatujete, vylepšíte a vzdálíte se od skutečnosti.

Hrozně rád se vzdaluji od skutečnosti! Představy o skutečnosti jsou většinou mnohem pestřejší než skutečnost sama!

Tu a tam se mě někdo zeptá, co jsem zažíval, co jsem cítil, když jsem se setkal s někým slavným, důležitým, protože se občas s takovými lidmi setkávám. A obvykle odpovídám, že jsem necítil a nezažil nic výjimečného, nic zvláštního. A to někdy tazatel nemůže pochopit, protože si myslí, že tam prostě něco „jiného“ musí být.

Fakt, že je někdo slavný a známý, ještě neznamená, že v něm musí být něco mimořádného a výjimečného.

Ale slavným se člověk stává právě pro své výjimečné vlastnosti, dovednosti, nemyslíte?

Souhlasím. Slavným se sotva stane někdo tuctový, průměrný a nezajímavý. Na druhé straně bychom se neměli nechat vnější tuctovostí a průměrností zmást. Je spousta lidí, navenek nezajímavých, kteří mají nesmírně bohatý vnitřní život. Jsou to lidé, u kterých po chvíli kontaktu s nimi zjistíte, že nezajímavá slupka skrývá velice bohatý vnitřek.

Když byste se mě zeptala, zda se dá žít bez jídla, bez pití, logicky musím odpovědět, že ne. Když byste se zeptala, zda se dá žít bez umění, musím odpovědět, že ano. Avšak jen z jídla a pití zůstane vaše nitro chudé. Člověk je člověkem proto, že je schopen řady složitých duševních procesů, že je schopen ve své mysli vypěstovat bohatý a pestrý vnitřní život. A ten se nedá pěstovat z brambor a řízků. K jeho rozvoji potřebujete úplně jinou potravu, jejíž součástí je právě také umění.

Čím se podle Vás člověk stává úspěšným a slavným?

Myslím, že neexistuje recept. Každá cesta jednotlivce k úspěchu je jedinečná. Kdybych měl zobecnit, řekl bych, že úspěšnější jsou lidé, kteří se spoléhají na své znalosti, na svůj um, na svou sílu, nikoliv lidé, kteří se pořád přehrabují ve svých nedostatcích a slabostech. Každý člověk má slabosti, ale skutečně silný člověk se jimi nenechá zlomit. Bát se, dostat se do defenzívy sám před sebou, to je první krok k neúspěchu.

Christianity and western religion in general promise human salvation through happiness and eternal life in paradise, eastern Buddhism sees salvation in nirvana, in completely extinguishing and dissolving life. In the same irreconcilable way as they examine life, various scientific and unscientific schools examine the universe, its creation and continuation. Thousands of years are necessary for people to discover and find the truth. Or does George Berkeley have the truth now, saying that all objects of the world are only a fiction, that they exist only as intangible perceptions of our incorporeal soul, that the world is only an image in God's mind, that perceiving means creating the world and being means being perceived, and that existence is a continuous battle to be heard, seen and felt? Who knows.

Křesťanství a západní náboženství vůbec slibují spásu člověka v šťastném a nekonečném životě v ráji, východní buddhismus spatřuje spásu v nirváně, v úplném vyhasnutí a rozplynutí života. Stejně nesmiřitelné jako na život se různé vědecké i nevědecké školy dívají na vesmír, jeho vznik a pokračování. Je třeba tisíců let, aby lidé prohlédli a našli pravdu. Nebo má pravdu už teď George Berkeley, který tvrdí, že všechny objekty světa jsou pouhou fikcí, že existují pouze jako nehmotné vjemy naší nehmotné duše, že svět je jen Boží představa v Boží mysli, že vnímat znamená tvořit svět a být znamená být vnímán, a že existence je nepřetržitý boj o to být slyšet, vidět, cítit? Kdo ví.

Manufacture of planets / *Výrobní planeta* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 70 cm

To be afraid is human...

Yes. But why are people scared? They are usually scared of things that are unknown, that they do not understand. And fear is the first sign that something is not right. If “something” attacks you and you feel the worm of fear start drilling inside you, try to quickly understand “something”, to analyse it. A strong person searches, ponders, toils, examines but does not allow himself to be broken. And often apparent weakness can be turned into an advantage. A weak person tied up by fear allows himself to be strangled. Because he does not believe in himself, he can never be first. A strong person uses fear, a weak one succumbs to it.

And another thing comes into my head. Most things that fill us with anxiety are, from the point of view of life in general, trivial matters. If a person understands this it is the first step towards overcoming fear and fright, and perhaps even the first step to successfully resolving the situation. Put simply, the belief that I will have the strength to revive even apparently hopeless situations is crucial for that revival to actually take place.

But there are situations when a person loses all his beliefs.

Yes. Those are the most difficult moments in life. If a person loses his belief and vision, when inner peace and balance shatter, what remains? I do not know. Maybe a helping hand, which will lift you out of the mess? Or faith in God? I do not know.

To be honest, I do not know the answer. But it seems to me that it is as difficult as straightening a broken stalk of grass. He who is able to pass through such a hopeless situation and who manages to come out at the other side, is a very strong person. We already talked about it once and I am still strongly convinced about it.

Successful people often overlook those less fortunate ones...

Unfortunately. Success leads to arrogance. I am successful and who else? A lot of people look at life this way. The older a person gets, the more he realises how arrogance in connection with success is laughable. Success is not a stable thing. When it disappears, only the arrogance remains. By itself it is no longer laughable, it is foolish and unkind to its surroundings. What we consider to be an interesting flaw in a currently successful person, in an unsuccessful person we consider to be earth-shattering rudeness, immodesty and idiocy.

Bát se je lidské...

Ano. Ale proč se lidé bojí? Bojí se nejčastěji věcí, které jsou neznámé, kterým nerozumí. A strach je první znak toho, že něco není v pořádku. Když na Vás „něco“ zaútočí a Vy cítíte, že ve vás začíná vrtat červ strachu, snažte se rychle to „něco“ pochopit, zanalyzovat. Silný člověk hledá, dumá, pachtí se, zkoumá, ale nedá se zlomit. A často zdánlivou slabost dokáže přeměnit v přednost. Slabý člověk svázaný strachem se nechá dusit. Protože si nevěří, nemůže být nikdy první. Silný člověk strachu využije, slabý mu podlehne.

A ještě mě napadá jedna věc. Většina věcí, které nás naplňují úzkostí, jsou z hlediska celého života nepodstatnými záležitostmi. Když si člověk tohle uvědomí, je to první krok k překonání bázně a strachu, a snad také první krok k úspěšnému řešení situace. Prostě, víra v to, že i zdánlivě bezvýchodný stav budu mít sílu zvrátit, je tím nejdůležitějším k tomu, aby se to opravdu mohlo stát.

Jenže jsou situace, kdy člověk jakoukoliv víru ztratí.

Ano. To jsou ty nejtěžší chvíle v životě. Ztratí-li člověk víru, iluze, když se mu zhroutí vnitřní klid a rovnováha, co zbývá? Nevím. Snad ruka někoho, kdo vás z toho srabu vytáhne? Nebo víra v Boha? Nevím.

Abych byl upřímný, neznám odpověď. Ale připadá mi, že je to stejně těžké, jako narovnat zlomené stéblo trávy. Kdo z lidí takovou bezvýchodnou situaci projde a dostane se z ní, pak je hodně silný. Už jsme se o tom jednou bavili a o tom jsem pořád pevně přesvědčen.

Úspěšní lidé často přehlíží ty méně šťastné...

Bohužel. Úspěch svádí k aroganci. Mně se daří a kdo je víc? Takhle se staví k životu řada lidí. Čím je člověk starší, tím víc si uvědomuje, jak je arogance spojená s úspěchem směšná. Úspěch není trvalá hodnota. Až pomine, zůstává jenom ta arogance. Sama o sobě není už směšná, je hloupá a nepříjemná pro okolí. Co u právě úspěšného člověka považujeme za zajímavý úlet, u neúspěšného pak za do nebe volající nezdvořilost, prasáctví a idiotismus.

How often we succumb to such nonsense as the world existing and functioning only thanks to us, our activity and our effort! We have the feeling that if we did not do this and that, the world would fall down. I also tend towards such thoughts. And then I go into a forest, a garden or onto the meadows, and discover that the grass grows by itself.

Jak často podléháme bludu, že svět existuje a funguje jen díky nám, naší aktivitě a našemu úsilí! Máme pocit, že neuděláme-li tohle a tamto, svět se zboří. Taký mám často tyhle tendence v uvažování. A pak jdu do lesa, na zahradu a na louku, a zjistím, že tráva roste sama.

Melted world / Rozteklý svět – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

A person has many obstacles in life-

– yes, and those obstacles are there in order that they separate people into the more able, the stronger and braver ones who dare to overcome the obstacles, and those that are less able, weaker and less brave, who whine throughout their whole life that their obstacles are insurmountable. To some people the world is expanding and brimming with ability and bravery, while to others in proportion to the decreasing bravery life shrinks.

But sometimes a person gives his all and the obstacle is insurmountable.

Everyone occasionally gets boxed in, and he often has the feeling that everything has turned against him and he is inclined to give up. But I am convinced that if you hold on right up until the point that you feel it to be unbearable, at this final boundary of human endurance you will discover a place where it will suddenly be brighter, the winds will turn and the sun will shine.

In such situations the support and involvement of friends and loved ones often helps.

Of course. But there are many kinds of support. I remember a short story from the American Maggie Bedrosian, whose niece Maura bore a child and her mother sent her a congratulatory card and a cheque as a present for her little great-granddaughter.

The bank processed the cheque so the mother knew that the money and the card had found the addressee. Some months later Maggie Bedrosian mentioned to her mother that Maura had brushed her off, when she asked whether she sent her grandmother a written thank you card: “Aunt Maggie, is it not enough that I sent grandma an imaginary thank you.” The Mrs. Bedrosian’s mother took a deep breath: “Tell Maura that next time I will send her an imaginary cheque.”

Člověku stojí v životě hodně překážek-

- ano, a ty překážky jsou tu proto, aby rozdělávaly lidi na ty schopnější, silnější a odvážnější, kteří si troufnou je překonat, a na ty méně schopné, slabší a méně odvážné, kteří budou celý život fňukat, že ty jejich překážky jsou nepřekonatelné. Jedněm lidem se život nafukuje a rozpíná s mírou schopností a odvahy, jiným se úměrně s ubývající odvahou život smršťuje...

Jenomže někdy člověk ze sebe vydá vše, a překážka je nezdolatelná.

Každý člověk se dostává do úzkých, často má dojem, že se proti němu všechno spiklo a má chuť se vzdát. Ale jsem přesvědčen, že když se vydrží až do stavu, kdy máte pocit, že už se dál vydržet nedá, na té poslední hranici člověčí výdrže naleznete místo, kde se najednou rozjasní, vítr se obrátí a vysvitne slunce.

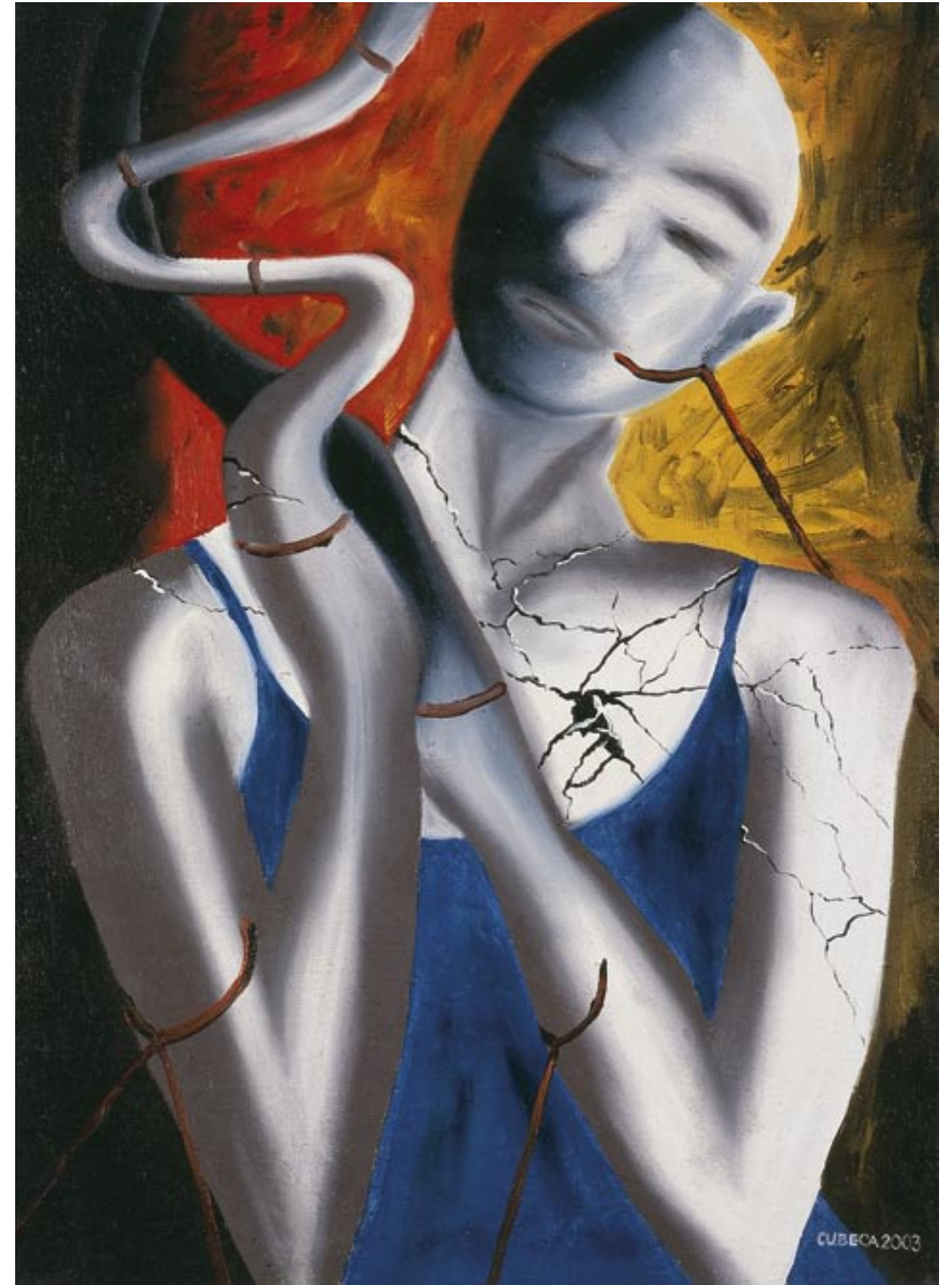
V takových situacích lidem hodně pomáhá podpora a účast přátel, blízkých.

Jistě. Ale existuje různý druh podpory. Vzpomínám si na kratičký příběh Maggie Bedrosianové z USA, jejíž neteři Mauře se narodilo dítě a její matka jí poslala blahopřání a šek jako dárek pro novou pravnučku. Banka šek proplatila, takže matka věděla, že peníze i blahopřání našly adresáta. O několik měsíců později se Maggie Bedrosianová matce zmínila o tom, že Maura ji odbyla, když se jí zeptala, zda babičce poslala písemné poděkování: „Teto Maggie, snad stačí, že jsem babičce poslala pomyslné díky.“ Matka paní Bedrosianové se nadechla: „Vyříd Mauře, že jí příště pošlu pomyslný šek.“

*John Locke said: "Nothing is in the intellect that was not in the senses".
A deep truth. We gain our knowledge only after our senses have interpreted it.
Apart from that elusive, inherent information that we hand down from generation to generation.*

*John Locke: „Nic není v intelektu, co nebylo ve smyslech“.
Hluboká pravda. Naše vědění získáme až poté, co nám je zprostředkují smysly.
Až na několik nepostižitelných vrozených informací, které si předáváme z generace na generaci.*

Examination of the senses / *Revize smyslů* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 50 cm

By that you want to say that two kinds of support exist.

Exactly. Everything that you dream about can come true, it is even exciting to look for a route to your dreams. It needs a bit of courage though, some luck, a few coincidences, the true support of the people around you, not only the imaginary support. In order that people support you, you have to deserve it, not ask for it. Forced support will cheat you, while deserved support will support you where you need it the most.

But the surroundings of each one of us, alive or dead, succumb to changes, everything is in flux, everything changes, from support there is hatred, from hatred love, from admiration there is hatred.

Nicely said, truly. You simply have to be active in order not to become invisible. To force your surroundings to accept you, you have to let your presence be known. If you do not put fuel into a car, the motor will stop. It is the same with people. Through your activity you evoke the activity of your surroundings.

Whenever you create more light inside you, you bring more light into the world around you. And vice versa. And I have one more thing to say. We often have the tendency to consider ourselves self-sufficient and independent. I have to say one thing. None of us are self-sufficient or independent. Try to imagine that you had no people around you, no machines and equipment, nothing. It would be a good thing to occasionally send the people there that like to boast about their self-sufficiency and independence. They would discover, and they would discover immediately, that they are completely powerless and helpless.

But for that you do not need any special place. Is it not enough for such people to see our world as it is?

Perhaps it is. However in this world it takes a little longer before some things are recognised. Just consider the fact that bad things happen even to good people, even though we have the tendency to think of good for good people and bad for bad.

Tím chcete říci, že existuje podpora a podpora.

Přesně. Všechno o čem sníte, se Vám může vyplnit, je dokonce vzrušující hledat cestu za svými sny. Chce to však kus odvahy, štěstí, souhrn náhod, skutečnou podporu lidí kolem, nejen tu pomyslnou. Aby Vás lidi podporovali, musíte si ji získat, ne podporu vyžadovat. Vynucená podpora Vás zradí, získaná Vás podrží tam, kde to budete nejvíce potřebovat.

Jenomže okolí každého z nás, živé i neživé, podléhá změnám, vše je v pohybu, vše se mění, z podpory je nenávisť, z nenávisťi láska, z obdivu pohrdání.

Hezky řečeno, vážně. Aby jste se nestala neviditelnou, musíte holt vyvíjet aktivitu. Aby Vás okolí bralo, musíte mu svoji přítomnost dávat pocítit. Když do auta nebudete dolévat benzín, motor se zastaví. Stejně je to u lidí. Svoji aktivitou rozdmýcháváte aktivitu okolí.

Kdykoliv v sobě vyvoláte více světla, vnesete i více světla do světa kolem. A naopak. A ještě jednu věc musím říci. Často máme tendenci považovat se za soběstačné a nezávislé. Musím říct jedno. Nikdo z nás není ani soběstačný, ani nezávislý. Zkuste si představit, že kolem sebe nebudete mít žádné lidi, žádné stroje a přístroje, nic. Na takové místo by bylo dobré poslat vždy alespoň na chvíli ty, co se svojí soběstačností a nezávislostí rádi chlubí a holedbají. Zjistili by, a zjistili by to okamžitě, že jsou zcela bezmocní a bezradní.

Ale k tomu není třeba žádné zvláštní místo. Aby takové lidé prohlédli, stačí i náš svět takový jaký je, ne?

Asi ano. Jenom v tomhle světě déle trvá, než se některé věci poznají. Jen si vezměte fakt, že i dobrým lidem se stávají zlé věci, i když máme tendenci myslet si, že dobrým lidem dobré, zlým zlé.

If the world is created from emptiness and elementary particles whirling in space that join and create the universe, the stars, the planets and even living beings, where then should we look for the origin and ability of spiritual energy to perceive and discover the world?

Jestliže svět je tvořen z prázdnoty a elementárních částic vířících v prostoru, které se spojují a vytváří vesmír, hvězdy, planety i živé bytosti, kde potom hledat původ a schopnost duševní energie vnímat a poznávat svět?

In this way the world is unjust.

It is not injustice, it is necessity. We get peace, humility and spiritual peace not only from the good things but also from the bad. If from a malevolent action, caused by hatred, we find forgiveness, peace and deep love, then this evil is paradoxical in that it enabled us to find the spiritual peace, that I mentioned.

On the other hand – we can lose our spiritual peace by losing someone that we loved, just the same as we lose someone that we hated. Then it is a matter of whether we find the strength at least to increase our resilience. If our resilience increases then through our courage we come closer to one day becoming those strong ones that are able to overcome obstacles. But that does not negate the thing that I stated a moment ago, that we need people around us. Only once we exist for someone do we realise that we exist for ourselves. And because each one of us needs occasional praise and credit, we should be able to use the potential that is easily grasped by each of us and does not cost anything – the ability to strengthen, to support and praise others. A little praise can awaken, in a depressed, sad or uncertain person, unexpected abilities – sometimes even lighting a flame and breaking down failure and humiliation. The appearance of these people then reminds you that you exist, that you have a soul and that that soul has the ability to support someone who is only able to find his own soul with great difficulty. And as I said a moment ago: Through someone else you realise that you are, that you exist, that you are not here for no reason but that your life has a purpose.

When life is difficult, it is good that someone exists who can comfort us when we cry, who can lift us up when we fall, who can praise us when we achieve something. And all this is great to receive, but it is even better to provide. Even though you sometimes have to master a battle within yourself.

V tomhle je svět nespravedlivý.

To není nespravedlnost, to je nezbytnost. Pokoj, pokoru, duševní mír získáváme nejen z dobrých věcí, ale i z těch zlých. Když za zlým skutkem, za nenávisí, nalezneme odpuštění, pokoj a hlubokou lásku, je zlo paradoxně tím, co nám umožnilo nalézt duševní mír, o kterém jsem se zmínil.

Na druhé straně – právě duševní mír můžeme ztratit tím, že přijdeme o někoho, koho jsme měli rádi, stejně tak jako o někoho, koho jsme nenáviděli. Pak jde o to, nalezneme-li sílu alespoň k tomu, aby se zvyšovala naše odolnost. Vzroste-li naše odolnost a odvaha, máme blízko k tomu, abychom se jednou stali těmi silnými, kteří dokážou zdolávat překážky. Ale to nepopírá věc, kterou jsem tvrdil před chvílí, že totiž kolem sebe potřebujeme lidi. Až když totiž existujeme pro někoho, zjistíme, že existujeme skutečně pro sebe. A protože každý z nás potřebuje občas pochvalu a uznání, měli bychom dokázat využít ten potenciál, který je v nás lehce dostupný a nic nestojí – schopnost posilovat, povzbuzovat a pochválit ostatní. Taková malá pochvala může probudit v zdeptaném, smutném či nesebevědomém člověku netušené schopnosti, někdy dokonce zažehnout plamen a setřít porážky a ponížení. Pohled těchto lidí Vám pak připomene, že existujete, že máte duši a ta duše má schopnost povzbudit někoho, kdo vlastní duši jen obtížně hledá. A jak jsem řekl před chvílí: Prostřednictvím někoho si uvědomíte, že jste, že existujete, že tu nejste zbytečně, že Váš život má smysl.

Když není život zrovna jednoduchý, je fajn, pokud existuje někdo, kdo nás utěší, když pláčeme, kdo nás zvedne, když upadneme, kdo nás pochválí, když něco zvládneme. A všechno tohle se dobře přijímá, ale ještě lépe poskytuje. I když občas musíme zvládat zápas sami se sebou.

People have achieved an amazing thing. They have learned to hand on their knowledge. Be it through writing, word or picture, whether the carrier be parchment, paper, stone, magnetic tape, electronic records or holographic record...

With those who no longer live, it is one way of communicating. But it exists and that is important. We do not have to discover everything, it is enough to become familiar with it. And that is the basis from which people are veering away from nature, that they understand it more deeply and hence alter it. I do not know if it is good, but it is this way.

Lidé dokázali úžasnou věc. Naučili se předávat si vzájemně svá poznání. Ať už je prostředkem písmo, slovo či obraz, ať už je nositelem pergamen, papír, kámen, magnetofonový pásek, nosič elektronického záznamu či holografický záznam...

S těmi, kteří už nežijí, je komunikace jednosměrná. Ale existuje a to je podstatné. Nemusíme všechno objevovat, stačí jen poznávat. A to je základem toho, že člověk se vyděluje z přírody, že ji stále hlouběji chápe a přetváří. Nevím, jestli je to dobře, ale je to tak.

Transfer of thoughts / Přenos myšlenek – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 80 x 100 cm

Are you sometimes arrogant?

Goodness no. I am definitely not the type that has an affinity for arrogance. Or do you think that I do?

I think you don't, but I can ask.

Of course. You shouldn't be silent if we are supposed to be having an interview.

Do you like to keep quiet?

I really like to keep quiet, and I am also happy when there is silence around. A person comes across new thoughts. Lets try it out, lets try to be silent for a moment.

And can you advise me how to express this silence in writing?

You are the journalist. Perhaps just write the word silence. People can imagine the rest.

Alright.

SILENCE (about 3 minutes)

It was really not too bad. What did you think about?

That I am after all really enjoying the interview. But you could not withstand the silence any longer, right? But I was really enjoying it.

Even though we did not say anything to each other?

That is exactly why, the media around us is constantly firing out something or other, they flood us with things, and suddenly we have a moment of peace. Isn't it great?

Býváte arogantní?

Proboha ne. Určitě nejsem typ, který má k aroganci blízko. Nebo myslíte, že ano?

Myslím, že ne, ale zeptat se můžu.

To jistě. Přece nebudete mlčet, když máme dělat rozhovor.

Mlčíváte rád?

Mlčím strašně rád, a taky jsem rád, když je ticho kolem. Člověk přichází na nové myšlenky. Pojďte si to zkusit, zkusme chvíli mlčet.

A poradil byste mi, jak mám to ticho písemně vyjádřit?

Vy jste novinářka. Třeba tam napište jenom slovo ticho. Lidi si domyslí.

Tak jo.

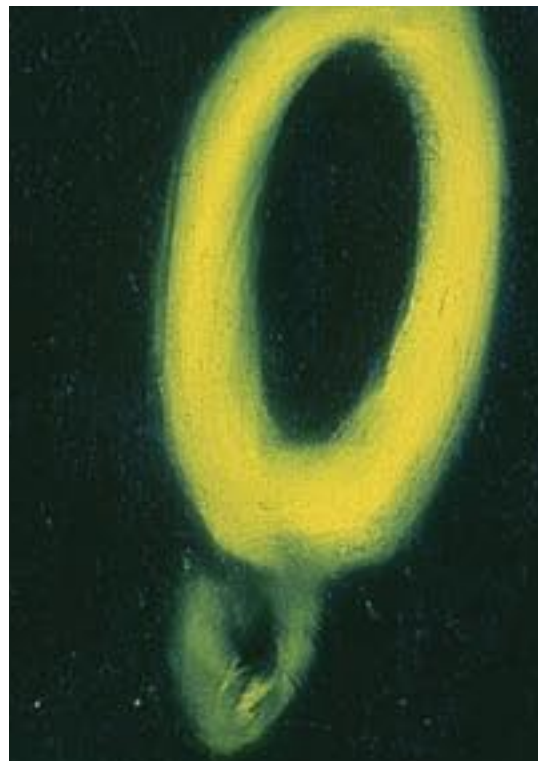
TICHO (asi 3 minuty).

Opravdu to nebylo špatné. Co jste si myslel?

Že mě ten rozhovor konečně chvíli opravdu bavil. Ale už jste to ticho nemohla vydržet, že? Ale mě to opravdu bavilo.

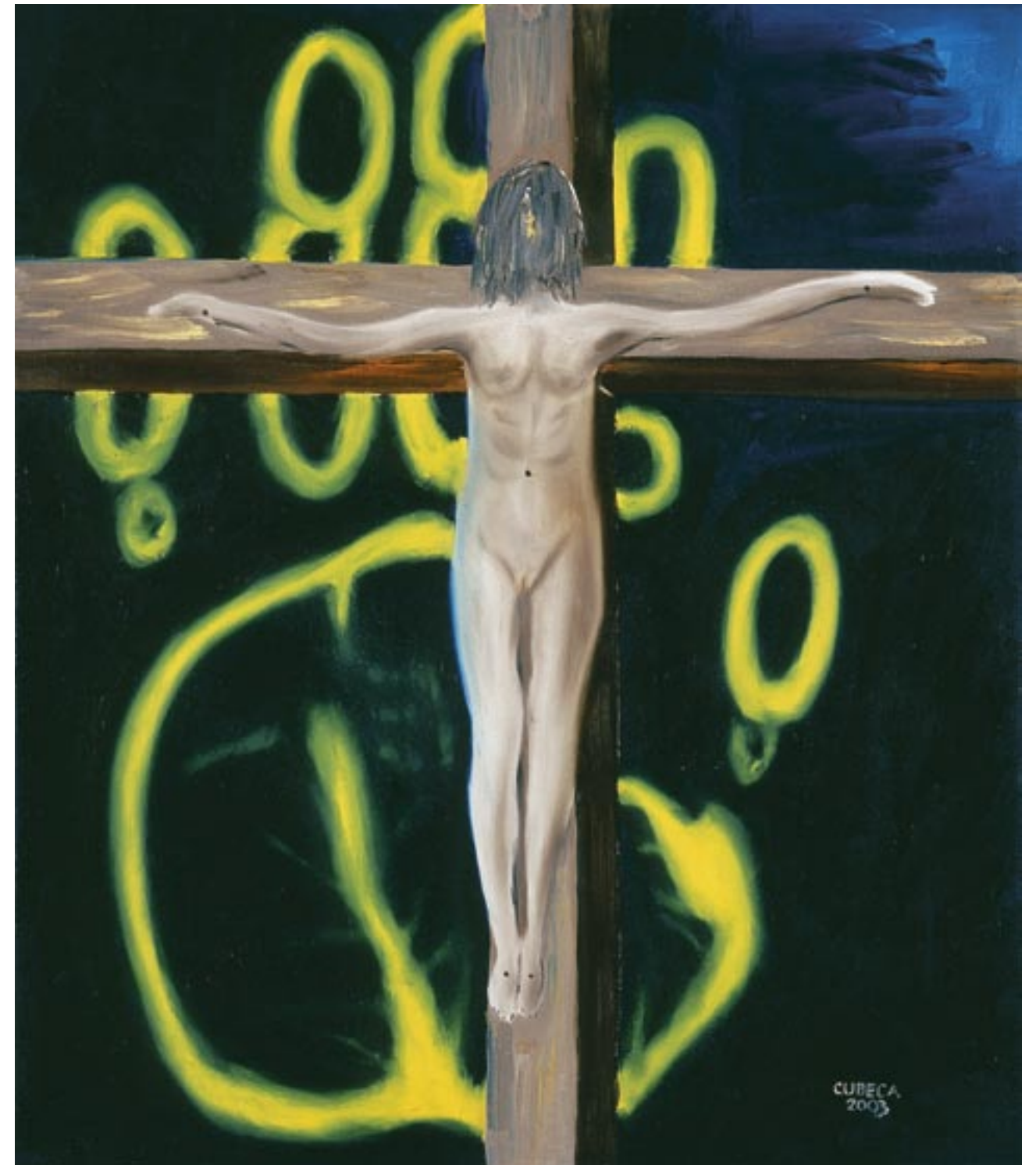
I když jsme si nic neřekli?

Právě proto, média kolem nás pořád něco chrlí, něčím nás zahlcují, a najednou chvíle klidu. Není to fajn?

We look for symbols for our feelings and actions. And yet our existence remains mysterious, impossible to explain with any symbols. Only written down.

Hledáme symboly pro své pocity a skutky. A přece naše existence je tajemná, jakýmkoliv symbolem nevysvětlitelná. Pouze zaznamenaná.

Wood and stone / *Dřevo a kámen* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

It is.

Imagine that you would buy a newspaper and there would be nothing written in it, only on every page there would be the word SILENCE. Would not such a newspaper make you happier than an excess of all feasible and unfeasible news?

Do you believe that sometimes it would?

I think so. At least a person would be able to think in peace, not only letting himself be bombarded by thousands of words. An excess of information drowns a person. On the other hand a little bit of confusion, possibly some mess, is not bad from time to time.

Why?

Mess inspires, evokes the imagination, provokes. It evokes unusual thought connections that you would not ordinarily think of.

In that case those who loved order would be less advanced, would have less imagination?

And you know that I think, even though I am not completely sure about it, that those who love order have different advantages, but a little less invention, surprise and imagination? They can be excellent bankers and accountants, but less capable artists, perhaps even company bosses, who are required not to be commonplace, to come up with unexpected solutions. If, from my point of view, I link together a few of my previous answers, I have to say that my paintings, for example, are a simultaneous expression of disorder and silence. But this approach of course does not have to be valid in general because everyone is untidy in a slightly different way.

How do you mean?

I mean that for some people, in order to feel good and to come up with ideas, they need disorder in personal matters, while in others the disorder should be of opinions, or perhaps in their flat or studio.

Je.

Představte si, že byste si koupila noviny, a v nich by nebylo nic napsáno, jen na každé stránce velká písmena TICHŮ. Nepotěšily by Vás takové noviny víc, než přehršel všech možných i nemožných informací?

Věříte, že občas ano?

Taky myslím. Aspoň by se člověk mohl v klidu zamyslet, ne jenom nechat se bombardovat tisíci slovy. Přehršel informací člověka zahlcuje. Na druhé straně trocha zmatku, případně trocha nepořádku, není na škodu.

Proč?

Nepořádek inspiruje, provokuje představivost, dráždí. Vyvolává neobvyklá myšlenková spojení, která by vás běžně nenapadla.

Pak by pořádkumilovní lidé byli méně progresivní, měli méně představivosti?

A víte, že si myslím, i když si tím nejsem úplně jist, že pořádkumilovní lidé mají jiné přednosti, ale přece jen trochu méně invence, překvapivosti a představivosti? Jsou třeba vynikající bankéři, účetní, ale méně schopní umělci, možná i šéfové firem, kteří musí být neutřelí a přicházet s nečekanými řešeními. Když spojím ze svého hlediska pár předchozích odpovědí, musím říci, že například moje obrazy jsou současně výrazem nepořádku i ticha. Ale tento přístup samozřejmě nemusí být platný obecně, protože každý člověk je nepořádný trochu jinak.

Jak to myslíte?

Myslím to tak, že někdo k tomu, aby se cítil dobře, a aby mu přicházely nápady, potřebuje nepořádek v osobních věcech, jiný v názorech, další třeba nepořádek v bytě či ateliéru.

God created Eve...

A Bůh stvořil Evu...

Adam and Eve / *Adam a Eva* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

We often encounter people who are jealous of success, jealous of others.

Yes. At school we had a beautiful assignment for A levels, a quotation, though I know not from whom, “jealousy is the most honest form of praise“. That is beautiful, don’t you think! It comes from the idea that if somebody is jealous of us, we do not have to worry because we are being praised. We can be happy even though we know that a jealous person does us harm behind our backs or has the potential to do harm.

And you do not get angry if someone, even motivated by jealousy, harms you?

Why should I get angry? If I know that the cause of the person’s actions is jealousy, then I am happy, as I said a moment ago. And also a jealous person usually does not cause harm openly. He tries to do it in such a way that you do not realise it, or know about it. Talking about myself.

I love situations in which somebody shakes my hand and smiles, when somebody gives me compliments and flatters me while I know that behind my back he is cutting down the chair on which I am sat. I am confident that I know but that he is not sure whether I know or not. I behave pleasantly to people of this kind, I am polite and friendly, and if I know that from my side it is not as it should be nor level, then I enjoy the advantage of the moment. You punish the person in the way you act. You do not punish evil by more evil, evil is best punished by good. Evil is capable of understanding other evil, it even expects it as a reaction. But if good unexpectedly appears, evil does not know what to do. It often crawls inside itself and if it does not become latent then it disappears. Evil knows how to fight against evil, it does not know how to successfully fight against good! This is my philosophy.

So if I give you a slap on the head, you will smile back at me and say – thanks, another please?

No. You did not understand me. The action offered by you would be a provocation. And provocation is nothing other than a potential cause of conflict and evil, though in this case not true evil however, but rather something more playful. Such a situation is exceptional. It is then difficult to look for a model for its solution. I would attempt to discover why I deserved the slapping. And if from that it followed that you only wanted to provoke me into a reaction, and it failed, then in a while you would feel ashamed, and a little later perhaps even apologise. You would feel like a fool.

But if I returned that slap without reason, if we did not laugh at it, then we would probably not much like each other after that, and somewhere in the corners of our minds we would be waiting for a time to slap each other again.

Setkáváme se často s tím, že lidé závidí úspěch, závidí jiným.

Ano. Ve škole jsme měli krásné zadání maturitní práce, citát, už nevím od koho, „závist je nejpřírodnější forma chvály“. To je přece nádherné! Vyplývá z toho, že závidí-li nám někdo, nemusíme se tím trápit, neboť jsme chváleni. Můžeme se radovat, i když víme, že závistivý člověk nám za zády škodí nebo může škodit.

A to Vás nepopadne vztek, když Vám někdo, třeba z důvodu závisti, škodí?

Proč by mě popadal vztek? Víím-li, že původcem konání toho člověka je závist, pak se raduji, jak jsem říkal před chvílí. Navíc závistivec jen málokdy škodí otevřeně. Snaží se škodit tak, abyste to nevěděla, nebo já nevěděl, když už mluvíme o mně.

Miluji situace, když mi někdo třepe rukou, usmívá se, když mi někdo lichotí a podlézá a já vím, že za mými zády mi podřezává židli, na které sedím. Já vím, že vím, ale on neví, jestli vím či nevím. K lidem tohoto ražení se chovám mile, zdvořile, přátelsky, a i když vím, že to z mé strany není úplně jak má být a na rovinu, užívám si převahu té chvíle. Toho člověka trestáte tím, jak se chováte. Zlo nepotrestáte dalším zlem, zlo se nejlíp trestá dobrem. Zlo dokáže pochopit jiné zlo, dokonce jej jako reakci očekává. Ale přijde-li nečekaně dobro, zlo neví, kudy kam. Často se stáhne do sebe a pokud se nestane latentním, tak zmizí. Zlo umí bojovat se zlem, neumí se trvale bít s dobrem! Tohle je moje filosofie.

Takže dám-li vám teď pohlavek, Vy se na mne usmějete a řeknete – díky, další prosím?

Ne. To jste mě nepochopila. Vámi nabízená reakce by byla provokací. A provokace zase není nic jiného, než potencionální vyvolání konfliktu, zlo, v tomto případě ovšem ne zlo skutečné, ale hrané. Taková situace se vymyká normálu. Těžko pak hledat obecný model pro její řešení.

Snažil bych se zjistit, čím jsem si políček zasloužil. A kdyby z toho vyplynulo, že jste mě chtěla jenom vyprovokovat, a ono se to nepodařilo, za chvíli byste se styděla, a za další chvíli třeba omluvila. Cítila byste se totiž jako blbec.

Ale kdybych Vám tu bezdůvodnou facku vrátil, pokud bychom se tomu nezasmáli, tak bychom se asi moc rádi dál neměli, a někde v koutku bychom očekávali, že se můžeme za čas vyfackovat znovu.

Nature is a phenomenon that attracts and fascinates Cubeca in its diversity and its endless ability of renewal.

In his reflections he very often thinks about nature's rules in their relation to human lives and the essence of being. In his painting he avoids the realistic depiction of nature, however. Only very rarely can we find a landscape amongst his work, an animal or a plant.

The following section includes this restrained method of creation, in which it is clear that even nature is overpowered by Cubeca's typical approach to the elements of abstraction and supra-realism.

Příroda je fenomén, který Cubecu svojí pestrostí a svojí nekonečnou schopností sebeobnovy přitahuje a fascinuje. Ve svých úvahách se velmi často zamýšlí nad přírodními zákony v jejich vztahu k lidskému životu a vůbec k podstatě bytí. V malířské tvorbě se ovšem reálnému zobrazování přírody vyhýbá. Jenom zcela výjimečně lze mezi jeho díly nalézt krajinu, živočicha či rostlinu.

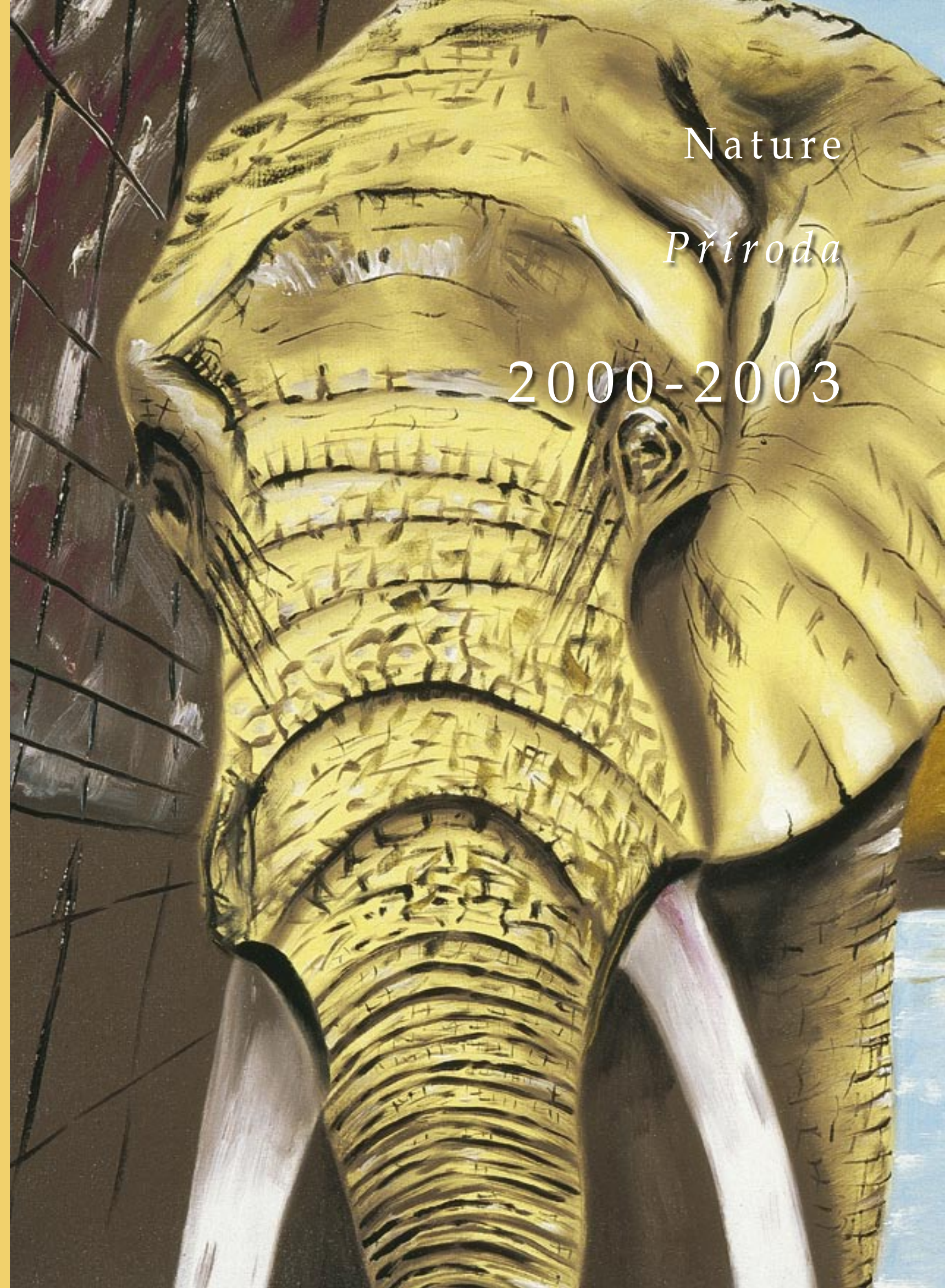
Následující obrazová část zahrnuje právě tuto střídavě realizovanou tvorbu, přičemž je dobře patrné, že i přírody se Cubeca zmocňuje svým typickým způsobem s prvky abstrakce a nadrealismu.

Daniel Frey

Nature

Příroda

2000-2003

From lava / Z lávy – 1989
Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 60 cm

Your approach is based on your calm personality. A more temperamental person would not be able to restrain themselves however.

I am not advising others how to behave! I am talking about myself. I have been a teacher for quite a while, and have learnt that what I advise other people to do, what I force upon them from my opinions, only rarely finds fertile ground. Much better than advice is an example. I am not suggesting at all that what I do, how I behave or how I live is correct, I am not saying ‚look at me‘, do you see? If you behave as I do, it will be for the best. You ask and I, according to my will and mood, answer. It is clear to me that a temperamental character, being similarly approached, would explode like a barrel. A temperamental person would, I think, have to return your slap, because otherwise he would internally fall apart. When I am not successful in painting, when I cannot find a way onto the canvas in the way I wish, sometimes I swear loudly, though I do not order the brush about, I do not strike the canvas. But I can imagine that a temperamental person would kick the stand and kick right through the canvas. Why not. But I am happy that I am not such a character.

What can cause you to become angry, when you are painting?

If somebody disturbs me or interrupts me. Then I get really angry.

And how does this anger manifest itself?

It doesn't. I let it die down. But the creative atmosphere has usually dissipated for the whole day.

What on the other hand inspires you most during your work?

Memory and imagination, but we have already talked about inspiration together. So I will confirm – a memory or image, something that I saw or heard somewhere.

Nothing else?

No.

Váš přístup vychází z Vaší klidné povahy. Cholerictejší člověk se však neudrží.

Já taky nikomu neradím co a jak! Já mluvím o sobě. Jsem dost dlouho učitelem abych věděl, že co jiným lidem radíte, co jim ze svých názorů vnucujete, jen málokdy nalezne úrodnou půdu. Mnohem víc nad rady je příklad. Já taky vůbec netvrdím, že to, co dělám, jak se chovám, jak žiji, je správné, neříkám, podívejte se na mě, vidíte? Když to budete dělat stejně jako já, bude to nejlepší. Vy se ptáte a já podle své vůle a nálady odpovídám. Je mi jasné, že choleric by s podobným přístupem asi vybuchnul jako sud. Choleric by Vám, myslím, měl tu facku vrátit, protože jinak by se vnitřně rozvracel. Když se mi při malování nedaří, když na plátno nemůžu dostat to, co chci, nikdy hlučně nenadávám, nekážu štětci, nemlátím do plátna. Ale dovedu si představit, že choleric nakopne stojan a prokopne plátno. Proč ne. Ale jsem rád, že nejsem choleric.

Co Vás dokáže rozzlobit, když malujete?

Pokud mě někdo ruší nebo vyruší. To dostávám opravdu vztek.

A jak s tím vztekem zacházíte?

Nijak. Nechám ho vyšumět. Ale tvůrčí atmosféra je většinou na celý den pryč.

Co Vás naopak při práci nejvíc inspiruje?

Vzpomínka, představa, ale už jsme spolu o inspiraci mluvili. Takže potvrzuji - vzpomínku, představu, něco co někde uvidím, uslyším.

Nic víc?

Ne.

The seaside, out of season, is cold and unfriendly. As much as I love the seaside in summer, I dislike it at any other time. It is just the same with people. If they are friendly and pleasant towards you, you like them and you behave amicably and pleasantly towards them. If they are cold and impersonal towards you, you act with the same distance towards them. Sometimes to a greater extent than towards objects or places.

Moře mimo turistickou sezónu je studené a nevlídné. Jak moc miluji moře v létě, tak moc ho nemám rád mimo léto. Je to jako s lidmi. Jsou-li k Vám přátelští a milí, máte je rádi a chováte se k nim přátelsky a mile. Jsou-li k Vám studení a neosobní, chováte se k nim stejně odtažitě. Někdy dokonce hůře než k věcem.

By the sea / U moře – 1999
Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 40 cm

Are you pleased when people admire your paintings?

Of course. Who would not be pleased. But I prefer when they stop to consider for a moment and beneath the external beauty they look for something more, when they are thoughtful, thinking. Then I am happy. And when they realise that the external beauty is an expression of inner richness, then I am extremely pleased.

Do you look for this „inner richness“ in other artists as well?

Of course. In my life I have been through a number of galleries and studied a lot of literature about visual art. In the beginning I succumbed to the temptation to take something from each great artist – only the best – and to use all those great pieces and ideas to make a large fantastic painting. And do you know what was created?

What?

A horrible mishmash, without thought, without ideas. By copying you cannot create anything of value. A person has to find himself, to be able to create something that can bring a reasonable result.

You want to say that you take great care to ensure the authenticity of your paintings, so that you do not take from anyone else.

Not at all. Here and there a person borrows something consciously or subconsciously. We have already gone through this theme together. You can borrow an element, which is forced and is projected into a painting. But you cannot build on it, it just has to complete the picture. Occasionally you can borrow an even bigger fragment, but you have to endow it with your own ideas and content.

I think that a painting, if it is really meant to be a painting, has to be a victory of the intellect over simplicity! And you cannot steal intellect. If you steal fragments of intellect, the act of compiling them only serves to underline your own wretchedness and simplicity. But I admit that one fragment placed into fertile soil can produce an interesting harvest.

Těší Vás, když lidé vaše obrazy obdivují?

Jistě. Koho by to netěšilo. Ale mám raději, když chvíli přemýšlí a za vnější líbivostí hledají víc, když se zamyslí, zahloubají. To mám potom radost. A když dojdou k tomu, že vnější líbivost je výrazem bohatého vnitřku, jsem hodně spokojen.

Hledáte u jiných autorů také „bohatý vnitřek“?

Samozřejmě. Za svůj dosavadní život jsem prolezl spousty galerií a prostudoval hromadu literatury o výtvarném umění. Zpočátku jsem podléhal pokušení vzít si z každého velkého malíře něco – jen to nejlepší – a všechny ty nejlepší kousky a nápady použít a tak udělat velký fantastický obraz. A víte, co vzniklo?

Co?

Nechutná sekaná, bez myšlenky, bez nápadů. Napodobováním nic pořádného nevytvoříte. Člověk musí najít sám sebe, aby byl schopen udělat něco, co přinese slušný výsledek.

Chcete říci, že za účelem autenticity svých obrazů si dáváte velký pozor, abyste od nikoho nic nepřebíral.

Kdepak. Tu a tam si člověk něco vědomě i nevědomě vypůjčí. Už jednou jsme to téma spolu rozebírali. Dá se vypůjčit prvek, který se vryje a promítne do obrazu. Ale nesmí se na něm stavět, on musí jen dokreslovat. Výjimečně si můžete vypůjčit i větší fragment, ale musíte mu dát vlastní myšlenku a obsah.

Vůbec si myslím, že obraz, má-li být skutečně obrazem, musí být vítězstvím intelektu nad tupostí! A intelekt se ukrást nedá. Ukradnete-li střípky intelektů, jejich poskládáním zvýrazníte pouze tu svoji ubohost a tupost. Ale připouštím, že jeden střípek zasazený do úrodné půdy může přinést zajímavou úrodu.

Just like in the painting „Path through a forest“, I wanted to express the atmosphere. This time the atmosphere of a sunny May day. And why a path again? Paths, tracks, pavements, if I am to be honest, the appearance of them always starts me dreaming about distant lands, something squeezes my heart and I have the urge to look far beyond the horizon.

Stejně jako na obrazu Cesta u lesa jsem chtěl vyjádřit atmosféru. Tentokrát atmosféru slunečného květnového dne. A proč zase cesta? Cesta, koleje, chodník, mám-li být upřímný, vždycky při pohledu na ně začnu trochu snít o dálkách, něco mi sevře srdce a mám nutkání nahlédnout daleko za horizont.

Spring path / Jarní cesta – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 40 x 35 cm

I still think that these days it is much more complicated than before to come up with something completely new, something that no artist has attempted before.

It is difficult. I think that there is no point searching for something like that forcefully. Techniques and styles slowly change over time, and in those styles and forms today, methods are not necessarily sought out, it is more a matter of making art more noble and creating new shades, thoughts and approaches. The foundations of the past remain, only the margins change. And only here and there does an inroad into the foundations occur, into the core from which your work originates. In this way, of course, the cleanliness and precision of the original direction will be slightly altered, what was marked as brilliant and definitive some time ago, must now incorporate certain directions, motives and approaches that disturb the precision, or perhaps even defy it. Then it is difficult to classify artists into boxes of impressionism, cubism, romanticism, symbolism, surrealism and so on.

Specifically?

Take an example. The dustmen used to mainly take out ash from containers, that were called dustbins.⁴ Today we do not take out ash but waste, because in cities practically no-one heats with solid fuel. But still we do not call them wastemen, but dustmen, and large cans, dustbins.

And it is similar in art. Poor Breton wanted to mark surrealist work with a special stamp. To maintain the cleanliness of form and also to protect his playground. He would be surprised today by all that hides behind surrealism. And since we are talking about the surrealists, they considered it a great weakness to move to something else. They were to a certain extent intolerant and hateful. Today the original “pure surrealists” would find their heads spinning to see what is described as surrealism, who considers himself a surrealist, and how surrealism is understood.

Simply, in one sentence: the world around us is so diverse that it is impossible to grasp it in one crystallised way and if somebody is attempting it his expression lacks the necessary broader dimension and such a person lives in a fallacy and delusion, whose real outlet is not reality but a pose.

Přesto myslím, že dnes je mnohem obtížnější než dříve přijít s něčím úplně novým, o co se dosud nikdo z výtvarníků nepokusil.

Je to těžké. A myslím, že nemá smysl něco takového násilně hledat. Techniky a styly se časem trochu mění, v těch stylech a formách se dnes ani tak nehledají úplně nové cesty, jde spíš o jakési zušlechťování a roubování nových odstínů, myšlenek, pojetí. Základ z minula zůstává, periferie se mění. A jenom tu a tam se podaří průnik do toho základu, jádra, z kterého vaše tvorba vychází. Tím se samozřejmě čistota a jednoznačnost původního směru trochu zamlžuje, co bylo označováno za brilantní a jednoznačné kdysi, zahrnuje dnes i směry, motivy, přístupy, které tu jednoznačnost narušují, nebo se z ní i vymykají. Pak je složité zařazovat autory do škatulek impressionismu, kubismu, romantismu, schématismu, surrealismu a tak podobně.

Konkrétně?

Vezměte si příklad. Popeláři kdysi vyváželi hlavně popel z nádob, které se jmenovaly popelnice. Dnes už nevyváží popel, ale odpadky, protože ve městech už prakticky nikdo netopí tuhými palivy. Přesto těm lidem neříkáme odpadkáři, ale pořád je označujeme jako popeláře a ty nádoby, či velké plechovky, jako popelnice.

A v umění je to podobné. Chudák Breton chtěl kdysi speciálním razítkem označovat díla, která jsou surrealistická. Aby uchoval čistotu stylu a taky aby trochu chránil svůj píseček. Ten by se dnes divil, co všechno se dnes pod surrealismus schovává. A když už jsem u těch surrealistů, ti považovali za obzvláštní poklesek únik někam jinam. Byli do jisté míry netolerantní a nesnášenliví. Dnes by šla těm původním „čistým surrealistům“ hlava kolem z toho, co se dnes surrealismem označuje, kdo se za surrealisty považuje a jak je vůbec surrealismus chápán.

Prostě, jednou větou: svět kolem nás je tak pestrý, že jej nelze uchopit jedním vyhraněným způsobem a snaží-li se o to někdo, jeho vyjádření postrádá nutně širší rozměr a takový člověk žije v bludu a omylu, jehož reálným výstupem není skutečnost, ale póza.

4. Translators' note – ‚Dustman‘ and ‚dustbin‘ are both derived from ‚ash‘ in Czech, hence the allusion.

One of the few lands that I have dared to express artistically. It is a path on the edge of a forest gradually emerging into the morning mist by the Javorník mountain. The reality, the event coupled with the damp morning, seemed romantic to me and, though I'm not sure why, also a little nostalgic. So I tried, rather than capturing reality, to capture the mood and the atmosphere.

Jedna z mála krajinek, které jsem se osmělil výtvarně ztvárnit. Jde o cestu na kraji lesa postupně se vnořující do ranního oparu na hoře Javorníku. Skutečnost na mě přes sychravé ráno působila romanticky a taky, nevím proč, trochu nostalgicky. Pokusil jsem se tedy spíše než realitu postihnout náladu a atmosféru.

Path through a forest / Cesta u lesa – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 40 x 35 cm

A lot of artists, however, only seek something new in this diversity. In painting, sculpture and literature.

I think that we have become far too accustomed to judging, dissecting, analysing and calculating. Art cannot be assessed through mathematical equations. For me the spoken word and the written word are important means of expression, but at the same time the word in comparison with a painting is poor and weak in terms of capturing the world, especially the emotional one. In a single successful stroke of the brush you can express more than with a whole book, though I am really not underestimating literature, having studied it for five years at university. But to achieve a good brush stroke there has to be the thirst for painting, the desire to really express something with the brush. Otherwise darkness and deafness is created. If somebody works too hard on a painting he is heading for deafness, I think. And it does not matter if he is expressing a small element from the rich world around him, or if he wants to capture the richness and diversity as broadly as possible. Even the small element captured by a light hand hides within itself a hint of the surrounding diversity and richness, while a heavy hand barely sparks the mere outlines of the small element.

I like it when a person works with desire, but it is not always possible.

In what you say there is a little of that heaviness that makes a toil of pleasure here and there. But strong personalities are able to help themselves and even with that load on their shoulders they walk on.

Mnozí umělci však hledají právě jenom něco málo z té pestrosti. V malířství, sochařství, literatuře.

Myslím, že jsme si, my lidé, zvykli až moc hodnotit, rozebírat, analyzovat, rozpočítávat. Umění se nedá hodnotit matematickými rovnicemi. Pro mě je mluvené i psané slovo důležitým výrazovým prostředkem, ale zároveň je slovo oproti obrazu velice chudým a slabým prostředkem k zachycení světa, hlavně toho emocionálního. V jediném povedeném tahu štětce můžete vyjádřit víc než celou knihou, a to opravdu literaturu nepodceňuji, vždyť jsem ji na univerzitě pět let studoval. Ale aby se ten tah štětcem povedl, musí v tom být žízeň po malování, touha opravdu něco tím štětcem vyjádřit. Jinak vznikne temno, hluchota. Pokud se nad obrazem někdo příliš pachtí, směřuje k té hluchotě, myslím. A je úplně jedno, jestli vyjadřuje drobnost z toho bohatého světa kolem, nebo chce zachytit bohatost a pestrost co nejobsáhleji. Ona i ta drobnost zachycená lehkou rukou v sobě skrývá náznak pestrosti a bohatosti kolem, těžká ruka s bídou vykřeše alespoň obrysy té drobnosti.

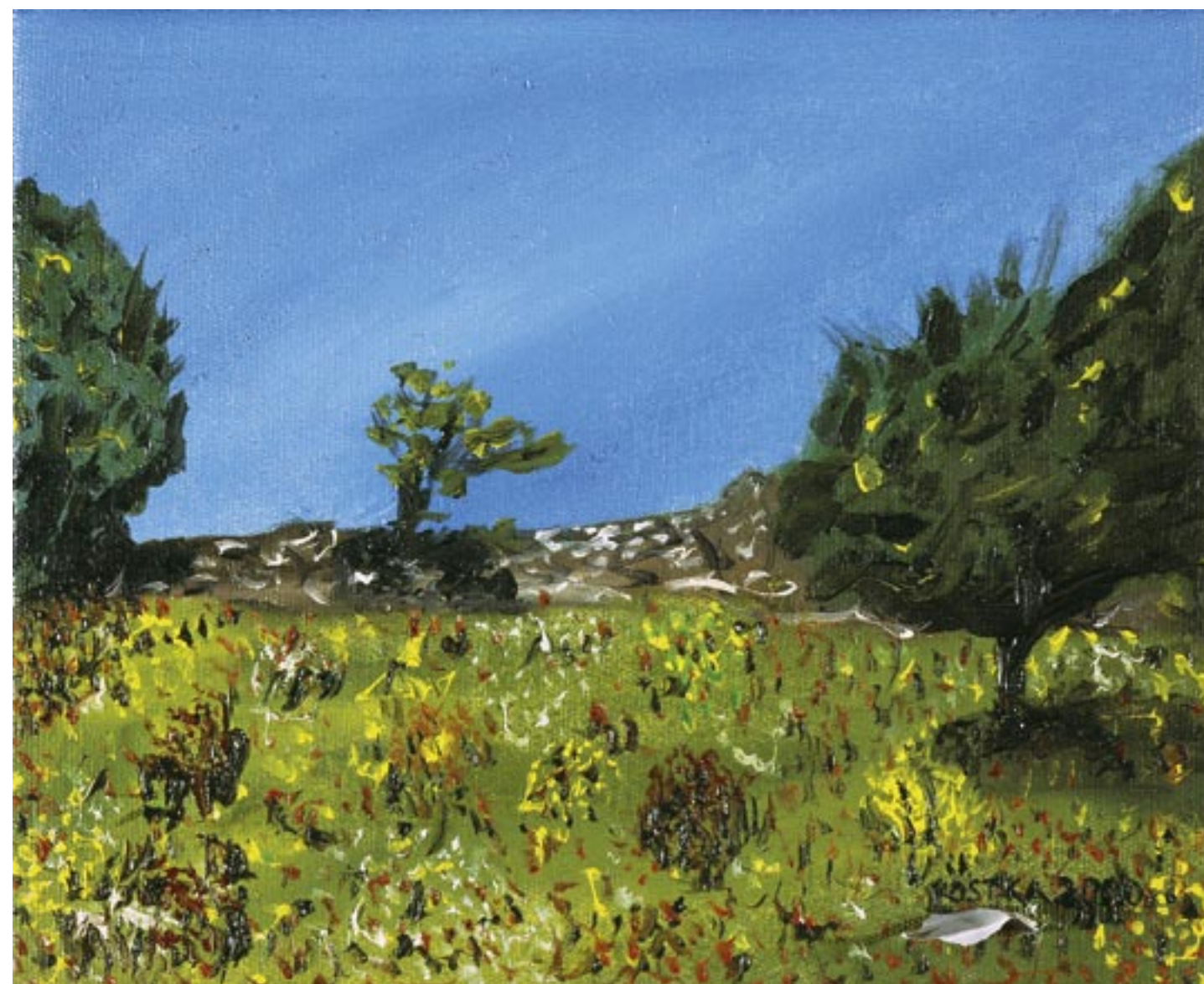
Líbí se mi, když někdo pracuje s chutí, ale vždycky to nejde.

V tom, co říkáte, je část té tíhy, která dělá tu a tam ze zábavy práci. Ale silné osobnosti si dokážou poradit a i s tím břemenem na zádech šlapou dál.

Even though a beautiful summer can appear a little trashy, it is wonderful trash.

I když krásné léto může působit kýčovitě, je to báječný kýč.

Summer garden / Letní zahrada – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 20 x 25 cm

But if things are not working out for a long time, a person will get cracking, as is said, and things will move forward. The load on the shoulders is then lighter.

And that is a big illusion. You see I know that any kind of revolution, or as you say – to get cracking, leads to expectation, which will never entirely be fulfilled. In the euphoria of the revolutionary moment the wills of the people are briefly joined together, all thanks to the vision that something will be better. And after a time the same people discover that the illusion remained an illusion and everything is back in its place. Life moves ahead at its own pace and the revolution sometimes pushes it ahead and sometimes slows it down. Nothing more.

And it is the same in art. What now seems extremely new to you today, not commonplace, revolutionary, in a few years will only be a wave in the stream, that flows at its own pace, on and on. A wave among other thousands of waves, of which some last longer than others, but in the end are all swallowed by the current without regards to their shape, strength or longevity. In the end all water ends in the sea, only to evaporate again and eternally repeat its life cycle.

But then everything has no meaning.

Quite the opposite. The surface of a sea full of waves is far more interesting and colourful than the surface of a lake without waves. The sea's surface is active, alive, while a lake's surface, without motion, is numb and dead, if we are talking about reading something into things. And if the wind blows, isn't even the rippled lake more beautiful?

We are not in the position of God, who, if He exists, can observe all activity from the very beginning to some kind of end. We are only here for a short while and so why not enjoy the moment, why not make it more beautiful, relish it more? We can splash on the surface and through some action or decision raise our surroundings, enrich them. Even though it is only for a moment. And from these feelings a revolution is born, a splash, the effort to create waves, such typical behaviour for most artists.

Not only artists, everybody revolts.

Yes. But artists revolt as standard. A revolt is, and I must agree with it, a part of a whole style of social life, as we know it today. To revolt moves things forward, whereas a revolution often sends them back. That is why I think that it is better to splash into something rather than to get cracking.

Když se přece jenom ale dlouho nedaří, člověk do toho, jak se říká, praští, a věci se pohnou kupředu. Břemeno na zádech je potom lehčí.

A to je velká iluze. Víte, já myslím, že jakákoliv revoluce, nebo, jak vy říkáte – praštit do toho, vyvolává očekávání, která se nikdy úplně nenaplní. V euforii té revoluční chvíle se na okamžik sjednotí vůle lidí, a to díky vidině, že něco bude lépe. A po čase ti samí lidé zjistí, že iluze zůstala iluzí a vše je zase zpátky na svém místě. Život se posunuje vpřed svým tempem a revoluce ten pohyb občas přistrčí a občas zpomalí. Nic víc.

A stejně je to ve výtvarném umění. Co vám dnes připadá úžasně nové, neotřelé, revoluční, za pár let bude jenom vlnkou v proudu, který se valí svým tempem dál. Vlnkou mezi tisíci jinými vlnkami, z nichž některé vydrží déle než jiné, ale nakonec jsou proudem bez ohledu na jejich tvar, sílu či délku trvání, pohlceny. A nakonec se všechna voda stejně vleje do moře, aby se znovu vypařila a donekonečna opakovala svůj koloběh.

Pak ale všechno postrádá smysl.

Naopak. Mořská hladina plná vln je mnohem zajímavější a pestřejší než hladina jezera bez vlnky. Mořská hladina je aktivní, živá, jezerní hladina bez pohybu je strnulá a mrtvá, mluvíme-li již v takových jinotajích. A zafouká-li vítr, není hned i to rozčeřené jezero krásnější? My nemáme postavení Boha, který, pokud existuje, může sledovat veškeré dění od prvopočátku do snad nějakého konce. My jsme tu jen chvíli a proč si tu chvíli neužít, nezkrášlit, nevychutnat? Můžeme přece plácnout do té hladiny a nějakým svým činem nebo rozhodnutím své okolí povznést, obohatit. I když je to jen na chvíli. A z těchto pocitů vyrůstá revolta, plácnutí, snaha vyvolat vlnobití, tak typické chování pro většinu umělců.

Nejen umělců, revoltuje přece kdekdo.

Ano. Ale umělci revoltují tak nějak programově. Revolta je ovšem, a s tím musím souhlasit, součástí celého stylu společenského života, jak ho dnes známe. Revolta posunuje věci dopředu, kdežto revoluce je často vrací zpět. Proto si myslím, že lepší je do něčeho plácnout, než s tím praštit.

Again a path. When I decide to paint a landscape, I usually cannot resist and have at least a small section of a path. A landscape with a path is alive, pulsing, seductive, happier. I am happy that I do not have depressions as a person, which is why I will not include them in the paintings as a painter. A path is not lethargy and depression, a path is motion and anticipation.

Znovu cesta. Když už se rozhodnu namalovat krajinu, obvykle neodolám a alespoň kousek cesty tam musím mít. Krajina s cestou je živá, pulzující, vyzývavá, veselejší. Jsem rád, že nemívám deprese jako člověk, nebudu je proto vkládat do obrazů jako malíř. Cesta není strnulost a deprese, cesta je pohyb a očekávání.

By a rapeseed field / U řepkového pole – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 30 x 50 cm

How do you mean?

That part of civilisation that we call developed believes in the cult of labour, the creative and tireless person. Working people and successful people are our ideals and we intensively work and create, also striving for success. But does this approach free us or enslave us? Animals and primitive nature, and here the word primitive is very misleading, have the tendency to live without problems, crawl through life from day to day without big and, in human terms, noble aspirations. They devote themselves to pleasure and idleness, and yet it does not take anything away from the meaning of their lives, as we usually understand it and as we are talking about it here. Which is better? Which has meaning? Which is more correct? A different viewpoint, a different answer.

The way of life makes the civilised world different from the primitive and undeveloped one.

Yes. But are we not sometimes almost despairingly attracted, for at least a moment, to be a part of that „primitive“ one? If our „civilised“ one bores us? And that is not a question only for today. For example 100 years ago Gauguin travelled between Paris and Tahiti and tried to resolve, within himself, which was better. And he solved it. When he was in one he longed, after a while, for the other. The intoxication of primitivism or civilisation always died down after some time, and the exchange of one for the other solved nothing. It was always as if a third state third was missing. Idleness attracts us when we have work, and work attracts us when we have been lazy for a long time. I do not know whether it is a gift or a curse.

Older people, and the elderly in particular, live with clarified opinions and approaches. Ambivalence is the realm of youth and the less mature.

And who are the older or elderly? We usually consider older people to be all those that are ten years older than we are. When I was twenty, all thirty year olds were hopelessly old to me. Now I am forty, all thirty year olds are beautifully young and fifty year olds appear elderly. For a ninety year old, an eighty year old person is still young. Which young and old are you talking about?

Jak to myslíte?

Ta část civilizace, které říkáme vyspělá, vyznává kult pracujícího, tvořivého a neúnavného člověka. Pracovití lidé a úspěšní lidé jsou našimi vzory a my usilovně pracujeme a tvoříme, abychom také byli úspěšní. Ale osvobozuje nás tento přístup nebo zotročuje? Zvířata, i primitivní národy, a teď je to slůvko primitivní hodně zavádějící, mají sklon žít bezstarostně, sunout se životem ze dne na den bez velkých a podle nás ušlechtilých cílů. Oddávají se požitkům a nečinnosti, a přitom jim to nic neubírá ze smyslu života, jak ho obvykle chápeme a jak si tu vykládáme. Co je lepší? Co má smysl? Co je správnější? Jiný úhel pohledu, jiná odpověď.

Způsob života odlišuje přece svět civilizovaný a společenský od primitivního a nerozvinutého.

Ano. Ale neláká nás až k uzoufání někdy být součástí, alespoň na chvíli, toho „primitivního“? Když nás nebaví naše „civilizované“? A to není jen otázka dneška. Vždyť třeba před 100 lety Gauguin cestoval mezi Paříží a Tahiti a řešil sám v sobě, co je lepší. A nevyřešil to. Když byl v jednom, toužil za chvíli po tom druhém. Opojení primitivismem nebo civilizací vždy po čase vyprchalo a nic nevyřešila ani výměna jednoho za druhé. Pořád jako by chybělo něco třetí.

Zahálčivost nás přitahuje, když máme práci, a práce nás přitahuje, když už se dlouho flákáme. Nevím, jestli je to dar nebo prokletí.

Starší lidé, a staří zvláště, už žijí s ujasněnými názory a postoji. Rozpolcenost je vlastní mladším a méně vyzrálým.

A kdo jsou ti starší nebo staří? Za staré považujeme obvykle všechny, kteří mají o deset let více než my. Když mi bylo dvacet, všichni třicátníci byli pro mě beznadějně staří. Když mi je čtyřicet, jsou všichni třicátníci nádherně mladí a staří jsou padesátníci. Pro devadesátiletého je osmdesátiletý člověk pořád ještě mladý. O kterých mladých a starých mluvíte?

Caribbean / Karibik – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 25 x 30 cm

I love the sea, I can only be away from the sea for a short while. The sea and seashore charge me with energy, but just as you do not repeat to your loved ones over and over again that you love them, so I only have an occasional need to paint the sea because I love it. The picture above depicts the Caribbean Sea in the Dominican Republic, beneath it is the Aegean Sea in Greece.

Moře mám rád, bez moře vydržím vždycky jenom nedlouho. Moře a pobřeží mě nabijí energií, ale stejně jako svým milým neopakujete pořád dokola, že je milujete, tak nemám až na výjimky potřebu malovat moře jenom proto, že ho mám rád. Obrázek nahoře je Karibské moře v Dominikánské republice, pod ním Egejské moře v Řecku.

Sunshades / Slunečníky – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 30 x 50 cm

But you understand me. By older ones I mean mature people, who have been able to clarify to themselves what they want and where they are heading.

Then I more or less agree with your previous statement.

Do you think that your paintings speak more to men or women?

But it does not matter. Definitely paintings can only rarely be considered as a means of seducing a woman. Paintings have no gender.

And what according to you is a means of seducing a woman?

What? Why success of course. That is the oldest, most enduring and most effective aphrodisiac. Every female, among which, excuse me, I include women, subconsciously seeks a successful male. Simpler females are tricked by colourful feathers, while the smarter females seek a companion with a clever brain and strong muscles, so that she has the assurance of quality offspring.

What use would there then be in cosmetic salons, perfumeries, hairdressers and all those facilities for making people more beautiful, if the most decisive are the brain and the muscles?

For deception of course! So that those less capable males and less capable females, who put something nice on, pour something that smells nice onto themselves, brush something nice on their head, mask for example, the fact that they have an empty head and that the only visible muscle is the stomach. With good masking they then have the chance that some member of the opposite sex will notice them.

Vždyť mi rozumíte. Myslím těmi staršími vyzrálé lidi, kteří si dokázali vyjasnit co chtějí a kam jdou.

Pak s Vaším předchozím tvrzením více méně souhlasím.

Myslíte, že Vaše obrazy oslovují více muže nebo ženy?

Vždyť to je jedno. Určitě však obrazy lze jen těžko považovat za prostředek svádění žen. Obrazy jsou bezpohlavní.

A co je podle Vás prostředkem ke svádění žen?

Co? Přece úspěch. To je nejstarší, věčné a nejúčinnější afrodiziakum. Každá samička, mezi které, s prominutím, zahrnuji i ženy, podvědomě hledá úspěšné samečky. Hloupější samička naletí na pestré peří, chytřejší samička si hledá protějšek s chytrým mozkiem a silnými svaly, aby měla předpoklad kvalitního potomstva.

K čemu by potom byly módní a kosmetické salony, parfumerie, kadeřnictví a všechny ty zařízení ke zkrášlení lidí, když rozhodující je mozek a svaly?

Přece k oblbování! Aby ti méně schopní samečci a méně schopné samičky, kteří si něco hezkého oblečou, něco voňavého na sebe nalejí, něco hezkého si učešou, zamaskovali třeba to, že mají prázdnou hlavu a jediným viditelným svalem je břicho. Při dobrém maskování pak mají šanci, že si jich nějaký protějšek všimne.

Spring is the miracle of rebirth. Every spring we live through the feeling of returning childhood and youth. From the greyness of slumbering nature colours start to bud, as do sounds and smells.

Jaro je zázrakem znovuzrození. Každé jaro prožíváme opojný pocit vracejícího se dětství a mládí. Z šedi spící přírody začínají rašit barvy, zvuky a vůně.

Spring / Jaro – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

What role does money have in this?

It is important. The smarter and more successful ones are usually richer.

Is that not immoral?

No. If we live in a free society and follow the rules, if we gain money and wealth honestly, then we deserve admiration. I have already once quoted Komensky. That admiration also involves being a potentially good companion in terms of what I was speaking of a moment ago.

But some receive money, for example, through inheritance and the path to wealth is not always of one's own making.

Then it is a matter of whether the potential partner is able to judge all the rest, I mean the abilities of the inheritor to look after the wealth properly and to multiply it. But you are right in that those that get some riches into their hands have everything a little easier. But beware! At the same time things become more complicated in that the surroundings will keep on reminding them that their position and success is not their own but the result of the work of their ancestors. That is why he has to defend his position, and that is not simple.

Moralists would raise a finger and warn you that the basis of a relationship between people is love.

I do not deny that! Unfortunately it is often the love of money. How many times in history have partners said – if there was no money, I would never have married him (or her)? Of course I am exaggerating a little bit. Human emotions and the rules of human behaviour cannot be tied on a chain. It is beautiful when love stands in the head, followed by children, then success and in the end the money that will ensure a calm and comfortable old age. If you really want to hear from me what I consider to be the basis of a satisfactory relationship between two people, then it is love, tolerance and success. By success I mean the ability to bring up children, to create an adequate home and to implement yourself in society by building something, achieving something, adding something to the society and to a certain extent being something exceptional. A result of the success is then a lot of money, which the society provides as a measure of how much is given to the society.

Jakou úlohu v tom hrají peníze?

Podstatnou. Chytřejší a úspěšnější jsou zpravidla bohatší.

Není to nemorální?

Ne. Pokud žijete ve svobodné společnosti a dodržujete pravidla, pokud k bohatství a penězům dospějete poctivě, pak jste hodeni obdivu. Už jsem Vám kdysi Komenského citoval. Ten obdiv se projevuje také v tom, že jste potencionální dobrou partií ve smyslu toho, co jsem říkal před chvílí.

Jenže někdo přijde k penězům třeba dědictvím a cesta k bohatství není jeho vlastní zásluhou.

Pak jde o to, jestli potencionální partner dokáže odhadnout všechno to ostatní, mám na mysli schopnost dědice o bohatství řádně pečovat a rozmnožovat ho. Ale máte pravdu v tom, že ti, kterým nějaké to pozlátko spadne do klína, mají vše poněkud snadnější. Ale pozor! Zároveň i složitější v tom, že okolí jim bude dlouho předhazovat, že jejich postavení a úspěch je vlastně výsledkem práce jejich předků. Proto musí své postavení obhájit, a to není lehké.

Mravokárci však zvednou prst a upozorní vás, že podstatou vztahu dvou lidí je láska.

To nepopírám! Bohužel často je to právě láska k penězům. Kolikrát už v historii vyslovili partneři – nebýt těch peněz, nikdy bych si ho nevzala (ji nevzal)?

Samozřejmě trochu přeháním. Lidské emoce a pravidla lidského chování se nedají držet na řetězu. Je krásné, když na začátku stojí láska, pak děti, pak úspěch a nakonec bohatství, které vám zabezpečí klidné a pohodlné stáří.

Chcete-li ode mne opravdu slyšet, co považuji za základ spokojeného vztahu dvou lidí, pak je to láska, tolerance a úspěch. Úspěchem myslím schopnost vychovat děti, vytvořit jim přiměřené zázemí a prosadit se ve společnosti tím, že něco vybudují, něčeho dosáhnou, něčím společnosti přispějí a jsem do jisté míry něčím výjimečný. Výsledkem úspěchu je pak i množství peněz, které mi společnost poskytne jako míru toho, kolik jsem společnosti svou prací přispěl já.

I first visited Africa when I was twenty, by hitchhiking with a rucksack on my back. Sleeping outdoors or in the desert in the sand is very different to sleeping in a hotel. And the view of Africa from the deck of a rattling car is also different from an air-conditioned bus. And how good soup from a pot tastes!

Simply good old uncivilised Africa, the cradle of civilisation. The symbol of this original Africa for me is an elephant, and so I painted it.

Afriku jsem poprvé navštívil ve dvaceti letech, a to stopem a s batohem na zádech. Spaní v příkopě nebo na poušti v písku je přece jenom něco jiného než spaní v hotelu. A pohled na Afriku z korby rozhrkaného auta je také jiný než z klimatizovaného autobusu. A jak teprve chutná polévka z kotlíku!

Prostě stará dobrá necivilizovaná Afrika, kolébka civilizace. Symbolem této původní Afriky je pro mě slon, a tak jsem ho namaloval.

Old Africa / Stará Afrika – 2002

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 70 cm

Is it not a bit too idealistic?

It is. That is why disharmony occurs in society, because these things do not function the way they are supposed to.

What can be done to prevent this?

Nothing. A better education system, public utilities, and climate in society could be suggested. But as I said. Human emotions pervade everything and they are directionless missiles.

Do you believe in great, pre-destined love?

Yes.

And nothing more?

What else? That says everything.

With all that you do, you must have a lot of problems and worries. Are you worried, depressed or stressed?

Do you get the feeling that I look a little worn? (Laughter)

No, but really. You are in charge of tens of people, you have hundreds of students, you are constantly constructing some new buildings and with all that you also paint. On top of that three children, and very often you go abroad ...

You see, and you think that with all this I have time for some depression, some worries, or problems? Don't be crazy. When I have nothing to do, then maybe my knees will start to shake from this or that. But I lead such a full life, do I really have any space for worries or depressions?

And in your free time?

When I play tennis, I think about tennis, when I go biking with my son, I think about the two of us, when I watch the television, I think about what I see. Why should I spoil these moments with some worries.

Není to příliš idylické?

Je. Právě proto dochází tak často k disharmonii ve společnosti, protože tyhle věci nefungují tak, jak mají.

Co se proti tomu dá dělat?

Nic. Nabízí se říct, lepší školství, služby, klima ve společnosti. Ale jak jsem říkal. Všim prorůstají lidské emoce a ty jsou neřízenými střelami.

Věříte na velkou, osudovou lásku?

Ano.

A nic víc?

Co víc? V tom je řečeno všechno.

Při tom všem, co děláte, musíte mít spoustu problémů a starostí. Trápí vás obavy, deprese, stres?

Máte pocit, že vypadám nějak ztrhaně? (Smích)

Ne, ale přece. Šéfujete desítkám lidí, máte stovky studentů, pořád budujete nějaké nové stavby a k tomu ještě malujete. Navíc tři děti, co chvíli odjždíte do zahraničí ...

Vidíte. A Vy si myslíte, že při tom všem mám ještě čas na nějaké deprese, nebo obavy, nebo starosti? Neblázněte. Až nebudu mít do čeho píchnout, pak se mi třeba roztřesou kolena z toho nebo onoho. Ale já mám opravdu tak naplněný čas, že mi nezůstává na nějaké obavy nebo deprese prostor.

A ve volném čase?

Když hraji tenis, myslím na tenis, když jedu se svým synem na kole, myslím na nás dva, když se dívám na televizi, přemýšlím nad tím, co vidím. Proč bych si měl tyhle chvílky kazit nějakými starostmi.

Fire and sun have a lot in common. Probably because the sun is one big fire. Even though I like to look into the fire, I do not often paint it, because things disappear in the fire, they burn and disappear...

Whereas in the sun, with the same colourfulness, things do not disappear. In the sun, by which I mean the sun's rays, things change, obtain a new colour, new shape, new dimensions.

Oheň a slunce mají mnoho společného. Asi proto, že slunce je jeden velký oheň. I když se rád do ohně dívám, často ho nemaluji, protože v ohni se věci ztrácí, spalují, mizí...

Zato ve slunci, při stejné barevnosti, věci nemizí. Ve slunci, myslím tím sluneční paprsky, se věci mění, získávají novou barvu, nový tvar, nové rozměry.

Barred mirror / Zamřížované zrcadlo – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 40 x 40 cm

Sometimes you cannot run away from worries...

Sometimes not. But you can usually run away. For example not so long ago, the financial bureau called into the school for an audit. Some colleagues were really worried, others less so, because you can never be sure whether in the three checked years some amount has been put into column B instead of column A and vice versa. I could have had my peace disturbed for those fourteen days, but I simply and easily told myself. Firstly: we are not fraudulent, which is why no great problem can occur. Secondly: if some small thing is not the way it is supposed to be, nobody will tear our heads off for it. Thirdly: it is good that the audit is taking place now, at least there will be peace for a while afterwards, allowing systematic work. Fourthly: the audit has to find some minor problems, because otherwise the auditors would appear incapable.

And then, when the auditors came to the school, I put my main office at their disposal, on the table I spread all the documents that they required, and in those few days that the audit was taking place I painted a few paintings in peace in the studio.

Was it not wiser than to be shaking behind the door and praying that someone had not, somewhere in those papers, made a foolish mistake in the past?

And I have one more thought. Imagine that you were frightened and you sweated fear. If there really was a mistake, let's say, then that fear at least would have had some basis. But it could also be the case that you were scared and sweated even though everything was in perfect order. Then you would have been behaving very foolishly and you would have stressed not only yourself but also those around you, all for no purpose.

I would like to have your feeling of superiority.

But that is not superiority! That is simply coming to terms with something you can do nothing about. That is the protection against what you asked about, against useless stress and depression that lead to nothing positive, but rather to worry and decline.

For such an approach there must be a personality, you cannot deny that.

Possibly.

Někdy před starostmi neutečete...

Někdy ne. Ale většinou se utéct dá. Třeba nedávno se k nám do školy ohlásil finanční úřad ke kontrole účetnictví. Někteří kolegové se báli hodně, jiné méně, protože nikdy nevíte, jestli jste za tři kontrolované roky nenapsali nějakou částku místo do kolonky A třeba do kolonky B a naopak. Taky jsem mohl mít těch čtrnáct dnů zkaženou pohodu, ale řekl jsem si prostě a jednoduše. Za prvé: nejsme žádní podvodníci, proto žádný velký problém nemůže nastat. Za druhé: jestli nějaká prkotina není přesně jak má být, nikdo nám za to hlavu neutrhne. Za třetí: dobře, že kontrola proběhne teď, aspoň bude po ní zase nějakou dobu klid na systematickou práci. A za čtvrté: kontrola nějaké drobnosti a chybičky prostě najít musí, jinak by kontrolorky mohly vypadat jako neschopné.

A poté, co kontrolorky do školy přišly, dal jsem jim k dispozici svoji ředitelnu, na stole jsem rozložil všechny dokumenty, které požadovaly, a za těch pár dnů, co kontrola probíhala, jsem v ateliéru v klidu a v pohodě namaloval několik obrazů.

Nebylo to rozumnější než se třást za dveřmi a modlit se, jestli někde někdo v papírech neudělal v minulosti nějakou hloupou chybu?

A ještě mě napadá. Představte si, že se bojíte a potíte strachy. Pokud tam opravdu nějaká chyba je, řekněme, že strach má alespoň jakýsi smysl. Ale taď se můžete bát a potit i v případě, že všechno je v naprostém pořádku. Pak se chováte velice hloupě a zbytečně stresujete nejen sebe, ale i okolí.

Chtěla bych mít Vaši bohorovnost.

Ale to není bohorovnost! To je smíření se s tím, s čím nemůžete nic nadělat. To je obrana proti tomu, na co jste se ptala, proti zbytečným stresům a depresím, které nevedou k ničemu pozitivnímu, ale k trápení a rozkladu.

K takovému přístupu musí být povaha, to mi nevymluvíte.

Snad.

Birth of light / Zrození světla – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 35 x 40 cm

Darkening / Stmívání – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 20 x 20 cm

When it gets dark by the sea, everything begins to mix. Colours, lines, movement and even silence. A person inadvertently realises that he, and everything around him, is kneaded from the same dough.

Když se u moře stmívá, všechno začíná splývat. Barvy, linie, pohyb i klid. Člověk si bezděky uvědomí, že my, i všechno kolem nás, je uhněteno z jednoho těsta.

A lot of people let themselves be destroyed by worries because-

– they acknowledge them. I am sorry. Again I am jumping in. He who is capable of finding work, who is capable of entertaining himself, who is able to fill his time with something positive, really does not have space for any self-analysis, fear or worries.

For example in the military service -

What about the military?

When I was in the service for a year, I met a lot of guys that really were worried, that were homesick, until in the evening they cried and whimpered into their pillows.

Even then I thought that the less time they had for work, the more time they had to go through their problems and upsets.

Perhaps this realisation in a way brought me to painting. Simply to fill the free time with any kind of activity allows me to build a border against depression within myself.

The military service troubled every little soldier, as is sung in the folk song.

I had a great time in the service. Really. The first month in Suchdol nad Vltavou was still nothing special. They chased us like a herd of goats and I had the heavy machine gun, which always really weighed me down.

After a month they reassigned me to Holešov, and it was great there, I was responsible for some administration, and because Vsetín was only some forty kilometres away, I always ran back home for the weekends, to see my wife and little daughter. They could have jailed me and sentenced me for leaving the garrison, but it was adrenalin! And believe me, no superiority. The moment I put the uniform away at home, all was well. But during the trip anybody could have checked me, found out that I had no pass or leave, and all would have turned bad.

Řada lidí se nechá starostmi drtit, protože –

- si je připustí. Promiňte. Zase skáču do řeči. Ten, kdo si umí najít práci, kdo se umí zabavit, kdo dokáže zaplnit čas něčím pozitivním, opravdu nemá prostor na nějaké sebeanalýzy, strachy a starosti.

Třeba na vojně –

Co na vojně?

Když jsem byl rok na vojně, potkal jsem spoustu kluků, kteří se hrozně trápili, kterým se stýskalo tak, až večer do polštářů kňourali a brečeli.

Už tehdy mě napadlo, že čím méně mají co na práci, tím více mají čas hrabat se ve svých problémech a smutcích.

Možná tohle uvědomění mě taky tak trošku přivedlo k malování. Prostě vyplnit volný čas jakoukoliv činností, která mi umožní vybudovat si sám v sobě hradbu proti depresi.

Vojenská služba potrápila každého vojáčka, jak se zpívá v lidové písničce.

Já jsem se měl na vojně báječně. Fakt. První měsíc v Suchdole na Vltavou, tam to nebylo ještě nic moc, honili nás jako stádo koz a já jsem měl jako na potvoru těžký kulomet, který se mi vždycky pořádně pronesl.

Po měsíci mě převedli do Holešova, tam to bylo bezvadné, zodpovídal jsem za nějakou administrativu, a protože do Vsetína to bylo nějakých čtyřicet kilometrů, na víkendy jsem zdrhl vždycky domů, abych viděl svou ženu a maličkou dceru. Mohli mě za opuštění posádky zavřít a odsoudit, ale byl to adrenalin! A věřte, žádná bohorovnost. Jakmile jsem doma shodil uniformu, už bylo dobře. Ale v průběhu cesty Vás mohl kdokoliv zkontrolovat, zjistit, že nemáte propustku ani opuštěk, a už mohlo být hodně zle.

America is the country of thousands of opportunities and the country of endless distant lands. Roads leading from nowhere to nowhere, arteries distributing life to all parts of the country. Roads rough and romantic at the same time...

Amerika je zemí tisíců možností a zemí nekonečných dálek. Cesty vedoucí odnikud nikam, tepny rozvádějící po celé zemi život. Cesty drsné a romantické zároveň...

In the heart of America / Uprostřed Ameriky – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 100 cm

Then do not try to convince me that you were calm and peaceful.

Not in this case! Especially in the uniform. Once it even happened to me that in Vsetín, when I was returning home from the train, a fire-fighter in uniform appeared opposite me, and I got such a shock, simply because of the silly uniform, that I automatically stopped in front of him and saluted. I can still see him now, how he stared at me in wonder. Then I laughed at myself for the fear that had made me completely foolish. But those were not depressions, that was adrenalin.

And that worked out for you the whole of your service?

After a few weeks a section of the garrison in Holešov was reassigned to Bratislava. I came close to having a heart attack, but what could be done. In the service there are orders and you do not question them. Some friends stayed in Holešov, I remember Tonda for example, my classmate from university, with whom I had played dice for hours, appearing in Holešov in an army uniform just like mine, and so we were able to continue with the dice, while other guys stayed there as well who covered my back and always let me know by phone when there was some alarm or the like when I was at home. But I am running away.

Basically my superior, one lieutenant colonel Legát, a good person at heart, asked for me to go with him to Bratislava and so I moved to a military high school, where I was responsible for similar papers as in Holešov.

And from Bratislava, because it was so far, the trips home ended.

Not at all. When you really want something, when you patiently look for a crack even in an apparently impenetrable wall, you always find one.

A few days after my arrival in Bratislava some professor became sick and because I was a teacher with similar qualifications they asked me, what am I saying, they ordered me to cover his seminars until he recovered. And so I started teaching the history of philosophy, precisely what I really enjoyed during my studies at university.

Pak mi netvrďte, že jste byl v klidu a pohodě.

V tomto případě ne! Zvlášť v té uniformě. Jednou se mi dokonce stalo, že ve Vsetíně, když jsem šel od vlaku domů, se proti mně vynořil hasič v uniformě, a já jsem se tak šíleně lekl, jenom kvůli té hloupé uniformě, že jsem před ním automaticky zastavil a zsalutoval. Ještě teď ho vidím, jak na mě vykuleně civěl. Pak jsem se sám sobě vysmíval za ten strach, který mě úplně zpitoměl. Ale to nebyly deprese, to byl adrenalin.

A to vám procházelo celou vojnu?

Po pár týdnech část posádky v Holešově zrušili a převeleli ji do Bratislavy. Z toho jsem byl nejdříve na mrtvici, ale co naděláte. Na vojně je rozkaz a o rozkazu se nediskutuje. Někteří kamarádi v Holešově zůstali, vzpomínám si například na Tondu, mého spolužáka z univerzity, s kterým jsme už na univerzitě hráli desítky hodiny kostky a on se vynořil ve vojenském stejnokroji v Holešově stejně jako já, a tak jsme v kostkách mohli pokračovat, zůstali tam i další kluci, kteří mi kryli záda a vždycky dali po telefonu vědět, když byl nějaký poplach a podobně a já byl zrovna doma. Ale to odbíhám.

Prostě, můj nadřízený, nějaký podplukovník Legát, v jádru hodný člověk, si mě do té Bratislavy vyžádal s sebou a tak jsem se přesunul na vysokou vojenskou školu, kde jsem měl na starosti podobné papíry jako v Holešově.

A z Bratislavy, protože je daleko, výlety domů skončily.

Kdepak. Když něco hodně chcete, když trpělivě hledáte skulinku i ve zdánlivě neprostupné zdi, vždy ji najdete.

Pár dnů po mém příjezdu do Bratislavy onemocněl nějaký profesor a protože jsem byl učitel s podobnou aprobačí, požádali mě, co to kecám, rozkázali mi, abych do doby, než se uzdraví, převzal jeho semináře. A tak jsem začal učit dějiny filozofie, přesně to, co mě při mém studiu na univerzitě hodně bavilo.

An abstract painting featuring a prominent vertical yellow bar on the left side. The right side is a complex, textured composition of white, grey, and teal colors, with dark, expressive brushstrokes. The overall style is gestural and expressive.

Nudes

Akty

2003–2004

Nudes

„Among the most precious objects of artistic depictions is the female body. Even now, every artist that picks up a chalk or brush, and for the first time attempts to draw nude female curves on the canvas, has the inescapable feeling that he is committing a sin.

Picturing the female body without a single item of clothing awakens thoughts other than the analysis of whether the artist has achieved a satisfactory technique in his drawing or painting, and whether the composition is good. To paint a nude in such a way that it does not hide anything, but yet does not end up being pornographic and at the same time that it expresses some kind of virtue and respect towards women, is not easy. For a long time I did not dare to skate on such thin ice, but one day I had a book by Arnošta Paderlík in my hands, full of beautiful nude drawings, and I realised that nudity is such a natural part of our lives, and that closing my eyes before its existence was a form of hypocrisy.

It took me a while before I found an expression and line, before I reached a shape that was hopefully neither vulgar nor sterile. I created the first nudes in the style of Paderlík, and before I consciously left them as my inspirational examples, I tried to take in the bedevilling and instinctive nature of his drawing. As a thanks to Arnošta Paderlík, I offer here ten nudes that are far more his than mine, because they are based on his drawings. The other nudes are purely from my own hand and from my own view. With nudes I always do a simple sketch with chalk, and after this I work on this drawing with oil paints.“

Cubeca

Akty

„Mezi nejvzácnější objekty uměleckého ztvárnění patří ženská těla. Přesto má každý malíř, který se chopí uhlu či štětce, a poprvé se pokouší stvořit na plátně nahé ženské křivky, neodbytný pocit, že páchá neřest.

Vykreslení ženského těla bez jediného kousku ošacení probouzí i jiné myšlenky než posuzování toho, zda autor zvládl dobře techniku kresby a malby, zda dobře vyřešil kompozici. Namalovat akt tak, aby nic neskrýval, avšak aby nesklouzával k pornografii, a současně vyjadřoval jakousi ctnost a úctu k ženě, není snadné. Dlouho jsem se neodvažoval pustit se na tenký led, ale jednou se mi dostala do ruky nádherná kniha s kresbami aktů Arnošta Paderlíka, a já si uvědomil, že nahota je natolik přirozenou součástí našeho života, že zavírání očí před její existencí je pokrytectvím. A malíř, který se bojí zobrazit cokoli, co je součástí našeho života, je slaboch a pokrytec.

Chvíli mi trvalo, než jsem našel výraz a linku, než jsem dospěl k tvaru, který snad není vulgární ani sterilní. První akty jsem vytvořil podle Paderlíka, a než jsem je jako inspirační vzor vědomě opustil, snažil jsem se vstříbat uhrančivost a instinktivnost jeho kresby. Jako poděkování Arnoštu Paderlíkovi zde nabízím deset aktů, které jsou mnohem více jeho než moje, neboť jsem vycházel z jeho kreseb. Další akty už jsou čistě z mé vlastní ruky i z mého vlastního pohledu. U aktů vždy nejdříve udělám jednoduchý náčrt uhlem, až podle této kresby potom pracuji s olejovými barvami.“

Cubeca

How many people have the luck to fulfil the parameters of taste, fashion and beauty? How many people believe in their creative skills so much as to be able to push back the frontiers of our lives, with originality and bravery? How many people have the ability to view things and events with an original approach and bravely implement their imagination and visions?

Kolik lidí má to štěstí, že splňuje parametry vkusu, módy a krásy? Kolik lidí věří ve své tvůrčí síly natolik, aby s originalitou a s odvahou postrčili úroveň našich životů kupředu? Kolik lidí má schopnost nazírat na věci a události s originálním přístupem a uskutečňovat odvážně své představy a vize?

The earth is round / Země je kulatá – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

And where is that crack?

Wait. I have it. With my pseudo-professorship an interesting situation arose. As a professor I gained a formal power over the higher ranked officers, who in that sense stopped taking me as a subordinate, as a nothing, who it is necessary to oppress and bully in the service.

And because the army organised a bus every Friday for the re-posted officers to Holešov, where they still had permanent accommodation and families, and then on Sunday evening from Holešov back to Bratislava, the closest Friday I put on an outdoor uniform and without any kind of permission boarded the bus, greeted every one in the army way and waited to see who would throw me out. Nobody did, the officers even got used to my trips home and found it normal.

The only one to whom my regular desertion was clear was Lieutenant Colonel Legát, but he dealt with it smartly, especially as I occasionally took over from him at work when he needed to sort out some personal matters.

It was only a pity that we did not part on the best of terms, because the last day of the service I invited the chancellor, the head of the school, and Legát for a better leaving dinner at a restaurant, and we drank a little and we got to politics, and we started discussing history and freedom and communism and capitalism, and we discovered that we were both ideologically in a totally different place, and that even the discussion alone of this subject in public was, particularly considering their positions, very dangerous for everybody. So silently they all disappeared, leaving only Legát and I, and because he was very much left-wing and I somewhat right-wing, we could not really understand each other and we parted company, perhaps not as enemies, but very coldly.

Is it not to be expected that people have different opinions?

Yes. It is. But that was a different time. For those who did not live through it, it is difficult to understand. In politics one opinion was valid, one ideology, and when in the evening with a hangover you called from the window that the president was an idiot and the communists fools, then the next day you were summoned to the police. A lot of people talked the same and in unison in public, but thought and talked differently at home.

You know, I started disrespecting those people that I invited for dinner, in my young pride, especially when they silently disappeared from the restaurant. They seemed cowardly to me and incapable of supporting their statements in a discussion. I understand them completely today. Because of one pub discussion, which could not have changed anything anyway, they could have threatened their positions in the army, which had been developed for years, they could have threatened their families, their children might not have got into high school and university.

But let's leave that period please. It is great that today everyone can say what they really think, and say it freely.

A kde je ta skulinka?

Počkejte. Už jsem u toho. Tam mojí pseudoprofesúrou vznikla zajímavá situace. Jako profesor jsem získal formální moc nad hodnostně vyššími důstojníky, kteří mě tím pádem přestali brát jako základáka, jako nicku, kterou je na vojně třeba deptat a šikanovat.

A protože každý pátek armáda pro převelené důstojníky vypravovala autobus z Bratislavy do Holešova, kde měli pořád trvalé bydliště a rodiny, a pak v neděli večer z Holešova zpátky do Bratislavy, oblékl jsem si nejbližší pátek vycházkovou uniformu a bez jakékoliv propustky do toho autobusu vlezl, všechny po vojensky pozdravil a čekal, kdo mě vyhodí ven. Nevyhodil mě nikdo, dokonce si důstojníci na moje cesty domů zvykli a přišlo jim to normální.

Jediný, komu byla má pravidelná dezerce jasná, byl podplukovník Legát, ale bral to rozumně, zvlášť proto, že jsem za něj někdy v práci zaskočil, když potřeboval vyřídit své osobní věci.

Škoda jen, že jsme se spolu nerozešli úplně v nejlepším, protože poslední den vojny jsem pozval rektora, vedení školy i Legáta na takovou lepší rozlučkovou večeři do restaurace, trochu jsme popili a došli jsme na politiku, a začali diskutovat o dějinách a o svobodě a o komunismu a o kapitalismu, no a zjistili jsme, že jsme ideologicky každý někde jinde, a už sama diskuse na toto téma a ještě na veřejnosti byla pro všechny kolem existenčně, zvlášť vzhledem k jejich postavení, velice nebezpečná. Tak potichu všichni zmizeli, nechali tam jenom Legáta a mě, a protože on byl přesvědčený levičák a já skoro přesvědčený pravičák, moc jsme se spolu nedomluvili a rozešli se snad ne ve zlém, ale velmi chladně.

Není logické, že lidé mají různé názory?

Ano. Je. Jenže to byla jiná doba. Pro ty, kdo ji nezažili, těžko pochopitelná. V politice platil jeden názor, jedna ideologie, a když jste při opici večer zařvala z okna, že prezident je vůl a komunisti hlupáci, tak Vás druhý den pozvali na kriminálku. Spousta lidí tak mluvila na veřejnosti stejně a jednotně, ale myslela a doma mluvila jinak.

Víte, já těmi lidmi, které jsem pozval na tu večeři, začal ve své mladické pýše opovrhovat, zvlášť, když se tak tiše z restaurace vypařili. Zdáli se mi zbabělí a neschopní obhájit v diskusi svá tvrzení. Dnes je úplně chápu. Kvůli jedné hospodské diskusi, která stejně nemohla nic změnit, mohli ohrozit své léta budované postavení v armádě, mohli ohrozit své rodiny, jejich děti se nemusely dostat na střední a vysoké školy... Jediný Legát měl tehdy odvalu tam se mnou zůstat a diskutovat, ani nevím, jestli si to potom neodskákal.

Ale nechejme, prosím, té doby. Je fajn, že dnes může říkat každý to, co si opravdu myslí, a říkat to svobodně.

Whatever we do together with another person, multiplies our strengths.

Cokoliv konáme společně s někým, to násobí naše síly.

Let's go and play / Pojd' si hrát – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

You mean to say that back then you were not afraid of anything?

– Jesus no. Not at all. I just let my brain be soaked with alcohol and lost all my inhibitions! Also after that, for a few days, I expected that some gentlemen were going to come for me wanting an explanation. But I have already told you that I am a chicken at heart.

And they came.

They did not. And that was strange. Either nobody spoke, or somebody sorted it out, or the regime had already started to weaken. I do not know. But still, back then I surmised that a person did not have to bow his head so much. That was in 1986.

But Communism didn't fall until 1989.

Yes. But the last few years it did not have any strength. The Soviet Union was losing its power and influence, while here more people were openly demanding more freedom and liberty. It was a contradictory time. Because before the revolution, as a high school teacher, I taught civics, a particularly ideological subject, so the Communists constantly came to me with an application for the party and I constantly shied away. And then somebody put me forward as personnel reserve for the vice principle of the school and thanks to that a party application form was sent to me straight from the district party commission. And the Communists, otherwise some good friends and good people at the school, told me that if I did not sign it not only would I have big problems but they would as well, and they repeatedly mentioned the name of some officer in their party who they were obviously very afraid of.

I remember to this day how, on the way from school, I took that damned paper and went to return it to the woman at their secretariat, and even on the way there one Communist from our school was convincing me not to be foolish, that it would all end badly, as in my case entry to the party was not only a duty, but also a matter of pride.

Still I went all the way to the woman, expecting some dragon, but finding quite a pleasant lady who simply took the blank paper, put it onto the table, and that was that. It was October 1989 and in November 1989 the regime fell.

And that Communist who had been trying to convince me not to be foolish told me after the revolution: You had some real intuition.

And I thought about it a lot. That it is not and was not about having intuition or premonitions. I had no idea that the regime was going to fall so quickly, I had given it a few more years.

I had confirmed, however, that it was possible to talk to anyone without consideration of religion, party, ideology, age or gender. It is enough if you convince them that you are acting openly and honestly. Even the Communist in school understood this, where they had their regular Communist compulsory training for all school workers, and he let me teach, I who was not a Communist, and who talked about Dubček and philosophy and politics completely without scruples. In the fifties they would have hanged me for it, at the end of the 80s everybody listened. Now, looking back, I can see that a regime, any regime, if it is bad, will come to an end. And I was lucky that I lived at its end, not at its beginning.

Chcete říci, že Vy jste se tehdy ničeho nebál?

- ježíši ne. Vůbec ne. Já si akorát nechal prosáknout mozek alkoholem a ztratil zábrany! Taky jsem pak pár dní poté čekal, že si pro mě přijdou nějakí pánové a budou chtít vysvětlení. Vždyť už jsem Vám říkal, že jsem v jádru posera.

A přišli.

Právě že nepřišli. A to bylo divný. Buď to nikdo nepráskl, nebo to někdo vyžehlil, nebo režim už začínal povolovat. Nevím. Ale přesto jsem tehdy usoudil, že člověk nemusí až tak moc sklánět hlavu. To byl tehdy rok 1986.

Ale komunismus padl až v roce 1989.

Ano. Ale poslední roky už neměl sílu. Sovětský svaz ztrácel svoji moc a vliv, u nás stále více lidí otevřeně požadovalo více svobody a volnosti. Byla to rozporná doba. Protože já jsem ještě před revolucí jako středoškolský učitel učil mimo jiné občanskou nauku, zvláště ideologii prorstlý předmět, pořád za mnou komunisti chodili s přihláškou do strany a já pořád nějak uhýbal. A pak mě někdo navrhl jako kádrovou rezervu na zástupce ředitele školy a díky tomu mi přihlášku do komunistické strany poslali přímo z okresního výboru strany. A komunisti, jinak fajn kamarádi a dobří lidé na škole, mi řekli, že jestli to nepodepíšu, budu mít velké problémy nejen já, ale i oni, a pořád dokola říkali jméno nějaké funkcionářky v té jejich straně, které se očividně hodně báli.

Dodnes si pamatuji, jak jsem po cestě ze školy ten prokletý papír vzal a šel ho vrátit přímo za tou ženskou na ten jejich sekretariát, a ještě po cestě mě jeden komunista od nás ze školy přesvědčoval ať neblbnu, že to pro všechny špatně skončí, protože vstup do strany je nejen v mém případě tak trochu povinnost, ale i čest.

Přesto jsem došel až za tou ženskou, čekal jsem nějakou saň, ale byla to docela příjemná dáma, prostě si ode mě ten nevyplněný papír vzala, soupla ho do stolu a bylo to. Byl říjen 1989 a v listopadu 1989 režim padl.

A ten komunista, co mě tehdy přesvědčoval ať neblbnu, mně po revoluci řekl: Ty jsi měl ale nos. A nad tím jsem hodně přemýšlel. To není a nebylo o nosu a předvídavosti. Netušil jsem, že režim může padnout tak rychle, dával jsem mu ještě pár let.

Ověřil jsem si však, že s každým člověkem, bez ohledu na náboženství, stranu, ideologii, věk či pohlaví, se dá bavit. Stačí, když ho přesvědčíte, že jednáte otevřeně a bez podrazů. Vždyť tohle pochopili i komunisté na škole, kteří měli své pravidelné komunistické povinné školení pro všechny pracovníky školy, a nechali přednášet mě, který nebyl komunista, a který mluvil o Dubčekovi a filozofii a politice úplně bez skrupulí. V padesátých letech by mě za to popravili, na konci 80. let všichni poslouchali. Teď s odstupem vidím, že režim, každý režim, je-li špatný, dospěje jednou ke svému konci. A já měl štěstí, že jsem žil v jeho závěru, ne v jeho začátku.

It is not and never will be within the power of one person to know the names and destinies of all people that share the world with us. But still I constantly search for something in the world and in the people.

Není a nikdy nebude v síle jednoho člověka znát jména a osudy všech lidí, kteří s námi sdílí tento svět. Přesto ve světě a v lidech pořád cosi hledáme.

Where are you? / Kde jsi? – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

Why?

Because I am not a fighter, I would probably have bowed my head, I would not have been able to undermine or fight with the regime, I would have, at most, strived for its cultivation, but to openly have stood against and destroyed something as some dissidents did, not me.

At the end of the regime I gingerly stuck out a small hoof only because I felt that the regime was no longer so unfriendly and mean towards everything that did not agree with it. I am simply not the type of person that needs to fight, I am the type that adapts to destiny. To karma if you like.

Karma?

Yes, karma. We relate destiny with one life, while karma is a broader and deeper term. Some kind of linked destinies. If we are only able to influence destiny to a limited extent, then karma is the linking of destinies that we are able to strongly influence. Destiny belongs more to Christianity, karma more to Buddhism.

Do you believe in karma? We already talked about destiny.

No, I do not. But I want to understand it, which is why I sometimes think about it.

To understand it you must comprehend it...

Exactly. I know a lot about it, but little to be able to identify with it, to understand it, to be able to comprehend the complicated process completely.

Proč?

Protože nejsem bojovník, já bych asi sklonil hlavu, já bych nedokázal režim podryvat či s ním bojovat, já bych dokázal maximálně usilovat o jeho kultivaci, ale abych se otevřeně postavil proti a něco bořil jako to dělali disidenti, to ne.

Já si v konci režimu trošku vystrčil kopýtko jenom proto, že jsem vycítil, že režim není už tak nepřátelský a zlý proti všemu, co s ním není v souladu. Já prostě nejsem typ člověka, který potřebuje bojovat, já jsem typ, který se přizpůsobuje osudu. Karmě, chcete-li.

Karma?

Jo, karma. Osud vztahujeme k jednomu životu, karma je pojem širší a hlubší. Jakési řetězení osudů. Jestliže osud můžete ovlivnit jen do určité míry, tak karma je řetězení osudů, které můžete ovlivnit zásadně. Osud patří spíše ke křesťanství, karma spíše k buddhismu.

Věříte v karmu? O osudu jsme už mluvili.

Ne, nevěřím. Ale chci ji pochopit, tak nad ní občas přemýšlím.

Abyste ji pochopil, musíte jí porozumět ...

Přesně tak. Vím o ní hodně, ale málo k tomu, abych se s ní ztotožnil, abych ji pochopil, abych tomu složitému procesu úplně porozuměl.

Gravity, even the earthly one, can do bizarre things.

Přitažlivost, i ta zemská, dokáže roztodivné věci.

I will not get up / Nevstanu – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

The sun liberates...

Slunce osvobozuje...

In the summer sun / V letním slunci – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

And what does karma mean specifically?

The word karma comes from Sanskrit and in the Buddhist teaching it expresses a cycle, which every human soul goes through. And because Buddhists believe in reincarnation, karma means that every new reincarnation and rebirth is directly influenced by the actions and deeds that a person committed in their past lives.

Good deeds lead to happiness, to peace, to the final salvation – nirvana – where the soul reaches absolute freedom and loses its dependence on anything material, especially the body. And bad deeds lead to pain, to unhappiness and to an eternal cycle, that goes on until the soul understands that the state of perfect peace and absolute freedom, as I said, can only be reached by an escape from this cycle – which means that the person should be good, selfless and overflowing with love, goodness, friendliness, selflessness, understanding, kindness and generosity...

Christians would say to let the soul go to heaven...

Yes. The idea of some absolute judgement, heaven and hell, is contained in almost all religions. If you are good, you will be rewarded with good, if you are bad, you will be rewarded with evil.

Unfortunately it does not work.

But it does! And that is why this basic idea is contained in every religion, and it does not matter at all whether it comes from the Old Testament, the New Testament, the Qur'an, the Buddhist religious teaching or from the Indian Veda.

However this idea does not work straight away, and that is where the problem lies. A lot of impatient people do good deeds and already stretch out their hands to be rewarded. And there lies the problem.

Until people stop doing good deeds only for the sake of doing them without considering the possible personal benefit or for no benefit at all, they will never achieve inner calm and peace.

A co karma konkrétně znamená?

Slovo karma pochází ze sanskrtu a v buddhistické nauce označuje cyklus, kterým prochází každá lidská duše. A protože buddhisté věří v převtělování, karma znamená, že každé nové převtělování a znovuzrození je přímo závislé na činech a skutcích, kterých se člověk dopustil a které vykonal v minulých životech.

Dobré skutky vedou ke štěstí, k pohodě, ke konečnému vysvobození – nirváně – kde duše docílí absolutní svobody a ztratí závislost na čemkoliv materiálním, zejména na těle. No a špatné skutky vedou k bolesti, k neštěstí a k nekonečnému koloběhu, který potrvá tak dlouho, než duše pochopí, že stav dokonalého míru a absolutní svobody, jak jsem říkal, lze dosáhnout jedině únikem z tohoto koloběhu – tzn. docílit toho, aby člověk byl dobrý, přející a překypoval láskou, dobrotou, přátelstvím, přejícností, pochopením, ochotou, štědrostí...

Křesťané by řekli, aby duše odešla do nebe...

Ano. Myšlenku jakéhosi absolutního soudu, nebe a pekla, mají v sobě téměř všechna náboženství. Budete-li dobří, budete odměněni dobrem, budete-li zlí, budete odměněni zlem.

Bohužel to nefunguje.

Ale funguje! A proto tuto základní myšlenku má v sobě každé náboženství, a je úplně jedno, vychází-li ze Starého zákona, Nového zákona, koránu, buddhistické věrouky nebo z indických véd. Jenže tato myšlenka nefunguje bezprostředně, a v tom je kámen úrazu. Spousta netrpělivých lidí udělá dobrý skutek a už natahují ruku, aby byli odměněni. A v tom je problém.

Dokud lidé nebudou vykonávat dobré skutky jen pro ty dobré skutky bez ohledu na případný osobní prospěch či neprospěch, nikdy nedojdou vnitřního klidu a míru.

Solitude is pleasant. But only for a while.

Samota je příjemná. Ale jenom chvíli.

Where is everybody? / Kde jste kdo? – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

The world compressed into a tangle of lines and shadows. And yet a world.

Svět vtlačný do změní čar a stínů. A přece svět.

Oh / Och – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

People are not saints...

They are not. And the least saintly are usually those who misleadingly explain the transparent and simple thought from the previous question and who build their wonky existence on it.

Do you think that by confessing their sins in the confessional of a Christian church, by paying indulgences, killing a few thousand people in the World Trade Centre or massacring the so-called heretics in the name of good will do anything to bring about a better future in this world?

No.

Hundreds and thousand of times no. Do you think that for similar atrocities, by which I mean killing people in the name of some doctrine, somebody might be praised by a higher power, that somebody with lies, hatred and blood on their hands can find peace and calm, be it here on earth or somewhere in the afterlife, if it exists, or in the next life, if karma exists?

No.

Do you think that people such as Hitler, Stalin, Nero, Bin Ladin can find forgiveness and love as a result of their actions?

Lidé nejsou svatí...

Nejsou. A nejméně svatí jsou kolikrát ti, kteří tuto transparentní a jednoduchou myšlenku z předešlé otázky zcestně vykládají a kteří si na ní postavili svoji pokřivenou existenci.

Myslíte si, že vyzpovídáním se ze zločinů ve zpovědnici křesťanského kostela, zaplacením odpustku, zabitím několika tisíc lidí ve světovém obchodním centru a zmasakrováním tzv. nevěřících ve jménu boha uděláte něco, co přispěje lepší budoucnosti na tomhle světě?

Ne.

Stokrát a tisíckrát ne. Myslíte si, že za podobná zvěrstva, myslím tím vraždění lidí ve jménu jakési nauky, může být kdokoliv nějakou vyšší mocí pochválen, že někdo se lží, nenávistí a krví na rukou může nalézt míru a klidu, ať už tady na Zemi nebo někde v posmrtném životě, existuje-li, nebo v příštím životě, jestli nějaká karma existuje?

Ne.

Myslíte si, že lidé, jako Hitler, Stalin, Nero, Bin Ladin mohou díky svým činům nalézt odpuštění a lásku?

Bridges connect. Love, work and children create bridges between the past and the present.

Johann Sebastian Bach had seven children from his first marriage and thirteen from his second marriage. And he composed music as well, which disappeared after his death and didn't re-surface for eighty years. What his contemporaries allowed to sink pleases us with its genius even 250 years after Bach's death.

Mosty spojují. Lásky, práce a děti vytvoří mosty mezi minulostí a přítomností.

Johann Sebastian Bach měl sedm dětí z prvního manželství a třináct dětí z druhého manželství. A k tomu složil hudbu, která zmizela po jeho smrti a vynořila se znovu až za osmdesát let. Co jeho současníci nechali zapadnout, to nás svojí kompoziční genialitou těší i 250 let od Bachovy smrti.

By the bridge / U mostu – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

No.

You see, I think it is. Those people have sinned against humanity, against the basic principles that make animals into people. That is against the respect of human life. They singled themselves out of human society with their warped imagination and deeds.

Those people should be pitied because through their actions they have caused suffering, bitterness and grief. If they had or have a conscience, if at least a tiny amount of humility is left within them, then not only during their lives but also after they are and will be punished.

If karma exists, in the next life they will be the lowest, the most wretched creatures in the vale of tears, if Allah exists, he will turn them into the stone on which living people will urinate and defecate for many ages.

Those people deserve forgiveness, because forgiveness and pity for their deeds is the cruellest punishment with which you might reach their souls and show them a way to reformation.

Life is beautiful and fleeting for most people, for a few fools, wretches and monsters it can be horrible. Yes, they deserve condemnation, but that punishes much less than forgiveness. And also – forgiveness can show them the correct way, while a cruel punishment will lead them to further cruelty. A person does not have to be exceptionally bright to understand this thesis, not to behave in such a way that as the judge he falls to the level of the judged.

And the development of globalisation is related to this.

How?

In that we cannot run away from this earth, we have to live here together and jointly. And we can beat each other, torture and kill each other, or on the other hand we can seek a way to be able to get along together.

Ne.

A vidíte, já myslím, že ano. Ti lidé se přece strašlivě provinili proti lidskosti, proti základnímu principu, který z živočichů dělá lidi. Totiž proti účtě k lidskému životu. Sami sebe vyčlenili svými zvrácenými představami a skutky z lidské společnosti.

Ti lidé jsou k politování, protože svými činy způsobili utrpení, hořkost a žal. Pokud měli nebo mají svědomí, pokud v nich zůstalo alespoň nepatrné množství lidskosti, pak nejen za svého života, ale i po něm jsou a budou potrestáni.

Kdyby existovala karma, v dalším životě budou tím nejspodnějším, nejubožejším stvořením v slzavém údolí, jestli existuje Alláh, změní je v kámen, na který budou žít lidé močit a kálet po věky věků.

Ti lidé zasluhují odpuštění, protože odpuštění a lítost nad jejich skutky je tím nejkřutějším trestem, kterým zasáhnete jejich duši a můžete jí ukázat cestu k nápravě.

Život je krásný a prchavý pro většinu lidí, pro několik hlupáků, darebáků a zrůd začne být hrůzný. Ano, zaslouží si odsouzení, ale to je potrestá mnohem méně než odpuštění. A navíc – odpuštění jim může ukázat správnou cestu, krutý trest povede je samotné k dalším krutostem.

Člověk nemusí být mimořádně bystrý, aby tuhle tezi pochopil, aby se nechoval tak, že jako soudce klesne na úroveň souzeného.

A souvisí s tím i pokrok a globalizace.

Jak?

Tím, že z téhle Země nikam neutečeme, musíme tu žít pohromadě a spolu. A můžeme se mlátit, mučit a zabíjet, nebo naopak můžeme hledat cesty k tomu, abychom spolu byli schopni vycházet.

I am not sure / *Nejsem si jistá* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 50 x 60 cm

Experienced / *Zkušená* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 50 x 60 cm

It sounds nice, but we have reached utopia again.

I guess you are right. Today the idea of the harmonious co-existence of all people and the whole of nature on earth is a utopia. But that does not mean that we should forget about everything.

I did not want to say that.

I know. By considering that every generation can take a step on the route towards that utopia. One day humanity may crawl to it and will build their paradise on earth. Despite all Bin Ladins, Hitlers, Napoleons, Genghis Khans...

I would like to live in such a paradise for a while.

But you can! Only that it is smaller, because you can only create it within yourself and within your surroundings. That paradise will not be brought to us and created for us by just anybody. We have to reach that paradise alone. Each one of us. Simply karma.

I am sorry but in this context painting seems to me to be a trivial thing. But we are supposed to be talking mainly about painting.

Painting is nothing that humanity could not live without. And sometimes it is really worth smiling about, that in the frame of art debates, artists will go for each other so bravely that they completely fool you and you have the feeling that without their contributions to this or that art style the world would stop turning. Or when you read a piece of criticism and from that it follows that thanks to dilettantism and the inability of artists, we are condemned to something horrible. Painting and art in general are just games that enrich our lives, that can, for example, lead us to deeper experiences, but yet are a game. Nothing more.

Zní to hezky, ale už jsme zase u utopie.

Asi máte pravdu. Dnes je myšlenka harmonického spoluzití všech lidí a celé přírody na Zemi utopií. Ale to přece neznamená, že se na všechno vykašleme.

To jsem nechtěla říci.

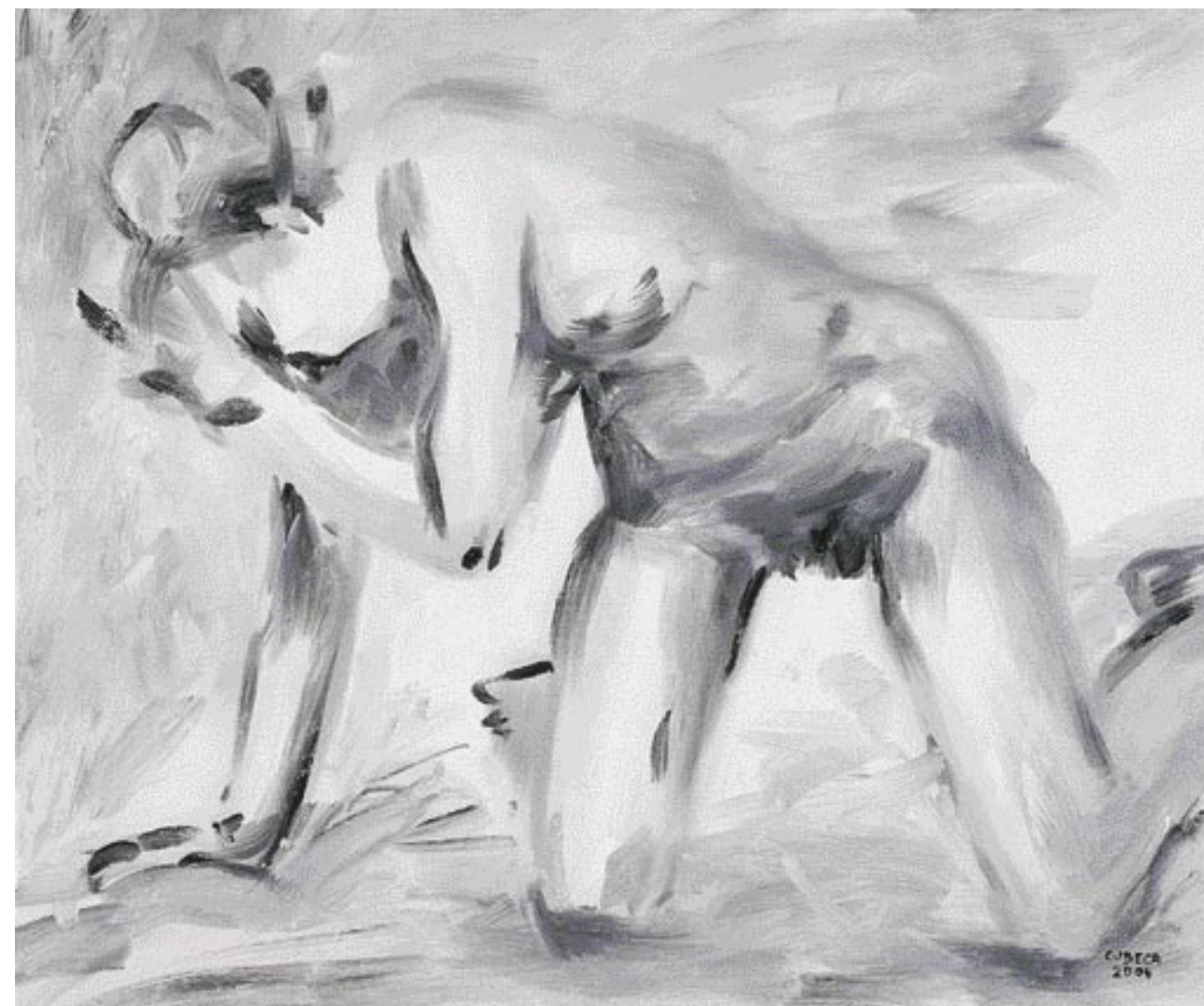
Já vím. Ale vezměte si, že každá generace může udělat krůček na cestě k té utopii. Jednou se tam třeba lidstvo doplazí a vybuduje si svůj ráj na Zemi. Navzdory všem Ládinům, Hitlerům, Napoleonům, Čingischánům....

Chtěla bych v takovém ráji chvíli žít.

Vždyť můžete! Akorát že je menší, protože si ho můžete vytvářet zatím jenom sama v sobě a ve svém okolí. Ten ráj nám nikdo nepřinese a nestvoří. K tomu ráji se musíme dopracovat sami. Každý z nás. Prostě karma.

Promiňte, ale v těchto souvislostech mi teď malířství připadá jako nedůležitá věc. Přitom se máme bavit hlavně o malířství.

Malířství není ničím, bez čeho by lidstvo nemohlo žít. A někdy je opravdu k pousmání, když v rámci uměleckých střetů se umělci do sebe pustí tak odvázně, že Vás úplně oblnou a máte pocit, že bez jejich přispění k tomu či onomu uměleckému směru by se Země přestala otáčet. Nebo když čtete kritiku a z ní vyplyne, že díky dilettantství a neschopnosti umělce jsme my, lidé, odsouzeni k čemusi strašlivému. Malířství a umění vůbec je jenom hra, která náš život obohacuje, která nás třeba dokáže vést k hlubším prožitkům, ale hra. Nic víc.

We often notice the whole body, and only the body, and yet the important things takes place exclusively in a small part – in the head and the brain.

Často si ošimáme celého těla, a jenom těla, a přesto to podstatné probíhá jen v jeho malé části – v hlavě a v mozku.

Oh, my head / Ta moje hlava – 2004

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

How does one then convince himself to devote the whole of his life to a game?

It is difficult to generalise. I do not know. Some elevate it from a game to the meaning of life, while others take painting really as a game.

And what is painting for you?

A game. A game through which I can better express what I feel. When a moment ago I talked about karma, it was difficult to find words to explain it properly.

It is possible to express yourself better and more economically in a painting. A painting is a testimony without words, but a really precise, complicated and deep testimony. You do not absorb a painting in a straightforward or uncomplicated way, as with words, you absorb a painting subliminally...

... and by that you mean?

I mean that with one look, one feeling, you can encompass more than with a day long subjection to words. But a painter must be at least good enough that there is something in the painting. Where there is nothing, not even the devil takes, as we say. Then you can search, but where there is nothing to subliminally absorb, not be affected.

But this statement is valid even in general terms, right?

Certainly. A good actor gets onto the stage and says "Mr." and already from the intonation, expression, colour and tone of the word we know what hides behind that man. Subliminally you understand a whole serious of situations. And a terrible actor gets on stage and from his "Mr." you know nothing at all, perhaps only that it will concern a person of the male gender. A terrible actor in an exhaustive effort can over-act and still he will not affect you subliminally, while a great actor barely moves his lips and has it.

It is the same with visual art. A good painter rinses a brush for an hour and the painting is full of testimonies, emotions, questions and answers, while a bad painter works on a painting for a week and apart from the canvas and colour there is nothing.

Jak se pak někdo přinutí obětovat celý život hře?

Těžko zobecňovat. Nevím. Někdo malířství povýší ze hry na smysl života, jiný bere malířství opravdu jako hru.

A pro Vás je malířství čím?

Hrou. Hrou, prostřednictvím které mohu lépe vyjadřovat to, co cítím. Když jsme před chvílkou mluvili o karmě, těžko jsem hledal slova, jak ji srozumitelně vysvětlit.

V obraze se lze vyjadřovat přesněji a úsporněji. Obraz je výpověď beze slov, ale výpověď opravdu přesnější, složitější, hlubší. Obraz nevnímáte přímočaře a nekomplikovaně jako slova, obraz vnímáte podprahově ...

... a tím myslíte?

Tím myslím, že jedním pohledem, jedním pocitem obsáhnete víc, než při celodenním poslechu či čtení slov. Ale malíř musí být alespoň natolik dobrý, aby v tom obraze něco bylo. Kde nic není, ani čert nebere, jak se říká. Pak můžete hledět, ale kde není co podprahově vnímat, nezaberete.

Ale tato teze platí i obecně, že?

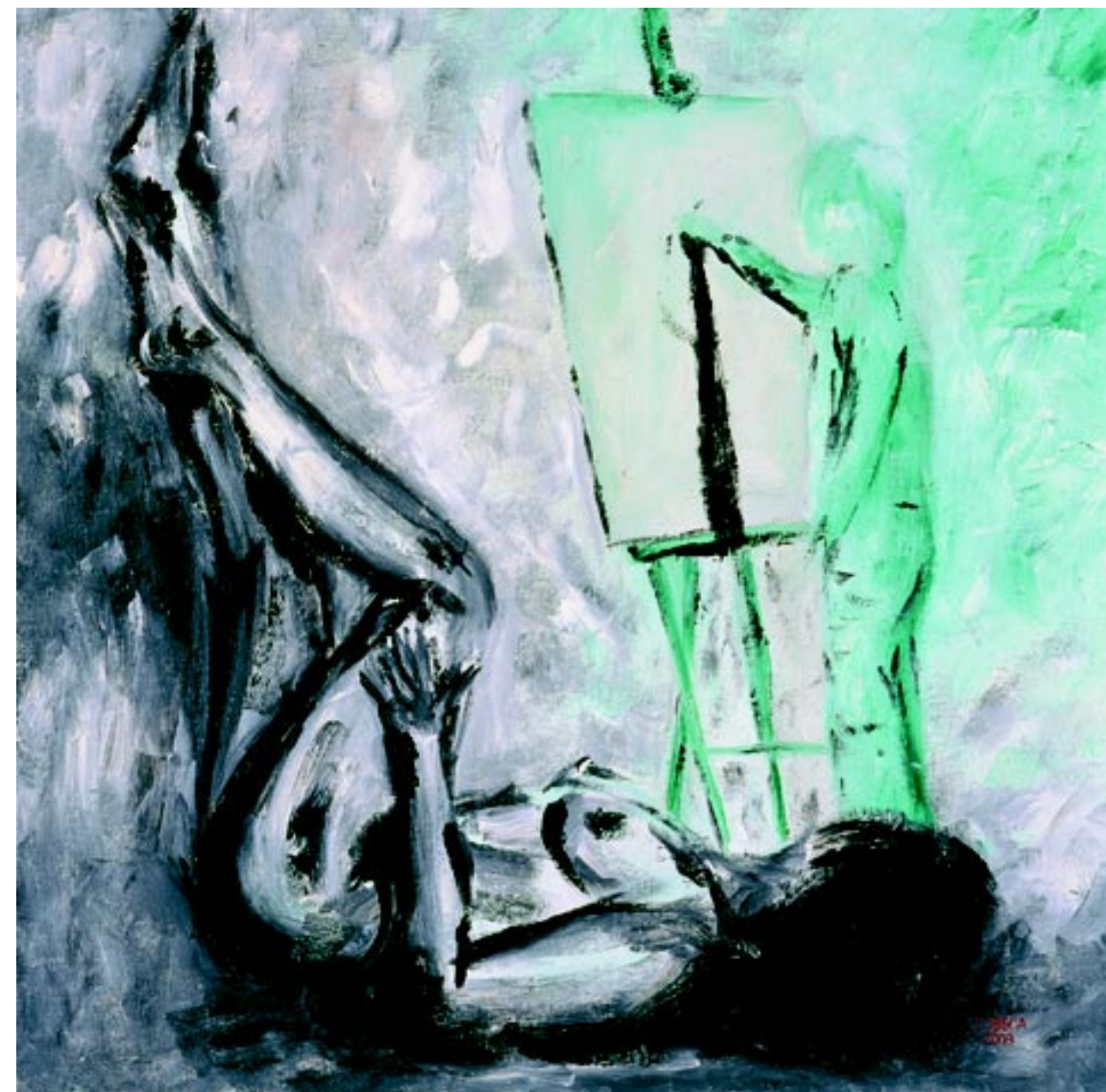
Určitě. Dobrý herec vyleze na jeviště a řekne „Pane“ a vy už z intonace, výrazu, zbarvení a tónu toho slova víte, co se za tím pánem skrývá. Podprahově pochopíte celou řadu okolností. A vyleze mizerný herec a z toho jeho „Pane“ nevíte vůbec nic, snad jen to, že půjde o osobu mužského pohlaví. Mizerný herec může v upachtěné snaze i přehrávat a přece Vás podprahově nezasáhne, skvělý herec sotva pohne rty a má to tam.

Stejně je to s výtvarným uměním. Dobrý malíř máchá hodinu štětcem a obraz je plný výpovědí, emocí, otázek i odpovědí, špatný malíř dělá na obraze týden a kromě plátna a barev tam není nic.

It depends only and exclusively on an individual, whether he decides to do something before he grows old.

Záleží jenom a jenom na každém jednotlivém člověku, zda se rozhodne něco udělat dříve než zestárne.

Painting of a nude / Malba aktu – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 70 cm

Not everybody is perfect.

Nobody is perfect. And what is perfection? My father always took great care of his garden. Perfectly weeded and symmetrically divided flower beds, carefully trimmed and pruned fruit trees, ingeniously sowed and planted plants, so that even the harvest would have continuation and order, the fertilised earth turned many times, mixed and caressed in his hands. And every new weed immediately removed as an enemy of perfection.

And then one day I visited the garden in Rožnov, and well, how should I describe it, it was a nature reserve where everything grew pell-mell, from nettles to kohlrabi and strawberries, and above everything the soft down from dandelions floated about and in the middle of the garden there was a deckchair and on it was the satisfied and smiling owner of the nature reserve. He considered a perfect garden one that would have given my father a heart attack. And why should he not consider it to be perfect if he felt that way about it?

Now you are contradicting what you have said.

And how?

That nothing is perfect.

You think so? Perhaps I expressed it imprecisely. I wanted to say that what is perfect for one does not have to be perfect for another. That is why some general perfection cannot exist, but it is always the subjective view of the thing. But still even with the actor and the painter, perhaps only 1% of people might like the artistic experience or perhaps 80%. The better the artists are, the more people in their subliminal perception are touched and so they are better and more perfect.

We have already talked about perfection some time ago. Do you remember?

Každý není dokonalý.

Nikdo není dokonalý. A co je dokonalé? Můj tatínek vždycky pečlivě dbal o zahradu. Perfektně vypleté a symetricky rozložené záhony, pečlivě udržované a ořezané ovocné stromy, důmyslně vyseté a vysázené plodiny, aby i sklizeň měla návaznost a řád, vyhnojená půda mnohokrát převrácená, promísená a laskaná jeho rukama. A každý vzešlý plevel hned odstraňován jako prznitel dokonalosti.

A pak jsem jednou, v Rožnově, zavítal na zahradu, no, jak ji nazvat, to byla přírodní rezervace kde všechno rostlo bez ladu a skladu, od kopřiv až po kedlubny a jahody, nad vším poletovalo chmýří z pampelišek a uprostřed té zahrady bylo lehátko a na něm spokojený a usměvavý majitel té přírodní rezervace. On považoval za dokonalou tu zahradu, z které by mého otce ranila mrtvice. A proč by ji neměl považovat za dokonalou, když to tak cítil?

Teď popíráte, co jste tvrdil.

A co?

Že nic není dokonalé.

Myslíte? Možná jsem se nevyjádřil přesně. Chtěl jsem říct, že co je dokonalé pro jednoho, nemusí být dokonalé pro jiného. Proto nemůže existovat jakási obecná dokonalost, ale vždy jde o subjektivní pohled na věc. Ale přece i u toho herce i u toho malíře si může umělecký prožitek vychutnat 1% lidí nebo 80% lidí. Čím jsou umělci lepší, tím více lidí v jejich podprahovém vnímání zasáhnou a tím jsou lepší a dokonalejší.

Kdysi jsme se už spolu o dokonalosti bavili. Vzpomínáte?

Yes. That the landscape was so perfect that it was almost trashy.

Yes. From that I gathered that even perfection has its boundaries and its limits. For example in classical music composers of the 19th and the first half of the 20th century still survive and rule the concert halls, but then it is as if there was some cut-off. And you ask yourself, what on earth happened? No more composers were born? Not at all. Even in the second half of the 20th century a lot of composers created classical music. But who knows why their work was ruled by disharmony, negative tension and some kind of fragmentation of styles, shapes and sound? Why did they compose in such a way, when people stopped going to hear their music in concert halls?

The music was not liked.

It was not. And instead of the composers returning to within reasonable limits, they pushed even harder and with some pieces you do not even know if you have a damaged radio or whether the piece is supposed to sound like that. Even though it is technically and musically flawless, I want to say perfect. But because its content is over the top, it has no hope for success and for survival.

And it is the same with visual art. If you do not judge the limits correctly, be it in taste, style or content, you cannot create a permanent success. Here and there you can afford to do something different, but you cannot build on it. You have to build on serious foundations and with those the craziness makes the building more lively. I warned you that I am conservative.

We are all different. But in what you say there is something rational. But why didn't those composers of the second half of the twentieth century reach these conclusions?

I have no idea. Perhaps they have their truth, perhaps they are not concerned about full halls but rather something different. I seriously do not know.

Ano. Že krajina byla tak dokonalá, až to byl kýč.

Jo. Vyplyvá mi z toho, že i dokonalost má své hranice a svoji míru. Třeba v klasické hudbě přežívají a koncertním sálům vládnou pořád skladatelé 19. a první poloviny 20. století, ale pak jako když utne. A řeknete si, co se proboha stalo? Už se další skladatelé nerodí? Kdepak. I v 2. polovině 20. století skládalo klasickou hudbu hodně autorů. Ale kdoví proč jejich dílům začala vévodit disharmonie, negativní napětí a jakási roztržitost stylu, tvaru i vyznění? Proč komponovali zrovna takto, když lidé na jejich hudbu přestali chodit do koncertních sálů?

Ta hudba se nelíbila.

Nelíbila. A místo toho, aby se autoři vrátili do rozumných mezí, tak ještě přitlačili na pilu a u některých děl nevíte, jestli máte poruchu na rádiu nebo skladba má takhle znít. I když je technicky i muzikálně perfektně zvládnutá, chce se mi říci dokonale. Protože její obsah je přes míru, nemá naději na úspěch a na přežití.

A s výtvarným uměním je to stejné. Když neodhadnete míru, ať už jde o vkus, styl či námět, nemůžete zaznamenat trvalý úspěch. Sem tam si můžete dovolit úlety, ale nemůžete na nich stavět. Stavět musíte na seriózním základě a s těmi úlety stavbu oživovat. Já jsem Vás varoval, že jsem konzervativní.

Každý jsme nějaký. Ale v tom, o čem mluvíte, je hodně racionálního. Jenže proč k těmhle závěrům nedošli ti komponisté druhé poloviny dvacátého století?

Netuším. Třeba mají svoji pravdu, třeba jim nejde o plné sály, ale o něco jiného. Vážně nevím.

What do I know / Co já vím – 2004

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 50 cm

And what else / A co dál – 2004

Oil on canvas / Olej na plátně – 50 x 60 cm

If their pieces do not interest anybody, there is no sense in all their work, because the pieces will only be heard once or twice and nobody will reach for them again.

I agree. Now you are thinking exactly like me. It is more complicated with music because you cannot play the piece with all the instruments by yourself. A painting, having been generally dismissed, can be hung above the sofa and the artist gives it the chance to survive for a few years. Or he puts the painting away somewhere into a depository and in some time the little piece will strike someone's interest. It is enough if only one person likes it. Music is not so intimate, music needs a broader audience so that it can live and survive. And survival on note paper is diametrically different from survival in a fully valued form, which is some finished painting.

Maybe there is a need for a person to do a good job, so that the result of his work exists at a certain standard, to create a suitable working environment, good foundations, that will enable the person to think only about his work and his work alone.

And you know, I think not?

I sensed that you were going to disagree.

You have me pegged already.

I do not. But your expression...

(laughter) I will put on a stony face.

Pokud jejich skladby nikoho nezajímají, nemá přece smysl celá jejich práce, protože skladby zazní jednou dvakrát a dál po nich nikdo nesáhne.

Souhlasím. Teď myslíte přesně jako já. V hudbě je to složitější než v malířství, protože sami si skladbu zahrát se všemi nástroji nemůžete. To obecně odmítnutý obraz si malíř může pověsit nad gauč a pár let mu dá šanci na přežití. Nebo někdo ten obraz zavře do depozitáře a za nějakou dobu se to dílko někomu zalíbí. Stačí, když se zalíbí jednomu člověku. Hudba není tak intimní, hudba potřebuje širší divácké zázemí k tomu, aby mohla žít a přežívat. A přežití na notovém papíře je diametrálně odlišné od přežití v plnohodnotné formě, jakým je nějaký hotový obraz.

Možná je potřeba k tomu, aby člověk odváděl dobrou práci, aby výsledky jeho práce byly na úrovni, vytvořit odpovídající pracovní prostředí, dobré zázemí, které člověku umožní myslet jen a jen na práci.

A víte, že ne?

Tušila jsem, že odpovíte negativně.

Už mě máte přečteného.

Nemám. Ale váš výraz...

(smích) Nasadím kamennou tvář.

Model I. / Modelka I. – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 50 cm

Woven from clouds / Utkaná z oblaků – 2004

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 50 cm

And why not, then?

When I founded my private school in 1991, I had my first hundred students in Vsetín, three rented classrooms, one small office, where the secretary was, with the accountant and my deputy, and a cellar meeting room without windows, the size of a cupboard. And into that tiny principle's office I moved a table, a shelf and a bookshelf, which I crammed with books to the ceiling. And in that principle's office, when I wanted to turn around, I had to push the chair under the table and also be careful that the bookshelf did not fall on me, I really worked there, held meetings, even held a seminar and tested students.

I also had a phone in that office and managed my 24 branches all around the Republic and the construction of the new school building. Often I wonder whether those difficult conditions and a certain discomfort and unease motivates the person to produce unexpected performances.

If I had had my bottom stuck in a leather chair and had a computer in front of me, secretaries around me, a refrigerator and a bar within my reach, I would probably not have found within myself so much animal persistence and diligence. When I now imagine that through that principle's office and my hands, millions of crowns went after some time, that I was responsible for four and a half thousand students in the Republic and twenty five schools and almost four hundred professors who had working space available to them that was at least three times as large as mine, I want to shake my head.

Just laugh.

Really (laughter). Just consider that somebody always calls me from the school in Vsetín and from those branches, and especially from those branches, and they turned to me as if I was the Ministry of Education and wanted legal opinions, legal expositions, economic analysis and economic overviews, statistics, orders and executive rules, pedagogical documents and content corrections in curriculums and thousand of other things, as if I had at hand hundreds of people as the ministry does.

If today's health and hygiene officers came to see my old office they would surely not allow the operation of even a small toilet, due to the divergence from hygiene standards.

To summarise. In those days I felt like a car that, thanks to its technical restrictions, could not exceed a hundred kilometres per hour, but in fact went at two thousand kilometres per hour and was still accelerating. Maybe as a result of the absolute absurdity of the insufficient working space, whose appearance whipped up unexpected energy.

The fact is that in those days I stopped painting because I did not have the strength and time for it.

Proč tedy ne?

Když jsem po roce 1991 otevřel svoji soukromou školu, měl jsem první stovku studentů ve Vsetíně, tři pronajaté učebny, jednu malinkou kancelář, kde byla sekretářka, účetní a můj zástupce, sklepní sborovnu bez oken pro profesorský sbor o velikosti kuchyňky a ředitelnu, rovněž sklepní místnost bez oken, o velikosti šatní skříně. A do té miniředitelny jsem nastěhoval stůl, poličku a knihovnu, kterou jsem po strop nacpal knihami. A v té ředitelně, kde, když jsem se chtěl otočit, jsem musel za stůl zasunout židli a ještě dávat pozor, aby se na mě nezřítla knihovna, jsem opravdu pracoval, svolával porady, dokonce vedl semináře a zkoušel studenty.

Také jsem v té ředitelně měl telefon a řídil jim svých 24 poboček po celé republice a stavbu nové školní budovy. Často mě napadá, jestli právě ztížené podmínky a jistá nepohodlnost a nepohoda nemotivují člověka k tomu, aby podával nečekané výkony.

Kdybych měl tehdy zadek vnořený do kožené sedačky a před sebou počítač, kolem sebe sekretářky, na dosah ledničku a bar, asi bych v sobě tolik až zvířecí houževnatosti a pracovitosti nenašel. Když si teď představím, že v té době tou ředitelnu a mýma rukama procházely po nějaké době desítky milionů korun, že jsem zodpovídal za čtyři a půl tisíce studentů v republice a pětadvacet škol a téměř čtyři stovky profesorů, z nichž každý měl k dispozici minimálně trojnásobný pracovní prostor než já, chce se mi kroutit hlavou.

Jen se smějte.

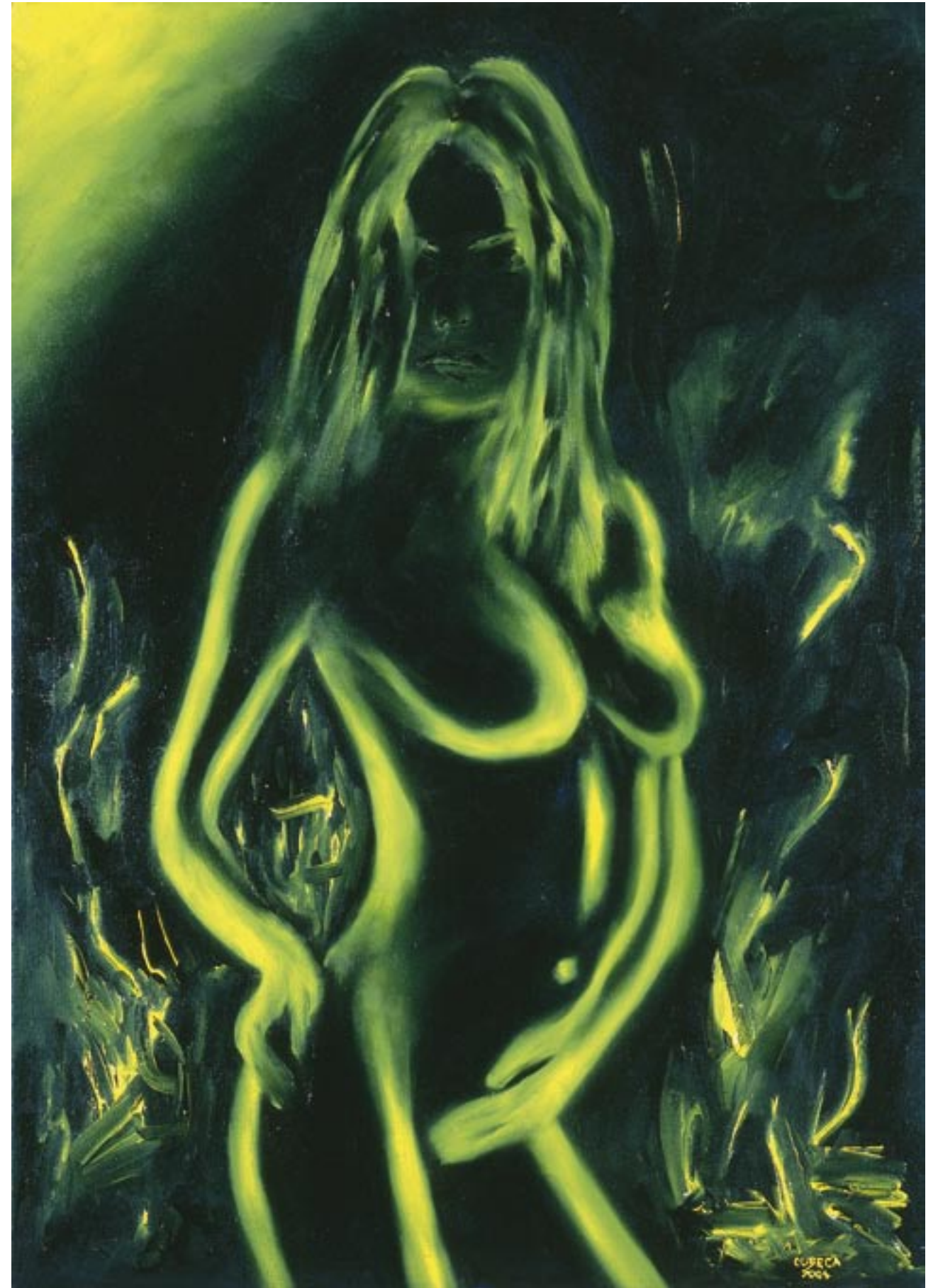
Vážně (smích). Jen si vezměte, že od nás ze školy ve Vsetíně a z těch poboček mi pořád někdo volal, a zvláště z těch poboček, a oni se na mě obraceli jako k ministerstvu školství a chtěli právní stanoviska, právní rozklady, ekonomické analýzy a ekonomické přehledy, statistiky, pokyny a prováděcí předpisy, pedagogické dokumenty a obsahové úpravy v osnovách a tisíc dalších věcí, jako bych měl k ruce stovky lidí jako má ministerstvo.

A protože v začátcích jsem neměl k ruce ani právníka ani ekonoma, všechno jsem to rozhodoval ve vteřině sám a všechno docela dobře fungovalo!

Kdyby se dnešní hygienici přijeli podívat na moji tehdejší ředitelnu, tak by v této místnosti vzhledem k porušení hygienických norem neschválili ani provoz záchodku.

Ať to uzavřu. V té době jsem se cítil jako auto, které by vzhledem ke svým technickým možnostem mělo jet maximálně stovkou, ale ono pálilo dva tisíce kilometrů za hodinu a já ještě zrychloval. Možná právě vzhledem k té absurditě naprosto nevyhovujícího pracovního prostředí, jehož podoba mě vybičovala netušenou energií.

Faktem je, že v té době jsem přestal malovat, protože k tomu už mi chyběly síly i čas.

Midsummer fairy / Svatojánská – 2004

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 85 cm

But how many people are there in the world that work at the limits of their possibilities...

Nobody works at the limit of their possibilities. Not even I was within sight of that boundary, even though I told myself as much.

I think that we only utilise our spiritual potential by five or ten percent, and we are unable to use the rest because prejudices prevent us from it, laziness even towards our own physical limitations.

And what do you mean by that?

By that I mean, for example, that if we let the body rest the brain works on but is tied up by the physical and sensual imperfections and so in that way ninety percent does not find use. Imagine that somewhere in the future, and now I will make things up, you would put on a space suit that would multiply the abilities of your senses and abilities by a million. We would see, hear and smell a million times better

And we would also have no need to drag along our own legs, nor travel in a car or plane, but we would just think and the space suit would gently and immediately transfer us 50,000 kilometres further, and we would also not have to write, draw and record, because all of our thoughts would be transferred immediately to the mind of this one or that one for whom it was meant.

Is not the striving of people for ever greater modern means of communication, transport and technology the beginning of the journey to methodically liberate our bound minds from that horrible prison within us?

I am getting chills down my spine from you again.

Oh come now. I am just fantasising a little. But still, if you think about all that, you have to agree that people are ever more rapidly moving towards some future similar to the one we are talking about. Imagine a hunter from the stone age, how he would have stared at Greek or Roman buildings, chariots and clothing. And imagine the Roman Caesar, the god of his time, how he would have stared at the medieval battles and war machines. And imagine how a medieval king would have stared at the production of the factories of the 18th and 19th century.

And imagine how a person from the 18th and 19th century would have stared at jet planes and rockets. And imagine how we would stare if we could, just for a minute, transport ourselves into the future. Perhaps in that time, my "space suit" would only be an exhibition piece in a historical museum.

Jenomže kolik je asi na světě lidí, kteří pracují na hranici svých možností...

Nikdo nepracuje na hranici svých možností. Ani já tehdy nebyl na dohled té hranice, i když jsem si to namlouval.

Myslím si, že my, lidé, využíváme náš duševní potenciál z pěti, deseti procent, a zbytek využít nedokážeme, protože nám v tom brání předsudky, lenost i naše vlastní fyzická omezení.

A tím myslíte?

Tím myslím třeba to, že když necháme odpočívat tělo, mozek pracuje dál, ale je spoután naší fyzickou a smyslovou nedokonalostí a jeho práce tak z devadesáti procent nenalézá uplatnění. Představte si, že někdy v budoucnu, a teď si budu vymýšlet, na sebe navlékneme skafandr, který milionkrát znásobí možnosti našich smyslů a schopností. Milionkrát lépe uvidíme, uslyšíme, ucítíme

A taky se nebudeme muset courat po svých nohou, ani v autech a letadlech, ale jenom pomyslíme a skafandr nás lehounce a bleskově přemístí o 50 000 kilometrů dál, a taky nebudeme muset psát, kreslit a nahrávat, protože jakoukoliv naši myšlenku přeneseme okamžitě do vědomí toho nebo těch, kterým je určena.

Není to plahočení se lidí za stále modernějšími prostředky komunikace, dopravy a techniky začátkem cesty k tomu, aby se ta naše spoutaná vědomí krůček po krůčku osvobozovala z toho svého strašlivého vězení v nás?

Už mě z Vás zase mrazí v zádech.

Ale běžte. To jen tak fantazírují. Ale přesto, když se nad tím vším zamyslíte, musíte souhlasit s tím, že lidstvo se stále rychleji sune k nějaké takové budoucnosti, o které mluvím.

Představte si lovce z doby kamenné, jak by civěl na řecké či římské stavby, povozy a oblečení. A představte si římského císaře, toho boha své doby, jak by civěl na středověké bitvy a válečné stroje. A představte si, jak by středověký král zíral na manufaktury a fabriky v 18. a 19. století.

A představte si, jak by člověk 18. a 19. století zíral na trysková letadla a raketoplány. A představte si, jak bychom my zírali, kdybychom se mohli alespoň na minutku přenést o tisíc let do budoucnosti. Možná v té době už by byl můj „skafandr“ jenom exponátem v historickém muzeu.

I still get a chill, we should get back to earth. Before people get to your space suits, they will have to deal with a lot of problems.

Yes. Not only technological and communication problems, but especially society, social even political and economical ones. Many a time, problems are created by one person towards another, be it through ignorance, or through revenge, or greed, immodesty, or other things like that, so that something would happen.

Look. This morning I received a list of countries ranked according to the corruption rate, through the post. Our country did not do too well, it did quite badly and I wanted to scream, because that ranking table was so ridiculous ...

...why?

Well, because corruption and venality cannot be measured, surveys and statistics about such a difficult thing to measure are so imprecise and misleading, they might as well have tables about how many people in each country swears and hates or loves.

Even regarding economical statistics our former prime minister, Miloš Zeman, made a beautiful witticism, that he only believes statistics that he had falsified himself. And he was talking about statistics whose foundations at least come from some measurable values and numbers. And somebody comes up with a table, sucks it out of his finger, and he has the audacity to pretend that the ranking has something objective about it.

But now you are angry, right?

A little. But it is only the beginning. These ranking tables get into the newspapers, magazines and on television, journalists analyse them, crawl around them, reach a thousand conclusions from them, agh, I really get angry.

And then everybody believes this nonsense, politicians talk about how they will beat the problem, policemen prepare crackdowns and strategies, the schools receive instructions on how to protect their students from these problems, how to run public education, while psychologists set up commissions that will investigate how to prevent corruption, and congressmen and senators set up anti-corruption committees and two months another anti-corruption committee to investigate whether by chance the first committee was not corrupted. And then a court starts to rule on whether or not the second committee was corrupted.

And the idiot that came up with the ranking table about corruption has no clue that a third of his salary together with a third of the wages of the rest of the population of the state is helping to feed tens of thousands of people who earn their living thanks to virtual reality that, through the idea of ranking corruption, was created.

And also people that had no idea that any corruption existed, start dealing with it and possibly start getting involved with it, so as not to be left out.

These are problems that people create themselves. And this is an area that you cannot depict artistically, though on the other hand visual art is a field that enables you to escape from these travesties.

Pořád mě mrazí, měli bychom se dostat zpátky na zem. Než se lidstvo propracuje k Vašemu skafandru, musí si poradit s takovým množstvím problémů.

Ano. Nejenom problémů technických a komunikačních, ale zejména společenských, sociálních i politických a ekonomických. Kolikrát problémů, které dělají jedni lidé jiným lidem, ať už z neznalosti, nebo z pomstychtivosti, nebo z hrabivosti, neskromnosti či jen tak, aby se něco dělo.

Podívejte. Dnes ráno mi přišel v poště žebříček zemí seřazených podle míry korupce. Naše země v tom nedopadá nejlíp, ba dopadá v tom hodně špatně a mě se chce řvát, protože ten žebříček je něco tak nesmyslného ...

... proč?

No přece, korupce a zkorumpovanost se nedá měřit, průzkumy a statistiky o tak těžce postižitelné věci jsou natolik nepřesné a zavádějící, to by mohly být žebříčky i o tom, jak lidé v té které zemi nadávají či nenávidí nebo milují.

Vždyť i o ekonomických statistikách náš bývalý premiér Miloš Zeman pronesl nádherný bonmot, že věří pouze statistikám, které si zfalšuje sám. A to mluvil o statistikách, jejichž základ alespoň vychází z jakýchsi měřitelných hodnot a čísel. A někdo vyrobí žebříček, vycucá si ho z prstu, a ještě má tu drzost tvářit se, že ten žebříček má v sobě cosi objektivního.

Ale teď jste se rozčílil, že?

Trochu. Ale to je jenom začátek. Vždyť tyhle žebříčky se dostávají do novin, časopisů a televize, novináři je analyzují, hrabou se v nich, vyvozují z nich tisíce závěrů, fuj, fakt jsem se rozčílil. A pak tomu nesmyslu všichni uvěří, politici mluví o tom, jak s problémem zatočí, policisté připravují zásahy a strategie, na školy přijdou pokyny jak studenty před problémem chránit, jak dělat osvětu, psychologové ustaví komisi, která začne zkoumat jak korupci předcházet, poslanci a senátoři sestaví protikorupční komisi a za dva měsíce další protikorupční komisi, která bude zkoumat, jestli náhodou ta první komise nebyla zkorumpovaná. A pak začne soud řešit, jestli nebyla zkorumpovaná ta druhá komise.

A ten idiot, co vymyslel žebříček o korupci ani netuší, že třetina jeho mzdy společně s třetinou mezd ostatních lidí ve státě pomáhá žít desetitisíce lidí, kteří se žijí díky virtuální realitě, kterou svým nápadem vytvořit žebříček korupce, způsobil.

A tak navíc lidé, kteří neměli ani potuchy o tom, že nějaká korupce může být, se jí začnou zabývat a mohou jí začít třeba provozovat, aby nebyli mimo.

Tohle jsou problémy, které si lidé vytvářejí sami. A tohle je oblast, kterou výtvarně nepostihnete, naopak výtvarné umění je oblast, která Vám umožní před těmito hrůznostmi utéct.

I agree that people create a lot of problems themselves, but solving these problems fills up their lives.

Fills up and robs them. Instead of meaningful activities, fights and arguments. I know where you are heading. Give people bread and sport, the custom of kings, so that they are not overthrown, so that the people leave them be, right?

Yes, I am thinking in that way.

But at least sport is entertaining. Yet we bother our lives with so much nonsense!

For example?

The right to strike. A relic of the 19th century when a strike could be understood as a limited situation when people died of hunger, when they fought literally for their whole lives mainly in the field of industrial manufacture.

Today a strike is solely a form of bribery, a means for one group of people to fill their stomachs at the cost of others. And politicians for fear of jeopardising their position, remain silent. Or the officers. After the revolution half the public officers had to leave, the state and the people were relieved, everything worked better and easier more quickly, and suddenly instead of ten stamps one was sufficient, instead of ten forms, one sufficed.

But in a few years the officers who had walked out of the door, came crawling back in through the window and again sent out regulations, forms, statistics, created committees and developed and wrote verdicts, notes and analysis and viewpoints and orders and prohibitions ... and again you need 10 stamps instead of one.

I concede that this theme has no point. Let's leave politics.

What do you have against politics?

Nothing. I only forbid myself to get involved in politics because I do not want to devote the rest of my life to convincing, dodging, scheming, prattling, hacking and battling with politics.

And that is why you refuse the offers of parties for candidacy, right?

Yes. I want to look back from old age and see behind me something material: a painting, a book, a building, a text book ...

So that my children might say that their father did not waste his life away on a sofa, but that he created something, that he contributed to the general happiness. Politics is a battle for politicians who are winners, and I am not a fighter, as I told you. Even though I do understand that without good politics people live badly. Seriously, let's leave politics.

Souhlasím s tím, že lidé si hodně problémů dělají sami, ale jejich životy řešení problémů naplňuje.

Naplňuje a vykrádá. Místo smysluplných činností bitky a šarvátky. Já vím, kam míříte. Dát lidem chleba a hry, pravidlo králů, aby nebyli svrženi, aby lid dal pokoj, že?

Ano, uvažuji tím směrem.

Jenže hry jsou alespoň zábavné. Ale my si otravujeme život tolika zbytečností!

Třeba?

Právo na stávkou. Relikvie 19. století, kdy se stávka dala pochopit jako krajní situace, kdy lidé umírali hladu, kdy bojovali doslova o holý život hlavně v oblastech s průmyslovou výrobou.

Dnes je stávka pouhopouhým vydíráním, prostředkem k tomu, aby si jedna skupina lidí nacpala panděra na úkor jiných lidí. A politici ze strachu o své postavení mlčí. Nebo úřednictvo. Po revoluci musela polovina úředníků odejít, stát a lidé si vydechli, všechno fungovalo lépe a snáz a rychleji, najednou místo deseti razítek stačilo jedno, místo deseti formulářů jeden.

Jenže po pár letech ti úředníci, co vyšli dveřmi, vlezli zpátky oknem a znovu chrlí předpisy, formuláře, statistiky, vytvářejí komise a výbory a píší usnesení, zápisy a rozklady a stanoviska a příkazy a zákazy a zase potřebujete 10 razítek místo jednoho.

Končím, tohle téma nemá smysl. Nechme politiky.

Co máte proti politice?

Nic. Pouze sám sobě zakazuji do politiky lézt, protože nechci zbytek života věnovat přesvědčování, kličkování, pletichaření, tlachání, vlezdoprdelismu a politickému boji.

A proto odmítáte nabídky stran ke kandidatuře, ano?

Ano. Já se chci ve stáří ohlédnout zpět a vidět za sebou něco hmatatelného: obraz, knihu, budovu, učebnici

Aby si moje děti řekli, že ten jejich otec život neprokaučoval, že něco vytvořil, že přispěl k obecnému blahu. Politika je boj politiků kdo z koho, a já nejsem bojovník, jak jsem Vám říkal. I když samozřejmě chápu, že bez dobré politiky se lidem žije špatně.

Vážně, pojďme pryč od politiky.

Yoga / Jóga – 2004

Oil on canvas / Olej na plátně / 60 x 70 cm

Near a hammock / U houpací sítě – 2004

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 70 cm

You would not like to be a senator, a congressman -

– I would not. And if I was to become someone like that, they would drive me out ...

... why?

Why? Because, for example, in the senate I would immediately suggest the withdrawal of wages, because the senate is a praiseworthy and important institution and that is why people who have already achieved something in their lives should sit in it, who have materially and financially secured themselves in their productive age for the rest of their lives and who take the work in the senate as an honour and a validation of their successful work. On the other hand, thanks to that, they distantly and objectively judge laws that the parliament sends them for revision.

Working in the senate should not be an employment, it was intended to be a service to the people and a state free from any material value and fringe benefits. But really do not be angry with me, if I was to start talking about politics I would not stop for a long time, which is why I am putting a full stop. And a thick comma. We were talking about art after all, which is far more beautiful, deeper and noble a theme.

To deal well with politics is also an art.

I agree.

And is it not also art to be able to lead people, to be responsible for them, to fight for their rights?

Hold on here! This is a more complicated theme, you cannot trivialise it with one sentence.

Vy byste nechtěl být senátorem, poslancem –

- nechtěl. A i kdybych se něčím takovým stal, stejně by mě vyštvali ...

... proč?

Proč? Protože třeba v senátu bych okamžitě navrhl zrušení platů, neboť senát je úctyhodná a důležitá instituce a proto by v ní měli sedět lidé, kteří už v životě něco dokázali, kteří se finančně a materiálně v průběhu produktivního věku zabezpečili až do konce života, a kteří práci v senátu berou jako čest a ohodnocení jejich dosavadní úspěšné práce. Na druhé straně díky tomu opravdu s nadhledem a objektivně posuzují zákony, které jim parlament pošle k přezkoumání. Práce v senátu nemůže být zaměstnáním, to musí být služba lidem a státu oproštěná od jakýchkoliv materiálních statků a požitků. Ale vážně, nezlobte se, jak bych se pustil do politiky neskončím hodně dlouho, proto dělám tečku. A tlustou čáru. Přece jsme mluvili o umění, to je krásnější, hlubší a vznešenější téma.

Dělat dobře politiku je také umění.

Souhlasím.

A není uměním i schopnost vést lidi, odpovídat za ně, bít se za jejich prospěch?

Tak to prrrr! Tohle je složitější téma, nemůžete ho bagatelizovat jednou větou.

To lead and manage people, nations, that is damn hard, but still a transparent thing.

Yes. But it is easy to let yourself be fooled.

By what?

By making judgements at first sight. For example, a leader that rules with a so-called strong hand from the position of power is subconsciously considered as one who has a strong personality and who, thanks to his strength, will create order in everything. Such a person will create a strong army, effective police force and an intelligent secret police, so that everything has rules and people start to listen.

And yet history shows something different. To lead by force has mainly been seen as the sphere of the weak, while the smart, educated and confident people became strong leaders through the will of the people. And if these strong leaders caused the displeasure of the people, something which can never be avoided when in power, they did not have to rattle their weapons and overfill the prisons, but through the power of personality they were able to push through their vision without the crutches of violence and false power.

But people, if they want to gain something, subconsciously create groups in order to multiply their power. The force of groups is difficult to withstand, even if there is a strong personality standing against it.

Yes. In a group people multiply their power. But at the same time they lose some of their advantages and individuality. A group turns them into a mob, externally united but internally always disjointed. With every group there are individuals who will sooner or later break it down. And if you are patient, you do not even have to try too hard and the bond between the members of the mob loosens by itself. And as soon as it loosens, some help each other, others choke a little, occasionally some actually do choke, but always enough of them survive to create more and more mobs, whose destiny is to create more doom and more establishments and life travels in a circle. This is the core of human history. And do you know why this is so?

Vést a zvládnout lidi, národy, to je přece zatraceně složitá, ale přece jen průhledná věc.

Ano. Ale je lehké nechat se zmást.

Čím?

Hodnocením na první pohled. Například vůdce, kteří vládou tzv. silnou rukou z pozice síly, podvědomě považujeme za ty, kteří jsou silnými osobnostmi a kteří díky své síle udělají ve všem pořádek. Vytvoří silnou armádu, pečlivou policii a chytrou tajnou policii, všechno dostane pravidla a lidi začnou poslouchat.

A přece historie napovídá něco jiného. Vládnout násilím se rozhodovali zpravidla slaboši, chytří, vzdělaní a sebevědomí lidé se stali silnými vůdci z vůle lidu. A jestliže tito silní vůdci vyvolali, a tomu se nedá při vládnutí nikdy vyhnout, nelibost lidu, nemuseli harašit zbraněmi a přepřilňovat vězení, ale silou své osobnosti dokázali prosadit svou vizi bez berliček násilí a falešné moci.

Ale lidé, chtějí-li něco vybojovat, podvědomě vytváření skupiny, aby znásobili svoji sílu. Nátlaku skupin se těžko odolává, i když proti ní stojí silný jedinec. Pořád je to jedinec.

Ano. Ve skupině lidé násobí své síly. Ale zároveň ztrácejí některé své přednosti a výjimečnosti. Skupina z nich dělá houf třeba navenek jednotný, ale uvnitř vždy nesourodý. U každé skupiny jsou jednotlivci, kteří ji dříve či později rozloží. A jste-li trpělivá, nemusíte se ani moc namáhat a pouta mezi členy houfu povolí sama. A jakmile povolí, někteří si pomůžou, jiní se přiškrtí, výjimečně se někteří opravdu uškrtí, ale vždy jich přežije dostatek k tomu, aby vytvářeli další a další houfy, jejichž osudem je další a další zánik a vznik a pořád dokola. Tohle je podstatou lidských dějin. A víte, proč tomu tak je?

Cubeca avoids descriptive painting on purpose. His work is accompanied by an emotional charge that can be felt in almost every piece.

The works in the final picture series have been specifically chosen with respect to the emotion that comes not only from the theme but also from the way in which the painter approaches the composition and the technique used when creating the painting.

Cubeca se cíleně vyhýbá popisné malbě. Jeho tvorbu provází emocionální náboj, který lze pociťovat téměř ze všech jeho děl.

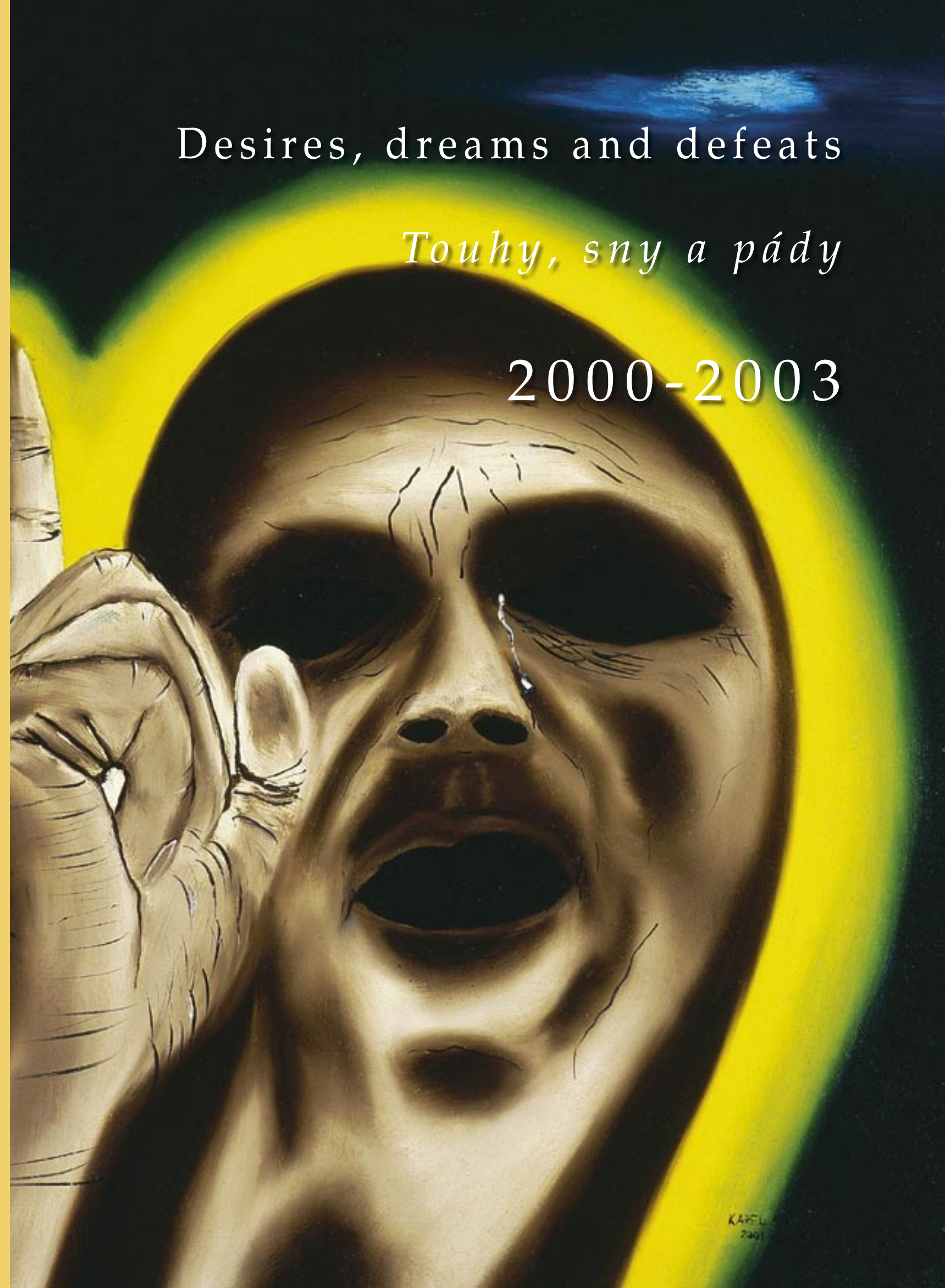
Díla v závěrečné obrazové sérii jsou vybrána právě s ohledem na emocionalitu, která vychází jak z námětu, tak ze způsobu, kterým malíř přistupuje ke kompozici i k technice použité při tvorbě obrazu.

Daniel Frey

Desires, dreams and defeats

Touhy, sny a pády

2000-2003

An indiscreet view of lovers flooded with rays of sunlight. As if the sun has transformed them into a smudge, which ripples, shines and disappears.

Indiskrétní pohled na milence zalité slunečními paprsky. Jakoby je slunce transformovalo na šmouhu, která se zavlní, zablýskne a zmizí.

Hand in hand / *Ruku v ruce* – 2000

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 25 x 25 cm

Tell me...

Because in every group there are a few individuals who co-operate amongst each other in the beginning, because they are really multiplying their strengths. As long as they have a joint enemy, as long as they do not have time to think about personal disagreements, the group works. As soon as they have time to bicker amongst each other, the group starts to break up. Whether the group is made up of twenty or twenty million members. It is because, without considering the size of the group, the real power is held only by those that are at its head. And now you can logically ask me a question.

Which one?

Well of course, what about the others?

Alright. So what about the others?

Here is the core of the matter. In every group the absolute majority is made up of those who do not have the confidence and self-belief to stand out themselves. They will crawl into any mob not because they want to imprint their will and shape on it, but because they want to hide in the horde, to be able to boast about the victories and successes of those that they are hiding behind.

And I have carried this thought inside me since childhood and that is why I have subconsciously avoided any kind of horde, political parties, social organisations, art associations (apart from the Association of Copyright Protection) and other groups. That is why if I exhibit my paintings in group exhibitions I am never mentioned as one of their members, but only as their guest. And that is why I have a private school, which even though it belongs among the biggest in the Republic, is not a member of any associations or unions.

And because I am not a member of anything that might in any way tie me up, I can express myself completely freely and naturally, without having to shake in case I say something that does not conform with someone else's intentions, with someone's strategy. That of course does not mean that I don't follow and conform to laws and social norms.

Povídejte...

Protože v každé skupině je pár silných jedinců, kteří mezi sebou zpočátku spolupracují, neboť opravdu násobí své síly. Dokud mají společného nepřítele, dokud nemají čas myslet na osobní spory, skupina funguje. Jakmile dostanou čas k hašteření mezi sebou, skupina se začne rozpadat. Bez ohledu na to, jestli má dvacet nebo dvacet milionů členů. Je to proto, že bez ohledu na velikost skupiny skutečnou moc mají pouze ti, co jsou v jejím čele. A teď mi můžete logicky položit otázku.

Jakou?

No přece co ti ostatní?

Dobrá. Tak co ti ostatní?

A v tom je jádro věci. V každé skupině je vždy absolutní většina těch, co nemají sebevědomí a sebedůvěru, aby se prosazovali sami. Ti polezou do jakéhokoliv houfu ne proto, aby mu vtiskli svoji vůli a tvar, ale proto, aby se v tom houfu schovali, aby se mohli holedbat vítězstvími a úspěchy těch, za které se schovávají.

A tuhle myšlenku v sobě nosím už od dětství a proto se celý život podvědomě vyhýbám jakýmkoliv houfům, politickým stranám, společenským organizacím, uměleckým svazům (až na ochranný svaz autorský) a jiným skupinám. Proto pokud vystavuji své obrazy na skupinových výstavách, nikdy nejsem uváděn jako jejich člen, ale pouze jako host. A proto mám taky svoji soukromou školu, která, přestože patří v republice mezi největší, není členem žádných sdružení a unií.

A protože nejsem členem ničeho, co by mě jakkoliv svazovalo, mohu se projevat zcela svobodně a přirozeně, aniž bych se musel třepat před tím, že plácnu něco, co nebude v souladu s něčím úmyslem, s něčí strategií. To samozřejmě nevyklučuje, že dodržuji pravidla a podřizuji se zákonům a společenským normám.

On the one hand we are influenced by society, we have, in a specific period, similar hairstyles, similar clothes, similar shoes, similar gestures and similar social conventions, but on the other hand we desire to escape from all that and to do something so that the uniformity does not drive us crazy. Simply to do something that is not ordinarily done. Run away for a little while from the crowd even though in a while you may humbly return to it.

Na jednu stranu jsme ovlivňováni společností, máme v určité době podobné účesy, podobné oblečení, podobné boty, podobná gesta a stejné společenské konvence, na druhou stranu se potřebujeme z toho všeho vysléknout a udělat něco, abychom se z té jednotnosti nezbláznili. Udělat prostě něco, co se nedělá. Utéct na chvíli z toho davu i s tím, že se do něj po chvíli pokorně vrátíme..

They ran away from a crowd / *Utekli z davu* – 2000

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 65 x 50 cm

The laws and social situation do not always have to be ideal.

They do not. A person has to beware that he will not end up as that grandmother, in whose flat during the second World War partisans printed anti-fascist material. When the fascists discovered the flat, they started to pound on the door together with the secret police, shouting: "Open up immediately!!" And that good woman answered through the door: "We cannot open, we are printing leaflets".

But that is rough.

Whether this story is true or not, the important thing is that it is impossible to always live 100% within the law. But that requires an extended analysis.

The governing and the victorious set the rules.

Yes. But only a foolish winner in his pride does not recognise that every victory is temporary. The world is a constant process of beginnings and endings. A clever winner sets such rules so that those beginnings and endings are included within his purpose and he is capable of withstanding them.

But victory destroys those rules allowing the victor to enjoy and make the most of the victory.

Exactly. And if I may borrow a little from Buddhism again, no god controls the iron law of beginnings and endings. The moral order of the world is what accompanies the path of life and the world. A great person is not the one who overcomes others. A great person is the one who overcomes himself. And a great person will not be so foolish as to set the rules for the temporary bliss and base desires of his own, but will consider others.

By that I want to say that if your environment discovers that you alone have achieved victory, they will naturally start respecting you. If, on the other hand, they discover that you have achieved victory by force, that you do not have the inner strength, but instead use the strength of others, or that you are hiding behind a position, office or higher principle, that you lack the natural authority, then the victory and success achieved by force will bring you nothing but suffering.

Zákony a společenská situace nemusí být ovšem vždy ideální.

Nemusí. Člověk si musí dávat pozor, aby nedopadl jako ta babička, v jejímž bytě za II. světové války tiskli partyzáni protifašistické tiskoviny. Když fašisté byt objevili, začali společně s tajnou policií bušit na dveře a rvát: „Okamžitě otevřete !!“ A ta dobrá žena jim přes dveře odpověděla: „Nemůžeme otevřít, tiskneme letáky“.

To je ale drsné.

Ať už tento příběh je nebo není pravdivý, podstatné je, že opravdu vždy a 100% nelze žít podle všech zákonných norem. Ale to je na dlouhý rozbor.

Vládoucí a vítězní stanovují pravidla.

Ano. Ale jen hloupý vítěz ve své pýše nepozná, že každé vítězství je dočasné. Svět je neustálé vznikání a zanikání. Chytrý vítěz stanoví taková pravidla, aby vznikání i zanikání zahrnula do své podstaty a byla schopná jim odolat.

Jenomže vítězství strhává k tomu, aby si ho člověk užil a vychutnal.

Přesně tak. A když si zase půjčím něco málo z buddhismu, žádný bůh neřídí na tomto světě železný zákon vznikání a zanikání. Mravní řád světa je tím, co cestu života a světa provází. Velký člověk není ten, který vítězí nad ostatními. Velký člověk je ten, kdo zvítězí sám nad sebou.

A velký člověk nebude tak pošetilý, aby stanovil pravidla pro chvilkovou blaženost a nízké cíle sebe samého, ale bude hledět právě na ty ostatní.

Chci tím říct, že až Vaše okolí zjistí, že jste vítězem nad sebou, přirozeně Vás začne respektovat. Pokud naopak zjistí, že vládnete a vítězíte násilím, že nemáte vnitřní sílu, ale užíváte sílu jiných, nebo se schováváte za funkci, úřad, vyšší princip, že Vám schází přirozená autorita, pak vítězství a úspěch dosažený násilím Vám nepřinese nic než utrpení.

In my mind I turn the word dancing over from all sides, to discover the hidden meaning, which it is possible to find within. The expression of the body that takes the expression of the face. Hidden expressiveness, uncreative and soulless before, becoming desolated only as a stone and metal witness of human masquerade, it comes alive even with the falling plaster of time. From the stiffness to the rhythm of the dance, without regard for the material. In this world we often have the feeling that this or that is irretrievably lost. Do you tell this to yourself as well. Or not? Do you not say, sadly, for example, here used to be something, there something else ...

And in the rhythm of the dance, the awoken land, from calm and safety lifted into consciousness, forgets about the crumbling masonry and everything around makes it apparent that what is more important and essential is now, not that which once was ...

V duchu obracím slovo tančící ze všech stran, abych odkryl skryté významy, jež lze za ním nalézt. Výraz těla přebíjející výraz tváře. Skrytá expresivita rázem vyplavená na povrch. A najednou krajinářská strnulost zasažená projevenou expresivitou, dřívě netvořivá a bezduchá, pustnoucí jen jako kamenný a železný svědek lidského mumraje, ožije i přes opadlou omítku času. Ze strnulosti k rytmu tance, bez ohledu na materiál. V tomto světě máme často pocit, že je to či ono nenávratně pryč. Říkáte si to také. Či ne? Neříkáte si, třeba smutně, tady bývalo to, tam zase tohle ...

A v rytmu tance probuzená krajina, z klidu a bezpečí vyvedená do procitnutí, zapomene na rozpadající se zdívo a všechno kolem dává najevo, že důležitější a podstatné je to, co je teď, nikoliv to, co bylo kdysi ...

Dancing in Paris / *Tančící Paříž* – 2000

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 45 cm

That is a little complex.

Yes? Simply then – a lot of people want to play first violin in society, strive for it, so that they can become a part of the big world, so that they can gain ever more important and visible assignments, to fight for the role, the position, the riches, the first rank of the charts and surveys ... This is natural to all common people. The strongest ones do not chase after that, they touch it while passing by and quickly return to themselves, because they can do better. Their quality and strength begins where the common people see the absolute peak.

Philosophy again?

And isn't philosophy an amazing study? And is it not a shame that more and more it fades into the background behind studies that are seen to be modern and closer to the people, such as electronics, cybernetics, and tens of other fields rushing our lives from the most natural and the highest knowledge. Today it is limping along behind, because people see the necessity of knowledge in other fields than philosophy.

But to finish the previous thought – a common person usually has the feeling that some kind of absolute wealth, absolute victory, absolute success and absolute power, exists. Nothing like that exists, which is what the strongest understand, the ones that I am talking about, and they will understand it to include reality, before anybody can escape, that even the greatest events, actions and successes will in the time become simply a page in a history textbook, while after centuries they will only be a line in a textbook and after thousands of years they will disappear in the same way as the times and lives that accompanied the events, actions and successes of the period did. Our existence is based on rebirth and change and only a fool tries to convince himself that something is eternal. Alexander, Genghis Khan, Caesar. Did they not establish eternal empires? Did they not want to tear the world out of eternal change into stability and permanence? Just as their bodies disappeared, gradually their actions and ideas have disappeared. They were strong people, which is why they achieved a lot, which is why they still survive in history textbooks. But even they are devoured by time, because instead of their lives, will and actions, other events take their place. A strong person simply understands that no absolute peak exists, which is why he does not seek it and does not waste his strength on something that does not exist. That is why he can usually reach higher than common people and by common I do not mean anything bad. That is what I wanted to say

To je trochu spleť.

Jo? Jednoduše tedy – spousta lidí chce hrát ve společnosti první housle, pachtí se za tím, aby se stali součástí velkého světa, aby získávali stále důležitější a viditelnější úlohu, aby dobývali funkce, postavení, bohatství, první příčky hitparád a průzkumů ... Tohle je přirozené všem obyčejným lidem. Ti nejsilnější se za tímhle neženou, ti se toho letmo dotknou a rychle se vrací sami k sobě, protože mají na víc. Jejich výjimečnost a síla začíná tam, kde ti obyčejní vidí absolutní vrchol.

Zase filozofie?

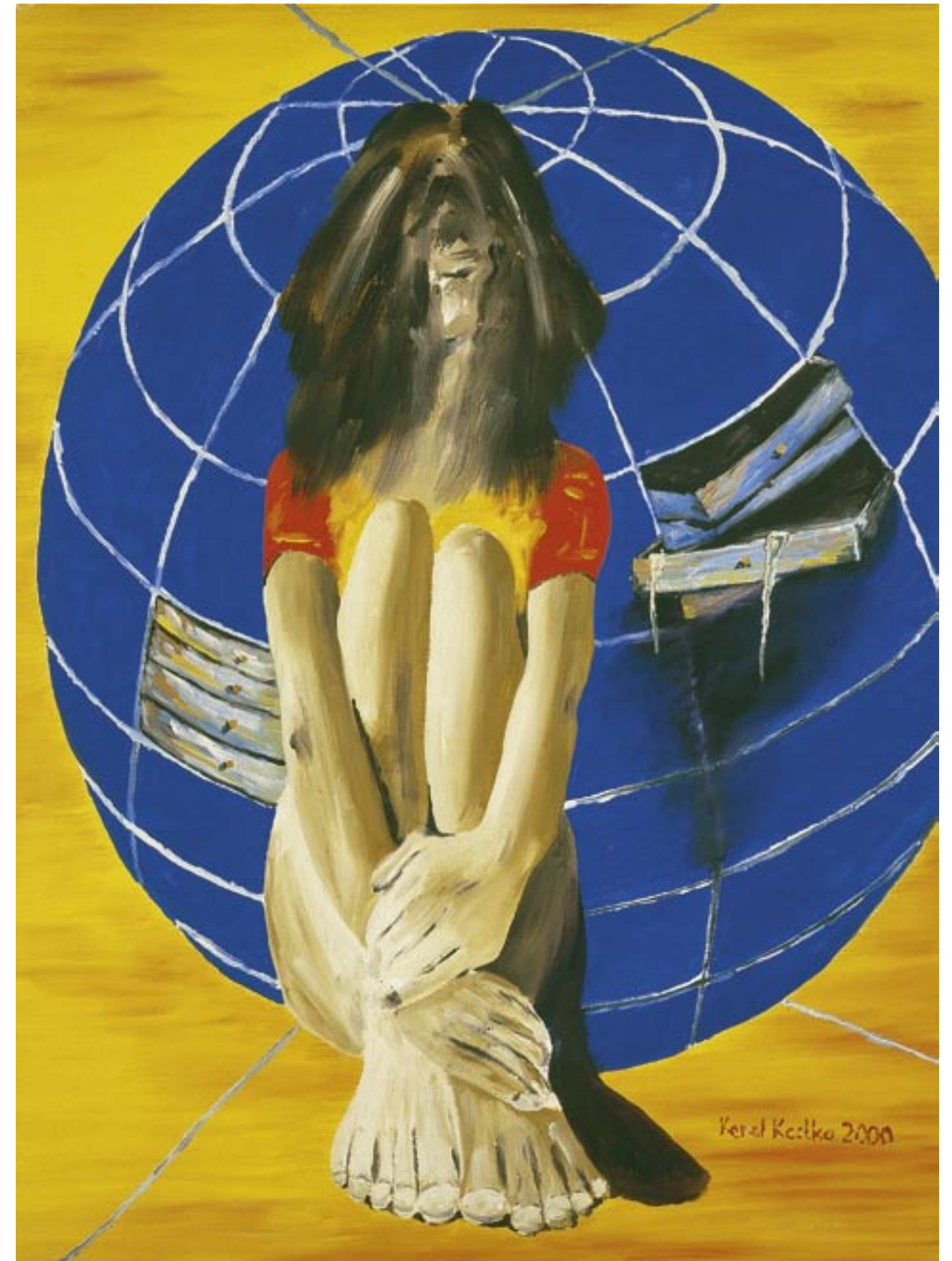
A není filozofie úžasná věda? A není škoda, že zůstává čím dál více v pozadí za disciplínami jakoby moderními a lidem bližšími, jako je elektronika, kybernetika, a desítkami disciplín ženoucích náš život od přirozenosti k jakési technologické zaslepenosti? Po staletí byla filozofie vědou věd, nejvyšším poznáním a nejvyšším věděním. Dnes kulhá vzadu, protože lidé spatřují potřebu vědění v jiných oblastech než ve filozofii.

Ale ať dokončím předchozí myšlenku – obyčejný člověk má zpravidla pocit, že existuje jakési absolutní bohatství, absolutní výhra, absolutní úspěch, absolutní moc. Nic takového není, právě to pochopí ti nejsilnější, o kterých mluvím, a pochopí to včetně skutečnosti, před kterou nikdo neuteče, že totiž i největší události, činy a úspěchy se po letech stanou jenom stránkou v učebnici dějepisu, po staletích řádkem v učebnicích a po tisíciletích pominou úplně stejně jako čas a život, který ty události, činy a úspěchy ve své době provázely. Naše existence je založena na přerodu a změně a jenom pošetilec si namlouvá, že něco je věčné. Alexandr, Čingischán, Ceasar. Nezakládali věčné říše? Nechtěli vyrvat svět z věčné přeměny ke stabilitě a trvalosti? Tak, jako zmizely jejich těla, postupně mizí i jejich činy a myšlenky. Byli to silní lidé, proto hodně dokázali, proto ještě přezívají v učebnicích dějepisu. Ale i je stravuje čas, protože na místa jejich životů, vůle a činů, nastupují události jiné. Silný člověk prostě pochopí, že žádný absolutní vrchol neexistuje, proto ho nehledá a neplýtvá silami na něco, co není. Právě proto dosáhne obvykle výš než obyčejní lidé a tím označením obyčejní nemyslím nic špatného. To jsem chtěl říct.

Puberty is a period when the whole world lies at your feet. It is the ripening of the body and soul, it is the effort of children to act and feel grown up. It is a period of absolute judgement and eternal insecurity. Even a period of unfulfilled desires and imagination, searching for oneself.

Puberta je obdobím, kdy člověku leží u nohou celý svět. Je to zrání těla i duše, je to snaha dětí chovat se a cítit se dospěle. Je to období absolutních soudů a nekonečných nejistot. I období nenaplněných tužeb a představ, hledání sebe sama.

Puberty / Puberta – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 45 cm

We change the world to fit our picture. We move nature into zoological and botanical gardens. We transform ourselves into beings completely dependent on technological progress. Let's hope that technological progress will also not forget to create a garden for us. Robots should know what humans looked like, who once invented them and created them.

Přetváříme svět k obrazu svému. Přírodu stěhujeme do zoologických a botanických zahrad. Sami se transformujeme v bytosti zcela závislé na technologickém pokroku. Aby pro nás technologický pokrok taky nakonec nezapomněl zřídit zahradu. Roboti by měli vědět, jak vypadal člověk, který je kdysi vymyslel a vytvořil. Napadá mě, jestli i my sami nejsme produktem někoho, kdo nás vymyslel a vytvořil. Jen nevíme, kdo to byl, jak myslel a jak vypadal.

Where am I / Kde jsem – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 65 x 50 cm

Is it not a crying shame that exceptional people and exceptional things disappear into nothingness?

Of course not! It is necessary to come to terms with that. Also nothing ends in nothingness! That is a deep mistake, and one of the greatest mistakes of all people, if they think about death and demise. After all if everything came to an end, disappeared into nothingness, then after a while everything would be one big NOTHING!

Death and demise are not endings in the true sense of the word. There is rebirth, change, diffusion, so that what goes away reappears immediately in a new form. Those exceptional human characters and intellects, are they unable to survive without a transformation and change? Yes. That is why we are frustrated and sad. Not even the fact that as characters and intellects go away, others grow, can soothe us. In this is the transformation of the human spirit, which always survives for some time after the break up of the body, even though the survival is limited by what is capable of carrying the sign of the human spirit's activity for a longer period of time, be it written laws, buildings, revolutionary ideas or songs on audio media.

When somebody close passes away, we grieve mostly because we feel a great loneliness and loss, the world seems more deserted and sadder. It really is like that for us at that moment. But from a general view it is not. It simply has to be that way, so that it can develop, so that it can grow, so that it can live. Even though it is paradoxical, individual deaths are a condition for the world and for life to be eternal. So death takes the loved ones from the living, the dearest that they have, so that it can give them something even more valuable, eternal life and survival, in which nothing is lost, but only constantly changes its face, content, form and structure.

I do not know now whether I should look happy or sad.

A million things around us are created, break up, change, join and separate, and all that so that they can constantly return to their original form and so that they could repeatedly create newer and newer things. There is no need to smile or cry over that. There is no need to excite the emotions over that. It is better to silently think about it.

What should I then surmise from that?

Well. There have been thousands of books written about that and I am to summarise it in a few sentences? That is not possible. It is possible to surmise an infinite number of judgements and conclusions.

Není ovšem k pláči, že se výjimeční lidé a výjimečné věci ztrácí v nicotě?

Samozřejmě že ne! S tím je potřeba se smířit. Navíc nic nekončí v nicotě! To je hluboký a největší omyl téměř všech lidí, přemýšlejí-li o smrti a zániku. Přece kdyby všechno, co zaniká, mizelo v nicotě, tak by za chvíli všechno bylo jedno velké NIC!

Smrt a zánik není zánikem v pravém slova smyslu. Je to přerod, změna, splývání, aby se to, co odchází, objevilo vzápětí v nové formě. Že mizí výjimečné lidské charaktery a intelektu, které nejsou schopny přežít bez transformace a přeměny? Ano. Proto se trápíme a truchlíme. Neutiší nás ani to, že stejně jako jedny charaktery a intelektu odcházejí, tak dorůstají další. Právě v tom je transformace lidského ducha, který přežívá vždy ještě nějaký čas po rozpadu těla, i když to přežívání je omezeno tím, co je schopno stopy činnosti lidského ducha dlouhodoběji nést, ať jsou to psané zákony, stavby, převratné myšlenky či písně na zvukových nosičích.

Když nám odejde někdo blízký, truchlíme nejvíce proto, že cítíme nesmírnou osamocenost a ztracenost, svět se nám zdá pustější a smutnější. Pro nás v tu chvíli takový opravdu je. Ale z obecného pohledu takový není. Musí prostě takový být, aby se mohl vyvíjet, aby mohl růst, aby mohl žít. Ač je to paradoxní, jednotlivá umírání jsou podmínkou toho, aby svět a život mohl být nesmrtelný.

Tak smrt bere živým jejich blízké, to nejdražší co mají, aby jim darovala ještě cosi cennějšího, nekonečné trvání a přežívání, v němž se nic neztratí, ale pouze neustále mění svou tvář, obsah, formu a strukturu.

Nevím teď, mám-li se tvářit vesele nebo smutně.

Miliony věcí kolem nás vznikají, rozpadají se, mění se, slučují a rozpouštějí, a to všechno jenom proto, aby se neustále vracely k původní formě a mohly z ní znovu a znovu vytvářet nové a nové věci. Nad tím není potřeba ani smíchu, ani pláče. Nad tím není třeba bouřit emoce. Nad tím je lepší tiše přemýšlet.

Co bych tedy měla z toho vydedukovat?

Jéje. O tom byly popsány tisíce knih a já to mám shrnout do několika vět? To nejde. Vydedukovat je možné nekonečné množství soudů a závěrů.

Loveliness. To be loveable is to be nice, to be wanted. Loveliness is difficult to search for, it is even harder to grasp and gain for pleasure. Loveliness is a fleeting ethereal being, that only brushes past us and disappears along its way. We respect loveliness. We meet it only a few times in life. And before we realise, it is gone.

Líbeznost. Líbezné je milé, příjemné, žádoucí. Líbeznost se těžko hledá, ještě těžší je ji uchopit a získat k potěše. Líbeznost je prchavá éterická bytost, která se o nás jenom otře a mizí svojí cestou dál. Líbeznosti si vážíme. Potkáme ji v životě vždy jenom několikrát. A než si to uvědomíme, je pryč.

Loveable / Líbezná – 2000

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 60 cm

For example?

You are not listening to me are you?

I am. Try at least to tell me something.

Hm. For example, I can surmise that philosophically there is no difference between small and large things, small and large events, because everything from which they are made again returns to its original form so that new things can germinate and grow again.

That is why the size, shape and even the weight of things and events around us at a given moment, and whatever over-valuation of anything over a longer period of time and eternity might be, is nonsense. All that over-valuation, and even under-valuation, we only make because we compare things and events around with our current existence, those fleeting moments when the physical and spiritual join inside us with the ability to perceive and survive.

And from that it follows?

For me, from that it follows that a person can influence the flow of things on earth quite significantly, but still to a limited degree. And humility before the limitations is important for the co-existence of people. He who crosses the boundary of humility and tries to derail the order of things from their core will find nothing positive, but will in fact derail himself.

If we have humility, life continuously gives us the most valuable small things – friendship, love, knowledge, goodness, smiles, beauty, the unique.

If we do not have humility, these apparently small things pass us by and we head towards a sore end, when we realise that these small things are what we think highly of in our lives and what we value the most, because they represent an entirety that fills our lives with happiness. With the absence of humility we do not find happiness but only a troubled and unfulfilled desire for it.

But humility is not always ours.

By humility I do not mean the ability to bend oneself before something. By humility I mean the ability to accept and be happy with what we have, not to grieve and trouble ourselves because we still do not have this and that, and something else. None of us can have everything that we could possibly want, every one of us would be able to list many things that he dreams about but that he will never have. Humility means happiness with what is within our reach, not the sadness and anger that comes from things being out of reach.

Humility is a certain kind of tolerance about generosity. A fool might consider humility to be a weakness especially because he understands tolerance as a weakness and generosity as foolishness.

Například?

Vy mě neposloucháte, že?

Poslouchám. Zkuste aspoň něco.

Hm. Třeba mohu vydedukovat to, že filozoficky není rozdíl mezi malými a velkými věcmi, malými a velkými událostmi, protože všechno, z čeho jsou vytvořeny, se zase vrátí ke své původní formě, aby z té původní formy vyklíčily a vyrostly zase v něco nového.

Proto velikost, tvar i váha věcí a událostí kolem nás v určité chvíli je jenom specifikou okamžiku a jakékoliv přeceňování čehokoliv dlouhodobě a trvale je nesmyslné. Všeho toho přeceňování, ale i podceňování, se dopouštíme jenom proto, že věci a události kolem poměrujeme naší momentální existencí, prchavými chvilkami, kdy se v nás kloubí tělesné a duševní pochody se schopností vnímat a prožívat.

A z toho vyplývá?

Pro mě z toho vyplývá, že člověk může ovlivňovat tok věcí na Zemi poměrně významně, ale přece jen omezeně. A právě pokora před tou omezeností je pro spolužití lidí velice důležitá. Kdo z lidí překročí hranice pokory a pokusí se vykolejit řád věcí ze své podstaty, nenalezne nic pozitivního, ale vykolejí především sám sebe.

Jsme-li pokorní, život nás nepřetržitě obdarovává nejcennějšími maličkostmi – přátelstvím, láskou, věděním, dobrotou, úsměvem, krásou, jedinečností.

Nejsme-li pokorní, tyto zdánlivé maličkosti mjíjíme a pomíjíme a řítíme se k trpkému konci, kdy poznáme, že právě tyhle maličkosti jsou tím, čeho si z života a na životě považujeme a ceníme nejvíce, protože představují celek naplňující náš život štěstím. Při absenci pokory tedy nenalezneme štěstí, ale jenom utrápenou nenaplněnou touhu po něm.

Pokora ovšem není lidem vlastní.

Já nemyslím pokoru jako nějaké ohýbání se před něčím. Pokorou myslím schopnost přijímat a radovat se z toho, co máme, nikoliv soužit se a trápit se kvůli tomu, že ještě toto a toto, a toto nemáme. Nikdo z nás nemůže mít všechno, co by chtěl, každý z nás by mohl vyjmenovat množství věcí, o kterých sní, ale na které nikdy nedosáhne.

Pokora znamená radost z toho, co je dosažitelné, nikoliv smutek a zlost z toho, že něco je zatím mimo náš dosah.

Pokora je určitý druh tolerance o velkorysosti. Hlupák může pokoru považovat za slabost právě proto, že toleranci chápe jako slabost a velkorysost jako hloupost.

Everything is sometimes for the first time. And to do anything for the first time is the most difficult, the most courageous and often even the most beautiful.

Všechno je někdy poprvé. A dělat cokoliv poprvé bývá nejtěžší, nejodvážnější a často i nejkrásnější.

For the first time / *Poprvé* – 2000

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 75 x 95 cm

Foreigner / *Cizinka* – 2000
Oil on canvas / *Olej na plátně* – 20 x 20 cm

Slave / *Otrokyně* – 2000
Oil on canvas / *Olej na plátně* – 50 x 40 cm

But it is natural however for a person to peer with desire at that which he does not have, but which others possess.

Do you know what? Go to the cemetery sometime. Whenever I go to a cemetery, I am overcome by a strange feeling of calm, peace and balance.

On the other side, as we call it, nobody will be able to take anything material from this world with him. The names on the tombs are in the same position as the deceased – they are all at the same level and at that moment it absolutely does not matter whether they drove themselves around in a Mercedes or whether they dragged themselves about on their own two legs. A person with humility realises that there are deeper and more important things than how much you have in your bank account. A fool considers the state of his account and his material riches as the most important things in life, while an even bigger fool flashes his wealth about as if it was permanent. It is not. A clever person will use his wealth for general welfare and for fulfilling personal and somewhat noble aims, while a fool feels that wealth is here to underline his existence and to make it permanent. And with such an approach it will not make him more permanent but it will make him a laughing stock.

A wander in the cemetery can seem morbid, but it is informative. You will understand humility and fairness.

And you will understand the order of the world, right?

Yes. In most cemeteries, above the gate, there is a very truthful sentence that says, states, warns and hints: What you are, we were as well, what we are, you will be.

And humility means coming to terms with this flow of things

Right. But in no case does it mean weakness. Humility is inner strength, the ability to accept everything around you with a detached view and with a belief in your own existence, in your own abilities.

Humility does not mean the resignation of the natural human desire to be exceptional, to get through, to be successful and to achieve something. Just the opposite. It is a journey towards success, but a journey without screaming, anger and destruction.

Jenomže je přirozené, že člověk pokukuje toužebně právě po tom, co nemá, ale co mají ti druzí.

Víte co? Zajděte si někdy na hřbitov. Mně vždycky, když se dostanu na hřbitov, přepadne zvláštní pocit klidu, míru, vyrovnání.

Na onen svět, jak se říká, si nikdo nic materiálního z tohoto světa nevezme. Jména na náhrobcích jsou na tom stejně jako nebožtíci – všichni jsou na jedné úrovni a je v tuto chvíli naprosto bezvýznamné, jestli si vozili zadek v Mercedesu nebo ho vláčili na vlastních nohách.

Pokorný člověk si uvědomí, že jsou hlubší a důležitější věci než to, kolik máte zrovna na kontě. Hlupák považuje stav svého konta a materiální statky za nejpodstatnější věc v životě, ještě větší hlupák dává svoje bohatství okatě najevo jako by bylo věčné. Není věčné. Chytrý člověk využije své bohatství k obecnému prospěchu a pro naplnění osobních, alespoň trochu ušlechtilých cílů, hloupý člověk má pocit, že bohatství je tu proto, aby zvýraznilo a zvětčilo jeho vlastní osobu. A ono ho při takovém přístupu nezvěční, ale zesměšní.

Procházka po hřbitově možná vypadá morbidně, ale je poučná. Pochopíte pokoru a spravedlnost.

A pochopíte i řád světa, že?

Ano. Na mnohých hřbitovech je nad bránou nesmírně pravdivá věta, která říká, konstatuje, varuje i napovídá: Co jste vy, byli jsme i my, co jsme my, budete i vy.

A pokora znamená smířit se s tímto během věcí

Tak. Ale v žádném případě neznamená slabost. Pokora je vnitřní síla, schopnost přijímat všechno kolem sebe s nadhledem a s vírou ve vlastní existenci a vlastní schopnosti.

Pokora neznamená rezignaci na přirozenou lidskou touhu vyniknout, prosadit se, uspět a něco dokázat. Naopak. Je to cesta za úspěchem, ale cesta bez křiku, zlosti a destrukce.

Where are we? / *Kde to jsme?* – 2000

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 45 x 65 cm

Have you ever considered what happens after death?

Well who has never considered it. If there is something after death then there is definitely no time in the way we understand it. There is also no space, but there is a state in which it is impossible to distinguish what is above and below, in front of or behind, to the left or the right, there is simply a mixture of all these. There is no darkness and light, but there is a constant and absolute transparency. There are no fragments of knowledge and ability, but there is absolute knowledge.

And there are no feelings, no euphoria or depression, but there is one stable feeling of balance. It could be something like this or something completely different. It does not have to exist at all.

And do you know why I am happy that I can work as a teacher?

Why?

Because I can see, constantly see, how children mature into adults and clearly feel what strength life has in itself. We were just talking about cemeteries and death. The cemetery is an oasis of calm, reconciliation and balance. But pity, children, that is a constant thought and physical fermentation, a ripening, that is the spring of human generations and is there a more beautiful season than spring?

And I am so lucky that thanks to the work that I do, I am always in the midst of spring and I even have the possibility to slightly influence that human spring around me, to shape it and to give it direction and face.

Do you not regret, in these terms, that the younger generation is not affected by art as much as the previous generations?

I am unable to compare the strength of that effect twenty years ago, forty, sixty, with today. Art develops just the same as the generations do.

The relationship to classical art or music does not have a mass form, but still in every classroom you will find a few individuals that are actively interested in art.

And not only people and generations change. Even galleries and the way of presenting art changes.

Uvažoval jste někdy o tom, co je po smrti?

A kdo o tom nikdy neuvažoval. Jestliže po smrti něco je, pak tam určitě není čas v té podobě, jak ho známe my. Také tam není prostor, ale je tam skupenství, ve kterém nelze rozlišit co je nahoře a dole, vpředu a vzadu, vlevo či vpravo, prostě je tam průnik toho všeho. Není tam tma a světlo, ale je tam stálá absolutní průzračnost. Nejsou tam útržkovité znalosti a dovednosti, ale je tam absolutní vědění.

A nejsou tam city, euforie a deprese, ale je tam jeden stabilní pocit vyrovnaní. Může to být nějak takhle nebo úplně jinak. Taky to nemusí být vůbec nijak.

A víte proč jsem šťastný že mohu pracovat jako pedagog?

Proč?

Protože vidím, nepřetržitě vidím, jak děti dorůstají v dospělé a bytostně cítím, jakou sílu má v sobě život. Teď jsme mluvili o hřbitovu a umírání. Hřbitov je oáza klidu, smíření, vyrovnaní. Ale škola, děti, to je nepřetržitě myšlenkové a fyzické kvašení, dozrávání, to je jaro lidského pokolení a existuje krásnější roční období než právě jaro?

A já mám to štěstí, že díky práci, kterou dělám, jsem pořád uprostřed jara a mám dokonce možnost to lidské jaro kolem sebe malinko ovlivňovat, tvarovat a dávat mu směr a tvář.

Nemrzí Vás v té souvislosti, že mladá generace není uměním zasažena tolik jako generace předcházející?

Já neumím srovnat sílu toho zásahu před dvaceti, čtyřiceti, šedesáti lety a dnes. Umění se vyvíjí a stejně tak i ty generace.

Vztah ke klasické malbě nebo hudbě nemá masovou podobu, ale přesto v každé školní třídě najdete několik jednotlivců, kteří se o umění živě zajímají.

A nemění se jenom lidé a generace. Mění se i galerie a způsob prezentace děl.

A bored atmosphere, the painful examination of the self, moral degeneration and foreign faults. A glass of beverage that leads to a path to nowhere, strengths and desires from somewhere else, which cannot be felt.

One glass, a second glass, a third glass, so that the job is well done! Godly wrath and the punishing claw of booze. Godly wrath towards all drunkards? To whom in fact? For us all? Does she know?

Atmosféra otrávená, bolestné hledání sebe, mravní degenerace a cizí viny. Sklenka moku, který vede k cestě nikam, síly odjinud a touhy, jež nelze necítit.

Jedna sklenka, druhá sklenka, třetí sklenka, ať se dílo podaří! Boží hněv a trestající pařát chlástů. Boží hněv na všechny opilce? Na koho vlastně? Na nás všechny? Ví to ona?

Drunk / *Opilá* – 2000

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 50 cm

How do you mean?

I mean that up to the 19th century a lot of collections were only of interest to the wealthy individuals. Only in the 19th century did the collections start becoming open to the public. People, by which I mean common citizens, knew visual art at most from schools and churches. The opening of collections to the people meant a lot. It must have been very exciting for them. It must have been an exciting and exceptional event for them, because they lived in a period that did not churn out almost any visual expression, films, computer animations, advertisements.

They perceived a painting much more intensely than we are able to today because our senses are blunt from all the overflow of visual expressions around us.

And there were also not so many galleries and paintings.

Yes. You see, I have trawled through galleries in USA, France, Germany, Russia and the Czech Republic, but be it the Hermitage or the Louvre, there are such vast numbers of art pieces that it is not within human capabilities to stand in front of each painting and examine it. To be touched and amazed by something in the large galleries, I have a simple solution. I quickly go through as large a part of the exhibition as I can, then I mark in the plan what interested me at first glance, and then I return to those few paintings, which I enjoy, and which I study in detail.

But in that way a number of paintings pass you by.

They do. But still I am convinced that there is no point in seeing a thousand paintings in five hours. You will only get a headache from that and you will get nothing from it. Just imagine how large the big galleries are – the Parisian Louvre, Prado in Madrid, the National Gallery in London, the Hermitage in St. Petersburg, the Metropolitan Museum in New York, or the Museum of Historical Art in Vienna. For each of these galleries you need a week, a month, a year.

Jak to myslíte?

Myslím to tak, že vlastně až do 19. století většina sbírek byla záležitostí bohatých jednotlivců. Až v 19. století se začaly sbírky otevírat veřejnosti. Lidé, mám na mysli běžné občany, do té doby znali výtvarná díla maximálně ze škol a kostelů. Otevření sbírek pro tyto lidi znamenalo hodně. Byla to pro ně jistě vzrušující a významná událost, protože žili v době, která na ně nechrlila téměř žádná obrazová vyjádření, filmy, počítačové animace, reklamy.

Obraz proto prožívali mnohem intenzivněji, než jsme schopni my, protože naše smysly jsou přemírou obrazných vyjádření kolem nás otupeny.

A také nebylo tolik galerií a obrazů.

Ano. Víte já prolezl galerie v USA, Francii, Německu, Rusku i v Česku, ale ať je to Ermitáž či Louvre, je tam takové množství výtvarných děl, že není v lidských silách postát u každého obrazu a zkoumat ho. Aby mě ve velkých galeriích něco zasáhlo a ohromilo, řeším to jednoduchým postupem. Rychle projdu co největší část expozice, poznačím si do plánu, co mě při letmém pohledu zaujalo, a pak se vrátím k těm několika málo obrazům, kterými se potěším, a které si detailně prostuduji.

Ale tak Vám řada obrazů unikne.

Unikne. Ale přesto jsem přesvědčen, že nemá smysl za pět hodin shlédnout tisíc obrazů. Z toho Vás může akorát bolet hlava a nic z toho nemáte. Vždyť si jen představte jak rozsáhlé jsou velké galerie – pařížský Louvre, madridské Prado, londýnské National Gallery, petrohradská Ermitáž, Metropolitní muzeum v New Yorku či Kunsthistorické muzeum ve Vídni. Na každou z těch galerií potřebujete týden, měsíc, rok.

Eagerness and to a certain extent even lust is hidden within every one of us. And there are moments when they triumph over everything else, the earth, the world, the sky, they grow inside us and drive us to the point where things acquire a different colour, a different taste, a different smell...

Dychtivost a do jisté míry i chlípnost je skryta v každém z nás. A jsou chvíle, kdy přebíjí všechno ostatní, zemi, svět, nebe, roste v nás a žene nás někam, kde věci dostávají jinou barvu, jinou chuť, jinou vůni...

Eager / *Dychtivá* – 2001
Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

Paintings only attract a certain group of people...

– not only paintings. Galleries, large galleries, which are a special oasis of calm, peace, concentration, historical understanding and emotional balance. A moment ago we were talking about cemeteries and in that atmosphere of calm there is a certain parallel. In the gallery we do not find the tombs of dead people as we do in the graveyard, but we come across the result of works, for the most part, of dead people. Perhaps that is why in galleries you feel some kind of piety and respect. Through paintings we pay tribute to the skills and diligence of the artists, whose work survived their lives. That is how galleries look today, but that is not what they always looked like.

And how did they look?

Particularly in the 19th century people ate there, drank, celebrated, socially weaker citizens were drawn in just the same way as today the homeless are drawn to railway stations. There were many people in galleries, but not everybody was interested in art.

The Louvre in the second half of the 19th century was a place where some gentlemen successfully sought out prostitutes.

In the twentieth century a lot of galleries became dehumanised. It was as if they lost interest in visitors, as if their main function was taking care of individual pieces, monitoring temperature, humidity and dust ...

Galleries and the paintings inside them are worthless without people. Luckily at the end of the 20th century a change took place and the galleries using marketing became more attractive and people started returning to them. Even though a certain sterility remains in the galleries, developing into a feeling of almost complete disinfection, tourists bring life in. A work of art does not become great because somebody declares it as such, but because a lot of people want to see it and because a lot of people consider it to be great. To make this rule work, there has to be as many people as possible in galleries and at exhibitions. And for the collection and its presentation, the people that search for ever more novel forms, methods and strategies, should take care to draw visitors, an audience.

Obrazy přitahují jenom určitou skupinu lidí...

- nejenom obrazy. Galerie, velká galerie, to je zvláštní oáza ticha, klidu, soustředění, historického prozření, emocionálního vyrovnání. Před chvílí jsme mluvili o hřbitově a v té atmosféře klidu je určitá paralela. V galerii nenacházíte tak jako na hřbitově náhrobky mrtvých lidí, ale setkáváte se s výsledky práce z větší části už mrtvých lidí. Možná právě proto je v galeriích cítit jakási pieta a úcta. Přes obrazy vzdáváte hold umu a pílí autora, který svým dílem přežil svoji smrt. Tak vypadají galerie dnes, ale tak nevypadaly vždycky.

A jak vypadaly?

Zvláště v devatenáctém století se v nich jedlo, pilo, slavilo, uchýlovali se do nich sociálně slabí občané stejně jako se dnes uchylují bezdomovci na nádraží. V galeriích byla spousta lidí, ale ne všechny zajímalo umění.

Dokonce Louvre v druhé polovině 19. století bylo místem, kde někteří pánové sháněli s úspěchem prostitutky.

Ve dvacátém století se mnohé galerie odlidštily. Jakoby ztrácely zájem o návštěvníky, jakoby jejich hlavním posláním bylo ošetřovat jednotlivá díla, monitorovat teplotu, vlhkost, prašnost

Galerie, a obrazy v nich, jsou bez lidí k ničemu. Naštěstí ke konci 20. století došlo k obratu a galerie s uplatněním marketingu začaly být aktivnější a lidé se do nich začali vracet. Ač v galeriích i nadále zůstává jakási sterilnost přerůstající až do pocitu absolutní dezinfekce, turisté sem vnášejí život. Výtvarné dílo se nestává velkolepým proto, že jej za takové někdo prohlásí, ale tím, že ho chce co nejvíce lidí vidět a že ho co nejvíce lidí za velkolepé považuje. Aby tohle pravidlo platilo, musí být v galeriích a na výstavách co nejvíce lidí. A o sbírky a jejich prezentaci musí pečovat lidé, kteří hledají stále nové a nové formy, metody a strategie, jak návštěvníka a diváka přilákat.

Mythology is an expression of the dreams that humankind one day wants to fulfil. And because we want everything immediately, quickly and without delay, we would like to rush along a straight line after that fulfilment. And even though we dream about instant fulfilment, we still head towards it through constant curves, which slow us along our way.

If we think about it though, we discover that a curve is much more attractive and interesting than a stupid line.

Mytologie je výrazem snů, které chce lidstvo jednou naplnit. A protože chceme všechno hned, rychle a bez otálení, rádi bychom se hnali po přímce za tím naplněním. A ač o rychlém naplnění sníme, přesto se k němu ubíráme po nepřetržitých křivkách, které nás na cestě zdržují.

Zamyslíme-li se však, zjistíme, že křivka je mnohem půvabnější a zajímavější než stupidní přímka.

Dreamy / *Zasněná* – 2001

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

Not sitting with your hands in your lap.

Exactly. So that workers in galleries would not take as their own the motto that I found stuck up in one of the student's rooms in the youth house of our school: "The work at this workplace is so perfect that any improvement would mean a step backwards". (laughter)

To motivate people to work and get them to achieve is an age-old problem of humanity -

- and not only in galleries. Everywhere. You know, it is foolish to think that if you invest a great amount of money into your employees as compared to other employers, if you take them to exotic destinations for holidays, serve them food on golden platters, that they will work at a thousand percent. They will not. Just the same as if you stuffed yourself with kilograms of vitamins you would not run a hundred metres in two seconds. The source of working energy cannot be sought outside the person, each one of us should find the source of work energy inside our selves. That is why I think that a proper reward for me and for my employees should be given once they build something proper together and achieve something. When it is done the other way round all the resources are sucked dry and you find yourself standing half-way and you never reach the end of your journey. You will not fulfil your visions or dreams.

And how does that relate to workers in galleries?

People enamoured with art should be chosen to work in galleries, not people that just desperately wanted a job in the warmth and with a certain wage.

But that is valid for all professions.

Yes. And that is where the problem is. If this was to work, schools would be full of excited teachers, offices full of willing workers, pubs full of honest waiters.

You know, wherever you go, you get the feeling that in that company, in the bureaus and offices there is hectic and intensive work going on, they scream into the phones how busy they are, but in reality they are only creating a mask and doing nothing other than these masking manoeuvres. To create the pretence of work in a job is simple if you are not working as a driver or if you are not responsible for a machine or some technology that cannot be bluffed. Or if you are not a painter. A painting does not paint itself. Or an actor. A performance in the theatre will not perform itself. I do not want to analyse, I am just giving examples.

Nesedět s rukama v klíně.

Přesně tak. Aby si pracovníci v galeriích nevzali za své to, co jsem našel nalepené v jednom studentském pokoji domova mládeže na naší škole: „Na tomto pracovišti se pracuje tak dokonale, že každé zlepšení znamená krok zpět“. (smích)

Motivovat lidi k práci a donutit je k pořádným výkonům je odvěký problém lidstva –

- a nejen v galeriích. Všude. Víte je bláhové myslet si, že když začnete do zaměstnanců cpát oproti jiným zaměstnavatelům neskutečně velké peníze, když je budete vozit na exotické dovolené, servírovat jim jídlo na zlatých podnosech, budou pracovat na tisíc procent. Nebudou. Stejně tak, budete-li se cpát kilogramy vitamínů, neuběhnete stovku za dvě vteřiny.

Zdroj pracovní energie nesmí člověk hledat vně, zdroj pracovní energie musí každý člověk objevit sám v sobě. Proto si myslím, že pořádnou odměnu sobě i svým zaměstnancům má člověk poskytnout tehdy, až společně opravdu něco pořádného dosáhnou a vybudují. Když se to udělá opačně, vysají se za chvíli všechny zdroje a zůstanete stát v půli cesty a nikdy nedojdete do cíle své cesty. Nenaplníte své představy a vize.

A jak to souvisí s pracovníky galerií?

Do galerií by se měli vybírat lidé nadšení pro umění, nikoliv lidé prahnoucí pouze po práci v teple a po jistém výdělku.

Ale to přece platí pro všechny profese.

Ano. A v tom je ten problém. Kdyby tohle fungovalo, byly by školy plné nadšených učitelů, úřady ochotných úředníků, hospody poctivých číšníků.

Víte ať přijdete kam přijdete, máte pocit, že ve firmách, úřadech a kancelářích se hekticky a usilovně pracuje, přitom mnohde se lidé pouze obklopí papíry, ustaraně pobíhají po firmě, zuřivě mládí do klávesnice počítače, vykřikují do telefonu jak jsou zaneprázdnění, ale ve skutečnosti jen maskují a nedělají nic mimo ty maskovací manévry. Předstírat v zaměstnání práci je snadné, nepracujete-li jako řidič nebo nemáte-li na starosti stroj či technologii, která se oblafnout nedá. Nebo nejste-li malíř. Plátno se samo nenamaluje. Nebo herec. Představení v divadle se taky neodehraje samo. Nechci dělat rozbor, uvádím příklady.

The freezing touch of a cold sun and a body without a face. The mouldy remains of human forgetfulness and disorientation in the middle of all measures created by hell itself. The precisely drawn and surprisingly pleasant curves of a body without mucous membranes and other bodily matter that has been lost and is sinking into the darkness of the eternity of far away lands and time. Do you feel your raised hands desiring to touch? Inadvertently you become scared of the space of dark blue that pays tribute to sadism that has crawled throughout the whole universe like a cancer. And yet in the end we masochistically touch, just as we touch everything, so that we stumble between creation and the final judgement, as countless people have stumbled before. And do we ask why? How easy it is to answer. People do so from the beginning. And a naive suicide thinks that with the act of self-destruction he will escape to a place where he will just happily and peacefully flow in different spatial and time co-ordinates. The faded souls of suicide victims wandering in the valley of darkness. You chose wrongly. The wreckage of the cold sun lying in the gutters will not warm you anymore.

Ledový dotek studeného slunce a tělo bez tváře. Ze samotného pekla uhnětené zbytky lidské zapomenutosti a ztracenosti uprostřed všehomíra. Přesně vykreslené a překvapivě milé křivky těla bez sliznic a dalších tělesných hmot ztracené a nořící se do tmy nekonečnosti dále a času. Cítíte své vzpřažené ruce toužící sáhnout si? Bezděky dostáváte strach z prostoru temné modři vzdávající hold sadismu prolezlému jako rakovina celým vesmírem. A přece si masochisticky nakonec sáhnem, jako saháme na všechno, abychom se potáceli mezi počtím a posledním soudem, jako se potácelo už nespočet lidí. A říkáme si proč? Jak snadná odpověď. Lidé tak činí přece odjakživa. A naivní sebevrah si myslí, že aktem sebezničení unikne někam, kde bude jen klidně a spokojeně plynout v jiných prostorových a časových souřadnicích. Vybledlé duše sebevrahů bloudící v úžlabině temna. Špatně jste zvolili. Trosky studeného slunce povalující se pod okapy už vás nezahřejí.

Contentment / Pohoda – 2001

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 60 cm

The night, the moon, a pond in the midst of ferns... A kitsch environment evoking romantic love. The imagination, into which you blow, and they disappear.

Noc, měsíc, studánka uprostřed kapradí... Kýčovitě prostředí evokující romantickou lásku. Představy, do kterých fouknete, a jsou pryč.

Moon pond / *Měsíční studánka* – 2001

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

Some painters create fifty paintings in a lifetime, others five thousand. Is that related to diligence?

Probably yes. But it is not connected with the success of the painter. To exaggerate it, a painter that creates just a single painting in his life, one fantastic piece, will give the world more than a diligent painter creating every day one mediocre painting after another.

It is better to work on one painting carefully in the long run -

– no, no. We did not understand each other. That one super painting could have been created in ten minutes and finished. Time does not play a part here. Do you know what is the worst for a painter?

What?

At a certain stage of working on a canvas, to say – enough. And not to touch the painting anymore, because no painting in the world can ever be finished.

And by that you mean?

By that I mean that a painter must not succumb to the natural feeling and effort to continuously finish something off and improve something in the painting. At a certain stage you are no longer improving the painting, but murdering it, ruining it and disgracing it. Through diligence and exhaustion you suffocate the painting more and more, until you kill it completely.

That sounds interesting.

Interesting maybe. But a lot of painters have killed their paintings in this way, paintings that could have lived healthy and successful lives. It is similar to the sentence in the student room. Every “improvement” of the painting after passing a certain boundary is a step backwards. But even here I have come across exceptions. Are you interested?

Některý malíř vytvoří za život padesát obrazů, jiný pět tisíc. Souvisí to s pracovitostí?

Asi ano. Ale nesouvisí to s úspěšností malíře. Když to přeženu, malíř, který namaluje v životě jeden jediný obraz, jedno fantasticky povedené dílo, dá světu víc než pracovitý umělec tvořící každý den jeden průměrný obraz za druhým.

Raději tedy pracovat na jednom obraze pečlivě a dlouhodobě –

- ne, ne. To jsme si nerozuměli. Ten jeden super obraz může vzniknout deset minut a hotovo. Čas tady nehraje roli. Víte, co je vůbec pro malíře nejhorší?

Co?

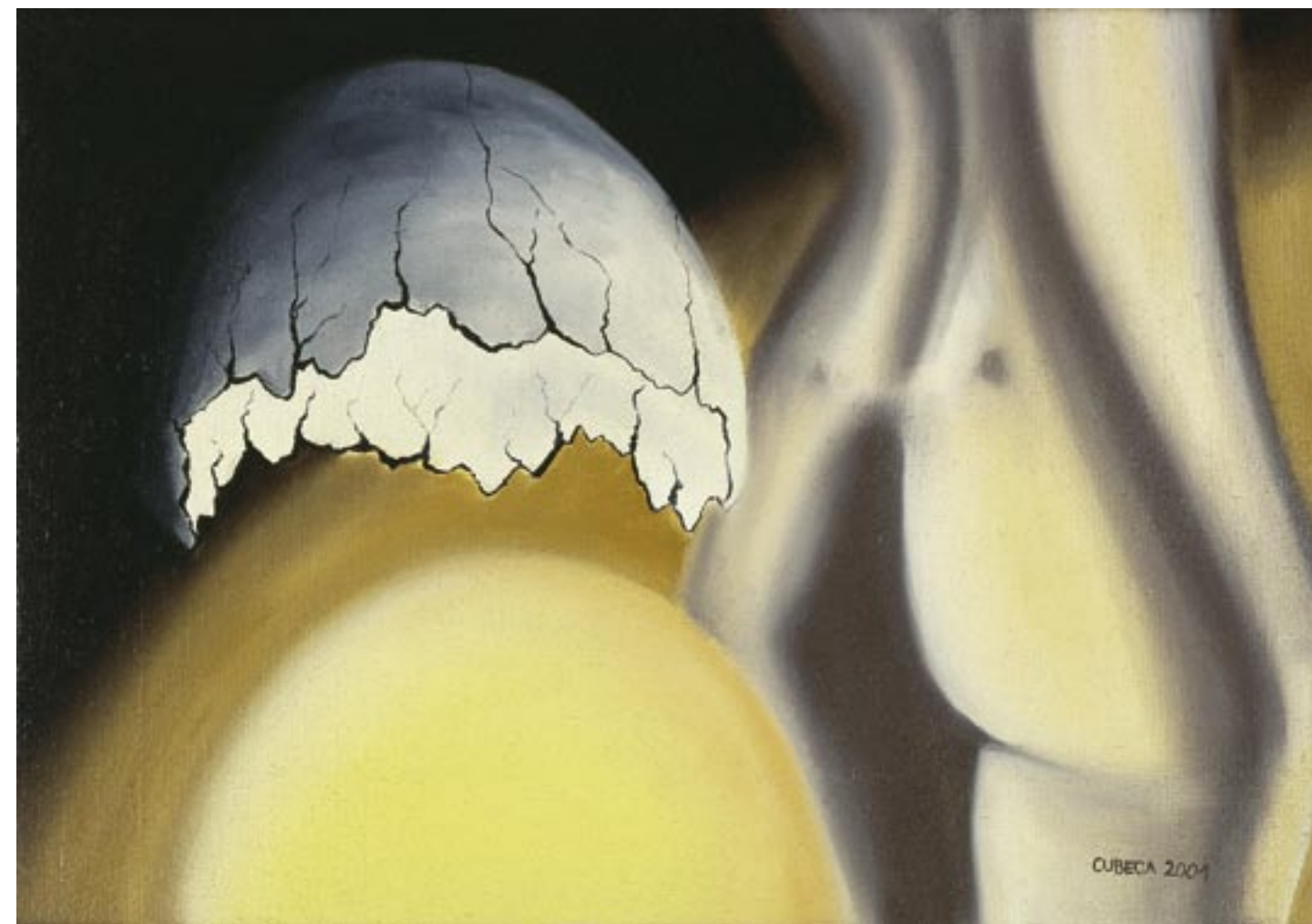
V určité fázi práce na plátně si říci – dost. A už na ten obraz nesahat, protože žádný obraz na světě není nikdy dokončen.

A tím myslíte?

Tím myslím, že malíř nesmí podlehnout přirozenému pocitu a snažit se pořád na obraze něco dotahovat a vylepšovat. V určité fázi už obraz nevylepšujete, ale przníte, kazíte a znesvěcujete. Pílí a upachtěností obraz dusíte čím dál víc, až ho úplně zabijete.

To zní zajímavě.

Zajímavě snad. Ale spousta malířů tímto způsobem vraždí obrazy, které mohly žít zdravý a úspěšný život. Je to jako s tou větou na studentském pokoji. Každé „vylepšení“ obrazu po překročení hranice je krokem zpět. I když i tady jsem se setkal s výjimkou. Zajímá Vás to?

Conception is a continuously repeating miracle of nature. A miracle that is the most miraculous of all miracles. At least until the time when we fully decode it and understand it.

Početí je neustále se opakující zázrak přírody. Zázrak, který je ze všech zázraků nejzáračnější. A to všechno až do doby, než jej plně rozluštíme a pochopíme.

Conception / Početí – 2001
Oil on canvas / Olej na plátně – 35 x 50 cm

Everything interests me.

I was at an exhibition opening and started talking to the artist of the presented pieces and he told me with amusement, how he created his best painting. He toiled the whole day on a landscape and had finished it ten times that day, but each time something did not seem right in the painting and so he improved and improved. And in the evening he became angry, it was more and more of a great daub, so he took the biggest brush that he had and furiously lay into the painting with it, until from the landscape only a few colour stains were left. He went to sleep and in the morning he stopped and stared. He immediately knew that he had managed to achieve something with the canvas that he would not usually have tried and could not have achieved. He attempted a similar approach a couple of times, but a good painting never came out of it again, one that carried any kind of hidden message. But with that one, first case, he succeeded. Accidentally, naturally, just as a lot of events around us come about naturally and accidentally.

As far as I know, that good painting did not gather dust in the gallery, somebody bought it immediately.

Are paintings sold easily and quickly these days?

Paintings have never been sold easily. Also only a few painters in history, even in the present, have managed to live off the sale of their paintings alone.

The paradox is that poor painters lived in poverty and distress throughout their lives, they barely found enough money for frames, canvases, colours, for the rent of their flats and for food.

Many a time they wanted to sell at least some of their work, they spurred themselves on to painting portraits of those that paid on the nail and immediately.....

Well, the paradox lies in the fact that after their deaths, their work appeared in a completely different situation. The ignorance disappeared, the price started climbing and twenty, thirty, forty years after the death of the painter, each of his pieces has a much greater value than all of the paintings that the artist sold during his lifetime.

That is sad.

Maybe it is sad, but it is mainly logical. Time on the one hand verifies qualitatively the standard of the painting, on the other hand the buyer, actually the investor, calculates that the given artist will not paint anymore and therefore there is no fear of the devaluation of the investment. With the fact that the piece is closed, the psychological pressure on the value rises.

Všechno mě zajímá.

To jsem byl na vernisáži a dal se do řeči s autorem prezentovaných děl a on mi se smíchem vyprávěl, jak namaloval svůj nejlepší obraz. Celý den se pachtil s krajinou a měl ji ten den už desetkrát dokončenou, ale vždy se mu na obraze něco nezdálo a tak vylepšoval a vylepšoval. A večer už ho popadl vztek, byla to čím dál větší mazanice, tak vzal největší štětec, který měl a zuřivě ten obraz tím velkým štětcem políčil, až z krajiny zůstalo pár barevných fleků. Šel spát a ráno zůstal hledět. Hned věděl, že se mu podařilo na plátně vytvořit něco, k čemu by se normálně neodhodlal a nedobral. Zkusil podobný postup ještě několikrát, ale už nikdy z toho nevznikl zdařilý obraz, který by nesl jakékoliv skryté poselství. Přitom v tom jednom, prvním případě, se to povedlo. Náhodně, přirozeně, stejně jako se náhodně a přirozeně seběhne mnoho událostí kolem nás.

Pokud vím, ten povedený obraz se v galerii neohřál, hned ho někdo koupil.

Prodávají se dnes obrazy dobře a rychle?

Obrazy se nikdy neprodávaly dobře. Taky jenom minimum malířů v minulosti i současnosti dokázalo žít jenom z prodejů svých děl.

Paradox je v tom, že chudáci malíři za svého života třeli bídu s nouzí, sotva sehnali peníze na rámy, plátna, barvy, na nájemné za byt a na jídlo.

Častokrát zoufale toužili prodat alespoň některé své práce, podbízel se malováním portrétů těch, kteří platili na desku a hned.....

No a paradox spočívá v tom, že po smrti malířů se najednou jejich díla ocitla v úplně jiné situaci. Zmizela nevšímavost, cena se začala šplhat nahoru a dvacet, třicet, čtyřicet let po smrti malíře má najednou každý jeho obraz mnohem větší cenu než měly všechny obrazy, pro které našel malíř zákazníka ještě za svého života.

To je smutné.

Možná je to smutné, ale je to především logické. Čas na jedné straně kvalitativní úroveň obrazů prověří, na straně druhé si kupec, vlastně investor, spočítá, že daný malíř už nic dalšího nenamaluje, a tudíž nehrozí rozmělnění investice. Tím faktem, že dílo je uzavřeno, stoupá také psychologický tlak na cenu.

Fear can be very productive and beneficial. Of course even fear has to be within reason. A person who loses restraint, who is not scared of anything or anybody, can reach the stage where as a result of his self-confidence, he destroys himself.

*Bát se je pro život velice přínosné a prospěšné. Samozřejmě i bát se je třeba s mírou.
Člověk, který ztratí zábrany, který se nebojí ničeho a nikoho, může dospět k tomu, že v rámci svého velikášství zničí nakonec sám sebe.*

Fear / Strach – 2001

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 50cm

Do you think that the price is the decisive factor when purchasing a painting?

The price is an important factor. But it is very closely connected to what group of people are purchasing the paintings. In my opinion, it is possible to separate the painting buyers into four groups. The first big group is made up of people who understand painting and art, who carefully consider their investments and only purchase two or three paintings in their life.

The second group also understand painting and art, however they do not buy for themselves, but for wealthy customers who have money and a love for art and accept advice.

The third group are buyers who have enough capital and buy art pieces only on the basis of whether they like them, they do not create painting collections intentionally, but they enjoy buying them. They receive the same pleasure from buying an expensive painting or an expensive car.

The fourth group are all the rest. It is a bright mixture of people who might buy a painting for Christmas, for a birthday, for completing the interior of a flat, for representation, for supporting their ego, for the purpose of the reliable storage of money, for the purpose of satisfying a sudden impulse of the mind, etc. etc.

But if I return to your question, to the price, I have to say that the real price of paintings is created long after the death of the painter.

During his life the painter can ask for any price he wants, but it is always an artificial price, plucked from the air. When somebody sets the price for one of their paintings at a million, it does not mean that the painting has ten times greater quality than a painting for a hundred thousand.

What convinces a buyer to be willing to pay the requested price for a painting?

That is simple. The buyer has to be convinced that it is possible to sell the painting, if the need arises, for at least the same price that he is going to buy it for. Of course the ideal situation involves a subsequent sale for a multiple of the original price.

Myslíte, že cena je rozhodujícím faktorem při koupi obrazů?

Cena je důležitým faktorem. Ale velice úzce souvisí s tím, jaká skupina lidí obrazy kupuje. Podle mě lze rozdělit kupce obrazů na čtyři skupiny. První velká skupina jsou lidé, kteří obrazům a výtvarnému umění rozumějí, svoji investici pečlivě zvažují a za život si koupí dva tři obrazy.

Druhá skupina také obrazům a výtvarnému umění rozumí, nenakupuje však pro sebe, ale nakupuje pro movité zákazníky, kteří mají peníze i lásku k umění a nechají si poradit.

Třetí skupinou jsou kupci, kteří mají dostatek finančních prostředků a nakupují výtvarná díla pouze na základě toho, že se jim líbí, nevytváří cíleně sbírky obrazů, ale nákupem se baví. Stejnou radost jim udělá jak koupě drahého obrazu tak koupě drahého auta.

Čtvrtá skupina jsou ti ostatní. Je to pestrá směsice lidí, která koupí obraz na Vánoce, na narozeniny, na doplnění interiéru bytu, na reprezentaci, na zvýraznění svého ega, za účelem spolehlivého uložení peněz, za účelem uspokojení náhlého hnutí mysli atd. atd.

Ale když se vrátím zpátky k Vaší otázce, k ceně, musím říct, že skutečná reálná cena obrazů vzniká až dlouho po malířově smrti.

Za svého života si může malíř napálit cenu jakou chce, vždycky je to však cena umělá, vycucaná z prstu. Když si někdo stanoví cenu svého obrazu na milion, neznamená to, že obraz je desetkrát kvalitnější než obraz za sto tisíc.

Co může přesvědčit kupce, aby za určité dílo byli ochotni zaplatit požadovanou cenu?

To je jednoduché. Kupce musí být přesvědčen o tom, že obraz bude možno v případě potřeby prodat za minimálně stejnou cenu, za jakou obraz koupil. Samozřejmě ideálním případem je další prodej za několikanásobek původní kupní ceny

How many times in life do we wake up and have an inner battle with the urge to just lie there for a little longer? And yet after a while we get up every day, to get on with experiencing the events that the day brings us. Three hundred and sixty five days in the year, three hundred and sixty five individual lives that we enter, to create something within them, and to close the door after them silently in the evening.

Kolikrát se za život probouzíme a svádíme vnitřní boj s chutí ještě chvíli se jen tak válet? A přece každý den po chvíli vstaneme, abychom se pustili do prožívání času, který nám den přináší. Třistapětašedesát dní v roce, třistapětašedesát samostatných životů do kterých vstupujeme, abychom v nich něco vytvořili, a abychom za nimi večer potichu zavřeli dveře.

Awakening / *Probuzení* – 2001

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

Why do so few Czech painters make it in the world?

I do not know whether few or many Czech painters make it in the world. Art is not about nationality and states. Art is cosmopolitan.

Who has the greatest influence in evaluating the work of a particular artist?

The artist himself always does. And of course a big influence comes from the art historians, the journalists and the gallery owners. They have the strength to raise up or trample on an artist.

A painter's life is a difficult life ...

I apologise but I do not agree. It may be a complicated life, but in its own way it is a very beautiful and special life full of surprises, discoveries, tension, searches, answers and dreams...

And this whether your paintings end up in the New York Museum of Modern Art or in the attic of an old hayloft where dust, moisture and wind swiftly devour them.

What can you do to ensure that the painting does not end up in the hayloft?

In particular, ensuring that the name of the artist has the attributes of a quality label. In any market, not only the market of paintings, only well-known and respected labels survive for an extended period. And to create a label for your work initially means only one thing – awakening interest. The second step is to maintain the interest and the third step is to increase the interest with brave steps. And all that without tricks, falsities and dishonesty.

Proč se ve světě prosazuje tak málo českých malířů?

Já nevím zda se prosazuje málo nebo moc českých malířů. Výtvarné umění není o národech a státech. Výtvarné umění je kosmopolitní.

Kdo má největší vliv na prosazení děl určitého autora?

Vždycky autor sám. A samozřejmě velký vliv mají kunshistorici, novináři a galeristé. Ti mají sílu autora zvednout nebo zadupat.

Malířský život je těžký život ...

Promiňte že nesouhlasím. Je to možná složitý život, ale svým způsobem krásný a specifický život plný překvapení, objevování, napětí, hledání, odpovídání, snění

A to i přesto, že Vaše obrazy mohou skončit stejně tak v newyorském Muzeu moderního umění jako na půdě starého seníku, kde je rychle rozežere prach, vlhkost a průvan.

Co udělat, aby obrazy neskončily na seníku?

Především dosáhnout toho, aby jméno autora získalo atributy kvalitní značky. Na trhu s čímkoliv, nejen na trhu s obrazy, přežívají dlouhodobě pouze známé a prověřené značky. A vtisknout svým dílům značku znamená v prvním kroku jediné – vzbudit zájem. Druhým krokem je zájem udržet a třetím krokem je zájem kurážnými kroky zvyšovat. A to všechno bez fíglů, podvůdků a nečestností.

What is the problem, then, that prevents more painters from achieving this quality label?

It is not a problem. It is natural selection. Only the most able will be successful in the long term. Not only in visual art, but in all fields of human activity a lot of people try to reach the top. To reach the top is the privilege of only the most able ones. And this despite the fact that quite often the less able ones are not able to handle the failure and try to bring the successful ones down.

If painters join a group however, they are able to put forward their aims with greater ease, and they reach the top more easily.

The group is a fiction. Nothing in the way of a group really exists. A group is always a disparate conglomerate of individual aims which, I admit, can for a time show some characteristics of unity. And for that period of unity, the less able can ride on the backs of the more able ones. But collectivism as a route to success is ultimately sentenced to failure because the less able ones lifted to the top always eventually sink, taking the group with them. We talked about this a little while ago.

But you negate history in this way. Society and its order is always organised by power, the collation of people, groups, if you like.

History does not negate but support what I say. No state, no group of states, no regime has survived the ages. Structures created by the short-term bonding of people constantly changes, flows and transforms.

But the greatest buildings, discoveries, etc. were mainly as a result of the combination of the power of many people.

Yes. I completely agree with you there. But it still does not disprove my thesis that the bonding of people is always temporary and always pointed by a joint aim. As soon as the aim dissolves or is achieved, the bonding ends and often from a united power, a disorganised chaos of opposing powers is created. And do you know how you can recognise the truly strong individuals in this human jungle?

V čem je tedy problém, proč více malířů nedosáhne kvalitní značky?

To není problém. To je přirozený výběr. Dlouhodobě uspějí pouze ti nejschopnější. Nejen ve výtvarném umění, ale ve všech oborech lidské činnosti se dere nahoru obrovské množství lidí. Prodrat se nejvýš je výsadou jen těch nejschopnějších. A to i přesto, že ti méněschopní svoji prohru mnohdy neunesou a snaží se ty úspěšnější z vrcholu setřást.

Pokud se však malíři spojí do skupin, lépe prosadí své zájmy, snaže se probíjí k vrcholu.

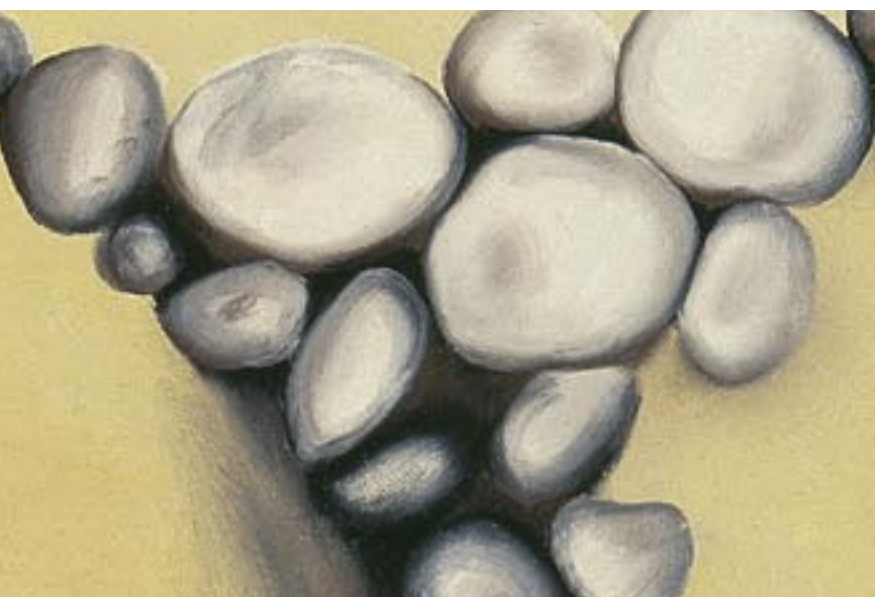
Kolektiv je fikce. Nic takového jako kolektiv v podstatě neexistuje. Kolektiv je vždycky nesourodý slepenec individuálních zájmů, který, připouštím, může po nějakou dobu vykazovat rysy jakési jednoty. A po tu chvíli jednoty se mohou po zádech nejschopnějších svézt i méně schopní. Ale kolektivismus jako princip výtahu k úspěchu je odsouzen ke konečné prohře, protože právě ti neschopní vytažení nahoru vždycky v konečném důsledku potopí výtah i samotný kolektiv. Vždyť jsme o tom nedávno mluvili.

Tím ale popíráte dějiny. Společnost a její uspořádání vždy utváří síla, seskupení lidí, kolektiv, chcete-li.

Historie nepopírá, ale potvrzuje, to co říkám. Žádný stát, žádné seskupení států, žádný režim nepřežívá věky. Struktury dané krátkodobým spojením lidí se neustále mění, přelévají, transformují.

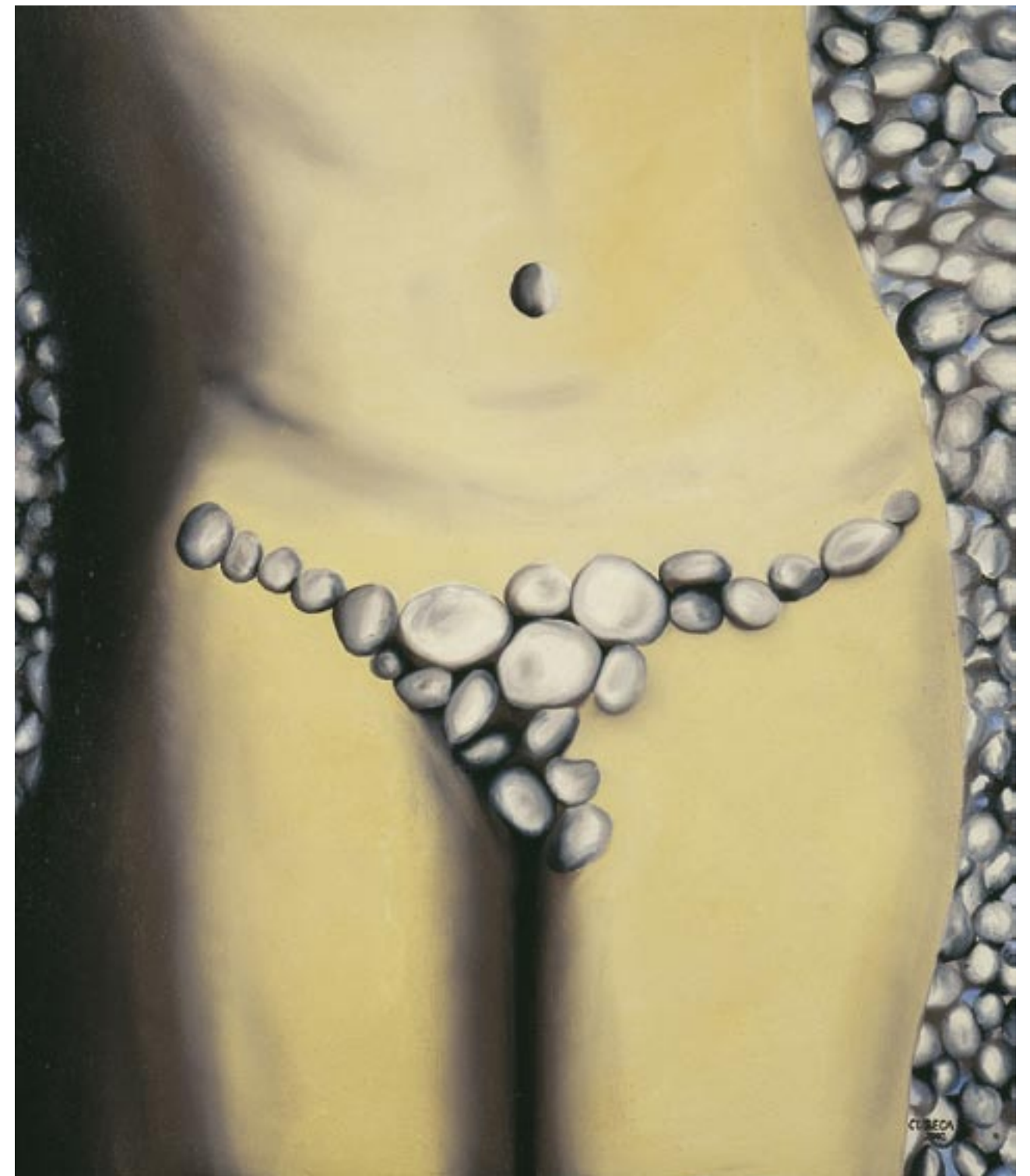
Přece nejskvělejší stavby, objevy, apod. byly povětšinou výsledkem spojení sil mnoha lidí.

Ano. V tom s Vámi plně souhlasím. Ale pořád to nevyvrací moji tezi, že spojení lidí je vždy dočasné a vždy cílené společným zájmem. Jakmile se cíl rozmělní nebo dosáhne, spojení končí a často z jednotné síly vzniká nepřehledný chaos protichůdných sil. A víte, jak poznáte v té lidské džungli opravdu silné jedince?

I love the beach, I love the sea, I love summer... In all its forms...

Miluji pláže, miluji moře, miluji léto... Ve všech jeho podobách...

On the beach / Na pláži – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

How?

Firstly the weaker ones group around them, but mainly, the strongest ones even with the possibility of occasional failure and loss are able to continue to strive for what they want. Take, for example, how many people exist in art that change one art field for another. They always have the feeling that somewhere other than where they are, something bigger is taking place, something better, more recognised. These runners will never become the best.

The best themselves create styles and history. The weaker ones let themselves be dragged along by those styles and history. The best live with an inextricable link to their aims while the weaker have their journey divided into isolated victories and isolated losses.

If the best reach their destinations in one way, for example a route full of curves, the weaker ones will wander along many paths divided by sharp turns – they return, jump, reverse, run ahead, resign themselves, win euphoric victories and so on. Do you understand what I am trying to say?

Yes. And I have to agree.

I am glad. You know, the philosophy of life, some kind of doctrine of life, is directly dependent on the strength of every individual, and it separates people into those that know what they want out of life and what they can offer to life, and those that consider life to be something that will support them all their existence without reservation. This thought looks like a real simplification, but it gives a good picture of the core of people's society and its inner polarisation.

We constantly try to resolve the words successful, unsuccessful, able, not able -

– and we are never able to pinpoint them exactly. We can only argue about them, because nothing exists that we could measure and distinguish between the abilities of an individual and the everyday activities to the whole life ones, if we consider activities that are not comparable.

Nevertheless, it stands that active people succumb to stress and depression less than lazy ones. And art, so that I do not constantly escape from the theme, is a vaccination against the feelings of boredom and emptiness, against the feelings of life's tiresomeness. Art is a field that forces you to think, to analyse and to dream. And that is very important for life. Art, in such a way, adds to the fulfilment of life and prevents life from becoming a mere biological process. And it does not matter whether art comes from decadence, negative irony, nostalgia, optimism, positivism and so on.

Jak?

Jednak se kolem nich kupí ti slabší, ale zejména tak, že ti nejsilnější dokáží i přes příkoří, občasné prohry a neúspěchy směřovat dál za svým cílem. Vezměte si, kolik jen ve výtvarném umění existuje lidí, kteří střídají jeden výtvarný obor za druhým. Pořád mají pocit, že někde jinde, než jsou právě oni, probíhá něco většího, skvělejšího, uznávanějšího. Tihle přebíhači se nikdy nestanou nejlepšími. Nejlepší sami tvoří směry a dějiny. Slabší se nechají směry a dějinami smýkat. Nejlepší hluboce prožívají svoji cestu k cíli jako celek, slabší mají svoji pouť rozdělenou na izolovaná vítězství a izolované prohry.

Jestli nejlepší prochází k cíli jednou cestou, třeba plnou zatáček, ti slabší bloudí po mnoha cestách oddělených ostrými stříhy – vrací se, přeskakují, couvají, pádí vpřed, rezignují, euforicky vítězí a tak dál. Rozumíte, co chci říct?

Ano. A musím souhlasit.

To mě těší. Víte, životní filozofie, jakási životní doktrína, je přímo závislá na síle každého jednotlivce, a dělí lidi na ty, kteří vědí, co od života chtějí a čím mohou životu přispět, a ty, kteří považují život za něco, co je bude bezvýhradně celou jejich existenci podporovat. Tahle myšlenka vypadá jako strašlivé zjednodušení, ale vystihuje podstatu lidské společnosti a její vnitřní polarizaci.

Pořád řešíme pojmy úspěšní, neúspěšní, schopní, neschopní –

- a nikdy je úplně nevystihneme. Můžeme o nich akorát polemizovat, protože neexistuje nic, čím by se dal měřit a rozlišovat okamžitý výkon jednotlivce od výkonů každodenních až po celoživotní, nejde-li o srovnatelné činnosti.

Nicméně platí, že činností lidé trpí stresem a depresemi méně než ti líní. A umění, ať Vám pořád neutíkám od tématu, to je vakcína proti pocitu nudy, prázdna, proti pocitu otrávenosti ze života. Umění je totiž oblast, která vás nutí přemýšlet, analyzovat, snít. A to je pro život velice důležité. Umění tak přispívá k naplnění života a zabraňuje tomu, aby život byl pouhým biologickým procesem. A je jedno, jestli umění vychází z decadence, negace, ironie, nostalgie, optimismu, pozitivizmu a podobně.

As a youth I used to hate classical music and could not understand people that were able to listen to it. Now that I am middle-aged I have discovered a taste for classical music. When you sink into classical music, you instantly discover that it does not exist simply on one level but that it contains a countless number of tones and moods. Yes. I like modern music as well. As compared to modern music, classical music cannot be used as a background. Especially thanks to its richness it will never sink to the standard of a backdrop, but instead demands to be at the centre of your attention or it would rather leave the stage altogether.

V mládí jsem klasickou hudbu nesnášel a nechápal jsem lidi, kteří ji mohou poslouchat. Ve středním věku jsem klasické hudbě přišel na chuť. Když se do klasické hudby ponoříte, rázem zjistíte, že není prooplánová, že obsahuje nepřeborné množství tónů a nálad. Ano. Mám rád i moderní hudbu. Na rozdíl od moderní hudby se klasika nedá poslouchat jako kulisa. Právě díky své bohatosti nikdy neklesne na úroveň kulis, ale vyžaduje si stát se středem Vašeho zájmu nebo raději odejde ze scény.

Philharmonic / *Filharmonie* – 2002

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

Not only dirty clothing has to be washed here and there. Even human relationships need an occasional wash and cleaning. It is often not very pleasant, but you feel better when you are clean.

Nejenom špinavý oděv musíme tu a tam vyprat a vyčistit. I lidské vztahy potřebují občas vyprat a pročistit. Není to kolikrát příjemné, ale v čistém se přece jenom cítíme lépe.

Laundry / Velké prádlo – 2002

Oil on canvas / Olej na plátně – 90 x 85 cm

And what viewpoint do you take?

My belief is that art is a game. A game with which a person discovers his personality and expresses his identity, his dreams, his desires, his wishes and everything that he believes in and hopes for.

Art that stops being a game but instead is cold and impersonal, loses that which attracts people: the tension, the mystery and the element of the unknown.

Modern art, according to the long established academic rules, would be nothing other than a spiritless mixture of colours and shapes. The traditional classical composition and colour schemes were so clear, defined and developed!

And the more personal and intimate atmosphere of the impressionist work with its naturalism, randomness and transience followed the closeness to real life with all its imperfections, its unfinished things, its extravagances and even its beauties, while official criticism laughed and was disgraced by that which was quite precisely captured from reality in the painting, including the atmosphere of the moment.

Criticism slept through the period.

Criticism was left in the dark because it was used to dealing with a professional depiction of paintings, which it considered as clean faces, formal positions, the precise drawing of detail, which did not reflect reality, but made it more beautiful, so that the portrait would be approved of by the person that commissioned it and the models. The depiction of the body and its shades in its stiffness contradicted the many layers of a fresh and turbulent world around us.

A laid-back nature, smiling, lively and warm, in its multiple meaning having even some kind of diminution of the world around us, captured in the paintings of the impressionists evoked ignorance and scorn from respected and official painters, but it also evoked great confusion. As with everything that we scorn, but that continues to develop in its own way and seeps into the consciousness of the people, you start to observe it a little sooner or later: is there nothing in it, damn it?

How is it possible that the beauty of the female body captured by rough strokes of the brush without a precise study of details, at first sight seems to show that the painter cannot even handle the basics of drawing and painting, though nevertheless is somewhat pretty, natural and lively?

Next to the false perfection of the official criticism of the respected themes, compositions and positions, when every cottager's, burgher's or factory worker's wife looked like a goddess, impressionism finds real, realistic depth in human existence, with all its characteristics, with its provocativeness, its restlessness, its limitations and wealth.

I like impressionism and that is why I constantly return to it. And in the spirit of my life philosophy I do not consider it to be something that was surpassed, old and dead, just as I do not consider as dead and surpassed that which people of the period of their existence created and that still exists, be it in a perfect form or in half-destroyed remnants and records.

A z čeho vycházíte Vy?

Já vycházím především z toho, že umění je hra. Hra, kterou člověk odhaluje svoji osobnost a projevuje svoji individualitu, své sny, touhy, přání a vše, v co věří a doufá.

Umění, které přestává být hravé, ale je studené a neosobní, ztrácí to, co lidi přitahuje: napětí, tajemno, neznámo.

Moderní umění by podle kdysi ztuhlých akademických pravidel nebylo ničím víc než bezduchým spletením barev a tvarů. Vždyť tradiční klasické kompoziční a barevnostní schéma bylo tak zřetelné, ustálené a propracované!

A o co víc soukromá intimní atmosféra impresionistických děl se svou přirozeností, náhodností a prchavostí okamžiku sledovala přiblížení se skutečnému životu se všemi jeho nedostatky, nedodělky, extravagancemi i půvaby, oficiální kritika se smála a pohrdala tím, co na obrazech poměrně přesně zachycovalo skutečnost, včetně atmosféry okamžiku.

Kritika zaspala dobu.

Kritika zůstávala bez porozumění proto, že byla zvyklá zabývat se profesionálním ztvárněním obrazů, za což považovala vymydlené obličej, strnulé pozice, přesně vykreslené detaily, které neodrážely skutečnost, ale přikrášlovaly ji, aby se podobizny líbily svým objednatelům a modelům. Ztvárnění těla a jeho barevnost tak ve své ztuhlosti popírala mnohovrstevnost svěžího a neklidného světa kolem nás.

Nenucenost, usměvavost, živost, vřelost a ve své mnohoznačnosti i jakási kompaktnost světa kolem nás zachycovaná na obrazech impresionistů vyvolávala u uznávaných a oficiálních malířů nejen přehlížení a pohrdání, ale současně i velký zmatek. Jako u všeho, čím pohrdáme, ale co se přesto dál svojí cestou rozvíjí a dostává do povědomí lidí, začneme dříve či později po očku sledovat: nebude na tom, k sakru, něco?

Jak je možné, že půvab ženského těla zachyceného hrubými tahy štětce bez pečlivé studie detailů, jehož malíř snad na první pohled nezvládá ani základy kresby a malby, je tak okouzující, přirozený a živý?

Vedle falešné dokonalosti oficiální kritikou uznávaných námětů, kompozic a póz, kdy každá žena chalupníka, měšťáka či továrníka vypadá jako bohyně, nalézá impresionismus skutečný, reálný rozsah lidské existence, se všemi jeho rysy, s jeho dráždivostí, neposedností, omezeností i bohatstvím. Impresionismus mám rád a proto se k němu pořád vracím. A v duchu své životní filozofie ho nepovažuji za něco překonaného, zastaralého a mrtvého, jako nepovažuji za překonané a mrtvé cokoliv, co lidé za dobu své existence vytvořili a co ještě existuje, ať už v dokonalé formě či v polorozpadlých zbytcích a záznamech.

Tenderness is a form of love, when the immaterial and eternal soul is still more attracted by a material living body.

Něha je druhem lásky, kdy nehmotná a nesmrtelná duše je stále více přitahována hmotným živoucím tělem.

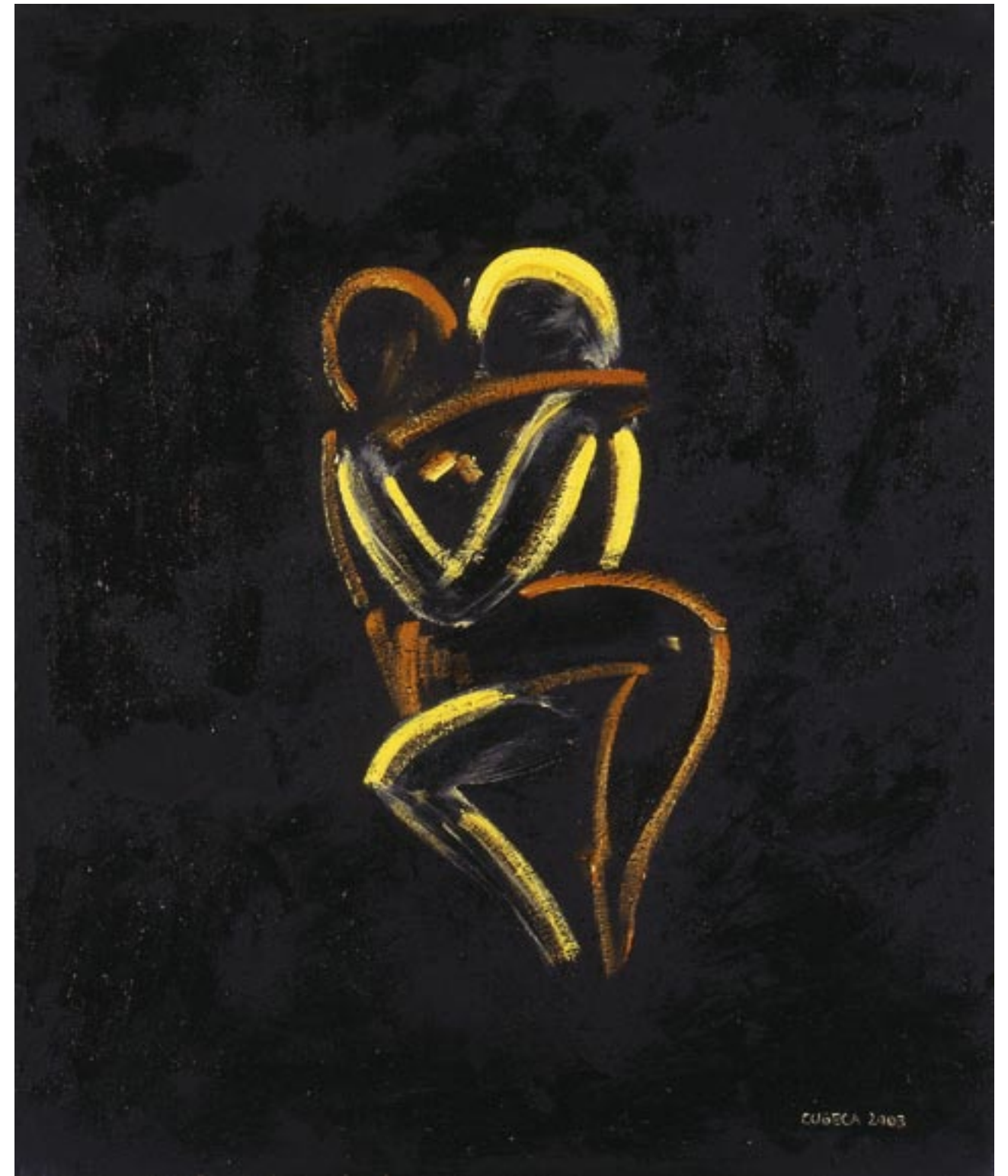
The taste of tenderness / *Příchuť něhy* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 50 cm

Those in love need words. They stand out in a crowd, they voluntarily distance themselves from the whole, to control and tame new territory, on whose back their unease will merge into a strong and calm river of being.

Zamilovaní nepotřebují slova. Vystupují z davu, sami se dobrovolně vykořeňují z celku aby ovládli a zkrotili nové území, na jehož hřbetu se propojí jejich neklid v silnou a klidnou řeku bytí.

Instead of words / *Místo slov* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 50 cm

Why does a person have the need to express his feelings in an art work?

Everyone does not have that need. Why do some people feel this need more strongly, permanently and persistently, I really do not know.

But if a person makes a little statue from stone or paint on the cave walls or writes notes on note paper, he always tries to create an imprint and symbol of his inner soul and thanks to artistic freedom he ingeniously fools time and his own mortality with this imprint.

And this without regard of whether the person lives in the stone age, in the middle ages or in the present day.

It would not be a waste if every person, during his life, were to write his own obituary. If he were able to decide straight away what the content of the obituary should be, then his life probably contained meaning. However if he were unable to think what to write, then his life was probably empty and useless. And it does not matter whether the theme of the obituary is work, bravery, family, education or art. Something should be left behind after every person, something that will continue beyond his own existence.

Proč má člověk potřebu vyjadřovat své pocity uměleckým dílem?

Každý člověk takovou potřebu nemá. Proč ovšem tuto potřebu někteří lidé pociťují silněji, trvale a neodbytně, to opravdu nevím.

Ale ať už člověk kutá sošku z kamene či maluje po stěnách jeskyně či píše noty do notového předtisku, vždy se snaží vytvořit otisk a symbol svého nitra a díky tvůrčí svobodě tím otiskem důmyslně přelstít čas a vlastní konečnost.

A to bez ohledu na to, zda člověk žije v době kamenné, ve středověku nebo v současnosti.

Vůbec by neškodilo, kdyby si každý člověk ještě za svého života napsal vlastní nekrolog. Jestliže ho hned napadne, co by mělo být obsahem nekrologu, pak měl jeho život asi nějaký smysluplný obsah. Pokud však nebude vědět, co by napsal, pak byl jeho život zřejmě prázdný a zbytečný. A je jedno, zda za téma nekrologu zvolí práci, odvahu, rodinu, vzdělání či umění. Za každým člověkem by mělo zůstat něco, co přesáhne jeho vlastní existenci.

Chewing gum / *Žvýkačky* – 2001

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 50 x 60 cm

5. Author's thoughts on modern art

A few words on the interview.

Just at this moment I have reached the end of the interview, which precedes these pages. Even though the interview is a puzzle that was created over a period of almost ten years, I have to say that in the majority of my opinions I support all that I said. Nevertheless I found a few subjects on which my view of things has shifted slightly.

I became more radical in my judgement of that which is poetically called modern art. But step by step.

At the beginning of the 1990s, I frequently visited galleries and bought a painting here and there. But even more often I visited book shops and antique shops and bought books about art.

Do you think that reading books about art will give you beauty, pleasure and enlightenment? I also thought so. I read a first, second, third, fourth, tenth, fiftieth book and instead of beginning to understand art, I began to understand that no aesthetic or mental value could be gained from these books, if I do not consider art prints, that could occasionally please.

But the text of the book was so incoherent to me that I started wondering about my mental maturity. But I still told myself that with a doctorate in literature I should understand it, that I was going to understand it, that I was forty years old and that perhaps I was not as quick anymore, but still hopefully that I had a little brain left. Now, at the beginning of the twenty first century I have seen the light.

The core of visual art is not the paintings alone, the paintings are only some basis from which professionals and art historians are able to start producing ingenious thoughts, ideas and judgements! And that is not all by far. They have

come up with a rather distinctive language that is so refined, that with its careful perceptions you will come to the conclusion that your intellectual standard will never enable you to decode the complicated stylistic, contextual and expressionist devices. Everything is so wise, refined and infinitely, infinitely expert and thought-provoking.

5. Autorské úvahy o moderním umění

Pár slov k rozhovoru.

Právě v tuto chvíli jsem se prokousal až na konec rozhovoru, který předchází těmto stránkám. Ačkoliv je rozhovor skládačkou vzniklou v průběhu téměř dvanácti let, musím říci, že v drtivé většině svých názorů mohu podepsat vše, co jsem řekl. Nicméně našel jsem pár věcí, u kterých se můj pohled na věc přece jenom posunul.

Stal jsem se radikálnějším v posuzování toho, co se vzletně označuje jako moderní umění. Ale po pořádku.

Na začátku devadesátých let minulého století jsem hojně navštěvoval galerie a kupoval tu a tam obrazy. Ale ještě častěji jsem navštěvoval knihkupectví a antikvariáty a kupoval knihy o umění.

Myslíte, že četba knihy o umění vás obdaří krásnem, laskavostí a poučením? Taky jsem si to myslel. Četl jsem jednu, druhou, třetí, čtvrtou, desátou, padesátou knihu a místo toho, abych začal chápat umění, začal jsem chápat, že jakoukoliv estetickou a rozumovou libost z těchto knih nezískám, pomínu-li reprodukce obrazů, jež potěšit občas dokázaly.

Ovšem text knih byl pro mne natolik nesrozumitelný, že jsem začal pochybovat o své mentální vyspělosti. Přesto jsem si říkal, vždyť přece s doktorátem z literatury na to přijdeš, pochopíš, je ti čtyřicet let a možná ti už taky rychle nezapaluje, ale snad ještě trochu pálí. Teď, na začátku jednadvacátého století, jsem prozřel.

Podstatou výtvarného umění nejsou obrazy samotné, obraz je jenom jakýmsi základem toho, aby odborníci a historikové umění mohli začít produkovat geniální myšlenky, nápady a soudy! A to zdaleka není všechno. Oni si vymysleli zcela

osobitý jazyk, který je tak rafinovaný, že při jeho pečlivém vnímání dospějete k názoru, že vaše intelektuální úroveň nikdy neumožní rozluštění složitých stylistických, obsahových a výrazových prostředků. Vše je tak moudré, rafinované a nekonečně, nekonečně odborné a zamyšlení hodné.

Readers' delirium tremens.

At the age of forty I did not have a single grey hair. Then, after I finished reading one of the autobiographies of a modern artist, I found myself with a handful of grey on my temple. Maybe it is the reason that I now, out of anger from the fact, with full knowledge consciously state freely and without force: "I understand that the ultimate goal, the enlightened end of most texts in publication and books about art is basically the confusion of the reader, is to understand everything that under normal conditions are impossible to understand. I mean the leading of the person's psyche beyond the limits of human understanding. That is one definition. I will simplify the second definition. In those texts, the authors are making fun of their readers. The second definition is more probable. Isn't the following sentence – a characteristic synthesis of the atomic mysticism with the elements of the sodomised modesty of a paranoid-critical character of the author's disposition – an example which you can laugh at to your heart's content? Or go crazy, of course, though it is better to laugh, to be able to manage about eight hundred pages of similar nonsense and to reach the end of the book where you part company with the book with the sentence – the experienced ecstasy chromosomised by the electro-ocular optics of hallucinogenic variations brought the author to the revelation of the secret of perfect beauty, filled with a metamorphosis approaching paranoia.

To struggle through similar sentences and to try to understand the meaning of similar sentences is not an easy task even for a military decoding department, which is able to crack almost anything.

I do not want to be unfair, but I ask the question, who is normal when working with similar texts and who is mentally ill? The author or the reader? Where does the expression ingenuity begin and where is it a matter of schizophrenia, foolishness and humour, frightening the reader with its extreme complication?

When you completely absorb a text right through, and only real heroes are capable of this, you will enter the world of the experts. It is not important to digest the text, it is important to learn to swallow it. It is the same with alcohol. At first it does not taste good and you do not understand how anybody can drink it. But when you start liking it, and you like it a lot, you progress to the elite of drinkers and you understand, in a continuous delirium tremens, what it is to stand at the peak. To reach the peak you must be a real stayer.

Čtenářské delirium tremens.

Ve čtyřiceti letech jsem neměl jediný šedivý vlas. Poté, co jsem dočetl jednu z monografií moderního umělce, mám na pravém spánku hrst šedin. Možná je to důvod toho, že teď v rozčilení z toho faktu při plném vědomí, bez nátlaku a svobodně prohlašuji: „Pochopil jsem, že vrcholnou metou, osvětleným cílem většiny textů v publikacích a knihách o umění je takové zmatení čtenáře, aby pochopil všechno, co rozumem v normálním stavu pochopit nelze. Myslím tím dovedení lidské psychiky až za hranici lidského chápání. To je jedna definice. Druhou definici zestručním. V těch textech si z nás, čtenářů, dělají autoři srandu. Druhá definice je pravděpodobnější. Není například věta – příznačná syntéza atomového mysticismu s prvky sodomizované cudnosti paranoicko-kritického charakteru autorovy polohy – příkladem, nad kterým se můžete od srdce zasmát? Nebo zblbnout, jistě, lepší je ovšem smát se, abyste zvládli téměř osm set stran podobných blábolů a dospěli až na konec knihy, kde se s knihou rozloučíte větou – prožitá extáze chromosomatizovaná elektrookulární optikou halucinogenních variant přivedla autora k odhalení tajemství dokonalé krásy, naplněné metamorfózou blížící se paranoie.

Probít se podobnými větami a snažit se chápat smysl podobných vět je nesnadný úkol i pro vojenská dešifrovací oddělení, která dokáží rozluštit kdeco.

Nechci být zlý, ale kladu si otázku, kdo je při práci s podobnými texty normální a kdo duševně chorý? Autor nebo čtenář? Kde začíná výrazová genialita a kde jde o schizofrenii, blbost a humor, děsící čtenáře svojí megasložitostí?

Když pozřete text, a dokáží to jenom skuteční hrdinové, vstoupíte mezi odborníky. Není důležité text strávit, důležité je naučit se ho polykat. Je to jako s alkoholem. Poprvé vám nezachutná a nechápete, jak ho někdo může pít. Ale až vám zachutná, a zachutná-li vám moc, proniknete až mezi špičku pijáků a pochopíte, v nepřetržitém deliriu tremens, co je to stát na vrcholu. Do špičky se propijí skutečně jen největší vytrvalci.

Trickiness of texts.

And it is the same with the artists – experts of modern visual art. An ordinary person, when he sees a pile of cow manure in the middle of a gallery, thinks that the manure belongs in a cow shed or on a field, but an expert immediately understands that the artist used biological material as the most noble matter in the urgent desire to climb to the furthest boundaries of esoterics with the completion of the energy fields fatally approaching the timelessness and self-destruction without regard to the cow or horse odour, because what is the difference between a horse and a cow, if they pull a wagon?

Texts are treacherous. You have a glimpse at a painting and immediately you think – this is a daub, I like this, I will look at this, I will run away from this. But texts? You might read some book ten times before you finally discover that the author really has no opinion about anything, but with pretentious patter keeps you for days and weeks feeling that his judgements and thoughts are so deep and complicated that with your meagre education you are unable to understand them, and that if you do, then only to a limited degree.

I remember a visit to one gallery in Barcelona, where you usually encounter many interesting and quality paintings. When I entered, the gallery was empty. I was almost leaving when a young lady addressed me, asking where I was from and so on, she was from Russia and I demonstrated that I speak Russian fluently, but that I have not spoken for a few years, so we started talking and then it came. She asked me how I liked the exhibition. I looked around, shrugged my shoulders and asked: “Which one?” “Why this

one of course”, she pointed at the empty walls around her. I think that I must have looked like an idiot, so she took me by the shoulder and lead me to one corner. She pointed at one small black dot a little below the ceiling and asked me: “Do you understand?” I nodded that I did, that I understood, and quietly looked about to see whether some programme similar to candid camera was not being recorded there. It was not. When I was leaving the gallery, she pushed an information leaflet into my hand. I read there that the exhibition was called Universe Without Boundaries, that the artist in an ingenious way had captured in the form of a black dot, the pulsing nature of life in the middle of shoreless infinity and allowed us to peek into the relative objectivity of beauty as an inexhaustible source of human destiny resisting the pressure of universal deformations.

Does that not sound wonderful? Since that exhibition I occasionally put a dot somewhere on my body with a pen and I feel that I am more resistant to deformation. And I also ask myself a question. Is it not a fact that I make the dot as evidence that the concept of the modern piece affected me, even though I considered it to be trash, nonsense and ridicule?

Záludnost textů.

A stejně je to s autory – odborníky na moderní výtvarné umění. Obyčejný člověk si o kopce kravského hnoje uprostřed galerie myslí, že hnůj patří do kravína a na pole, ale odborník ihned pochopí, že autor použil biologický materiál jako nejvznešenější hmotu v naléhavé potřebě vystoupat až na nejvyšší hranici esoteriky s dovršením silového pole fatálně se blížícího nadčasovosti a sebezničení bez ohledu na kravský a koňský puch, protože jaký je rozdíl mezi koněm a krávou, táhnou-li povoz?

Texty jsou záludné. Na obraz se mrknete a hned si pomyslíte – tohle je mazanice, tohle se mi líbí, tohle si prohlédnu, od tohoto uteču. Ale text? Někteřou knihu přečtete desetkrát, abyste konečně zjistili, že autor vlastně na nic žádný názor nemá, ale přemoudřelým žvaněním vás dny a týdny udržuje v pocitu, že jeho soudy a myšlenky jsou tak hluboké a složité, že je při vašem ubohém vzdělání nemůžete pochopit, a pokud ano, pak jenom z malé části.

Vzpomínám si na návštěvu jedné galerie v Barceloně, kde normálně narážíte na množství zajímavých a kvalitních obrazů. Když jsem vešel dovnitř, galerie byla prázdná. Už už jsem odcházel, když mě oslovila mladá dáma, vyptala se odkud jsem a bla bla bla, byla to Ruska a já se pochlubil, že rusky mluvím plyně, ale už jsem pár let nemluvil, dali jsme se do řeči a pak to přišlo. Zeptala se mě, jak se mi líbí expozice. Rozhlédl jsem se, pokrčil rameny a zeptal se: „Která?“ „Přece tahle“, ukázala kolem sebe na prázdné stěny. Myslím, že jsem vypadal jako idiot, tak mě vzala za rameno a dovedla do jednoho rohu. Ukázala na malou černou tečku kousek pod stropem a zeptala se mě: „Chápete?“

Přikývl jsem že jo, že chápu, a nenápadně pátral, jestli se tu třeba nenatáčí nějaký pořad typu skrytá kamera. Nenatáčel. Když jsem z galerie odcházel, vtiskla mi do ruky informační brožurku. Dočetl jsem se tam, že výstava se jmenuje Vesmír bez hranic, že autor geniálním přístupem ztvárnil v podobě černé tečky pulzující život uprostřed bezbřehého nekonečna a umožnil tak nahlédnout do relativní objektivit krásna jako nevyčerpatelného zdroje lidských osudů odolávajících tlaku vesmírných deformací.

Nezní to nádherně? Od té výstavy si občas někde na těle udělám propiskou tečku a jsem odolnější vůči deformacím. A také si kladu otázku. Není fakt, že tu tečku udělám, důkazem toho, že mě to moderní pojetí uměleckého díla přece jenom oslovilo, i když jsem ho považoval za škvár, nesmysl a výsměch?

About the artistic value of things.

And now from texts to objects of modern art. I leave paintings aside for now, but I want to think about the installations of exhibitions.

I visited one exhibition in Prague where the whole exhibition was dominated by a rusty bucket hung on the wall. That bucket had a bottom full of holes and rust here and there fell all the way to the floor from it. I studied the exhibition's accompanying text and discovered that it was not a bucket hanging on the wall but an artistic object. And also on the wall there was a noticeable sign that certainly upset many of the visitors. The sign stated: NOT FOR SALE.

On the chair under the exhibit printed pieces of paper were available, on which the author explained when the seed of understanding came to him as an artist and creator, and when the bucket stopped existing as a visual object and became an artistic object full of absolute structures.

I like to go picking mushrooms in the forest and sometimes I find rusty cans and rusty buckets. I never thought that I could look at them as artistic objects full of absolute structures. Imagine that absurdity. I walk around the forest and pick virtually worthless mushrooms and yet there are so many objects lying around in the forest of high artistic value!

O umělecké hodnotě předmětů.

A teď od textů k objektům moderního umění. Obrazy zatím ponechávám stranou, ale chci se zamyslet nad instalacemi.

V Praze jsem navštívil výstavu, na které celé expozici vévodilo prorezavělé vědro zavěšené na stěně. To vědro mělo děravé dno a rez z něho tu a tam opadávala až na zem. Prostudoval jsem si doprovodný text k exponátu a zjistil, že na stěně nevisí vědro, ale umělecký předmět. Také na stěně byla výrazná tabulka, která jistě rozesmutila řadu návštěvníků. Na té tabulce stálo: NEPRODEJNÉ.

Na židli pod exponátem byly k dispozici potištěné papíry, na kterých autor vysvětloval, kdy pro něj, jako pro umělce a tvůrce, došlo k přerodu chápání starého vědra, a kdy vědro přestalo existovat jako optický předmět, ale stalo se uměleckým objektem plným absolutních struktur.

Rád chodím sbírat do lesa houby a občas narazím na prorezivělé plechovky i rezavá vědra. Nikdy mě nenapadlo, že bych na ně mohl pohlížet jako na umělecké objekty plné absolutních struktur. Představte si tu absurditu. Já chodím po lese a sbírám téměř bezcenné houby, a přitom se v lese válí tolik předmětů vysoké umělecké hodnoty!

The weariness of an art lover.

I have to honestly admit that I cannot last very long in collections of old art. The paintings there are beautiful, developed and perfect. Why can I not last long there? Somehow I miss the surprise in the paintings and after a while they all seem to be the same to me. I start getting bored and lose the appetite to study each painting in detail.

That is why I look out for galleries, collections and museums, in which I can see modern art. As I have often emphasised, I respect almost everything, and usually I am not bored in exhibitions of modern art. Modern paintings still attract me more than anything else, nevertheless I fly pass the rest, in order to anger, pleasure or surprise myself.

To tire an art lover is easy, which is why I try to only choose exhibits that speak to me. I have to say that there are never many of them, that modern art today is so over-run with worthless knick-knacks that you have to dig in the scrap yard until time separates the wheat from the chaff. Here I reach my accusation.

I accuse the confused, talkative and schizophrenic experts of art of muddling and frustrating such village bumpkins as myself, I accuse them of quite consciously and deliberately convincing me, through their praise and analysis of some modern works, that anything that is exhibited in a gallery or a museum is an art piece.

I accuse them of admiring this revered nonsense in accordance with their instructions and rules, nonsense which the majority of normal people would burst into laughter over.

I accuse them of having messed up my gentle senses to such an extent that I have felt admiration even towards such exhibits as an empty frame hung on a wall, a gramophone record made-up with colour and stuck to the ceiling or the previously mentioned rusty bucket hung on a large nail. When somebody next to me has suggested that it was tack, I have considered him to be a simpleton unable to understand art and artistic work.

Únava milovníka umění.

Musím upřímně přiznat, že ve sbírkách starého umění nevydržím dlouho. Obrazy tam jsou nádherné, propracované a dokonalé. Proč tam nevydržím dlouho? Nějak mi u těch obrazů schází překvapení a po chvíli se mi zdají všechny stejně. Začnu se nudit a ztrácím chuť každý obraz detailně studovat.

Proto vyhledávám galerie, sbírky a muzea, kde se mohu podívat na moderní umění. Jak vždycky zdůrazňuji, respektuji téměř vše, a obvykle se na expozicích moderního umění nenudím. Stále mě přitahují moderní obrazy víc než cokoliv jiného, nicméně přelítnu i to ostatní, ať už pro naštvání, potěšení či překvapení sebe sama.

Unavit milovníka umění je snadné, proto se snažím vybrat si pouze exponáty, které mě oslovují. Musím říci, že jich nikdy není moc, a upřímně si myslím, že moderní umění je dnes tak zapleveleno bezcennými cetkami, že se na tom smetišti musíte přehrabovat, abyste vytáhli opravdu cenné kusy. Asi to jinak nejde, až čas roztřídí zrno od plev. Tím přicházím ke své obžalobě.

Obžalovávám zmatené, užvaněné, schizofrenní znalce umění z matení a poblouznění takových venkovských balíků, jakým jsem já sám, obžalovávám je z toho, že mě zcela vědomě a záměrně vychvalováním a rozborem některých moderních uměleckých děl přesvědčili, že cokoliv se nainstaluje v galerii nebo muzeu, je umělecké dílo.

Obžalovávám je z toho, že jsem podle jejich návodů a příruček obdivoval vychvalované

nesmysly, nad kterými většina normálních lidí puká smíchy.

Obžalovávám je z toho, že zaneřádili mé jemné smysly do té míry, že jsem pocítoval obdiv i k takovým exponátům, jako byl prázdný rám zavěšený na stěně, gramofonová deska nalíčená barvou a přilepená na stropě či již zmíněný rezavý kýbl visící na velkém hřebíku. Když někdo vedle mě řekl, že je to šunt, myslel jsem si o něm, že je prostáček neschopný chápat umění a umělecké dílo.

Accusations of art.

I accuse the responsible institutions of not locking some experts up in mental institutions in time and of not protecting the minds of the healthy and capable human population from the effects of modern art.

I accuse some artists that their work became the cause of total confusion amongst some prospective historians and art theoreticians.

I accuse the ministry of education of not preventing that section of muddled, confused and crazy theoreticians and practitioners of art from getting through to high schools and universities, and once there not only presenting their monstrosities publicly, but even forcing their knowledge onto the younger unspoilt generations!

And finally I accuse myself of keeping quiet for so long and pretending that I understood modern art, and that with my lectures, my examples and even my work I threatened ordinary people.

Now that I have finally written what I truly think, I have to add that as an artist I distance myself from everything that I have written above as an ignorant and common person. I do not accept my normal opinions, I am willing to listen to the maximum, because I have felt on my own skin what it feels like for art experts not to know.

I honestly think that the transcendental and dynamic opinions of art theoreticians and their distance from the narcissistic and spineless ordinary world, even they themselves might consider my aforementioned judgements to be the kind of artistic belief of a recently youthful artist who still has far to go to reach human,

visual, theoretical and practical maturity. A young artist who would so like to break through into modern art criticism and theory and learn to use such distinct and beautiful language, which in its perfection nobody understands, not even the creator himself.

Žaloby umění.

Obžalovávám odpovědné instituce, že včas některé odborníky nezavřely do blázince a neochránily tak část zdravé a životaschopné lidské populace před důsledky moderního umění.

Obžalovávám některé autory z toho, že jejich díla se stala příčinou totálního zblbnutí některých perspektivních historiků a teoretiků umění.

Obžalovávám ministerstvo školství, že nezabránilo tomu, aby část zblblých, zmatených a šílených teoretiků a praktiků umění proniklo na střední a vysoké školy a tam nejen že své obludnosti veřejně prezentují, ale dokonce vyžadují jejich znalost na mladé nezkažené generaci!

A konečně obžalovávám sám sebe, že jsem tak dlouho držel hubu a tvářil se, že rozumím modernímu umění, a že jsem svými přednáškami, svým příkladem i svojí tvorbou ohrožoval normální lidi.

Teď, když jsem konečně napsal, co si opravdu myslím, musím dodat, že jako umělec se od všeho, co jsem výše popsal jako neznalý a obyčejný člověk, distancuji. Neuznávám své normální názory, jsem ochoten je maximálně vyslechnout, protože jsem na vlastní kůži pocítil, co znamená pro znalce umění nevědomost.

Upřímně si myslím, že transcendentální dynamické názory teoretiků umění a jejich distance od narcistně bezpáteřnostního normálního světa, i oni sami, budou považovat mé výše uvedené soudy za jakýsi umělecký happening donedávna mladého umělce, který má ještě daleko do lidské, grafické i teoretické a praktické zralosti. Mladého umělce, který by tak rád pronikl do moderní umělecké kritiky a teorie a naučil se používat ojedinělý a tak krásný jazyk, jemuž v jeho dokonalosti nikdo nerozumí, ani jeho tvůrce sám.

Praise to the masters of incomprehensible theories?

I will allow myself to say that art will survive everything. I ask myself however. What is art? Isn't there a bit too much of all that junk that we call artistic objects, these days?

I want to clarify that these thoughts of mine are no parody, I am only trying to stick my nose in something that smells and stinks. Now I am no longer talking about the aforementioned drop of manure in the middle of a gallery that I spoke about earlier, I like the smell of dried-up animal dung as a farmer, in fact in South Asia out of politeness I had to taste a little ball of camel dung as a local delicacy.

I simply have a taste for finding, amongst the stench of modern art, a field of lovely smells, in which artists and critics do not rely on each other, and where you seriously discover that black is black and white is white.

After one collected exhibition one older man asked me whether a painting of mine would be for sale and I, just for fun, took out a piece of paper and a calculator and wrote on the paper a nonsensical formula, something like $P = xy^2(d + t^3)^2 \cdot 0.14 - (8v - 1)^2$ and pretended to be calculating. And the person stood patiently and looked over my shoulder at the calculations. Then I said some amount though I no longer remember how it ended, but the basic fact that the man believed my fantastic formula is unbelievable.

I apologise to the man, for making fun of him, nevertheless I still hopelessly wait for an apology from the art theoreticians that fed me with far more sly and extreme, texts as nonsensical as my formula for the calculation of the price of

my painting. That person took a few minutes to study my formula, I studied the nonsense of theoreticians a few years. Nevertheless, one of my acquaintances was the root cause, telling me that to understand every painting it was essential to have the commentary of a good theoretician. They were the wrong rules of the game that I set to myself because of that, but it was not boring.

However, because I am again speaking as an ordinary person without good taste, I have to add as an artist that some theoretical articles of respected theoreticians are written in such a masterly way that their apparent incoherence is precisely what raises them from mud of the ordinary writers and rocks like myself.

Chvála mistrům nesrozumitelných teorií?

Dovoluji si podotknout, že umění přežije vše. Ptám se však. Co je umění? Není těch krámů, které označujeme jako umělecké předměty, už trochu moc?

Chci upozornit, že toto mé zamyšlení není parodií, jen se snažím strčit nos do něčeho, co zapáchá a smrdí. Nemyslím tím teď už zmíněnou kupku hnoje uprostřed galerie, o které jsem se zmínil, vůni zvětralého zvířecího trusu mám jako zemědělec rád, dokonce jsem v jižní Asii kdysi ze slušnosti musel ochutnat kuličku z velbloudího trusu jako místní delikatesu.

Mám prostě chuť najít v tom moderním uměleckém smradu voňavé oblasti, ve kterých nejsou na sobě kritici a umělci odkázáni, ale kde se seriózně dozvíte, že černá je černá a bílá je bílá.

Po jedné souborné výstavě se mě jeden postarší pán otázel, zda by byl můj obraz ke koupení a co by stál, a já z legrace vytáhl kus papíru, kalkulačku a napsal na papír nesmyslný vzorec, něco jako $P = xy^2(d + t^3)^2 \cdot 0,14 - (8v - 1)^2$ a předstíral jsem, že počítám. A ten člověk trpělivě stál a hleděl mi přes rameno na ty moje výpočty. Pak jsem řekl nějakou sumu a už nevím, jak to dopadlo, ale samotný fakt, že ten pán věřil mému fantasmagorickému vzorci, je neuvěřitelný.

Tomu muži se omlouvám, že jsem si z něho vystřelil, nicméně stále marně čekám na omluvu od teoretiků umění, kteří mě nakrmili mnohem mazanějším extrémem, totiž texty stejně tak nesmyslnými jako ten můj vzorec pro výpočet ceny obrazu. Toho člověka stálo studování mého vzorce pár minut, já studoval teoretické žvásty několik let. Nicméně, zavinil to jeden můj známý,

který mi řekl, že k pochopení každého obrazu je nezbytný komentář dobrého teoretika. Byla to špatná pravidla hry, které jsem si díky tomu nastavil, ale nebyla to nuda.

Ale protože už zase mluvím jako normální člověk bez dobrého vkusu, musím jako umělec dodat, že některé teoretické statě prominentních teoretiků jsou tak mistrovsky napsány, že jejich zdánlivá nesrozumitelnost je právě tím, co je vymaňuje z bahna obyčejných pisálků a balvanů, jako jsem například já.

Beloved misunderstanding.

The best proof of the quality of masterly theoretical work about modern visual art is, for example, that those texts can be read from the front, from the back and even from the middle, and you always understand nothing. It is as if the theoreticians have accepted as their philosophy that of modern artists – to specifically create such pieces that nobody is able to understand. Is there no extremity, ingenuity and taste in that?

Modern art comes from a simple idea. People love and adore what they do not understand. If somebody screams out that it is shameful to exhibit something, for example the rusty bucket, it sounds disharmonious and pitiful in the gallery because other people will look at the foolish and artistically empty, person with an expression which makes clear to all around that they, as opposed to the fool, understood and understand!

In such a way a disposal of natural human feelings is continuously taking place amongst people that have something to do with art, so that daubs that were created by some artist thanks to the bare bottom of a mischievous model will be purchased for an astronomical amount by some muddled buyer.

And so the painting, because it is unique, becomes the bearer of value, just the same as money itself. A painting that you would not even want for free from the artist thus acquires the description of a modern work, as a result of the confused fool who paid such an unbelievable amount for it after believing the crazed theoretician.

That is why I say: let's accuse the artistic community for the continuing and occasional

disparagement of human dignity. Let the court null all the present prices of artistic works, leaving them freedom to again create value from the beginning. In such a way every individual piece would again search for its true value and in this way we would get rid of a lot of smelly nonsense that has been pretending to be art. Would this approach not be a revolutionary act, would it not be the biggest event in the history of all art history? Of course it would not, because it is nonsense. But as an idea it does, however, have something in it.

Zbožňované neporozumění.

Nejlepším důkazem kvality mistrovských teoretických děl o moderním výtvarném umění je například to, že tyto texty můžete číst jednak zepředu, jednak zezadu a dokonce i odprostřed, a vždycky víte kulový. Jakoby tito teoretici přijali za své krédo moderních umělců – totiž vytvářet především taková díla, kterým nikdo nerozumí. Není v tom dramatičnost, genialita a vkus?

Moderní umění vychází z jednoduché myšlenky. Lidé milují a zbožňují to, čemu nerozumí. Vykríkne-li někdo, že je hanba určitý exponát vystavovat, například to rezavé vědro, zní to v galerii disharmonicky a uboze, protože všichni ostatní lidé se na toho hloupého umělecky prázdného člověka podívají s výrazem, z kterého musí být všem jasné, že oni, na rozdíl od toho hlupáka, pochopili a chápou!

Tak dochází mezi lidmi věnujícími se umění k postupné likvidaci přirozených lidských pocitů a vztahů, tak za mazanici, kterou vytvořil umělec prostřednictvím holé zadnice rozpustilé modelky, zaplatí zblblý kupec astronomickou sumu.

A tak se obraz, protože je jedinečný, stává nositelem hodnoty, stejně jako peníze samy. Obraz, který byste nechtěli od autora ani zadarmo, získá tím, že za něj nějaký pošetilec zmatený bláznivým teoretikem zaplatí neuvěřitelnou sumu, punc moderního uměleckého díla.

Proto říkám: obžalujme uměleckou obec za přetrvávající občasné znevažování lidské důstojnosti. Ať soud zruší všechny dosavadní ceny uměleckých předmětů a ponechá jim svobodu znovu utvářet ceny od začátku. Takto by každé jednotlivé dílo znovu hledalo svoji

skutečnou hodnotu a cenu, tak bychom se zbavili hromady zapáchajících blbostí, co si na umění jenom hrají. Nebyl by tento postup převratným aktem, nebyl by největším tvůrčím činem historie celých dějin umění? Samozřejmě nebyl, protože je to nesmysl. Ale jako představa má tato úvaha něco do sebe.

A little bit of irony.

To make it clear. That nonsense which I wrote a moment ago, I wrote as an ordinary person. As an artist I give a counter-proposal. It is disgusting to unreservedly attack valued art pieces, especially if they are modern art. That is why anyone that dares to attack art as such, and especially modern art, is to be isolated. The greatest punishment is to close the fault-finder into some gallery of modern visual art so that in that place alone he would search his conscience and might be enlightened amongst the artistic exhibiting elite, those whom only an absolute dunce could consider not to be mentally stable.

Modern artists are mentally stable, I confirmed this myself at one exhibition where the artist himself explained that his artistic visions had, in this way, leaped ahead of his other contemporaries, though the idiots in their ignorance thought that he was far behind them.

Yes. You may think that I am writing these lines with almost tasteless irony. And that I have left my own work out of it. But it is not so. There is a small but yet important difference between what I write about, which is the modern art work of other artists, and what I do not write about, which is my work.

I do not write about my art work because my artistic visions have leaped so far ahead of contemporary art theory and practice that some fools might think that I am behind.

But now seriously, without irony and sarcasm. I was really pleased to return to the thoughts that have come to me during the last twelve years, and which were helped into the world first by

Markéta Tušková, after her Renata Buchtová, then Alice Eichlerová, Jan Pávek and Patricie Nowaková, and finally in the magazine "Cube" Andrea Kolísková, Martina Čablová and Monika Kochaňová.

A person needs some stimulus in order that he might start to think about things that do not daily affect him but that still make up some kind of framework around our lives.

I also realised that even though a person ages, his opinions and views remain reasonably consistent and do not change so dramatically. And if my slightly ironic thoughts about modern art, and about what accompanies it and surrounds it, suggest that from an admirer I have changed into a ball-breaker and fault-finder seeing only the worst sides of things, it is not so. I only attempted a brief glimpse and consideration of art from a different angle.

I would also like to mention that the interview that comprises the major part of this book is a puzzle compiled from many questions and answers that came about over twelve years. As a result, some themes are mentioned more than once. I hope the reader will excuse that, if only for the fact that in this book it is not really a matter of words but of paintings. And also because a person has, even considering the above-mentioned consistency, slightly different opinions of things and events at the age of thirty and at the age of forty.

Troška ironie.

Aby bylo jasno. Tu blbost před chvílí jsem napsal jako normální člověk. Jako umělec dávám protinávrh. Je nechutné bezvýhradně ceněná umělecká díla, zvláště díla moderního umění, takto napadat. Proto každého, kdo si dovolí napadat umění jako takové, zvláště pak umění moderní, je třeba izolovat. Nejvyšším trestem je uzavření rýpala do některé z galerií moderního výtvarného umění, aby na místě samém zpytoval své svědomí a byl povznesen mezi uměleckou vystavující elitu, o které si jen naprostý ignorant může myslet, že její členové nejsou duševně normální.

Moderní umělci jsou duševně normální, přesvědčil jsem se o tom na jedné výstavě, kde mi sám autor vysvětloval, že jeho umělecké vize tak předběhly ostatní současníky, že si ti pitomci ve své nevědomosti myslí, že za nimi vlastně zaostává.

Ano. Můžete si myslet, že tyto řádky píšu až nevkusně ironicky. A že z nich vynechávám svoje dílo. Není tomu tak. Existuje malý, přece jen však podstatný rozdíl mezi tím, o čem píši, tedy o moderních uměleckých dílech jiných autorů, a tím, o čem nepíši, tedy dílem mým.

O svých uměleckých dílech nepíši proto, protože mé umělecké vize natolik předběhly současnou uměleckou teorii a praxi, že by si ještě nějaký pitomec mohl myslet, že zaostávám.

Ale teď už vážně, bez ironie a sarkasmu. Opravdu mi udělalo radost vrátit se k myšlenkám, které mě napadaly v průběhu posledních dvanácti let, a které pomáhaly na svět vydolovat nejdříve Markéta Tušková, po ní

Renata Buchtová, pak Alice Eichlerová, Jan Pávek a Patricie Nowaková, naposled pak v časopise „Krichlička“ Andrea Kolísková, Martina Čablová a Monika Kochaňová.

Člověk potřebuje impuls k tomu, aby začal přemýšlet nad věcmi, které se ho bezprostředně denně nedotýkají, ale které přece jen vytváří jakýsi obecný rámec našeho života.

Také jsem si uvědomil, že ač člověk stárne, jeho názory a postoje zůstávají poměrně konzistentní a nijak zvlášť se nemění. A jestli moje lehce ironické zamyšlení nad moderním uměním, a tím co ho provází a obklopuje, naznačuje, že jsem se z obdivovatele změnil na zapšklého štourala hledajícího na věcech ty horší stránky, není tomu tak. Jen jsem se pokusil o kratičký pohled a zamyšlení nad uměním z jiného úhlu.

Chtěl bych rovněž podotknout, že rozhovor zahrnující podstatnou část této knihy je skládačkou sestavenou z mnoha otázek a odpovědí, které vznikaly dvanáct let. Díky tomu se některá témata zmiňují vícekrát než jednou. Snad čtenář promine, už proto, že v této knize přece jenom nejde tolik o slova jako o obrazy. A také proto, že člověk má přes výše zmíněnou konzistenci trochu odlišný pohled na věci a události v třiceti letech a ve čtyřiceti letech.

Destruction of borders.

An artist is a person who steps over borders that other people do not desire to step over or are unable to step over. Artistic work is a certain form of craziness in which everything mixes, from feelings of inferiority and a lack of appreciation, to feelings of unlimited euphoria without boundaries and dimensions.

The magical nature of the works of successful artists, so difficult to explain, develops over time. Time, without pity, divides those unexceptional pieces that were respected for a moment, for example as a result of some scandal or popularity of the artist himself, from pieces of distinction and importance. It is always the case that only the generation of grandsons, great-grandsons and great-great-grandsons prove the true success or failure of the artistic work of their grandfathers or great-grandfathers.

What is without doubt the achievement of success is the artist's discovery of an individual style. Art for a thousand years has not come up with anything so radically new. Great thoughts and deep philosophy have only changed slightly. But an artist, who wants to be successful, who wants to make it, has to create his own type, his own style, his own approach to thoughts and philosophies, so that when people see his work everyone immediately says – that is the one, that specific artist. And yet every piece may be not consistent, apart from certain characteristics of the piece, thought, composition, style or technique, which every artist unconsciously makes their own.

As a conservative person I have to say that the king's discipline of visual art was, is, and

for a long time will still remain, the painting. Not only the work of the painting elite, but paintings created by anyone's hand as a result of a momentary movement of the mind of a specific person in a specific period. Painting, in all its forms, is the celebration of the human ability to express the most inner human emotions, moods and opinions with the help of colour, shape and space. And it does not matter at all whether it is symbolism, romanticism, minimalism, hyper-realism, expressionism, pop-art, surrealism, decadence or conceptual painting and who knows what else.

Boření hranic.

Umělec je člověk, který překračuje hranice, které jiní lidé překročit netouží nebo je překročit nedovedou. Umělecká tvorba je jistá forma poblouznění, v které se mísí vše od pocitu vlastní méněcennosti a zneuznání až po pocit nespoutané euforie bez hranic a vlastní velikosti.

Těžko popsatelná magičnost děl úspěšných umělců narůstá s časem. Čas bez soucitu vydělí nevýrazná díla chvilkově uznávaná třeba pro skandalismus nebo populismus autora od děl výrazných a významných. Vždy až generace vnuků, pravnuků a praprapravuků prokáží opravdovou úspěšnost či neúspěšnost uměleckých děl dědů, pradědů a prapradědů.

Co je nepochybně dosažením úspěchu, je nalezení vlastního stylu autora. Umění už tisíce let nevymyslelo nic až tak převratně nového. Velké myšlenky, hluboká filozofie, tam se tisíce let mění jen málo. Ale umělec, který se chce vyšvihnout, který se chce prosadit, musí vytvořit vlastní typ, vlastní styl, vlastní přístup k myšlenkám a filozofiím, aby při spatření jeho díla každý okamžitě řekl – to je ten, ten určitý umělec. A přitom každé dílo může být nesourodé, ale pro určité rysy toho díla, myšlenkové, kompoziční, stylové nebo technické, každý autora určí podvědomě sám.

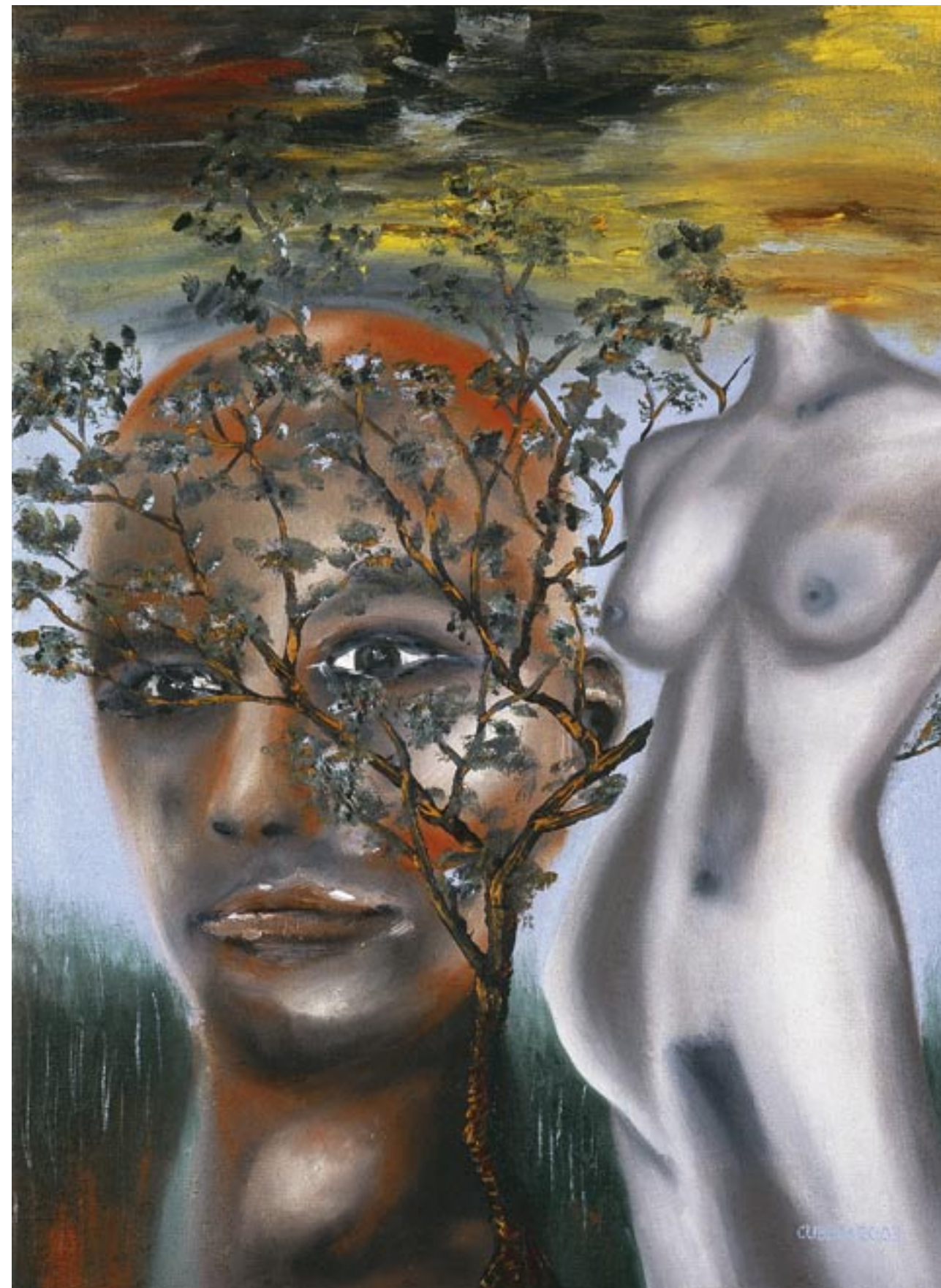
Jako konzervativní člověk musím říci, že královskou disciplínou vizuálního umění byl, je a ještě dlouho zůstane obraz. Nejen obrazy malířské elity, ale obrazy malované rukou kohokoliv jako výsledky momentálního hnutí mysli konkrétního člověka v konkrétní době. Malířství ve všech jeho podobách je oslavou lidské schopnosti sdělit nejniternější lidské emoce,

nálady a názory pomocí barvy, tvaru a prostoru. A je úplně jedno, zda jde o symbolismus, romantismus, minimalismus, hyperrealismus, expresionismus, pop-art, surrealismus, dekadenci či konceptuální malbu a kdoví co dalšího.

An intimate scene expressing one of the spectacles of life's happiness

Intimní scéna vyzařující jeden z výjevů radostí života.

Seductive / Svůdná – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 60 cm

Eastern wisdom sometimes warms the soul as pleasantly as the sun warms the cold body. One of the masters of Zen Buddhism, Rjókan, lived the life of a hermit. But still a thief broke into his poor hut. He immediately discovered that there was nothing in the hut that could be stolen. At that moment Rjókan returned home and said to him: "It took great effort to come into my house, do not leave empty-handed." He undressed and handed his clothes to the thief. The thief took the clothes and ran away.

Rjókan sat naked in front of his hut and looked at the shining moon. "Poor man", he whispered, "if only I could have given him the beautiful moon."

Východní moudrosti občas zahřejí duši stejně příjemně, jako slunce zahřeje prochladlé tělo. Jeden z mistrů zen – budhismu, Rjókan, žil životem poustevníka. Přesto se do jeho nuzné chatrče vloupal zloděj. Okamžitě zjistil, že v chatrči není nic, co by se dalo ukrást. V tu chvíli se vrátil domů Rjókan a řekl mu: „Stálo tě hodně úsilí přijít do mého příbytku, neodcházej s prázdnýma rukama.“ Solékl se a podal zloději své šaty. Zloděj vzal šaty a utekl.

Rjókan si sedl nahý před chatrč a díval se na zářící měsíc. „Chudák,“ zašeptal, „kéž bych mu mohl věnovat ten překrásný měsíc.“

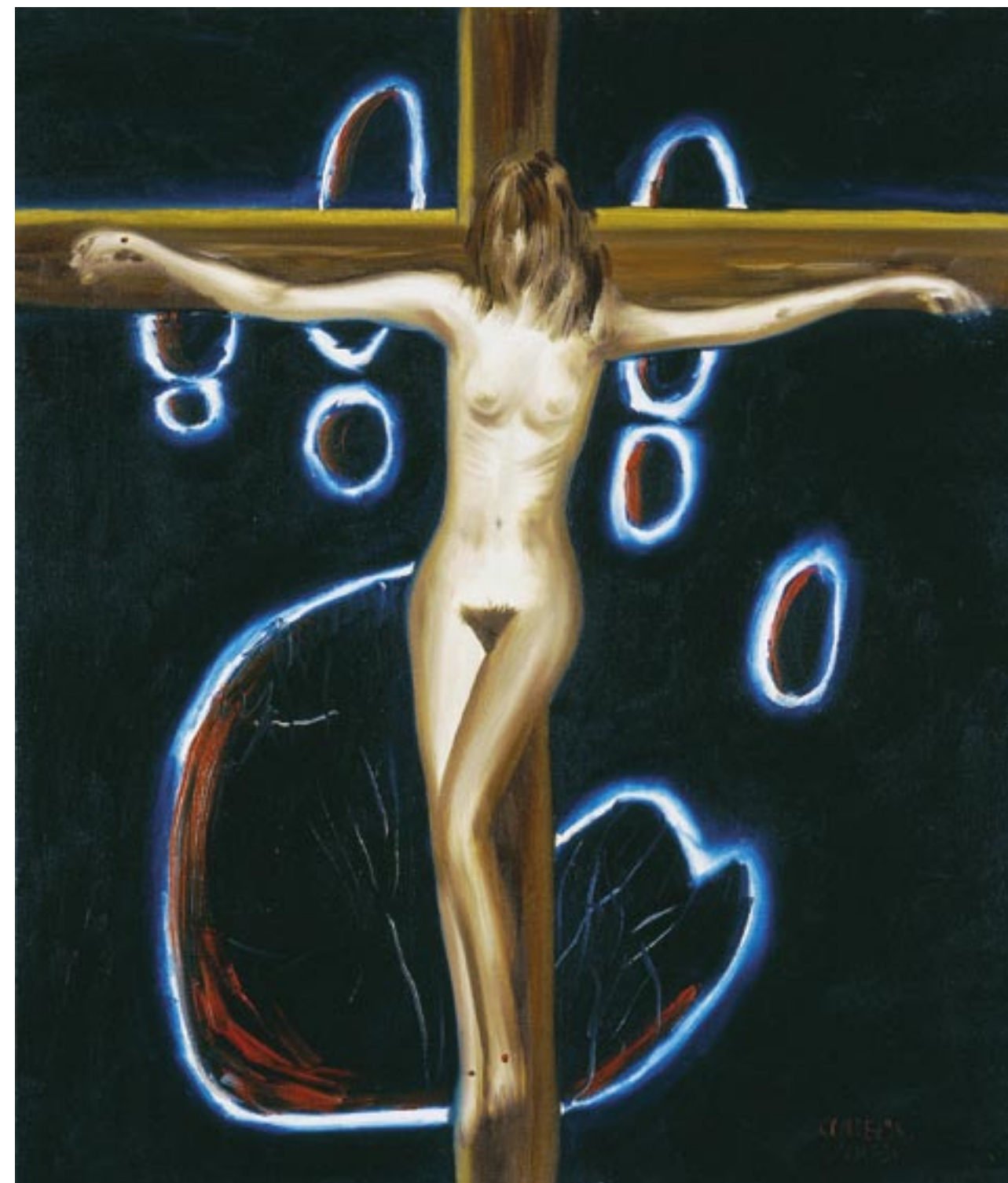
Hidden in the sun / Skryté v slunci – 2003

Oil on canvas / Olej na plátně – 70 x 60 cm

“My good old Mary”, called father, when after forty years he finally saw his daughter again. How mistaken he was. Thanks to material changes the current Mary had nothing in common with the Mary of forty years previous. And yet it was Mary. Interesting. After a few weeks our bodies change completely and yet still their appearance remains more or less the same.

And thoughts? They also stay more or less the same. And even more strange and amazing is that thanks to the abilities of women to give birth to children the appearance of the body and intellectual standards transfer to the offspring. Good old Mary can therefore appear not only after forty years, but even after four hundred or four thousand years. Not only thanks to genes. Mainly thanks to women.

„Moje stará dobrá Mary,“ zvolal otec, který po čtyřiceti letech znovu spatřil svoji dceru. Jak moc se mýlil. Díky látkové výměně neměla současná Mary nic společného s Mary před čtyřiceti lety. A přece to byla Mary. Zvláštní. Po pár týdnech se naše těla zgruntu materiálně obměňují a přesto jejich podoba zůstává víceméně stejná. A myšlení? Také zůstává víceméně stejné. A ještě podivnější a zázračnější je to, že díky schopnosti žen rodit děti se přenáší podoba těla i intelektuální úroveň na potomky. Stará dobrá Mary se tak může objevit nejen po čtyřiceti letech, ale i po čtyřech stovkách či čtyřech tisících let. Nejen díky genům. Hlavně díky ženám.

The uneasy existence of women / *Nelehké ženské bytí* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

Lesbian love has fascinated many female artists. Not only for the embodiment of disgust from the old orders, but also for the laughter before the judgement of the gods. The relationship, over which a dark curse flows, is not an easy moral problem. Our own judgements, whatever they may be, will always be wrong if we are not part of such a relationship. Whatever we may think.

Lesbická láska fascinovala mnohé umělkyně. Jak pro ztělesnění odporu proti starým pořádkům, tak pro výsměch před soudem bohů. Vztah, nad kterým se vznáší temná kletba, je nelehkým mravním problémem. Jakékoliv naše vlastní soudy, nejsme-li účastníky podobného vztahu, však budou chybné. Ať už si myslíme cokoliv..

Lesbian Love / *Lesbická láska* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

Everything that you create in your life is an embryo of something, from which people after you go and create. And even though your authorship gradually begins to fade and in time disappears all together, it is not essential. It is essential that with your life you have contributed to development, added a little brick to the building, after which completion in the distant future people will reach everything and understand everything, even that which is beyond our comprehension today.

Všechno, co v životě vytvoříte, je zárodkem něčeho, z čeho vychází a tvoří lidé po Vás. A třebaže Vaše autorství postupně začne blednout a za čas zmizí úplně, není to podstatné. Podstatné je, že jste svým životem přispěli k pokroku, přidali svoji cihličku ke stavbě, po jejímž dokončení v dalekém budoucnu lidé dosáhnou všeho a pochopí všechno, i to, co je dnes mimo jakoukoliv naši představivost. .

Embryos / Zárodky – 2003
Oil on canvas / *Olej na plátně* – 60 x 50 cm

Taoism not only deals with the path of life, but every specific destiny of every individual which has its beginning, its existence, and in the fog there disappearing, its end.

A path heading into a maze. Whether you want it or not, whether you are looking forward to it or you are afraid, you have no choice. We have to go there until time shows how you have handled your journey through life.

Nejen taoismus pojednávající o životní cestě, ale každý konkrétní osud každého jednotlivce má svůj počátek, průběh a v mlze se ztrácející konec.

Cesta směřující do bludiště. Ať chceme nebo ne, ať se těšíme či bojíme, nemáme volbu. Musíme tam a až čas ukáže, jak svoji životní dráhu zvládneme.

Children at the starting line / *Děti na startu* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 60 cm

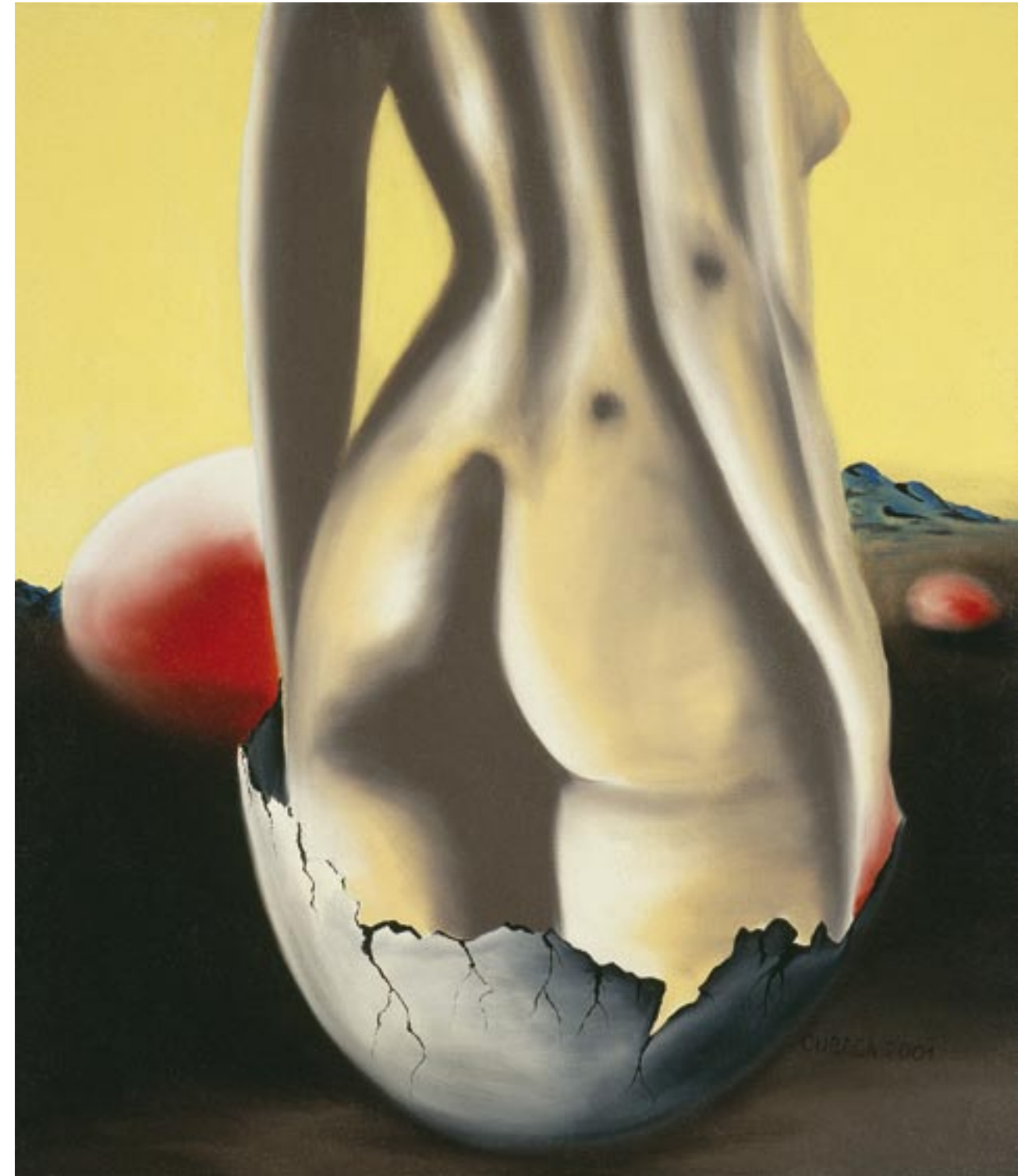
Art is a very individual and subjective thing. That is why any kind of comparison and search for objective criteria for its valuation brings unresolvable dispute.

Umění je velice individuální a subjektivní záležitost. Proto jakékoliv srovnávání a hledání objektivních kritérií pro jeho hodnocení přináší neřešitelný rozpor..

Painter at work / *Malíř při práci* – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 50 cm

Virginity is not only a state, but also reflects a gentle feeling, a cleanliness and dignity. Does it also mean inexperience, fear and melancholy? No.

Panenství neznamená pouze stav, ale zrcadlí něžný cit, čistotu a důstojnost. Znamená i nezkušenost, strach a melancholii? Ne.

Virginity / Panenství – 2001

Oil on canvas / Olej na plátně – 60 x 50 cm

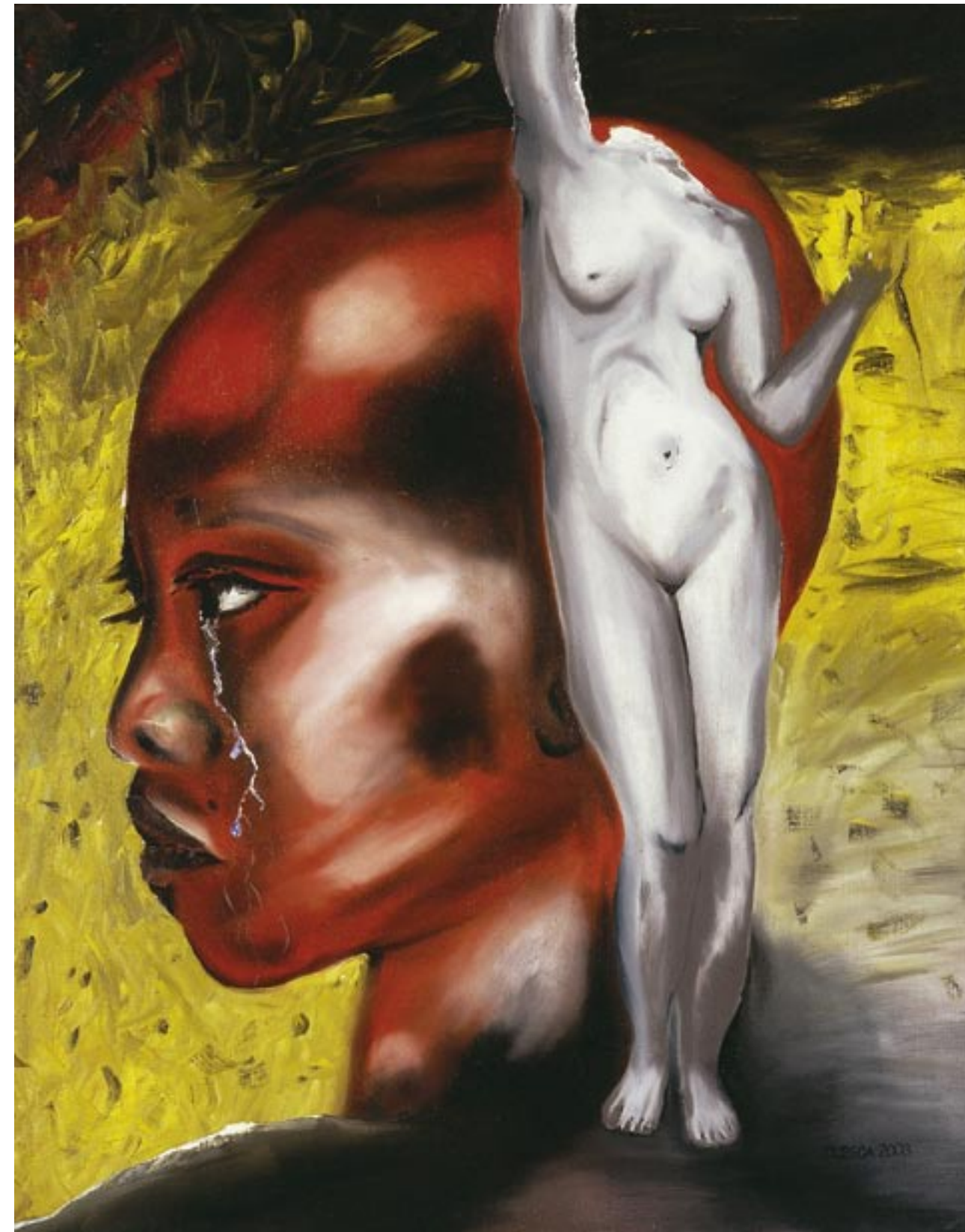

The human mind constantly surges ahead. It breaks up this advance with hard-earned knowledge, which it replaces with constantly novel experiences. The mind, step by step, reveals the material world so that one day it will have revealed its whole complexity and structure.

However that which exists beside the material world, the mind has been as yet unable to reason with, it has been unable to prove the rules and existence of this something because the resolution goes beyond its abilities. Then it has only two options – to refuse anything other than the material world or to make everything other than the material world the mere subject of faith.

Lidský rozum kráčí stále vpřed. Bourá na svém postupu řadu pracně vydobytých znalostí, které překonává stále novými a novými poznatky. Rozum krok za krokem odkrývá náš hmotný svět, aby jednou rozkryl celou jeho složitost a strukturu.

Ovšem to, co existuje mimo hmotný svět, si rozum zatím nedokáže zdůvodnit, nedokáže si pravidla a existenci toho čehosi dokázat, neboť řešení překračuje jeho schopnosti. Pak má jen dvě možnosti – cokoli mimo materiální svět odmítnout nebo učinit vše mimo hmotný svět pouhým předmětem víry.

Racio / Racio – 2003

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 70 x 55 cm

6. Illustrations for books

The following two paintings were created for the books "Ten days with Jolana Travolova" and "How I became a gigolo".

The theme for the paintings was linked with the texts of the books, which were about the life of painter Charles Bourke.

For interest's sake, next to the painting there is an extract from the text of the books as a direct inspirational connection leading to the creation of the paintings.

6. Ilustrace ke knihám

Následující dva obrazy byly malovány s určením pro knihy "Deset dnů s Jolanou Travolovou" a "Jak jsem se stal gigolem".

Námět pro obrazy byl spojen s textem knih, které pojednávaly o životě malíře Charlese Bourkeho.

Pro zajímavost je u obrazu vždy uveden úryvek z textu knih jako přímá inspirační vazba vedoucí ke vzniku obrazu.

Misery / Trápení – 1989

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 26 x 26 cm

Black swan / Černá labuť – 1989

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 26 x 26 cm

Extract from the book „How I became a gigolo“.

Illustration 1

„And you are in the painting as well.“
„But where? Is it me that has that dumbfounded eye?“

„No. You are that little red person that is looking at the broken egg.“
„You mean that globe?“

„It is not a globe, it is a symbol, do you understand?“
„Hm.“

She got up and brought the painting over.

„And why does an egg remind you of the earth?“

„Well. I do not know. My hand painted it like that itself. I guess it is supposed to mean that when a person feels bad and lonely, it affects the whole of his world. For a moment the whole world bleeds. And because the badness and loneliness are always interchanged with something happier that is why there are those two eggs that are no longer bleeding, that are beautiful, even though they could split as well.“

„And those birds above?“ asked Katya.

„They are supposed to give it movement, action, do you understand? It is clear that the birds are flying just as time flies. And in that symbolically captured time, worlds change that are symbols of feelings. One time up, another time down.“

„And that face?“

„That face symbolises people. Not one person. Just like human feelings change and as time flies in the same way people change. A thousand years. One after the other. Children, men, women, the elderly and constantly in a cycle. They die, others are born. Those who live now live thanks to those that lived before them, and those that will live in the future, will live thanks to those that live now. And all those people in one, in a general meaning of the word, that is the face with the wondrous, slightly amazed and shocked eye.“

„You know that as you explain it to me like this it is interesting?“

„Yeah.“

„And you say that that little red figure is me?“ Katya said, „so who is that green one?“

“Will you not have a guess?“ I asked.

„You?“

“Yeah.“

„And why are we so tiny?“

„Because, because in comparison with time and the world two specific people are completely infinitesimal dots. If I was to express the relationship better there would only be two invisible microdots on the painting.“

„But still, Charlie, a person can do so much to help the running of the world, he is not so helpless.“

Illustration 2

Extract from the book „How I became a gigolo“.

Illustration 3

„This blue one,“ I pointed at one of the paintings, „that is time turned backwards. A moment after the beginning of everything. No life, no sparks, no great colourfulness. No light, that is why there is so much Prussian blue. The sky and the sea are melting into one. And in the distance the outlines of mountains and land start appearing. They climb from the sea, just the same as life climbed out of the sea.

And time, which was dead until that point, is starting to awaken. That is the black bird, the black swan. Time, expressed symbolically by the swan, is not only starting to awaken, but is also a little surprised. That is why the neck is stretched down and the beak is pointing at the sea. Somewhere below, under the water, life can be felt awakening. And time is already looking for it. When time joins with life, the painting will light up. But so far however only fog and mist can be seen at the foot of the mountains.“

Katya listened intently and looked at the painting.

„Continue,“ she bid me, „, and what about the sphere with the pillars?“

I thought for a moment and then said truthfully:

„That sphere was unintentional, my hand simply painted it, without me knowing why.“

„How do you mean?“ Katya did not understand.

„You simply paint and the links that I am telling you about, you do not understand when painting straight away. You only sense it. And it paints itself, and you come across many things only during painting, and often even a few days after you have completed the painting.“

„And what have you come up with regarding the sphere?“

„I think that the sphere is the departing dead world. And it is leaving along with the dead continents, whose outlines look more like great sores than land. And the transparent white pillars, as you called them, are not really even pillars, they are more of a symbol of the departing state. The former state, former situation disappearing and so the sphere, the dead earth disappearing away from the painting takes with it everything old and bad. That is why the right side of the painting appears almost interruptive, not pleasant but contradictory, and opposing it stands a calm, clean and spotless left side. The beginning. Cleanliness. Peace. Tabula rasa.“

Illustration 4

Úryvek z knihy „Jak jsem se stal gigolem“.

Illustration 5

„A na tom obraze seš i ty.“

„A kde? To já mám to vytřeštěný oko?“

„Ne. Ty jsi ten malý červený človíček, co se dívá na to prasklý vejce.“

„Myslíš tu zeměkouli?“

„Není to zeměkoule, je to symbol, chápeš?“

„Hm.“

Zvedla se a přinesla obraz.

„A proč ti vejce připomíná zeměkouli?“

„Tak. Nevím. Prostě mi to ruka namalovala sama. Asi to má znamenat, že když je člověku zle a smutno, dotkne se to celého jeho světa. Krvácí chvíli celej svět. A protože zle a smutno je vždycky zase vystřídáno něčím veselejším, proto jsou tam ty další vejce, která už nekrvácí, která jsou veselá, i když se taky můžou natrhnout.“

„A ti ptáci nahoře?“ optala se Kaťa.

„Ty tomu maj dát pohyb, akci, chápeš? Je jasný, že ti ptáci letí stejně, jako letí čas. A v tom symbolicky znázorněným čase se střídají světy, který jsou zase symbolem pocitů. Jednou nahoře, podruhý dole.“

„A ta tvář?“

„Ta tvář symbolizuje lidi. Ne jednoho člověka. Tak, jak se střídají lidský pocity a jak utíká čas, tak se střídají taky lidé. Tisíce let. Jeden za druhým. Děti , muži, ženy, starci a pořád dokola. Jedni umírají, jiní se rodí. Ti, co žijí teď, žijí díky těm, co žili před nimi, a ti, co budou žít v budoucnu, budou žít díky těm, co žijí teď. A všichni ti lidé v jednom, v obecným smyslu slova, to je ta tvář s divícím se trochu užaslým a vyvaleným okem.“

„Víš, že když mi to tak vysvětluješ, je to zajímavý?“

„Jo“.

„A říkáš, že ta malá červená postavička jsem já?“ řekla Kaťa, „a kdo je ta zelená ?“

„Neuhádneš to?“ zeptal jsem se.

„Ty?“

„Jo“.

„A proč jsme tak malíncí?“

„Protože, protože, vůči času a světu jsou dva konkrétní lidé úplně nepatrnou tečkou. Kdybych měl ten vztah vyjádřit přesněji, byly by na obraze jen dvě neviditelný mikrotečky.“

„Ale přece, Charlie, člověk může udělat pro běh světa strašně moc, není tak bezmocný.“

Illustration 6

Úryvek z knihy „Jak jsem se stal gigolem“.

Illustration 7

„Tenhle modrý,“ ukázal jsem na jeden z obrazů, „to je čas obrácený nazpátek. Chvilke po počátku všeho. Žádněj život, žádný jiskry, žádná velká barevnost. Žádné světlo, proto tolik pruský modří. Obloha a moře splývají v jedno. A v dálce začínají vylézat obrysy hor, pevniny. Lezou z moře, stejně, jako z moře vylezl život.

A čas, kterej byl do tý doby mrtvej, se začíná probouzet. To je ten černej pták, ta černá labuť. Čas se, vyjádřeno symbolicky tou labutí, začíná nejen probouzet, ale taky trochu divit. Proto krk natažený dolů a zobák namířený na moře. Někde dole, pod vodou, je cítit probouzející se život. A čas už ho hledá. Když se čas spojí se životem, ten obraz se rozsvítí. Zatím je ale vidět jen mlha a opar na úpatí hor.“

Kaťa soustředěně poslouchala a pozorovala obraz. Odmlčel jsem se.

„Pokračuj,“ vybídla mě, „a co ta koule s těmi sloupy?“

Chvilí jsem přemýšlel a pak po pravdě řekl:

„Ta koule nebyl žádněj záměr, prostě mi to ruka namalovala, aniž jsem tušil proč.“

„Jak to myslíš?“ nechápala Kaťa.

„Jednoduše maluješ a souvislosti, o kterých ti teď povídám, tě při malování hned nenapadnou. Jen je tušíš. A ono se to maluje samo, a na mnohé přicházíš až v průběhu malování, často i pár dnů po tom, co je obraz dokončen.

„A na co jsi přišel u tý koule?“

„Myslím, že ta koule je odcházející mrtvej svět. A odchází i s mrtvými kontinenty, jejichž obrysy připomínají spíš velký boláky než pevninu.

A průhledný bílý sloup, jak říkáš, nejsou ani tak sloupy, jako spíš symboly odcházejícího stavu. Bývalý stav, bývalá situace mizí a tak koule, mrtvá zeměkoule mizící pryč z obrazu s sebou strhává všechno staré a zlé. Proto pravá strana obrazu působí až rušivě, nepříjemně a rozporně, a proti ní stojí klidná, čistá a neposkvrněná levá strana. Počátek. Čistota. Klid. Tabula rasa.“

Barcelona cycle
Athens cycle

Cyklus Barcelona
Cyklus Atheny

2004

CUBEGA 2004

Barcelona cycle 2004

The following paintings were created in Spain in September and October 2004. They were created somewhat by chance, because the Cubeca discovered in a hidden away shop not far from Barcelona a small section with all manner of bric-a-brac, including stretched painting canvases and Chinese oil paints.

He says: “I bought sixty canvases, a pile of paint tubes with extremely low quality colours, one tiny painting stand, meant more for decoration than painting, a set of very dodgy brushes and a palette for children. All this I dragged to my hotel room and every evening around eleven o'clock, when the students went to sleep, I started working.

During the day I only painted on Sunday. I applied the colours straight from the tubes, the biggest problem was indigo, because this colour was very dried up and it was necessary to dilute it. I could not find any turpentine, and that is why I diluted it with coconut suntan lotion.

I spread out the completed paintings all around the walls, and when one afternoon I unexpectedly barged into the room there were about ten cleaning ladies and some gentlemen and I was of course worried that I would be told that of course in a hotel you should not paint. Fortunately it was not so, because among the hotel workers the rumour had been spread that in one of the rooms there was a painter, and everybody wanted to look at my work.

I explained to them that I am not a painter, that I only had a go, but they laughed as if I was joking, so I donated two paintings to them, and

they left me their visiting cards so that when I was in the mood they would be happy to buy some paintings from me. Since 1997 I have spent every September with my students in the same hotel, though 2004 was the first year in which I thought about painting.

The whole of human existence is accompanied by a series of chances. And one of these chances brought me to the hidden shop with old dusty canvases and almost dried up colours. You know the rest.“

Cyklus Barcelona 2004

Následující obrazy byly namalovány ve Španělsku v září a říjnu 2004. Vznikly tak trochu náhodou, neboť Cubeca objevil v zapadlém obchůdku nedaleko Barcelony malou prodejnu se vším možným haraburdím, mimo jiné i s vypnutými malířskými plátny a čínskými olejovými barvami.

Říká: „ Koupil jsem šedesát pláten, hromádku tub s mimořádně nekvalitními barvami, jeden minimalířský stojan, určený spíš k dekoraci než k malování, sadu velmi pochybných štětců a paletu k malování pro děti. To všechno jsem dosmýkal do svého hotelového pokoje a každý večer kolem tříadvacáté hodiny, když šli studenti spát, jsem se pustil do práce.

Přes den jsem maloval jenom v neděli. Barvy jsem nanášel přímo z tuby, největší problém bylo indigo, protože tato barva byla hodně vyschlá a bylo ji třeba ředit. Terpentýn jsem nesehnal, a tak jsem ji ředil opalovacím kokosovým olejem.

Hotové obrazy jsem rozestavěl různě kolem stěn, a když jsem jedno odpoledne nečekaně vpadl do pokoje, bylo v něm asi deset uklízeček a nějakí pánové a já jsem se samozřejmě lekl, že si to odskáču, protože v hotelu se samozřejmě malovat nemá, že. Naštěstí to bylo jinak, protože se mezi pracovníky hotelu rozkřiklo, že v jednom pokoji je malíř, a všichni se chtěli na má dílka podívat.

Vysvětloval jsem jim, že nejsem malíř, že jenom do malířství fušuju, ale oni se smáli, jako že žertuji, tak jsem jim dva obrazy věnoval, a oni mi nechali své vizitky, že až budu mít náladu, rádi si ode mě nějaký obraz koupí. Od roku 1997

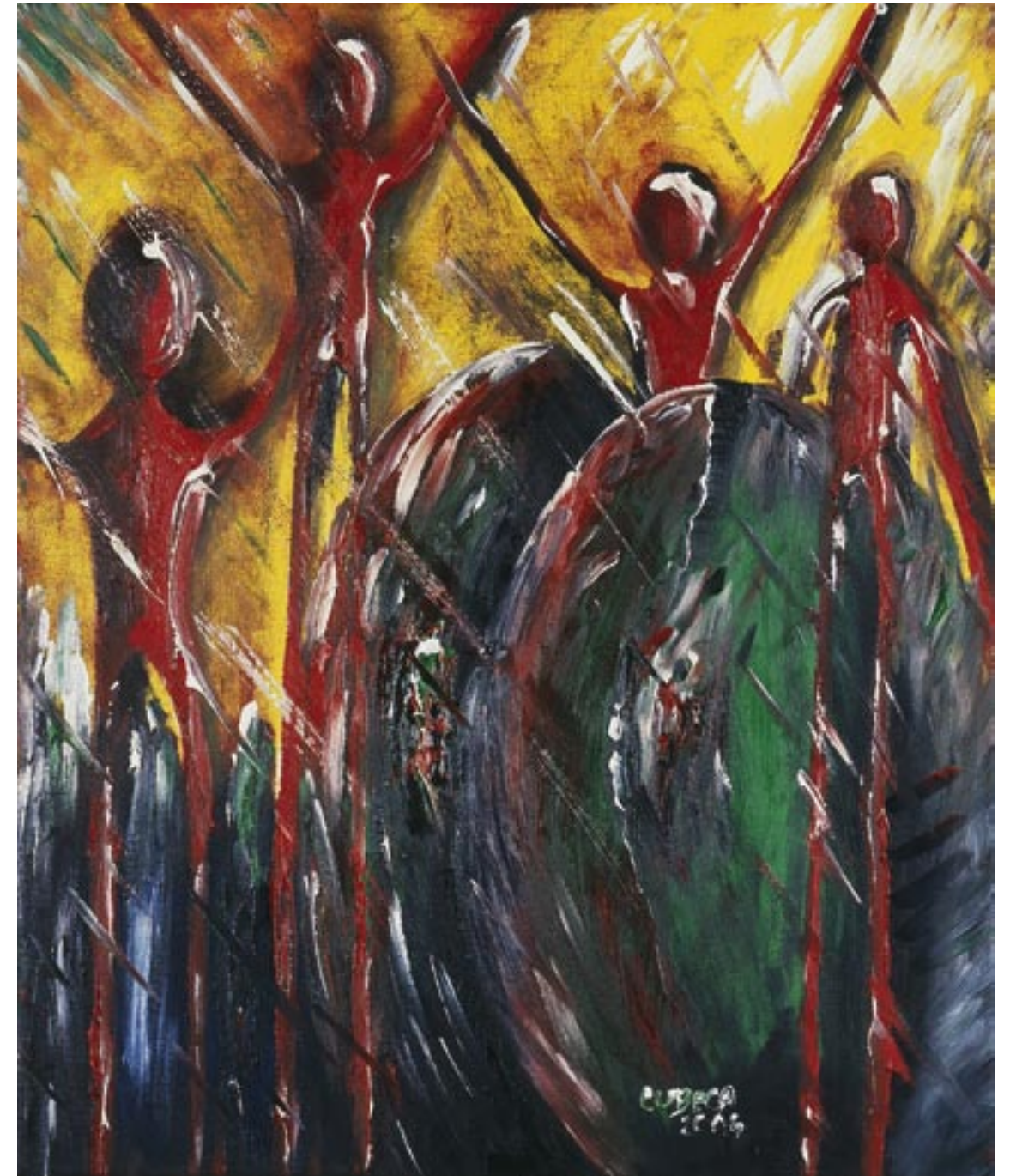
trávím ve stejném hotelu se svými studenty každé září, rok 2004 byl prvním, ve kterém mě napadlo malovat.

Celý lidský život je provázen řadou náhod. A jedna z těch náhod mě přivedla k zapadlému obchůdku se starými zaprášenými plátny a skoro vyschlými barvami. Zbytek už znáte.“

The Holy Grail / *Svatý grál* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

Here we are / *Tady jsme* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

Christians / *Křesťané* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

Eternal life / *Nesmrtelný život* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

Everything is alive / *Všechno je živé* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

Genetic code / *Genetický vzorec* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

Under the skin / *Pod kůží* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

Present / *Dárek* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

The birth of light / *Zrození světla* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

The entrance to Eden / *Vchod do ráje* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 38 cm

Athens cycle 2004

"I only returned from Spain to the Republic for a week," Cubeca says, "and opened an exhibition in southern Bohemia, then I immediately headed off again to warmer countries, this time to Athens, Greece. Together with a group of students, I travelled by school minibus and I packed ten canvases into the minibus, along with a painting stand, a brush and a suitcase full of colours. Because the girls had really large bags we were literally packed to the roof. Everything fit into the car, except for my guitar. At first I was sorry about that, because to play the guitar and sing along, be it on the ferry from Triest to Patras, or somewhere on the cliff over the Aegean sea, is excellent relaxation, but in the end the absence of the guitar did not matter because I had lots of things to do.

I spent three weeks in Athens and painted eight canvases. This time it was especially pleasant to paint because some wonderful girls, who were interested in painting, assisted me with my work and always subjected each new painting to thorough scrutiny. It was extremely interesting to listen and see how the paintings affected the students, which emotions they stirred up in them and which moods. I convinced myself that it would be impossible to explain a painting only in one way, and that the search for an answer to the question – what did the author want to say by that – is endless.

I left the titles of the paintings from the Athen's series completely up to the students and I must say that they managed to fit right into my style.

Cyklus Atheny 2004

„Jen jsem se ze Španělska vrátil na týden do republiky," říká Cubeca, „a zahájil svoji autorskou výstavu v jižních Čechách, hned jsem zamířil znovu do teplých krajín, tentokrát do řeckých Athén. Společně se mnou cestovala skupinka studentek, jeli jsme školním mikrobusem a já jsem do toho mikrobusu naložil i deset pláten, malířský stojan, štětec a kuřík s barvami. Protože děvčata měla hodně objemná zavazadla, byli jsme naloženi skutečně až po střechu. Všechno se do auta vešlo, až na moji kytaru. Nejdříve jsem toho litoval, protože brnkat na kytaru a zpívat si, ať už na trajektu z Terstu do Patrasu, nebo někde na útesu nad egejským mořem, je báječná relaxace, ale nakonec absence kytary nevadila, protože jsem měl pořád co dělat.

V Athénách jsem strávil tři týdny a namaloval osm pláten. Tentokrát to bylo obzvláště příjemné malování, protože mi u práce asistovala skvělá děvčata, která se živě o malování zajímala, a vždycky každý nový obraz podrobila důkladnému rozboru. Bylo nesmírně zajímavé poslouchat a sledovat, jak obrazy na studentky působí, jaké v nich vyvolávají emoce a nálady. Přesvědčil jsem se, že vyložit obraz jednotným výkladem je nemožné, a hledání odpovědi na otázku – co tím chtěl autor říci – je bezbřehé.

Názvy obrazů jsem u série Athens 2004 nechal plně na svých studentkách a musím říci, že se strefily přesně do mého vkusu.

Brain dead / Mrtvý mozek – 2004

Oil on canvas / Olej na plátně – 46 x 55 cm

The dance of the witches / *Tanec čarodějnic* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 55 cm

Sailing through time / *Plavba časem* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 55 cm

Universe within a universe / *Vesmír ve vesmíru* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 55 cm

Undying beauty / *Nevymírající krása* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 55 cm

Looking back at luck / *Ohlédnutí za štěstím* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 55 x 46 cm

The changing of generations / *Střídání generací* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 55 x 46 cm

Shadows of the past / *Stíny minulosti* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 46 x 55 cm

Where are we going to? / *Kam kráčíme?* – 2004

Oil on canvas / *Olej na plátně* – 80 x 70 cm

7. Professional criticism of Hans Rosen

Extracts from a review by the famous American art historian Hans Rosen that was published for the purposes of presenting Cubeca's work exhibited in New York in 2001 (New York, February 2001, accompanying text to the exhibition) and in 2004 (New York, January 2004, collective exhibition of European modernism).

From text chosen by Zuzana Tarabusová.

While studying Cubeca's work I came to the opinion that he does not just describe the things and events around him, but that immediately after their understanding he seizes them and gives them his distinctive shape, his own distinct form and an interesting undertone of something mysterious and peculiar – as if he was capable of a deeper examination and of a more complex comprehension than is normal. In his interpretation, things and common events acquire a new colour, a new expression, a new message. And all that with only a touch, as if merely incidental and completely naturally.

The absence of an art education in his case is not a hindrance, but paradoxically an advantage. He does not succumb to ideals, he does not affect stylisation of a certain mode, and even though he does not mask his admiration for Salvador Dali, he approaches his work as an extremely distant world, into which he only occasionally, when the whim takes him, organises short artistic expeditions. (see for example: Portrait of S. Dali.)

And still you feel that he is not simply blindly accepting technical advice, but that he mainly strives and seeks independently. On the one hand it is clear that the immaturity of his use of the palette in his early work always forces him to soften bright tones by mixing in white, which leads to the blurs of colour that occasionally transfer into pastel tones. The craft of the brush strokes here is heavy-handed, often incomplete or just the opposite, anxiously stiff. The form, in this way, slides into a dependence on heavily layered colours that are only minimally diluted, and which lack brightness thanks to the use of too much whiteness. On the other hand it is already possible to find in the early paintings elements that are unique to Cubeca's work, original and truly priceless. The ability to transfer mystery, secrets, thoughts and emotions onto the canvas. The unusual ability of self-expression that brings some kind of euphoria of thought and mind into the paintings, making these paintings into unique pieces despite their initially apparent technical uncertainty...

...If the beginning of his work from the 1980s has the suggestion of colourism and a search for the relationship between space, drawing, composition and methods of applying colours, then his paintings at the turn of the millennium are masterpieces with colours that are not afraid to resound with bright tones, with colours able to carry the external light and at the same time radiate their own, intimate inner glow, which releases itself gently and naturally towards the viewer, who has the opportunity to experience the exceptional colours. As if paintings were not passive objects but, alone, were actively stepping forward towards the empty space.

7. Odborná recenze Hanse Rosena

Úryvky z recenze známého amerického kunsthistorika Hanse Rosena, která vyšla u příležitosti prezentace Cubecových děl vystavovaných v New Yorku v roce 2001 (New York, únor 2001, průvodní text k výstavě) a v roce 2004 (New York, leden 2004, souborná výstava evropské moderny).

Z textů vybrala Zuzana Tarabusová.

...Při studiu Cubecových výtvarných děl jsem dospěl k názoru, že on věci a děje kolem sebe jen tak nepopisuje, ale že se jich ihned po jejich pochopení zmocňuje a dává jim svůj osobitý tvar, osobitou formu i zvláštní nádech čehosi tajuplného a svébytného - jako by byl schopen hlubšího vidění a složitějšího chápání než je tomu běžné. V jeho podání získávají věci i známé skutečnosti novou barvu, nový výraz, nové poselství. A to vše jenom tak dotekem, jakoby mimochodem a zcela přirozeně.

Absence výtvarného vzdělání v jeho případě není na škodu, ale paradoxně přínosem. Nepodléhá vzorům, nepředstírá stylizaci do určitého směru, a i když se netají obdivem k Salvadoru Dalímu, staví se k jeho dílu jako k nesmírně vzdálenému světu, do kterého si jenom tu a tam, podle chuti, uspořádá kratičký výtvarný výlet. (viz. např.: obraz Portrét S. Dalího.)

Přesto je cítit, že pouze tupě nepřijímá technické rady, ale zkouší a hledá především sám. Na jedné straně je patrné, že nevyzrálost práce s paletou jej zpočátku jeho tvorby neustále nutí tlumit zářivé tóny vmícháváním běloby, které vede k zakalení barev s občasným přechodem do pastelových tónů. Rukopis tahů štětce je zde těžkopádný, často nedotažený nebo naopak úzkostlivě upjatý. Forma tak sklouzává do závislosti na ztěžkle vrstvených barvách, které jsou jenom minimálně ředěny, a kterým schází díky nadměru užívané bělobě jas. Na straně druhé lze už v prvních obrazech najít to, co je na Cubecově díle jedinečné, originální a v pravdě neocenitelné. Schopnost přenášet na plátno záhadu, tajemství, myšlenku a cit. Zvláštní schopnost sebevyjádření vnášející do obrazu až jakousi myšlenkovou a rozumovou euforii dělá z jeho obrazů jedinečná díla navzdory zpočátku dobře patrné technické nejistotě...

...Jestliže počátky jeho tvorby z osmdesátých let dvacátého století nesou znamení kolorismu a hledání vztahů mezi prostorem, kresbou, kompozicí a způsobem nanášení barev, pak jeho obrazy z přelomu tisíciletí jsou již mistrovskými díly s barvami nebojícími se zaznět v zářivém tónu, s barvami schopnými nést vnější světlo a zároveň vyzařovat vlastní, intimní vnitřní jas uvolňující se lehce a přirozeně směrem k vnímateli, který má tak možnost mimořádného barevného zážitku. Jako by obrazy nebyly pasivní věci, ale jako by samy aktivně vykračovaly k osvobozeným prostorům.

Názorová zralost Cubecy neznamena tvůrčí strnulost, ale přivádí jej k tvořivé reflexi a sebereflexi. Pročištěná paleta, myšlenková invence i schopnost vyjádřit výtvarně to, na čem jakoby v životě skutečně záleží, přináší jeho dílům vzniklým po roce 2000 pozoruhodnou plasticitu a barevnou stavebnost s odvážným vrstvením jednotlivých stupňů barevných tónů.

The maturity of Cubeca's opinions does not lead to creative rigidity, but only to creative reflection and self-reflection. A stripped-down palette, inventive ideas and the ability to express artistically that which seems to be important in life, bring an impressive plasticity and build-up of colour with brave layering of individual levels of colour tones into his pieces created post-2000.

Architecture in Cubeca's hands breaks all set geocentric conception of spaces, in shape it feels almost borderless, as if behind the portrayed space were more spaces. Even though at first sight the composition of the paintings is firmly set and the defined and unified harmonic form does not respect the set principles of painting composition. Traditional modulations of shadows are replaced by some inner tectonics of the painting, where shadows unusually fluctuate and place themselves onto the art surface with dramaticism, transforming from dark colour tones into a flat firmness underlining the beauty of the objects' outlines.

Volumes of pictured objects, figures and faces are interpreted without detail, the aim is not to describe, the aim is to create the expression, mood and message. Verticals become horizontals, expression and imagination bypass shape reduction, from a general lack of detail, surprisingly easily into a completeness of form. In such a way Cubeca connects incoherent parts of the painting using his typically natural approach, which he deftly manages, into an unexpected whole, without weakening not only his declared hatred of direct and conscious stylisation, but also the formal order that is commonly respected and adhered to by other artists. The conceptual differentiation of parts and the whole is achieved by Cubeca with a benevolence underlined by the effect of colour and a unique modulation, leading sometimes almost to a romanticised resolution. (see Racio).

Without allowing the layering of colours to leave his control, he lets the physiognomical characteristics express themselves almost effortlessly, but still very clearly. And still occasionally there is a freer detail, but more effective and precise, used as a contrasting element defining the shape, colour and spatial composition of the painting. Lines freed from descriptive dependence form a framework that in almost all cases hides dramatic elements. This painting methodology leads to an authentic expression, by which Cubeca is so distinctive from the set approaches to a formal way of composing a visual work of art. It is clear not only in the confrontation of his paintings with works of other artists, but it is clear especially in the soul confrontation of his individual pieces alone.

Cubeca consciously distances himself from easy and uncomplicated methods of consuming messages. He expects education, intelligence and perception from the audience, which accepts the breaking down of barriers and the theoretical possibilities of given art theories. He sets his own rules, he avoids the official ones and sometimes laughs at them. He reaches tension within the composition without manifest effort, he paints easily and without complication, as if the pictured object did not matter, but rather the intensity of what and how that object was expressed.

Architektura v Cubecových rukou boří ustálená geocentrická pojetí prostoru, tvarově působí až bezhraničně, jako by za zobrazovaným prostorem byly prostory další. Ačkoliv na první pohled je kompozice obrazů pevně usazená a definitivní, sjednocená harmonická forma přece jenom nectí ustálené principy výstavby obrazu. Tradiční modelace stínem je nahrazena jakousi vnitřní tektonikou obrazu, kdy stín neobvykle kolísá a pokládá se na malířskou plochu s dramaticností transformující se z temných tónů barvy až k plošné zpevnělosti podtrhující půvabnou obrysovost věcí.

Objemy ztvárňovaných těles, postav a tváří, jsou pojaty bez detailizujících drobností, cílem není popisnost, cílem je výraz, nálada a poselství. Vertikály se mění v horizontály, exprese a imaginace přes tvarovou redukci přechází od zpravidla absentujících detailů překvapivě snadno k celistvé formě. Tak stmeluje Cubeca svým typickým přirozeným postupem, který virtuózně ovládá, nesourodé části obrazu v nečekaně jednotný celek, aniž by slevoval ze své nejen deklarativní nechuti k řízené a vědomé stylizaci, či k formálnímu řádu obecně výtvarnými umělci ctěnému a dodržovanému. Koncepční rozlišení části a celku přechází Cubeca s velkorysostí podtrženou účinkem barvy a jedinečnou modelací, vedoucí někdy až k romantizujícímu vyznění. (viz. obraz Racio).

Aniž by se mu vymklo nanášení barvy z ruky, nechává vyznít fyziognomické rysy jakoby bez úsilí, ale přece jen zřetelně. A přece i detail tu a tam uvolněně, ale o to účinněji a přesvědčivěji uplatní jako kontrastní prvek zpevňující tvarovou, barevnou a prostorovou kompozici obrazu. Linie vymaněné z popisné závislosti vytváří rámec, který téměř ve všech případech skrývá prvky dramatickosti. Tato malířská metodika vede k autentickému výrazu, jímž se Cubeca tak zásadně odlišuje od ustálených přístupů k formální stránce výstavby výtvarného díla. Je to zřetelné nejen při konfrontaci jeho obrazů s díly jiných autorů, ale je to zřetelné především při samotné konfrontaci jeho jednotlivých děl.

Cubeca se vědomě vyhýbá jednoduchým a nenáročným konzumovatelným sdělením. Předpokládá vzdělaného, inteligentního a vnímavého diváka, který akceptuje boření bariér a teoretických východisek daných teorií umění. Sám stanovuje pravidla, těm oficiálním se spíše vyhýbá a někdy vysmívá. Kompoziční napětí dosahuje bez programového úsilí, maluje jednoduše a nekomplikovaně, jakoby nezáleželo na samotné zobrazované věci, ale jakoby záleželo především na tom, co a jakou intenzitou bude zobrazovaná věc vyjadřovat.

Vnitřní odpor k realismu se u Cubecy projevuje jen výjimečnou realizací krajiny či portrétu. I v případech, kdy se do portrétu či krajiny pustí, nevzdává se svého uvolněného rukopisu. Za mistrovská díla tak lze označit portréty jeho otce a matky, kde bravurně s překvapivě věrným postižením fyziognomie spojil i schopnost interesantního vyjádření charakterů portrétovaných osob. Rychlé, zdánlivě nesourodé tahy štětcem přesahují realistickou metodu věcného záznamu, překrýváním barev a barevných tónů v kombinaci s dramatickým pozadím vzdává hold, úctu a respekt ke svým rodičům.

An inner hatred of realism is apparent in Cubeca's work in the rare creation of landscapes or portraits. That is why it is possible to describe portraits of his father and mother as masterpieces, in which he masterfully, with a surprisingly precise capture of the physiognomy, achieved an interesting expression of the characters of those portrayed. Quick, apparently disjointed brush strokes go beyond the realist method of material mimicking, through the layering of colours and colour tones in combination with a dramatic background, that pays tribute, and shows admiration and respect towards his parents. This is much more than merely descriptive painting.

Especially in the period when he excluded colours softened by white and suppressed brightness, he achieved an expression that brought not only the emancipation of colour, but also the freedom of a craft expressing itself in a newly found graphic and drawing style combined with a flare for colour. Through constant experimentation he achieved a harmony of colour surfaces and an interesting effect – theme and content are not the most important attributes of a painting, most important is the message behind the theme and form. Not a message conveyed immediately, but conveyed in a concealed way, not purposefully, but disturbingly and with a hint of the absence of any doctrine with which he might force his painting at us.

Apparently simple artistic elements force us to deduce and seek mental judgements, with which painting really does not have much to do. If we examine Cubeca's canvases properly, nothing in his paintings is pointless. It is as if the painter has realised the limit of artistic expression, laughed at it, and where line and colour was not enough, he has used an ingenious black, that with its accumulated energy literally brings about an explosion attacking the audience like dynamite (see the eyes and mouth in Fear). The painting Fear, in particular, is an example of how brutally a masterpiece can attack the feelings of the audience, without any reduction. The dark intensity of the black eye sockets and the mouth is agitating, menacing and disturbing at the same time, which could not be achieved to such levels of intensity with any other use of colours and tones.

Cubeca does not struggle against monumentalism. In "Dancing Paris" or "Virginity" he leaves the bodies to make their mark and by their energy and enlargement, as opposed to other factors, they stand out. The Eiffel Tower literally disappears beneath the emotion of the hugging pair, the mountains in the distance behind the virgin's body are unnoticeable and they almost disappear... Monumentalism is not an unusual element for Cubeca, but appears in paintings where the artists wants to gain something not only from the line and colour, but especially from space. He himself understands monumentalism as underlining the important aspects which he takes from the whole, he simplifies it, and with that he gives the painting not only a summary of the important and less so, but in particular he gives the piece clarity required by his own inner vision.

Je to daleko více než popisné zobrazení. Je to kompozičně fascinující celek s obrazovou plochou členěnou s obdivuhodnou schopností využít nadsázku a zkratku... Je zajímavé, že Cubeca se ani ve svých zralých dílech nevzdává podnětů, z kterých vycházel ve svých začátcích. Odmítá bezduchou dekorační malbu, ignoruje akademismus a s neobvyklou soustředěností naplňuje svůj malířský výraz směřující k barevnému záznamu osobitého umělceva pohledu na svět. Netrvá na žádné svazující čistotě malířských prostředků, pohrdá vším, co by díky teoretické kázni nabourávalo jeho hluboká myšlenková spojení, vyjádření a poselství.

Zvláště v období, kdy vyloučil bělobou tlumené barvy a potlačený jas, dospěl k výrazu, který přinesl nejen osvobození barvy, ale i osvobození rukopisu projevující se nově objevenou grafičností a kresebností se současným barevným vzplanutím. Dospěl tak rychlým hledáním k souzvuku barevných ploch a zajímavému účinku – téma a námět nejsou nejdůležitější atributy obrazů, důležité je to, co je prostřednictvím námětu a formy sdělováno. Nikoliv sdělováno přímo, ale sdělováno skrytě, nikoliv samoúčelně, ale znepokojivě a v náznaku s absencí jakéhokoliv dogma, kterým by nám svůj pohled vnucoval.

Zdánlivě jednoduchými výtvarnými prostředky nás nutí dedukovat a hledat rozumové soudy, s kterými už vlastně nemá malířství až tolik společného. Podíváme-li se na Cubecova plátna pozorně, nic v jeho obrazech není samoúčelné. Jakoby umělec poznal meze výtvarného projevu, vysmál se jim a tam, kde mu nestačí barva či linka, použije geniálně čern, která v sobě nahromaděnou energii přivádí doslova k výbuchu útočícímu na diváka jako dynamitová nálož (viz. oči a ústa v obraze Strach). Právě obraz Strach je příkladem toho, jak brutálně bez jakékoliv redukce dokáže mistrovské výtvarné dílo útočit na city diváka. Černá intenzita očních důlků a úst je burcující, výstražná i hrozivá zároveň, což by jakýmkoliv jiným užitím barev i jejich tónů nebylo v takové intenzitě možné.

Cubeca se nebrání monumentalizaci. V obrazech „Tančící Paříž“ nebo „Panenství“ dává tělům vyznít a jejich záběrem a zvětšením oproti všemu ostatnímu i vyniknout. Eiffelova věž se doslova ztrácí pod silou emocí objímající se dvojice, hory v dálce za panenským dívčím tělem jsou nepatrné a téměř se ztrácejí... Monumentalismus není u Cubecy výjimečným prvkem, ale objevuje se u obrazu tam, kde chce umělec těžit nejen z barvy a linky, ale především z prostoru. On sám chápe monumentalizaci jako zvýraznění toho podstatného, co vyjímá z celku, zjednodušuje, a tím dává obrazu nejen sumarizaci podstatného a méně podstatného, ale především dává dílu přehlednost cílenou jeho vlastní niternou optikou.

Cubeca nejde po zřetelné programové cestě. Fantazie, vize, názory, tušení i objevování a experiment ho vedou překvapivě bez konfliktů od pohledu na nitro člověka zpátky k jeho podstatě. Filozofii přetvářející výjevy na obrazech v symboly maluje kultivovaně s pozoruhodným poetismem i jakýmsi humanistickým pozitivním vyzněním. Důmyslná stavebnost a výstižná kompozice nepřináší pouze

Cubeca is not on a clearly ideological path. Fantasy, visions, opinions, expectations and experiments lead him on, with a surprising lack of conflict with regards to the inner self of a person at his core. Philosophy reshapes the expressions in the painting into symbols, and he paints in a cultivated fashion with extraordinary lyricism and some kind of humanistic positive feel. A clever construction and a precise composition do not only bring fleeting perceptions, but attack the audience exerted by constant providence, leading them quirkily forward. Exaggeration is, without compromise, positioned where we do not expect it. The artist grasps reality in a shocking way and still he does not suppress it, rather he stresses a limitless creative freedom that is commonplace to him.

The desire to discover and understand permeates Cubeca's work without sentiment, but still he inclines towards a lyrical, almost intimate view of the objects, people and events around us. In the painting "Poet" we can clearly feel the painful perception of the conflict between the torn soul of the poet expressed by an emotional outline of his face and a strange gentleness, almost a kind of sadness, radiating from the reddening sky, a sensual naked girl and a lonely standing tree. A spiritual and complete inner passion, and yet still a nostalgic scene. How typical of Cubeca, who pushes out rational shapes and the grounded whims of emotion, passing almost into the symbols of life.

...His paintings are not over-filled with grand gestures, everything is taken with a kind of relaxation and simplicity, as if naturalism was mingling with everything that we have an opportunity to see in the paintings. This can be seen particularly effectively in the painting "Upwards", where birds symbolise the soul of a past that is rising with an earth covered with traps, they rise easily and naturally to some place where they will be happier. Everything is in harmony, almost lyrical, and yet it is still a matter of death that a person is so scared of. In particular, Cubeca's ability to see beyond the borders of everyday understanding of the world is very typical. He juxtaposes feelings about situations that we commonly do not like, so animosity replaces humanity and the low manners of timeless values.

Cubeca does not paint pictures, Cubeca paints feelings. In this does he stand out as being different to most artists. The desire to express what cannot be expressed in words, lifts him into the exclusive club of great painters that have been able, in their work, to release themselves from simple description, who were able to see and discover an object's core and meaning beyond the outer limits.

prchavé vjemy, ale útočí na diváka vypjatým trvalým prozřením směřujícím svéráznou cestou vpřed. Nadsázka je nekompromisně vsazována tam, kde ji nečekáme. Umělec uchopuje skutečnost šokujícím způsobem, a přesto ji nepotlačuje, spíše zvýrazňuje neomezenou tvůrčí svobodu, která je pro něj samozřejmostí.

Touha poznávat a porozumět prolíná Cubecovým dílem bez sentimentu, přesto inklinuje k lyrickému až intimnímu pohledu do věcí, lidí a dějů kolem nás. V obraze „Básník“ zřetelně cítíme bolestně nahlížený rozpor mezi rozervanou duší básníka vyjádřenou expresivně vykreslenou tváří a zvláštní něžností, až jakýmsi smutkem, vyzařovaným z rudnoucího nebe, smyslné nahé dívky a osaměle stojícího stromu. Oduševnělá, plná vnitřního pohnutí, a přece teskná scenérie. Jak typické pro Cubecu vytlačujícího studené racionální tvary a přízemní choutky emocionálními faktory přecházejícími až v symboly života...

...Jeho obrazy nejsou přeplněny velkými gesty, vše je pojato v jakési uvolněnosti a prostotě, jakoby přirozenost prolínala vším, na co máme možnost v obrazech pohlédnout. Zvlášť silně to vynívá v obraze "Vzhůru", kde ptáci symbolizující duše zemřelých stoupají z nástrahami poseté země lehce a přirozeně někam, kde bude šťastněji. Vše je harmonické až lyrické, a přesto jde o smrt, které se člověk tolik bojí. Právě schopnost nahlížet za hranice běžného chápání světa je pro Cubecu typická. Skládá pocty situacím, které běžně nemáme rádi, živočišnost nahrazuje lidskostí a přízemnost nadčasovými hodnotami.

Cubeca nemaluje obrázky, Cubeca maluje pocity. V tom je jeho jedinečnost i odlišnost od většiny umělců. Touha vyjádřit to, co nelze popsat slovy, jej přivádí mezi exkluzivní klub velkých malířů, kteří se ve své tvorbě dokázali odpoutat od pouhé popisnosti, kteří dokázali vidět a nalézat za vnější slupkou věcí jejich podstatu a smysl.

8. Cubeca – autobiography

About myself

I came from the jungle. My tale was born in a dense network of grasses, bushes and trees, above a sun-drenched sea lagoon, in which water changed from the colour of turquoise to a sky blue.

I emerged on the leaf of a baobab tree from a tiny particle of foggy haze. All my childhood I grew at that height and looked at the world from a bird's eye perspective, and gradually changed into a proper drop of water.

One day, when I was really big, the wind blew and I slipped down the creeper. What a surprise it was.

Above was the sun, heat, a beautiful view, clean air and an endless sky. Below there was humidity, darkness and danger.

I looked around me and saw many drops similar to me, falling down from the tree tops. And when they fell to the ground, they accepted their fate, and soaked into the moss, into the tree bark, into the rotting leaves.

I didn't like this. I found a stream and slid into it, so that I would, together with it, soon melt into the turquoise sea lagoon. Since then I have been waiting until the sun changes me into vapour and carries me back up to my leaf on the baobab tree top.

Maybe my tale was not precisely this, but it was surely similar. The desire to crawl up somewhere, from which place one can see a great distance, has accompanied me, maybe haunted me, from my childhood.

Karel Kostka

Based on the themes of Polynesian myth

8. Cubeca – vlastní životopis

O sobě

Vzešel jsem z džungle. Můj příběh se zrodil v hustém propletenci trav, keřů a stromů nad sluncem zalitou mořskou lagunou, v níž voda přecházela od barvy tyrkysu až k blankytné modři.

Vyklubal jsem se na listu baobabu z malé titěrné částičky mlžného oparu. Celé dětství jsem rostl v té výšce a hleděl na svět z ptačí perspektivy a postupně se měnil v pořádnou kapku vody.

Jednoho dne, to už jsem byl opravdu velký, zafoukal vítr a já sjel po liáně dolů. Jaké to bylo překvapení.

Nahoře bylo slunce, teplo, nádherný výhled, čistý vzduch a nekonečné nebe. Dole bylo dusno, temno a nepřívětivo.

Rozhlížel jsem se kolem sebe a viděl spousty stejných kapek, jako jsem byl já, padat z korun stromů dolů. A když dopadly na zem, smířily se se svým údělem a vsákly se do mechu, do kůry stromů, do zetlelého listí.

Tohle se mi nelíbilo. Našel jsem potůček a vklouzl do něj, abych se společně s ním za chvíli rozpustil v tyrkysové mořské laguně. Od té doby čekám, až mě slunce přemění v páru a vynese zpátky na můj lístek nahoře v koruně baobabu.

Možná můj příběh nebyl přesně takhle, ale určitě se odehrál nějak podobně. Touha vyškrábat se někam, odkud je vidět daleko, mě provází, možná pronásleduje, odmala.

Karel Kostka

Na motivy domorodé pověsti z Polynésie

Family.

My dad and mum met in Prague on the 1st of May 1958, my mother was brought up in Prague, my father served there as a soldier in the conscription military. They got married in 1960, I was born on the 11th of December 1960 in a hospital in Vsetín. I cannot remember that, but I remember how, as a little toddler and tot, I liked to go to a shop that was part of two buildings, which stood close by, and which were jointly occupied by the families of my father and his brother in the small village of Jasenka near Vsetín. Opposite the shop stood a fire station, and next to it a memorial for the victims of the world war, and above all of that five fully grown lime trees and behind all that a stream. In front of both the buildings there was a little garden separated from the fire station by an asphalt road.

Around the garden a little stream flowed, which I always dammed up with grass turf and stones, while next to it, they had channelled a little pond and used the water for irrigation.

I was the first and last male offspring of the following generation of Kostkas occasionally entrusted into the care of my dad's mother, that is my grandmother, that sold in the shop that I mentioned a moment ago. And when, so that I untangled myself from it, she took me to the shop, she always made it clear that it was our shop that she had built up with her husband, that is with my grandfather who I never met, who died before I was born.

Nana, as we called my grandmother, did not tell me, however, that the Communists had taken the shop from us and nationalised it after the change, with which they wanted to establish a state of justice and love amongst the people, but established only confusion and hatred, and she also did not tell me that they let her

sell in the shop again only at retirement age, before which they forced her for 20 years to sell everywhere else, but not in her former shop. But I clearly remember that she secretly showed me some small paper sacks, on which was printed: Vladimír Kostka, groceries, products of all kinds. And I really liked the sacks because during Communism no company and no shop were able to pride themselves on the name of the owner and no owner had the opportunity to write his name on his company, so that customers could either thank him or spit on him. That was just not possible during Communism. But in those days of course I did not understand it and believed that the shop was ours and I greatly enjoyed putting the products onto the shelves with my nana and watching how people bought the goods and took them home. That was around 1965.

Rodina.

Táta s mámou se poznali na 1. máje v Praze v roce 1958, matka v Praze vyrůstala, otec tam sloužil jako voják povinné základní vojenské služby. Brali se v roce 1960, já jsem se narodil 11. prosince 1960 ve vsetínské nemocnici. Na to si nemohu pamatovat, ale pamatuji si dobře jak jsem, coby malý capart a prcek, nadšeně chodil do obchodu, který byl součástí dvou domů, které stály v bezprostřední blízkosti, a které společně obývaly rodiny mého táty a jeho bratra ve vesničce Jasenka kousek od Vsetína. Naproti domu stála hasičská zbrojnice, vedle ní památník obětem světové války, nad tím vším pět vzrostlých lip a vzadu za tím vším potok. Před oběma domy byla malá zahrádka od zbrojnice oddělená asfaltovou cestou.

Kolem zahrádky tekla malý potůček, který jsme vždycky přehrazovali travnatými drny a kameny, vedle vyhloubili malou studánku a vodu používali na zalévání.

Já jsem byl jako první a poslední mužský potomek následné generace Kostků občas svěřen do péče otcovy matky, tedy mé babičky, která v tom obchodě, který jsem před chvílí zmínil, prodávala. A když mě tedy, ať už se z toho vymotám, vzala do obchodu, vždycky mi zdůraznila, že to je náš obchod, že ho vybudovala s manželem, tedy s mým dědou, kterého jsem nepoznal, který umřel dřív, než jsem se narodil.

Babina, jak jsme mojí babičce říkali, mi už ale neřekla, že ten obchod nám komunisti sebrali a znárodnili po převratu, kterým chtěli nastolit spravedlnost a lásku mezi lidmi, ale nastolili bordel a zášť, a taky mi neřekla, že ji v tom obchodě nechali prodávat znovu až téměř v důchodovém věku, když ji předtím skoro 20 let nutili prodávat všude jinde, jenom ne v bývalém vlastním obchodě. Ale dobře si pamatuji, že

mi vždycky tajně ukazovala malé papírové pytlíky, na kterých bylo vytištěno: Vladimír Kostka, koloniál, zboží všeho druhu. A mně se ty pytlíky hrozně líbily, protože za komunistů se žádná firma a žádný obchod nemohly pyšnit majitelovým jménem a žádný majitel neměl tu možnost napsat na firmu své jméno, aby mu mohli zákazníci děkovat nebo na něj plivat. To se za komunistů prostě nemohlo. Ale v té době jsem to samozřejmě nechápal a věřil, že ten obchod je náš a hrozně moc mě bavilo doplňovat s babinou do regálů zboží a dívat se, jak to zboží lidé kupují a odnášejí domů. To bylo kolem roku 1965.

School years.

Everything ended when they built a new supermarket nearby, and our shop (even though it was no longer ours) was closed down. Grandma to keep busy and probably for some extra money, went to help in the new supermarket, and I sometimes went there to see her and helped to stack goods onto the shelves and I had exactly the same feeling as if I was stacking the shelves in our shop, which in reality had not been ours for a long time.

And then I went into the first grade of the junior school in Jasenka. The first and fourth grades were together and the only thing that I remember from that time is that the very first day of school some kid from the fourth grade called Novosad wanted to break my jaw and I, because I am a chicken at heart, was so petrified that from such deathly distress I thoroughly beat him up, and so received the undeserved respect of my classmates.

I studied quite well, but I did not particularly enjoy school. I enjoyed every morning before I set off walking to school, looking out for Mr. Kuropata (to this day I do not know if it was his real name or a nickname), that rode with a cart attached to a horse called Jiskra and together they collected milk cans along the way, which cattle owners

would put along the road every morning.⁵ When I managed to stop Mr. Kuropata, I was allowed to sit at the back of the wagon and ride to school. And it was fabulous when Mr. Kuropata occasionally allowed me to climb up to the driver's seat, lent me the reins and said: „Go!“

I held the reins and experienced the overwhelming feeling that I was driving the whole cart. The feeling was of course ill-founded, because Jiskra knew the path well and he did not care at all who was pulling the reins. But still I experienced the feeling of a pilot controlling an amazing vehicle. To this day some of the orders remain in my head, which the horse, if he was in the mood, sometimes reacted to: „Heta, čehý, prrr“. From that time hence I have enjoyed travelling by any means of transport that has wheels, wings or a ship's crew.

After all, the horse, getting back to him, managed the journey even without human co-ordination, because Mr. Kuropata always stopped in the pub on his second round in the afternoon, where he drank and became blind drunk to dumbness, so that they had to place him among the cans on the cart and Jiskra would pull him reliably home in the evening.

That was around 1970.

Školní léta.

Všechno skončilo, když postavili nedaleko novou samoobslužnou prodejnu a náš obchod (i když už nebyl náš) zavřeli. Babička tak nějak ze setrvačnosti a snad i kvůli přivýdělku, chodila pomáhat i do té nové samoobsluhy, a já tam občas chodil za ní a pomáhal zboží doplňovat do regálů a měl jsem úplně stejný pocit, jako bych to zboží doplňoval v našem obchodě, co ve skutečnosti byl náš jenom kdysi.

A pak jsem se dostal do první třídy na malotřídce v Jasence. Byli jsme dohromady první a čtvrtá třída a jediné, co si z té doby pamatuji, je, že hned první den školy mi chtěl rozbít hubu nějaký Novosad ze čtvrté třídy a já, protože jsem v jádru posera, jsem se tak hrozně vyděsil, že jsem ho v té smrtelné úzkosti přepral a zmlátil, čímž jsem si získal u spolužáků nezasloužený respekt.

Učil jsem se slušně, ale škola mě zvlášť nebavila. Bavilo mě, pokaždé ráno, než jsem vyrazil pěšky do školy, vyhlížet pana Kuropatu (dodnes nevím, jestli to byla přezdívka nebo skutečné jméno), který jezdil s koňským povozem připoutaným ke koni jménem Jiskra a společně sbírali podél cesty konve s mlékem, které chovatelé

dobytka vždy ráno nastavěli kolem cesty. Když se mi podařilo pana Kuropatu stopnout, mohl jsem si sednout vzadu na povoz a do školy se svézt. A bylo fantastické, když mi občas pan Kuropata dovolil vylézt na kozlík, půjčil mi opatě a řekl: „Jed!“.

Třímal jsem ty opatě a zažíval opojný pocit, že celý ten povoz řídím. Ten pocit byl samozřejmě falešný, protože koník Jiskra měl trasu našlápnutou a bylo mu srdečně jedno, kdo tahá za opatě. Přesto jsem zažíval pocit pilota ovládajícího úžasný dopravní prostředek. Dodnes mi v hlavě zůstaly některé povely, na které koník, pokud měl náladu, občas reagoval: „Heta, čehý, prrr“. Od té doby jezdím rád jakýmkoliv dopravním prostředkem, který má kola, křídla nebo lodní šroub.

Ostatně, koník, ať se k němu vrátím, trasu zvládal i bez lidské obsluhy, protože pan Kuropata se při druhé odpolední jízdě zastavil vždycky v hospodě, kde se opil a zřídil až do němoty, pak ho položili mezi konve na voze a Jiskra ho večer dotáhl spolehlivě domů.

To bylo kolem roku 1970.

5. Translators' note – "Kuropata" means chicken's foot.

Grocers „Vladimír Kostka“ before the 2nd World War / Koloniál „Vladimír Kostka“ před 2. světovou válkou
My parents met at the end of the 1950s in Prague / Rodiče se poznali na konci 50. let 20. století v Praze
Little Cubeca, with „nana“ on the left and mummy on the right in 1961 / Malý Cubeca, vlevo „babina“, upravo maminka v roce 1961
With daddy in 1962 / S tatínkem v roce 1962

With mummy in 1963 / S maminkou v roce 1963
First grade of primary school in Jasenka. Cubeca in the middle row on the right / První třída Základní školy v Jasence. Cubeca v prostřední řadě vpravo
With parents and sister in the Tatra mountains around 1970 / S rodiči a sestrou v Tatrách kolem roku 1970
At a children's day in 1969 / Na dětském dni kolem roku 1969

How I did not become a farmer.

From fifth grade I moved into the city school, initially to upper school, and from sixth grade into the Trávníky school. Out of all this school attendance I have two very strong memories, firstly, that somebody stole my Eska bike, which I loved and never saw again, and secondly, that our maths teacher Mr. Bazalka could not, even with the greatest effort, teach anything about fractions (I still do not understand them), and when I stood next to the blackboard and dully stared at the unsolvable mathematical problem, he forced me to do a headstand by the blackboard, with which he wanted to help my mathematical thinking by making me turn the fraction upside down. I did not think of that, but instead was furious because my most precious possessions fell out of my pockets. But I think of Mr. Bazalka only in a good way.

My dad was a farmer and he was a really pleasant and hard-working person. Logically I was moved into an agricultural high school, which my mother respected, even though she came from a big city environment. I studied hard for four years, learning about sowing techniques and the technology of agricultural production, I was introduced to the secrets of working with soil, to

sowing, to agricultural cultures and to cattle and I had my first, timid contact and interaction with girls. I received priceless first experiences, from which some I developed further, some I stopped and others unfortunately sank into the darkness of history.

Apart from that I watched the insemination of cows (artificial insemination, just to be clear), I helped at the birth of a baby cow, I rode on tractors, ploughed, pulled and weeded, and I like to remember the period when, along with my friends, I established a music band and convinced our principle to buy us musical instruments, an amplifier and the most powerful speakers.

In this way I held an electric guitar in my hands for the first time. It was a fabulous feeling and the louder it played, the better. And there was the time when we had a performance in the school canteen and I put on boots with extremely high heels borrowed from my classmate!. And when, after a particularly good song with a big response, took off my T-shirt, twirled it around high over my head and threw it into the audience! Today I smile with pleasure at the ecstasy I had felt.

That was around 1978.

Jak jsem se nestal zemědělcem.

Od páté třídy jsem se dostal do městské školy, nejdříve na Horní školu, od šesté třídy pak do školy Trávníky. Z celé této školní docházky mám dvě nejsilnější vzpomínky, a to za první, že mi ukradli kolo Esku, které jsem miloval a už ho nikdy víc neviděl, a za druhé, když nás matikář pan Bazalka nemohl ani s největším úsilím naučit něco se zlomky (ani dnes to neumím), a když jsem byl u tabule a tupě zíral na neřešitelnou matematickou zapeklitost, donutil mě udělat před tabulí stojku, čímž chtěl napovědět mému nematematickému myšlení, že mám zlomek převrátit. To mě v tu chvíli nenapadlo, ale byl jsem vzteklý, protože mi z kapes u kalhot vypadaly všechny mé nejcennější věci. Ale na pana učitele Bazalku vzpomínám jenom v dobrém.

Můj tatínek byl zemědělec a byl to moc hodný a pracovitý člověk. Logicky jsem nastoupil na střední zemědělskou školu, což maminka respektovala, ač sama pocházela z velkoměstského prostředí. Čtyři roky jsem usilovně studoval osevňovací postupy, technologii zemědělské výroby, pronikal jsem do tajů práce s hlínou, osivem, zemědělskými kulturami, hospodářskými zvířaty a nabýval nesmělé kontakty a doteky s děvčaty. Získal jsem neocenitelné první zkušenosti, z nichž některé jsem

dál rozvíjel, u jiných ustrnul a některé se bohužel propadly do temna historie.

Mimo to, že jsem přihlížel inseminaci krávy (umělé oplodňování, abych upřesnil), pomáhal při porodu telete, že jsem jezdil s traktorem, oral, vláčil a plečkoval, rád vzpomínám na dobu, kdy jsme s kamarády založili hudební skupinu a umluvili pana ředitele, aby nám zakoupil hudební nástroje, zesilovač a co nejsilnější reprobedny.

Dostal jsem tak do ruky poprvé elektrickou kytaru. Byl to fantastický pocit a čím to hrálo hlasitěji, tím lépe. A co teprve, až jsem si při vystoupení ve školní jídelně obul od spolužačky půjčené kozačky s prokletě vysokými podpatky! A když jsem po zvlášť zdařilé písni s velkým ohlasem sundal tričko, zatočil s ním vysoko nad hlavou a mrštil jím do publika! Dnes se pobaveně usmívám, tehdy jsem byl v extázi. To bylo kolem roku 1978.

Graduation photograph – May 1980 / Maturitní fotografie – květen 1980
With classmate Mirek Martinák on a school fieldtrip in 1979 / Se spolužákem Mirkem Martinákem na školním výletě v roce 1979
Cubeca wrote up to eighty songs from 1976–1979 / Cubeca složil v letech 1976–1979 na osmdesát písní
Solo guitar and a microphone – apart from sport, the greatest attraction for Cubeca from 1976–1980 / Sólóová kytara a mikrofon – mimo sportu největší lákadlo Cubecy v letech 1976–1980

First hop summer job with the entrance to university in 1980 / První chmelová brigáda při nástupu na univerzitu v roce 1980
Cubeca third from the left – even with the influence of those around me I did not like putting on the pioneer uniform and party costume / Cubeca třetí zleva – přes naltěhání okolí jen nerad oblékal pionýrské a svazácké kroje
With a muse at a party in 1979 / S múzou na večírku v roce 1979

First love.

At high school I was struck by first great love. I guess she fell in love with me at our first big performance in the school canteen, because that transformation from the previously inconspicuous and diligent student into a screaming half-naked monster in boots beating shamelessly into the guitar logically affected all the watching girls. I made use of the hypnotic state of all present and started going out with the girl. At night I had dreams that I was saving her from a burning building, other times that I was carrying her out, half-dead, from a cave, where she had got lost, but as, deliberately, there was no fire in the area and no cave was discovered, I went out with her without the opportunity to prove my fearlessness and courage.

We went out together intensively with an endless love that ended when I graduated and left the school. But it was really great.

Because they had always, even in primary school, warned me that I was useless at Czech

I hated learning the Czech language, and especially the grammar. At high school I was taught by professor Petříček, and with him I suddenly started enjoying Czech and became quite good at it. And because my classmates mostly went to agricultural universities, veterinary universities and other such fields I suddenly found it boring, but I also thought that I knew enough about agriculture, and so I applied to the Palackého University to study the pedagogy of the Czech language – civics. I passed the entrance exams and then things took a fast course, and before I realised it, I had kissed for the last time my first love Bohunka in the local train on the route from Rožnov to Vsetín, had packed my bags and left to start university and my part-time job of hop collection not far from Olomouc, pulled down hop-plants in the field, kissed my second love, whose name is already hidden somewhere, and plunged into the whirlpool of university life.

That was 1980.

První láska.

Na střední škole mě zasáhla také první velká láska. Zamilovala se do mě zřejmě na tom našem prvním velkém vystoupení ve školní jídelně, protože ta proměna z dosud nenápadného a dobře se učícího studenta v řvoucí polonahou příšeru v kozačkách mlátící bez slitování do kytary logicky zasloumala city všech přihlížejících děvčat. Využil jsem hypnotického stavu všech přítomných a začal s dotyčnou dívkou chodit. V noci se mi zdávaly sny, že ji zachraňuji z hořícího domu, jindy že ji vynáším polomrtvou z jeskyně, kde zabloudila, ale jako na potvoru nikde v širokém okolí nehořelo a ani nebyla objevena pořádná jeskyně, tak jsem s ní chodil bez možnosti prokázat svou neohroženost a statečnost.

Chodili jsme spolu intenzivně s nekonečnou láskou, která skončila, když jsem odmaturoval a ze školy odešel. Ale bylo to vážně moc fajn.

Protože mě vždy už na základní škole varovali, že jsem blbej na češtinu, výuku češtiny, zvláště

gramatiku, jsem nesnášel. Na střední škole mě učil pan profesor Petříček, a u něj mi ta čeština začala najednou jít a začala mě docela bavit. A protože moji spolužáci šli vesměs na zemědělské vysoké školy, na veterinu a podobné obory, přišlo mi to jednak najednou nějak fádni, jednak jsem si myslel, že už toho o zemědělství vím dost, a tak jsem se přihlásil na Univerzitu Palackého ke studiu pedagogického oboru český jazyk – občanská nauka. Příjímací zkoušky jsem zvládl a pak už věci dostaly rychlý spád, než jsem se nadál, políbil jsem naposled v lokálce z Rožnova do Vsetína svoji první lásku Bohunku, sbalil si bágel a odjel na nástupní vysokoškolskou chmelovou brigádu nedaleko Olomouce, strhl svůj první štok chmele na chmelnici, políbil svou druhou lásku, jméno mi už někam zapadlo, a vrhl se do víru vysokoškolského života.

To bylo v roce 1980.

*New image in the second half of university studies / Nový image v druhé polovině vysokoškolského studia
As a guide at a travel agency Cubeca travelled around a part of Europe and Asia in the 80s. (second from the right in the bottom row) / Jako průvodce cestovní kanceláře procestoval Cubeca v 80. letech část Evropy a Asie. (druhý zprava v dolní řadě)
Celebratory graduation at the university in 1985 / Slavnostní ukončení studia na univerzitě v roce 1985*

*During a trip to the town hall the soon-to-be newlyweds Iva and Karel in February 1985 / Při cestě na radnici budoucí novomanželé Iva a Karel v únoru 1985
With daughter Petra in 1988 / S dcerou Petrou v roce 1988*

University student, father, husband, teacher...

University is a world of its own, I have a head full of memories and they could be published in a multi-part novel. My friends Jirka, Libor and Ivan, our lonely little masculine island and I in the middle of an evidently feminine sea of classmates.

Lessons of tough sport, toiling away at tennis, at canoeing and skiing courses with classmates from the areas of physical education, hectolitres of apple and berry wine with classmates from all subjects, exclusively intellectual parties ending in an out-pour of the most deeply hidden instincts, in the morning tripe soup at a buffet for the centralisation of unbalanced physical and spiritual activities, a signature on the attendance list at a lecture or seminar and the silent escape from the classroom to activities that are, during university studies, far more important than studies alone.

Life, dreams, friends, studies, parties, family, friendship, love, foolishness, carelessness and absolute freedom relieved me of a lot of responsibilities, all that passed by with absolute unity and speed in that beautiful period of life, when almost everything was possible, within reach and accessible. A long orgasm in which trouble-free youth slowly transformed into another, more

serious, period of life.

The love of my life, Iva, a marriage, a daughter called Petra, the miraculous period of life creation from your own blood. And suddenly roles that not so long ago seemed so distant – the father, the husband, the teacher – not the one that comes up with nonsense and is naughty to those mentioned, who are responsible for him, but suddenly the one who is responsible for the others. No longer just a simple acceptance of love and the worries of others, but the giving over of yourself, accompanied by feelings of great happiness, to the family, which is greater and better than anything I could have earned.

A compulsory year's military service was completed in Suchdol nad Vltavou, in Holešov and in Bratislava. For a month I charged around the practice grounds with heavy machine guns on my back, then rode in an armoured vehicle for a while, but eventually I ended up for long months at the university of military education as an office rat with the chance to lead a few seminars on the history of philosophy and the history of economical learning.

That was between 1980 and 1986.

Vysokoškolák, otec, manžel, učitel...

Vysoká škola je svět sám pro sebe, vzpomínek mám plnou hlavu a vydaly by na mnohodišný román. Kamarádi Jirka, Libor a Ivan, náš malý osamělý maskulinní ostrůvek uprostřed čistě feminizovaného moře spolužaček.

Hodiny tvrdé sportovní dřiny na tenise, na vodáckých a lyžařských kurzech se spolužáky z tělovýchovných oborů, hektolitry jablečného a rybízového vína se spolužáky všech oborů, večírky zpočátku vždy intelektuální končící smrštětých nehlouběji ukrytých pudů, ráno dršťková polévka v bufetu pro vycentrování narušených tělesných a duševních pochodů, podpis na prezenčních listinách přednášek a seminářů a tichý útěk z poslucháren k činnostem, které jsou při vysokoškolském studiu mnohem důležitější než studium samotné.

Život, sny, kamarádi, studium, večírky, rodina, přátelství, lásky, blázniviny, lehkomyšlnost i naprostá svoboda oprostěná od spousty povinností, to vše v absolutní jednotě tryskem prosvištělo tím nádherným obdobím života, kdy téměř vše bylo možné, dosažitelné a uchopitelné.

Dlouhý orgasmus v němž se bezstarostné mládí pomalu přechylovalo v další, už vážnější období života.

Má životní láska Iva, svatba, dcera Petra, období zázraku vzniku života z vlastní krve. A najednou role, která se ještě nedávno zdála tak vzdálená – otec, manžel, učitel – už ne ten, kdo vymýšlí hovadiny a zlobí ty, co za něj odpovídají, ale najednou ten, kdo zodpovídá za jiné. Už ne pouhé přijímání lásky a starostlivosti jiných, ale rozdávání sebe samého a báječný pocit z rodiny, která je víc a lepší, než jsem si mohl čímkoliv zasloužit.

Povinnou roční vojenskou službu jsem si odkroutil v Suchdole nad Vltavou, v Holešově a v Bratislavě. Měsíc jsem lítal s těžkým kulometem na zádech po cvičišti, pak chvíli jezdil s obrněným transportérem, ale nakonec jsem skončil dlouhé měsíce na vysoké vojenské škole jako kancelářská krysa s možností vést pár seminářů o dějinách filozofie a dějinách ekonomického učení.

To bylo mezi lety 1980 a 1986.

*The establishment of my own school in 1991 / Při založení vlastní školy v roce 1991
With sons stretching canvases onto frames / Se syny při napínání pláten na rámy
Daughter Petra and sons David and Daniel in 2001 / Dcera Petra a synové David a Daniel v roce 2001*

*With wife and friends, the Trusin family, in Malaysia / S manželkou a přáteli Trusinovými v Malajsi
Cubeca with family in Rijeka (2003) / Cubecova rodina v Rijece (2003)*

The present.

At the end of 1989 the end of the centralised regime was approaching, which from its roots had changed the lives of the whole of society. In 1991 the birth of my son David, long walks with the pram and an honest happiness with life.

And after the fall of Communism the opportunity to start a private firm alone, with all the risks and worries, but with the feeling that the result of the work was dependent on me alone and the colleagues that I chose. And also perhaps the feeling of satisfaction for my grandfather who to me was, apart from a stolen shop, only a name on a sack that my grandmother had secretly shown me. And when my firm – the school, came to life and I had a new school building constructed, I wrote my name on it for all those from whom the Communists had stolen property and for the result

of the effort of many generations that had been ground into the anonymous crowd. The name is also there, of course, because I take it as a sign of my responsibility for everything that I manage to do in the school and for anything which does not work out.

And because through all the teething troubles of the newly gained democracy, today we can live in an environment where a person is not in any great way limited in his human rights and personal freedom, my wife and I brought into the regained free world one more son – Daniel, who is the little sun of our everyday lives, and the belief that even though sometimes it can be bad, beyond future horizons there has to be something better.

Those were the final years of the 20th century and the first of the 21st century.

Současnost.

Na sklonku roku 1989 se přiblížil konec centralistického režimu, což od základu změnilo život celé společnosti. V roce 1991 narození syna Davida, dlouhé procházky s kočárkem a upřímná radost ze života.

A po pádu komunistů možnost samostatně začít budovat vlastní firmu, se všemi riziky a starostmi, ale s pocitem, že výsledek práce je závislý jenom na mně samotném a spolupracovnících, které si vyberu. A také pocit zadostiučinění snad i za mého dědu, který pro mě byl, mimo ukradený obchod, jen jménem na sáčku, který mi tajně ukazovala babička. A když se ta moje firma – škola, rozdýchala k životu a postavili jsme novou školní budovu, tak jsem na ni nechal napsat své jméno za všechny ty, kterým

komunisté ukradli majetky a výsledky úsilí mnoha generací rozprášili do anonymního davu. To jméno je tam samozřejmě také proto, že tím беру na sebe zodpovědnost za všechno, co se mi ve škole podaří či nepodaří.

A protože přes všechny dětské nemoci znovu nabyté demokracie dnes můžeme žít v prostředí, kde člověku nikdo zásadním způsobem neomezuje lidská práva a osobní svobodu, pořídili jsme si se ženou do zpátky nabytého svobodného světa ještě jednoho syna - Daniela, který je malým sluníčkem našeho všedního života, a víry v to, že i když chvílemi může být hůř, za budoucími horizonty musí být jenom lépe.

To bylo v posledních letech 20. století a v prvních letech 21. století.

*At school in Dominican republic / Ve škole v Dominikánské republice
Cubeca with his students in Athens / Cubeca se svými studenty v Athénách
Cubeca lecturing in Prague about the international student projects (2002) / Cubeca přednáší v Praze o mezinárodních studentských projektech (2002)*

*Na AVU v Praze 2003 se studentem Pavlem Vašíčkem
Na AVU v Praze 2003 se studentkou Ariunzul Baldandordž*

9. Life and work CUBECA (Karel Kostka)

1960 – born on December 11th as the first child of Karel Kostka and Marie Kostková in Vsetín, a town on the border of Moravia and Slovakia in the former Czechoslovakia.

1964 – a daughter was born in the family, sister of little Karel, and named Hana.

1968 – father becomes the director of a large agricultural company, he remains in the position despite the revolutionary and anti-revolutionary events of the 1960s and remains in the position for more than thirty years, he even remains at the head of the company after the Velvet Revolution in 1989, for almost twenty years he is also a member of the Czechoslovakian Parliament.

1976 – after graduation from primary school he begins studying at the Agricultural Technical high school in Rožnov pod Radhoštěm.

1980 – after successfully graduating he is accepted to the pedagogical faculty at the University of Palackého in Olomouc, where he studies the Czech language and civics. He plays the guitar and sings in a few music bands.

1983 – he departs with his classmates for a student scientific trip hitchhiking to southern Europe, by ship he transfers to Tunisia and walks, sometimes hitchhikes, and travels through northern Africa, particularly ancient Carthage.

1985 – celebrating graduation he completes his studies at the university.

1986 – he spends a year in the military services in Holešov and in Bratislava, during his service he studies, and at the university of Palackého he undertakes rigorous exams and obtains the title doctorate of pedagogy. In autumn 1986 he begins as a teacher at the Higher Specialised Electrotechnical Training Institute in Vsetín, and paints intensively.

1987 – he marries wife Ivana Kořínková, in the same year the first of their three children is born, daughter Petra.

1989 – he is chosen by the employees of the school initially as vice-principle of the institute and then

nominated for principle. The minister of industry named him the principle of the school in 1990.

1991 – he establishes his own private school specialising in economics and law, and he advises the Ministry of Education that he is leaving the state schooling system. Because of time demands he stops painting. In the summer his son, David, is born.

1992 – he accepts the first students for studies at his own school, in the following year he establishes a number of branches in the Republic and the school in such a way becomes the largest private school in the Czech Republic.

1994 – he hands over the role of principle to his colleague Mgr. Juříčka, and writes a textbook of economics and marketing.

1997 – he returns to the position of school principle, and make the first of his many visits to the USA, where he organises the first long-term foreign scholarships for his students. At Christmas his father dies.

1998 – he travels to Australia, renovates his house, which after his father's death he moves into with his family, and where the family continues to live with his mother.

1999 – he returns to painting, travels around Europe and overseas, the school shows further development.

2000 – in the summer another son is born – Daniel. He paints intensively in the cellar studio.

2001 – the first exhibition of his paintings in New York.

2002 – presentations of his work in Athens, Barcelona and an individual exhibition in Ingolstadt.

2003 – he becomes a member of the Association of Copyright Protection, and is involved with the preparation of an autobiography.

2004 – the school develops into a complex of buildings including modern classroom spaces, accommodation for youths, a fitness room, a canteen, a sports hall and an underground car park.

He develops a regular Painting Summer School.

9. Život a dílo CUBECA (Karel Kostka)

1960 – narodil se 11. prosince jako první dítě Karla Kostky a Marie Kostkové ve Vsetíně, městečku na pomezí Moravy a Slovenska v tehdejším Československu.

1964 – v rodině se narodila dcera, sestra malého Karla dostala jméno Hana.

1968 – otec se stává předsedou velkého zemědělského podniku, ve své funkci přetrvává i přes revoluční i antirevoluční události konce šedesátých let 20. století a vydrží ve svém postavení více než třicet let, zůstává dokonce v čele podniku i po sametové revoluci v roce 1989, téměř dvacet let je současně členem československého parlamentu.

1976 – po dokončení základní školy začíná studovat Střední zemědělskou technickou školu v Rožnově pod Radhoštěm.

1980 – po úspěšné maturitě je přijat na pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, kde studuje učitelství českého jazyka a občanské nauky. Hraje na kytaru a zpívá v několika hudebních skupinách.

1983 – odjíždí se spolužákem v rámci studentské vědecké práce stopem do jižní Evropy, lodí se přesunuje do Tuniska a pěšky, případně stopem, procestuje severní Afriku, zejména oblast Kartága.

1985 – slavnostní promocí ukončuje studium na univerzitě.

1986 – tráví rok na vojenské službě v Holešově a v Bratislavě, v průběhu vojenské služby studuje a na Univerzitě Palackého skládá rigorózní zkoušky a získává titul doktor pedagogiky. Na podzim roku 1986 začíná působit jako učitel na Středním odborném elektrotechnickém učilišti ve Vsetíně, intenzivně maluje.

1987 – bere si za manželku Ivanu Kořínkovou, v témže roce se jim narodí první ze tří dětí, dcera Petra.

1989 – pracovníky školy je zvolen nejdříve zástupcem ředitele učiliště a poté navržen na místo ředitele. Ministr průmyslu ho jmenuje ředitelem školy v roce 1990.

1991 – zakládá vlastní soukromou školu zaměřenou na výuku ekonomie a práva, oznamuje ministerstvu odchod ze státního školství. Z časových důvodů přestává malovat. V létě se narodil syn David.

1992 – přijímá ke studiu na vlastní školu první studenty, v následujícím roce zakládá v republice řadu poboček a škola se tak stává největší soukromou školou v české republice.

1994 – přenechává místo ředitele na své škole Mgr. Juříčkovi, píše učebnici ekonomie a marketingu.

1997 – vrací se do funkce ředitele školy, absolvuje první ze série návštěv v USA, organizuje první dlouhodobé zahraniční stáže pro studenty. Na Vánoce večer umírá otec.

1998 – cestuje do Austrálie, rekonstruuje dům, do kterého se po smrti otce s celou rodinou stěhuje, a kde dále rodina žije společně s maminkou.

1999 – vrací se k malování, cestuje po Evropě i do zámoří, škola zaznamenává další rozvoj.

2000 – v létě se narodil další syn – Daniel. Intenzivně maluje v sklepním ateliéru.

2001 – první výstava obrazů v New Yorku.

2002 – prezentace děl v Athénách, v Barceloně, samostatná výstava v Ingolstadtu.

2003 – stává se členem Ochranné organizace autorské, spolupodílí se na přípravě vlastní monografie.

2004 – škola se rozrůstá v komplex budov zahrnující moderní učebnové prostory, domov mládeže, posilovnu, jídelnu, sportovní halu a podzemní parkoviště. Připravuje pravidelné Letní malířské školy.

10. Photographs from exhibition openings and studio

Ingolstadt / Germany / 2002

10. Fotografie z vernisáže a z ateliéru

Vodňany / Czech republic / 2004

Studio / Ateliér

Dear editors of Naše Valaško,
 Through you I greet dear Vallachia and all the hills and valleys around. But why am I writing to you?
 I am over seventy years old and since World War II have lived in New York, though I spent my youth in Rožnov. For a long time now I have had no connections in Vallachia, which is why I do not correspond with anyone. Recently, I was at a beautiful and astounding exhibition by Mr. Karel Kostka. Those forty paintings touched my heart so much that they brought me to tears. I am happy that my compatriot was so successful here and gained the attention of the Americans. I am very sad that I could not have met him personally, supposedly he was only here for a short period. It is a pity.
 All my life I have worked in art, but this exhibition was the best that I have seen, probably in my whole life. And that it is from Vsetín is amazing, is it not? People there were always poor, but very, very capable. And now that the communists are gone, the capable are able to show themselves, and that is good, I applaud that.

At that exhibition I got the Naše Valaško newspaper, they gave it to all fellow compatriots for free, and it was good because even though we are here, our hearts are back home, there in Moravia. And when I read all those articles and at the end there was the address of the editors, I had to write to all Vallachians to be happy and proud.
 I very much wanted to write directly to Mr. Kostka, but at the exhibition they did not want to give me his address, supposedly he does not wish it. So I write to him through your newspaper, I know that he is a director of some school in Vsetín.
 And if you print my article in the newspaper I will be grateful to you, I do not want any money and I wish you many readers. And if you were to send the newspapers more often to your compatriots to read in America, that would be fine.
 I greet everybody and wish you all happiness.
 Marie Jones, previously Kotrlová
 New York

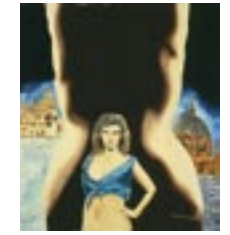
On the beach / <i>Na pláži</i> – 2002, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 60 cm	721
Philharmonic / <i>Filharmonie</i> – 2002, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 60 cm	725
Laundry / <i>Velké prádlo</i> – 2002, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 90 x 85 cm	727
The taste of tenderness / <i>Příchut' něhy</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 60 x 50 cm	731
Instead of words / <i>Místo slov</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 60 x 50 cm	733
Chewing gum / <i>Žvýkačky</i> – 2001, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 50 x 60 cm	735
Seductive / <i>Svádňá</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 60 cm	757
Hidden in the sun / <i>Skryté v slunci</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 60 cm	759
The uneasy existence of women / <i>Nelehké ženské bytí</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 60 cm	761
Lesbian Love / <i>Lesbická láska</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 60 cm	763
Embryos / <i>Zárodky</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 60 x 50 cm	765
Children at the starting line / <i>Děti na startu</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 60 cm	767
Painter at work / <i>Malíř při práci</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 50 cm	769
Virginity / <i>Panenství</i> – 2001, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 60 x 50 cm	771
Racio / <i>Racio</i> – 2003, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 70 x 55 cm	773
Misery / <i>Trápení</i> – 1989, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 26 x 26 cm	775
Black swan / <i>Černá labuť</i> – 1989, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 26 x 26 cm	775
The Holy Grail / <i>Svatý grál</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	782
Here we are / <i>Tady jsme</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	783
Christians / <i>Křesťané</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	784
Eternal life / <i>Nesmrtelný život</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	785
Everything is alive / <i>Všechno je živé</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	786
Genetic code / <i>Genetický vzorec</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	787
Under the skin / <i>Pod kůží</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	788
Present / <i>Dárek</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	789
The birth of light / <i>Zrození světla</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	790
The entrance to Eden / <i>Vchod do ráje</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 38 cm	791
Brain dead / <i>Mrtvý mozek</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 55 cm	793
The dance of the witches / <i>Tanec čarodějnic</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 55 cm	794
Universe within a universe / <i>Vesmír ve vesmíru</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 55 cm	794
Sailing through time / <i>Plavba časem</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 55 cm	795
Undying beauty / <i>Nevymírající krása</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 55 cm	795
Looking back at luck / <i>Ohlédnutí za štěstím</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 55 x 46 cm	796
The changing of generations / <i>Střídání generací</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 55 x 46 cm	797
Shadows of the past / <i>Stíny minulosti</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 46 x 55 cm	798
Where are we going to? / <i>Kam kráčíme?</i> – 2004, Oil on canvas / <i>Olej na plátně</i> – 80 x 70 cm	799

Cubeca
Cubeca
page / str. 7

South-American
Jihoameričan
page / str. 31

Provocative
Vyzývavá
page / str. 49

Man
Muž
page / str. 12

It was successful
Povedlo se
page / str. 33

Mountains
Hory
page / str. 53

Father
Táta
page / str. 20

Apparently at ease
Zdánilo se v pohodě
page / str. 35

Religion
Náboženství
page / str. 56

Mother
Máma
page / str. 21

Mrs Rumlová
Paní Rumlová
page / str. 39

Bookworm
Knihomol
page / str. 57

Anticipation of love
Tušení lásky
page / str. 23

Unripened
Dozrálá
page / str. 43

What is up there?
Co je tam nahoře?
page / str. 59

Father Knobloch
Páter Knobloch
page / str. 29

Hidden in the dark
Skrytá ve tmě
page / str. 47

Romance
Romantická
page / str. 63

Qur'an
Korán
page / str. 65

Portrait of S. Dali
Portrét S. Dalího
page / str. 87

Summer dreams
Letní sny
page / str. 105

Curious
Podivná
page / str. 123

Crater
Kráter
page / str. 141

Lemon
Citron
page / str. 152

Joker
Srandista
page / str. 69

Grubby girl
Umouněná
page / str. 89

Pale
Bledý
page / str. 107

Self-portrait I
Autoportrét I
page / str. 127

Lava
Láva
page / str. 141

Herder
Pástevec
page / str. 152

Yesssssssss!
Jóóóóóóóóó!
page / str. 73

Ready for seasoning
Připraven k ochucení
page / str. 93

Circus owner
Cirkusák
page / str. 111

Fakir
Fakír
page / str. 129

Above the sky
Nad nebem
page / str. 145

Landscape with vases
Krajina s vázami
page / str. 153

Mountaineering
Horolezectví
page / str. 77

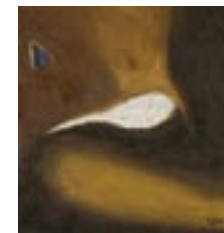
Václav Klaus
Václav Klaus
page / str. 95

Phenomenon
Úkaz
page / str. 113

Holocaust
Holokaust
page / str. 131

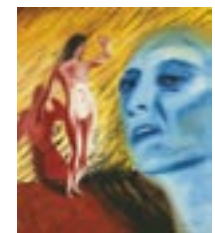
Sperm
Spermie
page / str. 145

In space
V prostoru
page / str. 153

At the show
Na předhlídce
page / str. 79

In a night bar
V nočním baru
page / str. 99

Fossilised
Zkamenělý
page / str. 117

Universe I
Vesmír I
page / str. 137

Long ago
Dávno
page / str. 148

Asters
Astry
page / str. 156

Aeronaut
Vzduchoplavci
page / str. 83

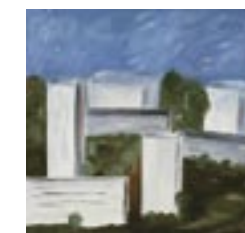
Poet
Básník
page / str. 101

Shall we get together?
Začnem si spolu?
page / str. 119

Universe II
Vesmír II
page / str. 140

Housing estate
Sídliště
page / str. 149

Roses
Růže
page / str. 157

Light seeker
Hledači světla
page / str. 160

Into hell
Do pekla
page / str. 169

Falconer
Sokolníci
page / str. 177

Memories of antiquity
Antické vzpomínky
page / str. 185

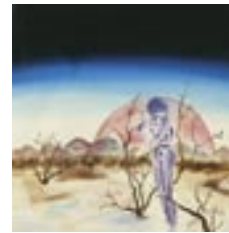
Budding
Klíčení
page / str. 189

Me, the human
Já člověk
page / str. 192

In winter
V zimě
page / str. 160

To nature
K přírodě
page / str. 172

Before evening
Před večerem
page / str. 178

Solar system
Sluneční soustava
page / str. 186

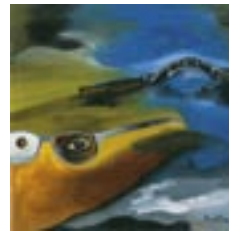
Seafarer I
Mořeplavci I
page / str. 190

Reflection
Zrcadlení
page / str. 193

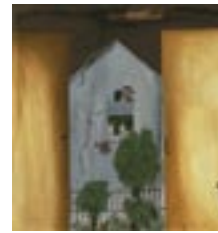
Distant galaxies
Vzdálené galaxie
page / str. 161

Glaucoma
Zelený zákal
page / str. 172

Bound energy
Sputaná energie
page / str. 179

In an old workshop
Ve staré dílně
page / str. 186

Sunshade
Stůněník
page / str. 190

Clock ticking
Tikání času
page / str. 193

Isolated settlement
Pásinky
page / str. 161

From Africa
Z Afriky
page / str. 173

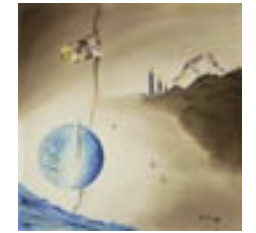
Conspirator
Spiklenci
page / str. 180

Fundamental cell
Kmenové buňky
page / str. 187

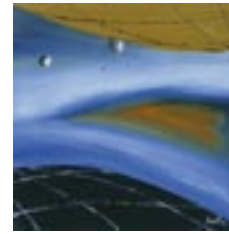
Surf
Surfy
page / str. 191

Current
Proud
page / str. 196

Children playing
Hrající si děti
page / str. 164

Space between the planets
Průhled planetami
page / str. 173

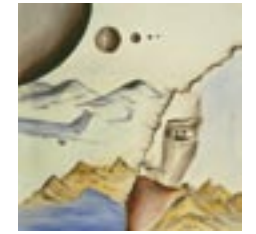
Blown away moments
Odváte chvíle
page / str. 181

Blossoms
Květy
page / str. 187

In the harbour
V přístavu
page / str. 191

Science
Věda
page / str. 196

Meadows
Louky
page / str. 165

In the mountains
V horách
page / str. 176

Time
Čas
page / str. 183

A prayer for the fisherman
Modlitba za rybáře
page / str. 188

Space
Prostor
page / str. 192

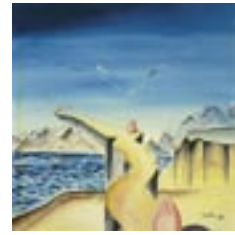
Space-time
Časoprostor
page / str. 196

Below the surface
Pod hladinou
page / str. 196

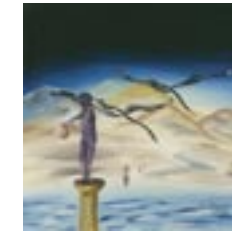
Anger
Zloba
page / str. 200

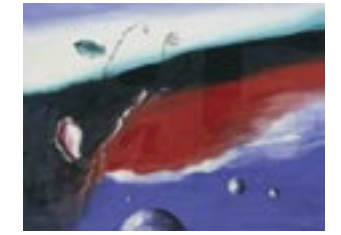
Journey in space
Cesta v prostoru
page / str. 208

Flowers from the mountains
Kytice z hor
page / str. 209

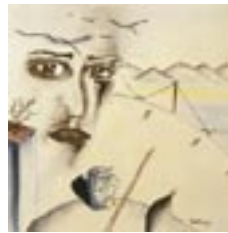
Trap-door of time
Propadliště času
page / str. 224

Above and below
Pod a nad
page / str. 233

Blown away time
Odvátý čas
page / str. 197

Ecology
Ekologie
page / str. 201

Coltsfoot
Podběl
page / str. 208

To the bride
Za nevěstou
page / str. 211

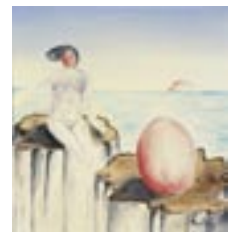
Vitamins
Vitamíny
page / str. 224

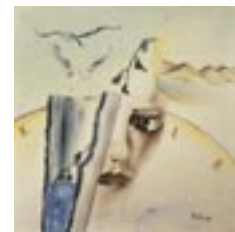
War
Válka
page / str. 237

In bronze
V bronzu
page / str. 197

Feeling
Pocit
page / str. 201

Live water
Živá voda
page / str. 208

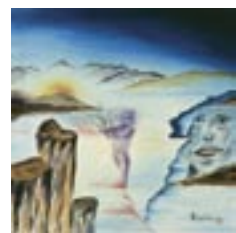
Bird's bedroom
Ložnice ptáku
page / str. 213

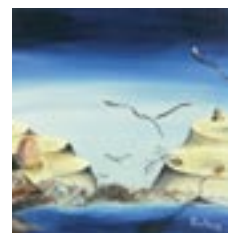
Ice age
Doba ledová
page / str. 225

Fairytale for children
Pohádka pro děti
page / str. 240

To the people
K lidem
page / str. 197

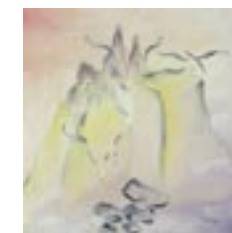
Nest
Hnízda
page / str. 205

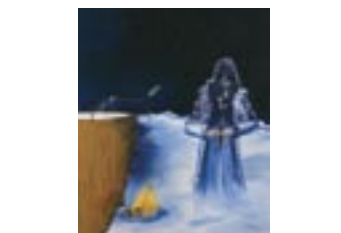
Under a cap I
Pod čepicí I
page / str. 209

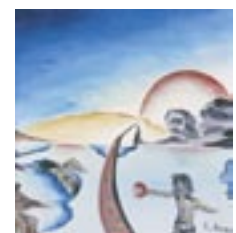
Safe nest
Bezpečné hnízdo
page / str. 213

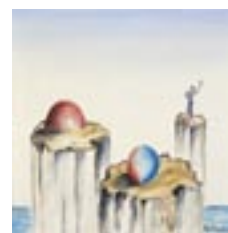
From a fairy tale
Z pohádky
page / str. 225

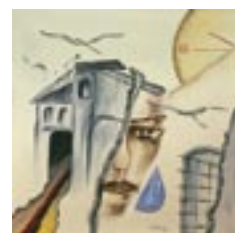
Father Frost
Mrázik
page / str. 241

Variation
Variace
page / str. 197

Gymnast
Cvičenec
page / str. 205

Civilisation
Civilizace
page / str. 209

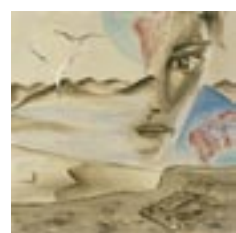
Dead
Uhlýmulá
page / str. 220

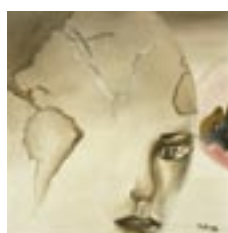
New life
Nový život
page / str. 229

The victorious knight
Vítězný rytíř
page / str. 245

First love
První láska
page / str. 200

Cradle
Kolébka
page / str. 208

In the bay
V zálivu
page / str. 209

Nesting
Hnízdění
page / str. 221

Desire
Toužení
page / str. 232

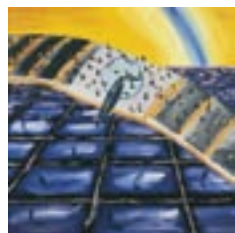
Sailboat
Plachetnice
page / str. 247

Drugs
Drogy
page / str. 249

In the garden
Na zahradě
page / str. 265

Another millennium
Další tisíciletí
page / str. 291

Strange land
Divná krajina
page / str. 315

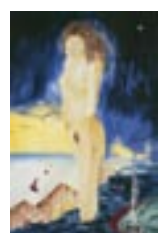
Where to?
Kam?
page / str. 335

Memories
Vzpomínky
page / str. 359

After a party
Po flámu
page / str. 253

Tearful
Uplakaná
page / str. 269

Great grandfather
Pratáta
page / str. 295

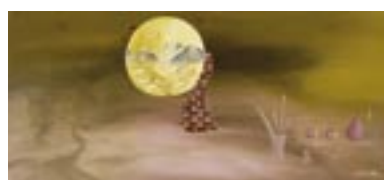
Egypt
Egypt
page / str. 319

Shells
Škořápky
page / str. 339

Birth
Zrození
page / str. 363

Studio
Ateliér
page / str. 257

Long since dried up
Dávno vyschlá
page / str. 275

One hand and the other hand
Jedna ruka a jiná ruka
page / str. 299

Scream of immortality
Výkřik nesmrtelnosti
page / str. 319

Old castle
Starý zámek
page / str. 343

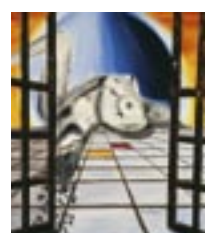
Head
Hlava
page / str. 367

Old factory
Stará fabrika
page / str. 259

Characters
Charaktery
page / str. 279

Broken
Rozbitá
page / str. 303

Escape from yourself
Útěk mimo sebe
page / str. 323

We are recycled
Jsme recyklace
page / str. 347

Eternal rest
Věčný odpočinek
page / str. 371

Uncertainty
Nejistota
page / str. 261

Out of yourself
Ven k sobě
page / str. 283

Swallowed by time
Pohlcen věky
page / str. 307

By a lake
U jezera
page / str. 327

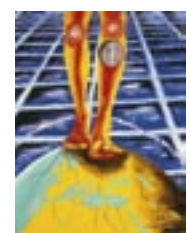
Fairy
Pohádková
page / str. 351

"Vivat Dali"
„Vivat Dali“
page / str. 375

Cold landscape
Studená krajina
page / str. 265

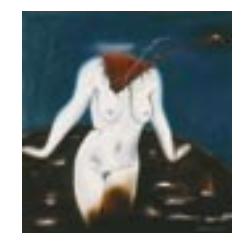
Land at last
Konečně země
page / str. 287

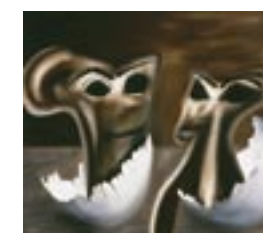
Journey
Cesta
page / str. 311

Empty
Prázdná
page / str. 331

Volcanic eruption
Sopečný výbuch
page / str. 355

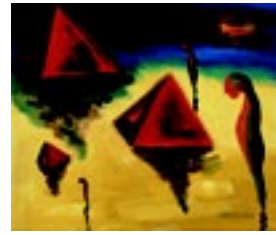
E. T.
E. T.
page / str. 379

Friends
Přátelé
page / str. 383

Materialism
Materialismus
page / str. 407

Hint of shadows
Tušení stínů
page / str. 439

Before completion
Před dokončením
page / str. 463

Behind an old bridge
Za starým mostem
page / str. 483

Oracle
Věštitelna
page / str. 507

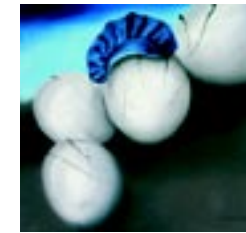
Restless thoughts
Neposedné myšlenky
page / str. 387

Blossoming
Rozpuk
page / str. 411

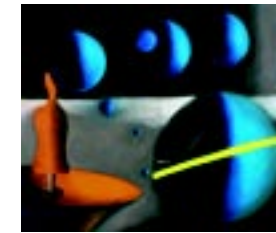
Chess board
Šachovnice
page / str. 443

A hat from long ago
Čepice z dávna
page / str. 463

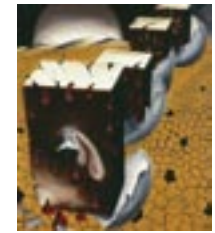
Gold-digger
Zlatokop
page / str. 487

Manufacture of planets
Výroba planet
page / str. 511

Hand
Ruka
page / str. 391

Time flows on and on
Čas teče a teče
page / str. 415

DNA
DNA
page / str. 447

Upwards
Vzhůru
page / str. 467

Prehistory
Přavěk
page / str. 491

Melted world
Kozteklý svět
page / str. 515

"In vino"
„In vino“
page / str. 395

Mummy
Mumie
page / str. 419

Field with potatoes
Pole s bramborami
page / str. 451

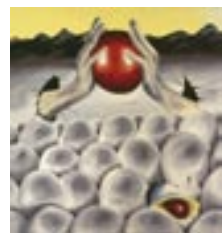
Nirvana
Nirvána
page / str. 471

Heredity
Dědičnost
page / str. 495

Examination of the senses
Revize smyslů
page / str. 519

Heart
Srdce
page / str. 399

Bloom
Kvěť
page / str. 433

Defined space
Vymezený prostor
page / str. 455

Easter
Velikonoce
page / str. 475

Resolutely onwards
Rázně vpřed
page / str. 499

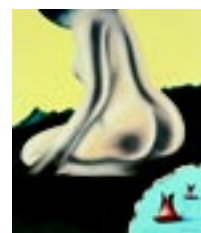
Chemistry
Chemie
page / str. 523

Time
Čas
page / str. 403

Weathered by time
Zvětralé časem
page / str. 435

Defined space
Vymezený prostor
page / str. 459

Seeds
Semena
page / str. 479

Shell
Slupka
page / str. 503

Transfer of thoughts
Přenos myšlenek
page / str. 527

Wood and stone
Dřevo a kámen
page / str. 531

Summer garden
Letní zahrada
page / str. 557

Barred mirror
Zamřížované zrcadlo
page / str. 577

Where are you?
Kde jsi?
page / str. 601

I am not sure
Nejsem si jistá
page / str. 616

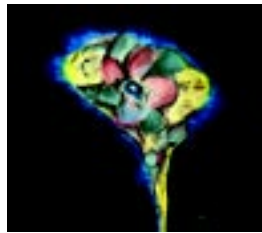
Model I.
Modelka I.
page / str. 634

Adam and Eve
Adam a Eva
page / str. 535

By a rapeseed field
U řepkového pole
page / str. 561

Birth of light
Zrození světla
page / str. 580

I will not get up
Nevstanu
page / str. 604

Experienced
Zkušená
page / str. 617

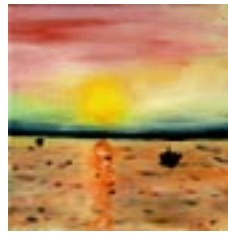
Woven from clouds
Utkaná z oblaků
page / str. 635

From lava
Z lávy
page / str. 541

Caribbean
Karibik
page / str. 565

Darkening
Stmívání
page / str. 581

In the summer sun
V letním slunci
page / str. 605

Oh, my head
Tá moje hlava
page / str. 621

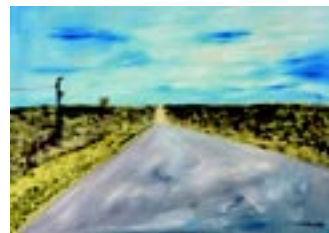
Midsummer fairy
Svatohájská
page / str. 639

By the sea
U moře
page / str. 545

Sunshades
Slunečníky
page / str. 565

In the heart of America
Uprostřed Ameriky
page / str. 585

Where is everybody?
Kde jste kdo?
page / str. 608

Painting of a nude
Malba aktu
page / str. 625

xxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxx
page / str. 643

Spring path
Jarní cesta
page / str. 549

Spring
Jaro
page / str. 569

The earth is round
Země je kulatá
page / str. 593

Oh
Och
page / str. 609

What do I know
Co já vím
page / str. 630

Yoga
Jóga
page / str. 648

Path through a forest
Cesta u lesa
page / str. 553

Old Africa
Stará Afrika
page / str. 573

Let's go and play
Pojď si hrát
page / str. 597

By the bridge
U mostu
page / str. 613

And what else
A co dál
page / str. 631

Near a hammock
U houpačí síťě
page / str. 649

Hand in hand
Ruku v ruce
page / str. 657

For the first time
Poprvé
page / str. 679

Dreamy
Zasněná
page / str. 697

On the beach
Na pláži
page / str. 721

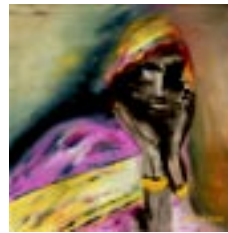
Seductive
Sotládná
page / str. 757

Painter at work
Malíř při práci
page / str. 769

They ran away from a crowd
Utékli z davu
page / str. 661

Foreigner
Cizinka
page / str. 680

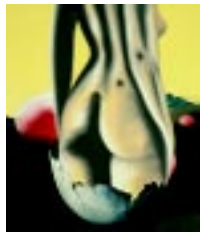
Contentment
Pohoda
page / str. 701

Philharmonic
Filharmonie
page / str. 725

Hidden in the sun
Skrýté v slunci
page / str. 759

Virginity
Panenství
page / str. 771

Dancing in Paris
Tančíci Paříž
page / str. 665

Slave
Otrokyně
page / str. 681

Moon pond
Měsíční studánka
page / str. 703

Laundry
Velké prádlo
page / str. 727

The uneasy existence of women
Neléhké ženské bytí
page / str. 761

Racio
Racio
page / str. 773

Puberty
Puberta
page / str. 669

Where are we?
Kde to jsme?
page / str. 685

Conception
Početí
page / str. 707

The taste of tenderness
Přichuť něhy
page / str. 731

Lesbian Love
Lesbická láska
page / str. 763

Misery
Trápení
page / str. 775

Where am I
Kde jsem
page / str. 671

Drunk
Opilá
page / str. 689

Fear
Strach
page / str. 711

Instead of words
Místo slov
page / str. 733

Embryos
Zárodky
page / str. 765

Black swan
Černá labuť
page / str. 775

Loveable
Libezná
page / str. 675

Eager
Dychtivá
page / str. 693

Awakening
Probuzení
page / str. 715

Chewing gum
Žvýkačky
page / str. 735

Children at the starting line
Děti na startu
page / str. 767

The Holy Grail
Svatý grál
page / str. 782

Here we are
Tady jsme
page / str. 783

Present
Dárek
page / str. 789

Sailing through time
Plavba časem
page / str. 795

Christians
Křesťané
page / str. 784

The birth of light
Zrození světla
page / str. 790

Undying beauty
Nevymírající krása
page / str. 795

Eternal life
Nesmrtelný život
page / str. 785

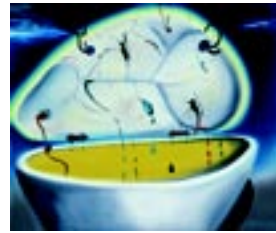
The entrance to Eden
Vchod do ráje
page / str. 791

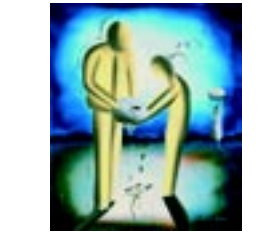
Looking back at luck
Ohlédnutí za štěstím
page / str. 796

Everything is alive
Všechno je živé
page / str. 786

Brain dead
Mrtvý mozek
page / str. 793

The changing of generations
Střídání generací
page / str. 797

Genetic code
Genetický vzorec
page / str. 787

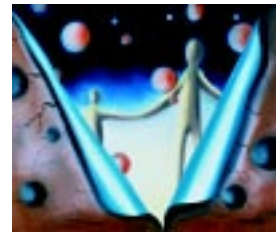
The dance of the witches
Tánc čarodějnic
page / str. 794

Shadows of the past
Stíny minulosti
page / str. 798

Under the skin
Pod kůží
page / str. 788

Universe within a universe
Vesmír ve vesmíru
page / str. 794

Where are we going to?
Kam kráčíme?
page / str. 799

Publishers, distribution: Art D.G. & Paed.Dr. Karel Kostka, ALPRESS (www.alpress.cz)

Contributing authors: Daniel Frey, Patricie Nowaková, Jan Pávek,
Alice Eichlerová, Renata Buchtová, Markéta Tušková, Zuzana Tarabusová,
Hans Rosen, Roman Divín, Stephen Mullen, Rudolf Červenka, Karel Kostka

Translators: Aneta Lincová, Daniel Kelsall

Technical co-operation: Jarmila Vaculčíková, Viktor Hausknotz, Andrea Bumbalová, Martina Houserová

Reproductions: Rudolf Červenka

Graphics: studio 6.15 s.r.o. Zlín, Zdeněk Macháček

Printing and binding: Grasp s.r.o.

© Karel Kostka, PaedDr. / 2005

Number of copies: 1000

ISBN: 80-902259-2-6

Nakladatelství, distribuce: Art D.G. & Paed.Dr. Karel Kostka, ALPRESS (www.alpress.cz)

Autorský kolektiv: Daniel Frey, Patricie Nowaková, Jan Pávek,
Alice Eichlerová, Renata Buchtová, Markéta Tušková, Zuzana Tarabusová,
Hans Rosen, Roman Divín, Stephen Mullen, Rudolf Červenka, Karel Kostka

Překlady: Aneta Lincová, Daniel Kelsall

Technická spolupráce: Jarmila Vaculčíková, Viktor Hausknotz, Andrea Bumbalová, Martina Houserová

Předlohy k reprodukci: Rudolf Červenka

Grafické zpracování: studio 6.15 s.r.o. Zlín, Zdeněk Macháček

Tisk a knihařské zpracování: Grasp s.r.o.

© Karel Kostka, PaedDr. / 2005

Náklad: 1000 kompletů

ISBN: 80-902259-2-6